

BÁN ERNŐ

**Megöl
a tizenkilenc
éven**

BÁN ERNŐ

**Megöl
a tizenkilenc
éve**

BÁN ERNŐ

**Megöl
a tizenkilenc
éve**

NÉPSZAVA

© Bán Ernő, 1984

ISBN 963 322 142 0

Valaki hosszasan nyomja odakint a csengőt. Ki törhet rám hívatlanul, ilyen zajosan? – állok fel bosszúsan íróasztalom mellől. Ajtót nyitok. Emeletszomszédom, dr. Bakos Károly topog télikabátban a küszöb előtt. Arca hamuszürke, szeme fátyolos, s úgy tűnik, mint aki menten összezsugorlik. El sem tudom képzelni, mit akarhat tőlem ilyen állapotban. Bár több mint egy évtizede karnyújtásnyira élünk egymástól, eddig nem léptem át lakása küszöbét, ő sem az enyémet. Tudtam róla, hogy közigazgató, s az egyik nagyvállalat főkönyvelője. Ő meg tudta rólam, hogy újságíró vagyok. Néha-néha a lépcsőházban beszélgetünk erről-arról, ha véletlenül összefutottunk.

– Nem zavarok? – kérdi síri hangon.

– Már miért zavarna?

Kelletlenül tesszékelem be a szobába. Hellyel kínálom, magam is leülök, és kérdőn, sürgetően nézek rá, térjen a tárgyra. Ki nem állhatom, ha riport írása közben félbeszakít valaki. De a behemót, nagydarab ember nem akar, vagy nem tud megszólalni. A fotel karfáját markolássza, szeme könnyben úszik. Sírás fojtogatja.

– Mi történt magával? – tudakolom.

– A fiam... – tör ki belőle a visszafojtott zokogás –, meghalt a fiam.

– Karesz meghalt?

– A Voltornóba fulladt.

– A Voltornóba? Hol?

– Capuán.

Nem tudom, hol ez a Capua. De aztán eszembe villan, Spartacus indult innen a rabszolgaháborúba. De mit keresett Karesz télvíz idején abban a távoli folyóban? Olyan hihetetlennek tűnik az egész, hogy kételkedni kezdek, s ezt nem is titkolom.

– Honnan veszi ezt a rémhírt?

– Egy lány... Ma kaptam meg a levelet...

Könnyeit törölgeti, majd remegő kézzel egy borítékot húz elő a kabátzsebéből. Felém nyújtja, átveszem tőle és kíváncsian forgatom. Olaszországban adták fel, ez kétségtelen. A bélyegre is Capuán ütötték rá a stemplit. A feladó: Bende Ibolya.

– Ki ez a lány?

– Fogalmam sincs.

– Elolvashatom?

– Hát persze.

– A levélen felül a dátum: 1973. január 12. Két hete írták, s milyen rossz idegállapotban. A lány keze nagyon remeghetett, szavai alig betűzhetők. Bende Ibolya ismeretlenül arról tájékoztatja a szülőket, hogy fiuk, Karesz január 10-én reggel kimerülten, lerobbanva érkezett meg Svédországból. S mint mindig, most is Dobozi Kati barakkjában szállt meg. Este bementek szórakozni Capuára, de a bárban valamin összeszólalkoztak, Kati faképnél hagyta Kareszt, és hazament. Másnap délelőtt Kati zokogva rohant át hozzá – mármint Bende Ibolyához – a döbbenetes hírrel: Karesz a Voltornóba fulladt. Aki csak ismerte a lágerben, mindenki sajnálta szegényt – írja a lány, majd levélét így zárja: „Antit megpróbáltuk felhívni Malmöben, de a lakásában nem veszi fel senki a telefont. Ő még nem tudja, hogy a legjobb barátja nincs többé. Feltehetően mások is tájékoztatják majd Önöket fiuk haláláról, de ne higgyenek a mendemondának. Kati idegileg kikészült, őt semmiképpen sem lehet okolni azért, ami történt. Ő jót akart Karesznek, de az nem hallgatott rá. Nyugodjunk békében szegény.”

Töprengőn tartom kezemben a levelet és emlékezem. Szegény Karesz. Nemrég – nekem úgy tűnik, hogy tegnap – az udvaron rúgta a labdát, s néha oly erősen, hogy beledöngött udvarra néző kis szobám fala, és a puffogó hang ismételten

kizökkentett az írás ritmusából. Mérgesen lekiabáltam neki: „A fű alatt passzolj!” A kamasz ilyenkor illedelmesen megállt, amolyan vigyázzfélében, és bocsánatkérően nézett fel az ablakra...

Egyszer a konyha ablakán át berúgták a focit. Persze nem szándékosan, de a labda úgy repült be, hogy lesöpörte a gázlángtól a kávéfőzőt. Dühbe gurultam, úgy tettem, mintha nem lennék otthon. Kisvártatva csengettek. Karesz állt az ajtóban bűnbánó képpel...

Nagyon jól emlékszem arra a napra is, amikor megtudtam, hogy disszidált. A kapuban futottunk össze szomszédokkal, és együtt caplattunk fel az első emeletre. Feltűnt nekem, hogy hónapok óta nem bömböl lakásukban a magnó, s rákérdeztem: hol a fia? Feltűnően zavarba jött. De a válasz elől nem térhetett ki. Nagy keservesen kinyögte: kiszökött Olaszországba. S elpanaszolta, hogy fia szökése milyen kínos helyzetbe hozhatja. Mégiscsak egy nagyvállalat harmadik embere, sőt párttag is. Igyekeztem megnyugtatni: nála sokkal felelősebb beosztásban dolgozók, olykor pártfunkcionáriusok gyerekei is disszidáltak már, ne csináljon ebből túlzott lelkiismereti kérdést, hiszen a fia nem az ő tudtával és beleegyezésével szökött ki az országból.

Amikor felértünk az első emeletre, megfogta a karom és arra kért, ha van még néhány percem, maradjak. Fogadkozott, hogy fia szökéséről mit sem tudott, és hogy azt igen ravaszul tervezte ki a kölyök, panaszkodott. A család kora tavasztól késő őszig a hétvégeket balatoni víkendházukban tölti. Nos, az egyik ilyen hétvégén, amikor már bepakoltak a Zsiguliba, Karesz váratlanul azzal állt elő, hogy ő nem utazik még haza, lent marad, és kipiheni az érettségi fáradalmait.

Még akkor sem gondoltak semmi rosszra, amikor a következő hétvégén hűlt helyét találták. Azt hitték, barátjához ment át a túlsó partra. Máskor is megtette, ha elfogy a pénze, majd hazajön. Néhány nap múlva jelentkezett is, de Triesztből és telefonon. Bocsánatot kért, hogy nem búcsúzott el senkitől. Hiába kérlelte szép szóval, rimánkodva, sírva az anyja, térjen észhez és jöjjön haza amíg nem késő, Karesz egyre csak azt

hajtogatta: idehaza semmire sem vinné, odakint pedig játszva megcsinálja a szerencsáját.

Valóban ilyen kilátástalan lett volna a fiú jövője, ha idehaza marad? – latolgattuk a sopánkodó apával. Szomszédom nem tagadta, Karesszal gondban voltak. Alacsony pontszáma miatt semmi esélye sem volt, hogy felvegyék az egyetemre. Hiába kérelték, válasszon szakmát, amihez kedve van, s később, ha megjön az esze, még tovább tanulhat. „Hiába nógattam: dönts el fiam végre, mi akarsz lenni, ő gunyorosan mindig így replikázott: gazdag, apa, nagyon gazdag.”

Még mindig a kezemben tartom a levelet. Olvasnám tovább, ha folytatódna. Érdekelne, mi történt Karesszal, hogy olyan „lerobbanva” érkezett meg Capuára. S miért kéri Bende Ibolya a szülőket, hogy ne adjanak hitelt a mendemondáknak. Furcsállom a levél befejező sorait is.

– Ki ez a Dobozi Kati?

– Nem tudom.

– Miféle lágerről ír Bende Ibolya?

– Egy menekülttáborról. Disszidensek élnek ott.

Még sohasem hallottam a capuai menekülttáborról.

– Anti sem ismerős?

– De igen. Egy osztályba járt a fiammal. Együtt is disszidáltak. Gyakran járt fel hozzánk... Emlékeznie kell rá... Magas, nyúlánk... szőke fiú.

Persze, hogy emlékeztem rá. Karesszal és a többi sráccal gyakran focizott az udvaron, és versenyeztek, hogy a súlyzókat ki bírja többször kinyomni. Ha a lépcsőházban összefutottam velük, annak idején ő is „kezitcsókolom”-mal köszönt.

– Az utóbbi időben egy igen szép, fekete hajú lánnyal járt ide – pontosítom.

– Úgy van, ő az. A kislány is disszidált. Kiszökött Anti után. Ha jól tudom, együtt élnek Malmöben.

– Karesz náluk volt vendégségben?

– Dehogy. Egy éve már Svédországban él. Stockholmban, emlékezzék csak...

Valóban beszélt már róla, a múlt ősszel. A lépcsőházban

futottunk össze akkor is, és én rákérdeztem: hogy s mint él a fia? Akkor említette, hogy már Svédországban van. S igen elégedett hangon újságolta, hogy felvették az uppsalai egyetemre. Havi nyolcszáz korona ösztöndíjat kap, amit fél évre előre felvehetett. Stockholmban kivett egy lakást, részletfizetésre be is bútorozta. Sőt, ezer koronáért még egy használt autót is vett. Aztán arról kezdett beszélni, hogy mennyire félreismerte fiát. Mégiscsak bebizonyította, hogy megáll a saját lábán, sőt még vinni fogja valamire. „A fiamnak volt igaza, odakint mégiscsak jobban boldogul!” – hajtogatta akkor a lépcsőházban.

Ha Karesz Svédországban élt – amiről teljesen megfeledkeztem –, mit keresett Capuán, az egyetemi vizsgák idején?! Fölötébb különös. Mit tudhat erről az apa? De nem kérdezek rá. Csak nézem szótlanul a szemét törölgető, sírással küszködő, megtört embert. Átérezem fájdalmát. Fél órával ezelőtt még abban a hiszemben élt, hogy fia Svédországban megcsinálja a szerencsáját. Akkor jön a postás, bedob egy levelet, s ez az idillikus kép egyik percről a másikra gyászkeretet kap.

Borítékjába csúsztatom a levelet.

– A felesége olvasta már? – nyújtom neki.

– Semmiről nem tud – rázza a fejét, – ma későn jön haza. A lányom sincs itthon, a barátnőjénél tanul. Én bontottam fel... Még nem mutatom meg nekik.

– Meddig akarja titkolni?

– Amíg bizonyosat nem tudok – veszi át a borítékot és a zsebébe süllyeszti –, azért is jöttem át... Mit tanácsol, hova forduljak?

– A Külügyminisztériumhoz. Feltétlenül menjen el oda, mutassa meg a levelet is... Aztán táviratozzon Karesz stockholmi címére, valamiféle választ csak kap. Anti malmői címét tudja?

– Nem, de a szüleitől majd elkérem...

Abban maradtunk dr. Bakossal, mihelyt hírt kap fiáról, azonnal szól nekem. De másnap Miskolcra utaztam, és három napig anyagot gyűjtöttem több részes riportomhoz. A hétvégét megint vidéken töltöttem. Disznótorra hívtak meg, és hétfő este keveredtem haza. Csak otthon jutott eszembe Karesz. Legszívesebben becsengettem volna Bakoshoz, de attól féltem, még titkolja fia halálát a családja előtt, és kínos helyzetbe hoznám.

Mindenesetre az előszobában égve hagytam a villanyt. Hadd lássa, itthon vagyok, s egyben azt is jelzem, ha van híre, nyugodtan átjöhet. Fél óra sem telik el, Bakos már csenget. Amint megpillantom sötét öltönyében, zakója hajtókáján a fekete szalaggal, tudom, a hír igaz, Karesz halott. Még az előszobában részvétemet nyilvánítom és kérem, fáradjon beljebb. Leül a fotelba. Fekete mappáját a térdére helyezi. Én pedig előveszem vidékről hozott pálinkámat. Két poharat gyorsan kiöblíték a konyhában s máris csurig töltöm. Közben szomszédomra lesek. Arca fakó, szeme kialvatlan, tartása görnyedt. Hirtelen szakadt rá a gyász, még roskadozik alatta.

Elé teszem a poharat, biztatom, igyék.

– Kisüsti? – szippant a levegőbe.

– Az, szilva.

Felhajtjuk. Kétnapi edzés után engem nem ráz meg különösebben, de Bakos arca összerándul, levegő után kapkod.

– Erős. Phű, de erős.

– Csak ötvenfokos.

– Csak...?

Torkát még mindig marja a szesz, de szemmel láthatóan pír csalt az arcára. Tekintete is élénkebb lett. Odébb tolja poharát, hogy helyet csináljon a fekete mappának. Szétnyitja, s mint aki erőt gyűjt, a torkát köszörüli.

– Nos, mi hírt kapott? – sürgetem kíváncsian.

– Az a lány Capuáról sajnos igazat írt – mondja és felmutat egy nagy formátumú borítékot. – Pénteken kaptam a Külügyminisztériumban.

– Svédországból küldték?

– Nem. Olaszországból.

Csodálkozom, mert Karesz még nem kaphatta meg a svéd állampolgárságot, és csakis az általuk kiállított hontalanútle-
véllal utazgathatott. Haláláról az olaszoknak a svéd hatóság-
okat kellett volna értesíteniük. Ez a hivatalos út. Nyilván nyomós
oka van, amiért nem tartották be.

A főkönyvelő felrakja szemüvegét, épp csak belepillant a
levélbe.

– Az olasz hatóságok azt írják – foglalja össze a levél tartal-
mát –, hogy Karesz január 10-én az éjjeli órákban fulladt a
Vultornóba. Testén külső vagy belső sérüléseket, ami szándé-
kos emberölésre utalna, nem találtak. Azt írják még, hogy sze-
mélyes holmiját – köztük a nála talált 254 svéd koronát és 5500
lírát – Capuán, a menekülttábor igazgatóságán átvehetjük.

Eltöprengünk. Karesz az orvosi szakvélemény szerint nem
úgy került a folyóba, hogy előbb megölték, netán súlyosan
megsebesítették, hanem élve, sértetlenül. A gyilkosságot tehát
ki kell zárunk. Akkor meg minek vagy kinek az áldozata?
Olyan sokat ivott volna a bárban, hogy hazafelé nem tudta
megkülönböztetni a folyót a száraz úttól? Nehezen tudom el-
képzelni. Az öngyilkosság a hihetőbb. Karesz órákkal előbb
összeveszett Dobozi Katival, a lány faképnél hagyta, és feltehe-
tően bánatában a folyóba ölte magát. Vajon nem erre gondolt
Bende Ibolya is, amikor azt írta: „Katit nem lehet okolni.”
„Ugyan, egy lány miatt, ez kizárt.” – tiltakozik Bakos. Az öngyil-
kosságot mint eshetőséget azért is elveti, mert Karesz Svédor-
szágból karácsony előtt még azt írta, hogy barátjával, Dodival
nagyban készül a félévi vizsgákra. A jövőjére gondolt és nem
a halálra.

– Hol temették el? – érdeklődöm.

– Capuán.

– És... hazahozatják?

– Még nem tudom. A feleségem egyelőre úgy véli, ha sze-
gény fiunk ott szeretett volna élni Nápoly mellett, hát nyugod-
jék ott békében.

Töltök ismét a poharakba.

– Stockholm visszajelentkezett? – érdeklődöm.

– Még nem.

– És Malmö?

– Antit telefonon hívtam fel. Alig néhány órával előbb érkezett vissza Dániából. Akkor mondta meg neki a házban lakó egyik magyar fiú, hogy Karesszal mi történt. Sírt a telefonban, annyira odavolt.

– Szerinte Karez... kereste a halált?

– Ilyesmiről nem beszéltünk. De amíg ő Dániában volt, valaki feltörte és kifosztotta a fiam lakását.

– Malmöben?

– Igen.

– Nem Stockholmban lakott?

– De igen, ott.

– Ezek szerint Malmöben is bérelt lakást?

Bakos a mappára mered. Zavartan hallgat.

– Nem tudom – vonja meg a vállát kis idő múlva tétován. – Én kérdeztem Antit, hogy van ez.

– Ő mit válaszolt?

– Ez nem telefontéma – így mondta.

– Megkérdezte tőle, mit keresett Karez Capuán?

– Igen. Leugrott néhány napra délre, egy kis meleg levegőt szívni.

– Miközben a félévi vizsgákra készült? Különös. Nem?

– Szerintem is.

– Anti is annak tartotta?

– Erről is azt mondta, nem telefontéma.

– Mi titkolnivalója lehet Karesszal kapcsolatban?

– Nem tudom.

Restelkedve észbe kapok. Kibújt belőlem az ellentmondásokat feszegető újságíró. Ezúttal jócskán elvettem a súlykot. Nem riportalany ül előttem, hanem egy gyászoló apa, akinek inkább vigasztalásra van szüksége, semhogy halott fia dolgaiban turkáljak. Elnézését kérem, és unszolom, hajtsuk fel a szilvapálinkát. A második kupicát már nem érzi olyan erősnek –

biztatom. De éppúgy levegő után kapkod, mint az elsőnél. Amikor már nem égeti a torkát a szesz, poharát lerakja, és töprengően néz maga elé. Szólni készül, de még latolgatja, kimondja, vagy sem. Nem vágok elébe.

– Én most igen őszinte leszek – kezdi bátoritanul. – Az igazság az, hogy szegény fiam körül kezd előttem minden rendkívül zavarossá válni. Egyre inkább az az érzésem, hogy a gyerek sok mindent elhallgatott... nem mindig írta meg az igazat.

– Például?

– Mit keresett Capuán? Miből tellett a gyakori oda-vissza utazásra? Erről például nekünk soha nem írt. Amikor még Capuán élt, azt írta, hogy ez a menekülttábor csodálatos hely, és nagyon jól érzi ott magát.

– Úgy véli, ez nem igaz?

– Nem lehetett igaz – mondja Bakos, hangját önkéntelenül visszafogja. – Még a feleségemnek sem említettem, de a múlt héten tudtam meg, hogy az a menekülttábor olyan, mint egy koncentrációs láger.

– Nem túlzás ez a hasonlat?

– Nem. Egy szerelő beszélt róla, Szamosi László, aki abban a szervizben dolgozik, ahová a kocsimat hordom javítani. A feleségével együtt másfél évig élt Capuán. Még a fiamat is ismerte, igaz csak futólag. Ők hazaszöktek. Borzalmas dolgokat mesélt. Számomra felfoghatatlan, hogy Karesznak miért tett ott az élet.

– Nem fest kissé túl sötét képet most az a szerelő?

– Kizárt dolog – tiltakozik Bakos, s a mappájából két kivágott újságcikket szed elő. – Ezek Nyugaton, magyar nyelvű, emigráns lapokban jelentek meg. Elképesztő, hogy miket írnak az olaszországi menekülttáborokról.

Vacsora után betelepszem a „kuckómba”, hogy elolvassam a két cikket, amit Bakos nálam hagyott. Az egyik a kis formátumú *Magyar Híradó* 1972. februári száma; az írás címe *Capua, Latina, Farfa*, írója Ladányi Imre. A riporter azzal kezdi, hogy olaszországi körútja során „...időt szakítottam arra, hogy meglátogassam a világszerte hírhedt olaszországi menekülttáborokat, Capua, Latina, Farfa táborait. Azt hiszem, nem tévedek, ha ezek a nevek sokáig emlékezetesek lesznek a magyarok körében, különösen azoknak a körében, akik megjárták e táborokat.” Az újságíró nem titkolja, célja az, hogy felrázza „a magyar emigráció lelkiismeretét”, majd így folytatja:

„Capua a tündérszép Nápolytól mindössze 30–35 kilométernyire fekszik, a Volturno füzes partjai mellett. Ebbe a szépséges tájba bizony nem illik bele a középkori jobbágytanyaszerű nyomortelep. Középen az igazgatóság és a csendőrség emeletes palotája őrködik a menekültek fölött, hozzátehetem bátran, hogy fenyegetőn. Hangszórón keresztül vezénylik a tábor népét, a modern jobbágyoknak beillő menekülteket, akik egy másik rabságból igyekeztek elérni a vágyva vágyott szabadságot. Alkalmam nyílt belülről is szemügyre venni a tábor. Szinte hihetetlen, hogy ilyen viszonyok lehetségesek Európa közepén, amikor dollármilliókat költöttek már a menekültkérdés megoldására. A lakások még istállóknak sem lennének jók a mai kényes állathigiéniai követelmények mellett. A legelmaradottabb olasz vidéken lakó paraszt tehene vagy birkája is külön helyen és jobb körülmények között él, mint ezek a politikai menekültek, testvéreink, barátaink. Az ellátás papíron kitűnőnek mondható, a gyakorlatban bizony nyomorúságos.”

A riporter bemutatja Latinát és Farfát is. A helyzet ezekben a lágerekben sem jobb – bizonygatja, majd azzal fejezi be: „...remélem, hogy ez a kis írásom – akár a tavalyelőtti – sem marad visszhang nélkül”.

A másik újságcikket amolyan sajtószemleszerűen vágta ki, egy másik emigráns lapból. Közel azonos időben jelenhetett

meg a *Magyar Híradó*-val. De ez az írás nem riport, hanem felhívás. Felcíme: *Levél Magyar Ügyben*, címe: *Olaszországi menekülteink segítségére szorulnak!* Az aláírás pedig: vitéz Darabont Ferenc, a „Magyar a magyarért” mozgalom dolgozója.

A felhívás szerzője bevezetőben arra kéri a szerkesztőt, hogy szorítsa még be lapjába a „nagy segélykiáltást”, mert „tartalma fájóbb minden más kérdésnél: olaszországi menekült véreink sorsáról szól”. Így folytatja: „Már eddig is többen érkeztek környékünkre az olasz menekülttáborokból, akik ma már igen hasznos dolgozói a legjobb munkahelyeknek. Ők mondták el, hogy milyen elképesztő helyzetben vannak a magyar menekültek Olaszországban. Megtudván, hogy ezeknek a sorsát és ügyeit a halálra ítélt volt pócspetri plébános, Asztalos János – volt rabtársam – intézi, elhatároztam, hogy kedves meghívásának engedve, meglátogatom őt, s vele együtt a menekülttáborokat.” S mit látott? „Elképesztő a nyomor, mert nem dolgozhatnak, csak igen kevesen, és azok is jóformán semmiért... Asztalos atyánk – folytatódik a felhívás – legnagyobb szívfájdalma, hogy mindezt nem tudja meggátolni, mert az olasz segélyszervezet, amelyik a menekülteink sorsát intézi – maga is szűkös anyagiakkal rendelkezik. A táborok lakói elhanyagoltak, nyíratlanok, szőrösek, mosdatlanok, mert a legelemibb toilette-szükséglet sem áll rendelkezésükre, és tisztálkodási lehetőségük is alig van... Kérünk részükre használható ruhane-műt és piperecikkek, szappant, fogkrémet, fogkefét, borotva-felszerelést, hajnyíró gépet, női holmikat, gyerekruhaneműt, játékszer. A táborlakók sorsa jelenleg még kilátástalanabb, mert kivándorlási és továbbmeneteli lehetőségeik sincsenek – a Nyugat országai nehezen engedik be őket –, tehát számolniuk kell a hosszabb ideig tartó lágerérettel.” – állítja a felhívás megfogalmazója, s kéri mindazokat, „akikben még magyar vér csörgedez”, nyújtsanak anyagi támogatást.

Elképesztő állapotok. S nem „mi” írjuk, hanem „ők”. Elgondolkodtatónak tartom, hogy az emigráns sajtó odaküldi embereit, hogy „felrázzák a magyar emigráció lelkiismeretét”. Miért nem tesszük ezt mi is – más előjellel? Gondolatban már benne

vagyok a témában. Először is azt kellene felmérni – főleg a fiatalok esetében –, ki, miért disszidál? S ha nekifognék?! Megszerzem néhány hazatért nevét, címét, felkérném őket nyilatkozzanak. De persze ez olyan lenne, mint eső után a köpönyeg – morfondírozok. Idehaza kisebb a szavahihetőségük. A légereket kell felkeresni, nyilatkozzanak ott, ahol nem köti őket az itthoni légkör, a félelem attól, hogy ha megmondják az igazat, hátrányuk lehet belőle. Miért disszidáltak? Hogyan élnek a légerekben? És hogyan a szerencsés továbbjutók például Svédországban, ahol a világon talán legmagasabb az életszínvonal? Mik a terveik? Igen. Ezek lennének a kérdéseim. És Karesz útvonalát követném, Capua, Stockholm, Malmö. Megkeresném azokat, akik közelebbről ismerték, s akik talán magyarázatot tudnak adni arra, hogy miért látogatott oly sűrűn Capuára? S azon az estén vajon miért veszték össze Dobozi Katival? A lány még a lágerben él. Malmöben Anti sem hivatkozhatna arra, hogy „ez nem telefontéma”. Dodi az uppsalai egyetemen... mind-mind mondana valamit, ami segítene összeállítani a képet, hogy milyen véletlen vagy szándékosan előidézett körülmények játszhattak közre, mígnem Kareszt holtan húzták ki a Voltornóból.

IV.

Viszolygok a részvétlátogatásoktól. A gyászoló család látványa napokra kedvem szegi. Ha semmiképpen nem tudok kitérni előle, elodázom akkorra, amikor már nagyjából felszáradtak a könnyek, de most nem tehettem mást, minthogy megnyomjam a szomszédék csengőjét.

Bakosék lánya, Zsóka enged be. Zöldes, álmos szeme rám csodálkozik. Talán, mert még sosem léptem át a küszöbüket. Részvétemet nyilvánítom. Másodpercekig állunk némán, majd szülei után érdeklődöm. Azt mondja, az imént telefonáltak a „nagyi”-től, elindultak már hazafelé. Ha akarom, megvárhatom őket náluk. Persze, hogy akarom, sőt, magamban kifejezetten

örülök, hogy Zsókat egyedül találok. Mégiscsak közelebb állhatott a bátyjához, és egy négyszemközti zavartalan beszélgetés során számos olyan apró, de számomra fontos részletet is megtudhatok testvéréről, ami egyértelműbbé teheti számomra rejtélyes halálát.

Zsóka az előtérből nyíló piciny szobába vezet. A falon színes plakátok, színészek fotói. Csöppnyi, tankönyvekkel, füzetekkel teli íróasztalán olvasólámpa ég. Sehogy sem megy neki a tanulás. Mindig csak szegény bátyja jár az eszében – panaszkodik. Az íróasztal előtti egyetlen székre mutat, kéri, üljek oda. Ő maga pedig az összecsukott fotelágyra kuporodik. Ahogy elnézem sápadt, finom vonású arcát, arra gondolok, hogy elszaladt ez a tizenkét év. Ennyi ideje, hogy a házba költöztek. Zsóka a hatodik évében járhatott akkor, s emlékszem, nagyon félt a kutyáktól.

– Félsz még a kutyáktól? – kérdezem.

– Még igen. Hároméves koromban megmart egy, azóta tart a harag köztünk.

– Ha jól emlékszem, Karesznak is volt kutyája, ugye?

– Igen, egy kóbor kutyát talált valahol, de anyám nem engedte be a lakásba, ezért az udvarban tartotta. Még kutyaólat is csinált neki. De aztán oda kellett ajándékozni valakinek, mert a házmester ki akarta paterolni. Karesz szerette a kutyát.

Bátyjáról kezdünk beszélgetni. Megemlítem, hogy bár édesapjával többször és hosszan beszélgettünk Kareszről, előttem még ma sem egyértelmű, mi készítette őt arra, hogy kiszökjék az országból.

– Különösebb oka nem volt rá – feleli a lány.

– Valami csak hajtotta?

– A türelmetlenség. Anyyira türelmetlen volt szegény, hogy az már képtelenség. Amit itthon is el tudott volna érni, mert elérhette volna, ha nagyon akarja, idehaza nem volt képes kivárni. Úgy vélte, odakint lényegesen rövidebb idő alatt eléri, amire vágyik.

– Mi volt az elképzelése, mihez kezd odakint?

– Bizonyára volt valamiféle terve, de még előttem is titkolta.

Még csak célzást sem tett arra, hogy disszidálni készül. Az itthoni jövőjéről viszont sokat vitatkozott apuval és anyuval. Karesz váltig hajtogatta, hagyjanak neki békét, ő belepusztulna, ha nap mint nap ugyanazon a munkahelyen kellene dolgoznia, és mindig ugyanazokat az arcokat látná maga körül. Még a gondolatától is irtózott annak, hogy nyolc órát egyhuzamban kelljen valahol dolgoznia. Nem bírta a kötöttséget, olyannyira nem, hogy az már fantasztikus.

– Valami csak akart lenni?

– Hogyne. Gazdag. Arról álmodozott mindig, hogy ő gazdag lesz, nagyon gazdag – mondja keserű mosollyal a lány. – Svédországból nemrégiben még azt írta, hogy rövidesen teljesül minden álma, és néhány év alatt többje lesz, mint amit apuék 25 év alatt gyűjtöttek.

– Miközben egyetemre járt?

– Fogalmam sincs, hogy képzelte – vonja meg vállát Zsóka –, de ezt írta... Olyasmiket is, hogy délen, Nápoly mellett nyaralót vesz, mert csodálatos ott az élet, és majd Jaguár gépkocsival jön haza látogatóba, mindenki irigyelni fogja. Ilyeneket írt... Szeretett álmodozni, de nekem csak ezt a farmert küldte – simítja végig combján a tenyerét. – Kértem tőle a közelmúltban egy kertésznadrágot, de az már vele együtt Capuán marad.

– Meddig élt a capuai lágerben?

– Azt hiszem, kilenc hónapig.

– És hogyan?

– Nagyon jól, ideális körülmények között. Én legalábbis így tudom. Rém tetszett neki ott az élet. Azt írta: olyan szabad, hogy azt elképzelni nem tudjuk. Dolgoznia nem kell, csak ha kedve tartja, akkor is csak unaloműzésből. Emlegette azt is, hogy odakint veszi csak igazán hasznát annak, hogy itthon annyit emelgette a súlyzót.

– Mármint a fizikai munkánál veszi hasznát?

– Nem. Inkább arra célzott, hogy izmos lett tőle, és aki erős, azt tisztelik.

– Mivel ütötte agyon az idejét Capuán?

– Azt hiszem, gyakran járt le a tengerhez.

A fotelágy mögötti polcról Zsóka egy dobozt emel le. A fényképek között keresgél, s amikor megtalálja, amit keres, felém nyújtja. Három fiú és két lány néz rám a képről, háttérben a tenger. Meg kell adni, idillikus kép. Karesz szélesen nevet, arca igen elégedettnek tűnik, de mintha fogyott volna. Antit is felismertem, bár haját hosszúra növesztette, a válláig ér. Mellette az a fekete hajú lány áll grimaszt vágva, akivel gyakran láttam Bakosékhoz feljönni. A magas, szakállas fiút nem ismertem.

– Ez ki? – mutatok rá.

– Dodi. Ő két évvel korábban disszidált, mint a bátyám. Amikor ez a kép készült, ő már Svédországban élt, csak lement hozzájuk látogatóba.

– Itthonról ismerték egymást?

– Igen. Karesznál két osztállyal járt feljebb. Amíg itthon volt, hozzánk járt bulizni.

Dodira nem emlékezem, talán a szakálla miatt nem ismerem fel a képen.

– És az a lány? – mutatok a fiús frizurájú, bikinis alakra.

– Ez?... Ez a Lantos Mari. Ő Karesz nagy szerelme. Capuán ismerkedtek meg. De a kapcsolat még Stockholmban sem szakadt meg. Csinos, ugye?

– Határozottan az – bólintok rá. – De lehet, hogy Dobozi Kati csinosabb nála.

– Fogalmunk sincs, ki lehet az a lány.

– Pedig Bende Ibolya szerint igencsak szoros volt közöttük a kapcsolat.

– Ugyan! Futó kaland, semmi több. Karesz Marit szerette, nekem megírta – erősködik a lány.

– Azt is megírta, hogy miért utazgat oly gyakran Capuára?

– Nem, ez sosem volt téma a leveleiben.

A lány hallgat. Rákérdezek.

– Mi másért tette meg Karesz Stockholm és Capua között oda-vissza az utat, ha nem Dobozi Kati kedvéért? Van valami más elképzelésed?

– Nincs, megvallom... ez az egész érthetetlen számomra – mondja tétován.

- Dodi most hol él?
- Uppsalában. Egyetemi hallgató.
- Karesz oda járt és... mégis Stockholmban lakott? Miért?
- Ezt én is megkérdeztem tőle. Bátyó, te tiszta őrült vagy, hogy tudsz naponta felutazni Uppsalába, vagy oly ritkán látogatsz az előadásokat, hogy abból még botrány lesz.
- Mit válaszolt?
- Neki ez így jobb, nem szakad el Maritól. Mari ugyanis pincéernő Stockholmban, jól keres és nem akarja otthagyni az állását. Az előadások hallgatása pedig nem kötelező, az a lényeg, hogy a vizsgán megfeleljen a hallgató. De azért heti három napot Uppsalában tölt, írta, és ilyenkor Dodinál alszik.
- Tőle még nem kaptatok levelet?
- Nem, talán még nem jutott el hozzá szegény Karesz halálhíre.
- Hallgatunk. Visszaadom a fényképet, Zsóka a dobozba sülyeszti, és felrakja a polcra.
- Mi a véleményed, Karesz öngyilkos lett? – kérdezek rá.
- Elgondolkozik.
- Nem, az kizárt – rázza a fejét. – Miért, kiért tette volna? Ilyesmi egyébként sem illett az egyéniségéhez.
- Akkor hát a folyóba fulladt? De hogyan? Részegen? Máskor is előfordult, hogy lerészegedett?
- Idehaza soha – tiltakozik a lány. – Csak házibulin ivott, akkor is mértékkal. Ki nem állhatta a hőbörgő részegeket, a lányokat pedig egyenesen megvetette, ha berúgtak a bulin. Akkor este, Capuán, meglehet, mégiscsak többet ihatott a kelleténél. S ha már a bátyó berúgott, el tudom képzelni róla, hogy mondjuk hősködésből, januárban – bár ott nincs tél – megakarta mutatni, van mersze, és megfürdik a folyóban. Ő ilyen volt, ha valamit kigondolt, gyerünk, tegyük meg.
- De ki előtt hősködött volna? Láta őt valaki a folyóparton?
- Nem tudom.
- Ruhástul ugrott a vízbe? Elképzelhető róla?
- Nem. Karesz ilyesmit nem tenne – rázza a fejét a lány. – De

az olasz hatóságok sem említik, hogy ruhában találtak rá a folyóban, igaz azt sem, hogy a holmija a parton hevert.

A beszélgetés félbeszakad, megérkeznek a szülők. Zsóka kisiet hozzájuk. Követem őt. Bakosnéval találom szembe magam. Arcát kicsípte a hideg, szeme fátyolos. Nyújtom a kezem, és részvétemet fejezem ki. „Köszönöm” – rebegi. Bakos lesegíti róla a télikabátot. Az asszony felém fordul.

– Gondolta volna?... Ilyen fiatalon – és a sírástól elcsuklik a hangja.

Férje mindannyiunkat betessékel a szobába. Cseresznyepalinkát tesz az asztalra, és három poharat. De a felesége az egyikre ráteszi a tenyerét.

– Nekem ne tölts – mondja, majd a lányától papírsebkendőt kér, és a szemét törölgeti.

– Hihetetlen, hogy nincs többé fiam – kesereg. – Ha hosszú ideig betegeskedett volna, az ember lassan beletörődik a megváltoztathatatlanba. De ilyen hirtelen, ilyen váratlanul, egyik percről a másikra... El sem búcsúzhattunk szegénytől.

Hangtalanul sír. Papírsebkendőjét kivörösödött szemére szorítja. Bűntudatot érzek, részvétlátogatásom tépte fel gyógyíthatatlan sebét. Átérzem, mennyire fájhat neki egyetlen fiának váratlan, tragikus halála. Bakos is lehajtja a fejét. Hallgunk.

– Dodi az oka mindennek – folytatja sírva mondókáját a gyászoló anya. – Az a fiú még 17 éves sem volt, amikor nekivágott a világnak. Pedig itthon mindene megvolt. Megtaláltuk a leveleit is. Hogy miket írt az a fiamnak, te úristen! Hogy így a lányok, meg úgy a lányok. És kint csak úgy dől hozzájuk a pénz. Megszédítette ezt a taknyos kölyköt. Pedig mennyit rimáncodtam neki, édes fiam, apádról vegyél példát, nézd, rendben van, kevés a pontszámod, nem számít, kezd szakt munkásként, akár az apád, látod, ma már diplomás, és vezető beosztásban van. Igaz, takarékosan éltünk eddig, de mindenünk megvan. De neki minden azonnal kellett volna. Saját lakás, kocsi.

– Ennyire türelmetlen volt?

– Ennyire. A közértből is gyakran üres szatyorral tért haza. Mi

van fiam, zárva a bolt? Nem anyus, csak hosszú sor állt a pénztár előtt. Imádta a fagyaltot, de bármennyire megkívánta, ha sorba kellett állni érte, inkább lemondott róla. Ilyen volt szegény. Ha Dodi nem ösztökéli, hogy menjen utána...

– De mama – szakítja félbe a lánya –, Dodi csak jót akart. Emlékezz, még nem is olyan régen te mondtad, hogy idehaza fix fizetésből egy kezdő fiatal halálra dolgozhatja magát, akkor sem tudna lakást venni, hát még mellé kocsit. Karesz meg mindkettőt megszerezte. Nekem is fáj Karesz halála, de nem okolok érte senkit. Belefulladás volt idehaza is például a Balatonba. Emlékezz, mama, tavaly a stégünk közelében húztak ki egy nőt holtan a vízből.

– De nem télen – ellenkezik Bakosné. – Lehet, hogy Olaszországban ilyenkor nem fagy, de kánikula sincs. S tudod te jól, Karesz még a Balatonba sem tette bele a lábát, ha nem forrt a vize. A folyókat meg egyenesen utálta. Piszkosak, hidegek.

Bakos kezét az asszonyéra teszi.

– De anyus, hát hányszor mondjam még? A fiunkat nem ölték meg. A hatóságok tisztázták ezt – nyugtatgatja a feleségét. – A pénzét is megtalálták a zsebében.

Egy ideig még maradok. A vita Karesz halála körül lassan lecsillapul. Bakosné végül, bármennyire érthetetlennek tűnik számára, kénytelen elfogadni férjének azt a végső következtetését, hogy a fia részeg fejjel valamiképpen a folyóba eshetett, s a hideg víztől, amelytől annyira irtózott, görcsöt kapott, és képtelen volt kievickélni a partra.

Bakosnak – miközben kikísér – az ajtóban visszaadom a két újságcikket. S megemlítem, hogy a téma engem is meglepett, olyannyira, hogy még a nyár elején – ha a tervem sikerül – felkeresem a capuai lágert, és szétnézek ott. Ha minden jól megy, eljutok Svédországba is. Amikor időszerű lesz az utazás, hozzon majd össze autószerelő ismerősével.

A találkozásra Szamosi Lászlóval csak négy hónap múlva került sor. Ennyi időbe tellett, míg napi munkám mellett előkészítettem az utazásomat. Szamosi, amikor telefonon felhívtam, arra kért, otthonában keressem fel, ott nyugodtabban beszélgethetünk, mint egy zajos presszóban. A kelenföldi új lakótelepen lakik, és lediktálta a címét. Délután 5 órában állapotunk meg. Időben érkeztem, Szamosi tréningruhában már a liftnél várt rám. Szótlanul haladtunk a hosszú folyosón.

Közben felmértem riportalanyomat. Nem több 25 évesnél. Mackós alakja, derűs képe bizalomkeltő. Az a benyomásom, hogy segítségemre lesz. Megkapok tőle mindent, amire Capuán szükségem lehet, hogy ne találjam szembe magam váratlan meglepetésekkel, és úgy tudjak mozogni a lágerben és környékén, mintha már éltem volna ott... Nemrég költözhetek a lakásba, a bútorok újak, a szobát jó ízléssel rendezték be. Letelepszem egy fotelbe, Szamosi a vendégnek kijáró szívéllyességgel kérdezi, mivel kínálhat meg: Ballantines whisky, Napóleon konyak, finn vodka? Esetleg Campari? A széles választék kissé meglepett. Nyilván látható rajtam, mert sietve mentegetőzik: nem adna ő pénzt márkás italért, nagyon megfelel neki a kőbányai világos is, de a szervizben efféle italokat is kap borralalóként. A Napóleon konyak mellett döntünk, s már hozza is a két poharat a bárszekrényből.

– Ha jól értettem, amit dr. Bakos mondott, riportot akar írni a disszidensekről.

– Igen, effélét tervezek. Önökkel kezdeném.

– Hát erre inni kell – emeli poharát.

Bólintok én is. Szamosi újratölti a metszett poharakat.

– De mielőtt megjelenik, megmutatja nekünk, ugye?

– Természetesen.

– Akkor oké! Mivel kezdjük?

– Az elején. Mikor disszidáltak?

– Ezerkilencszázhetven márciusában.

– Hol akartak megtelepedni?

– Az Egyesült Államokban. Oda kértük magunkat. Úgy véltük, ott megcsinálhatjuk a szerencsénket, de Olaszországban másfél évig kellett várnunk a bevándorlási engedélyre, és mire megkaptuk, elment a kedvünk az egésztől. Zsebre vágtuk a papírokat, és irány Budapest. Idehaza a feleségemet, aki akkor már a hetedik hónapban volt, a bíróság pénzbüntetésre ítélte, engem viszont félévi börtönre. De nem kellett leülnöm.

– Tehát másfél éve jöttek haza?

– Igen.

– És a lakást azóta kapták?

– Igen... soron kívül.

– Nocsak?! – kapom fel a fejem önkéntelenül.

Ha ilyesmiről hallok, óhatatlanul felmerül bennem a gyanú, valakit lepezéltek. Szamosi nem sértődik meg. Megszokta már, ha lakáskiutalása szóba kerül, az emberek rögvest baksist szimatolnak, és kérik, árulja el, kit mennyivel kell megkenni, hogy ilyen gyorsan lakáshoz jussanak.

– Semmi susmus, semmi kenés – állítja. – A kiutalás története számunkra tragikus. A fater, a szegény kisöreg ugyanis súlyos fertőző beteg. A két kicsivel nem lakhattunk együtt vele a szoba-konyhában. A tisztiorvos intézkedett. Ha akarja, elhiszi, ha nem, nem.

– Nem kételkedem – adom meg magam. – Engem egyébként is az érdekel, hogy miért disszidáltak?

– Ezt kérdezték Triesztben is – neveti el magát.

– Kik kérdezték?

– A kémelhárítók.

– A kémelhárítók?... És nekik mit válaszolt?

– Az igazat. Azt mondtam, hogy idehaza még csak reményünk sem volt arra, hogy belátható időn belül lakást kapjunk. Mire hivatkoztam még?... Szeretnénk jobban élni, szórakozni, beutazni a világot. Ilyesmiket mondtam.

– Hol hallgatták ki a kémelhárítók?

– A trieszti lágerben.

A trieszti láger afféle gyűjtőtábor, magyarázza aztán részletebben a körülményeket Szamosi. Néhány kivételtől eltekintve

odakerül mindenki, aki szocialista országokból szökik ki. Valakik, mint azt utóbb megtudta, a kémelhárítók kihallgatják őket. A legalaposabban azokat, akik hazájukban katonai szolgálatot teljesítettek már. Majd amikor a kihallgatásokon és az orvosi vizsgálaton átesnek, felteszik a kérdést: hová akar kivándorolni? Nagy választék nincs. Kérheti magát az illető az Egyesült Államokba, Kanadába, Svédországba, Ausztráliába és Dél-Afrikába.

– Mi az USA-ba iratkoztunk fel.

– Miért éppen oda?

– Ahol százmillió gépkocsi szaladgál, ott egy autószerelőnek mindig akad munka.

Csengetnek. Szamosi elnézést kér. „A feleségem” – áll fel és kisiet az előszobába. Az ajtón át behallatszik a kérdőre vonó hang: „Voltál a közértben, hoztál...?”, de hirtelen félbeszakad. Nyilván a férje figyelmezteti az asszonyt, hogy megérkezett az újságíró.

Karján álmosan pislogó csöppséggel, sovány, fekete hajú asszony lép be, zavartan fogadja a köszönésemet, és átsiet a szobán. Szamosi utánatolja a kocsiban alvó babát, és máris jön vissza.

– Egy lány, egy fiú? – kérdezem.

– Mindkettő fiú, a harmadik lesz lány, de nem sietjük el – neveti el magát.

– A bölcsődéből jönnek?

– Nem, csak innen a parkból. A feleségem gyesen van.

S mintha hallaná, hogy róla van szó, már jön is be az asszony. Csendesen behúzza maga után az ajtót, minket meg arra kér, lehetőleg halkan beszéljessünk. Leül a rekamiéra, a haját igazgatja, közben elpanaszolja, a két kicsi mellett annyi ideje sincs, hogy fodrászhoz menjen. Férje poharat hoz neki is, és teletölti konyakkal.

– Képzeld el magát a mi helyzetünkben. Fiatal házasok voltunk, tele életkedvvel – kapcsolódik a beszélgetésbe a fiatalasszony –, és egy szobában kellett aludnunk a családdal. A szomszédos ágyon az apósom és az anyósom. Ez maga volt a pokol.

Azt hiszem, ez még enyhe kifejezés. Idegileg teljesen kikészültem, mehetnékem támadt, de nagyon. A férjemet én beszéltem rá: próbáljunk másutt szerencsét, odakint lesz majd lakás meg minden. Hát megpróbáltuk. És látja, mi lett a vége? Idehaza kötöttünk ki.

– Egy amerikai bevándorlási engedéllyel a zsebükben – természetem hozzá.

– Ez igaz – folytatja a fiatalasszony –, de azt is megmondom őszintén, ha fél évvel előbb kapjuk meg, ki is megyünk. De nekünk tizennyolc hónapot kellett várakozni, és micsoda körülmények között, te úristen. Akkor is én döntöttem el: lesz, ami lesz, hazamegyünk. Hiába adták aztán a kezünkbe a bevándorlási engedélyt, hiába mondták meg, hogy mikor ülhetünk repülőgépre, már mindenképpen haza akartam jönni.

– A honvágy?

– Nem mondhatnám. Inkább a csömör.

– Mi nem tetszett?

– Kezdjük az elején – veszi vissza a szót a férje. – Jugoszláviából, ahova turistaként utaztunk, átszöktünk Olaszországba. Tele voltunk reménnyel, így lesz, meg úgy lesz. Ahogy itthon hallottuk. És a remélt, ígért nagy szabadság helyett az embert lágerbe dugják. Ez nagyon megdöbbenett minket... hogy miként élünk másfél évig odakint? Egy rémregény. Közben a feleségem terhes lett... apám betegsége súlyosbodott – írták hazulról. Szóval minden összejött. Egy éjszaka fogtuk a motyónkat, és irány a „művészbejáró”. A hátsó kerítéssel megléptünk.

– Szöktek?

– Igen, kénytelenek voltunk angolosan lelépni. Még a legjobb barátom előtt is titkoltam, mire készülünk.

– De miért?

– Tartottam tőle, hogy elszólja magát a többiek előtt, és akkor nekünk régen rossz. Aki nem élt köztük, Capuán, nehezen tudja elképzelni, milyen ott a hangulat. Ott minden megtörténhet az emberrel. Hajnalban léptünk le, délben már Rómában

voltunk. Másnap Jugoszláviában, harmadnap pedig jelentkeztünk a magyar határőröknél – mondja Szamosi.

– A szervizbe visszavették?

– Simán.

– Munkatársai hogyan fogadták?

– Ki így, ki úgy. Akadt, aki azt mondta, jól tetted, hogy hazajöttél. De volt, aki kigúnyolt: na, mi van, a szabadságot választottad? Ilyen marhát, ahelyett, hogy szerencsét próbált volna Amerikában, önként hazajön. De minden csoda három napig tart.

– Hátránya van vagy volt abból, hogy disszidált?

– Igen. Egy dologban. Évekig nem kapunk útlevelet Nyugatra, de egyelőre nem is vágyunk ki, még turistaként sem.

A fiatalasszony megkérdezi, megkínálhat-e feketével. Igenlően bólintok. Szamosi a felesége után szól: főzd olasz módra. Tőlem pedig azt tudakolja, jártam-e már Olaszországban. Nemleges válaszomra határozottan állítja, akkor még nem is ittam igazi feketét. Felesége nagyon érti a módját. Latinán két hónapig dolgozott egy presszóban.

– Trieszten és Capuán kívül máshol is éltek?

– Igen. Latinán, fél évig. Onnan kerültünk át Capuára. Elképesztő állapotokba csöppentünk.

A fiatalasszony tálcán hozza a kávé. Leteszi az asztalra, és vigyáz, nehogy felborítsa a konyakospoharakat.

– Ha Laci nem szerez egy kis pénzt, talán éhen is haltam volna – mondja, miközben elém teszi a csészét.

– Úgy tudom, maga is dolgozott.

– Igen, de csak Latinán, és csak két hónapig. Amikor a tulaj mást is akart tőlem, otthagytam. Azt hitte a dígó, hogy én is olyan vagyok, mint a többi magyar lány, meglobogtat öt darab ezerlírát, és hanyatt dobom magam.

– A nők, főleg a fiatal lányok, könnyen szerezhettek ott pénzt fekvő helyzetben – kajánkodik Szamosi. – No, de dolgoztam én a feleségem helyett is. Igaz, csak alkalmi munkát vállalhattam, de azért is a szó legszorosabb értelmében meg kellett verekedni.

Szamosiné nógat bennünket, igyuk meg a kávé, mert kihűl. Egyébként Olaszországban lehet kérni hidegen is, melegen is. A magyarok odakint általában melegen kérték. Megízzelem. Kíváncsian figyelik az arcomat. A zamata valóban más, mint amit én főzök. Csakhogy az ifjú pár maga pörköli a kávé, a másik titka pedig ennek a jó kávénak, mint megtudom, a kifőzés.

A kávé után én kérdezek.

– Pénzt, segílyt nem kaptak sehonnan?

– De igen, egyetlenegyszer háromezer lírát – legyint Szamosiné. – Egy kiló valamirevaló marhahúst sem lehetett kapni érte. Ennyit kaptunk az atyától.

– Kitől?

– Asztalos atyától, a lágerek magyar papjától – magyarázza Szamosi. – Csak azokkal a fiúkkal volt bőkezű, akik engedtek homoszexuális hajlamainak. Azokat pénzelte, itatta. Nagyon szerette a fiatal srácokat.

– Hogy élnek a fiatalok Capuán? – érdeklődöm.

– Szabadon. Már rossz értelemben szabadon. Verekednek, lövöldöznek... Ha a láger környékén betörtek valahová, ha elloptak egy autót, megverték valakit, az olasz csendőrök először mindig a táborban keresték a tettest, és mindig közöttünk. Nem ok nélkül. Este nem volt tanácsos kilépni sem a barakkokból, mert ott tévedésből is leszúrhatják az embert. Amikor átkeültünk Capuára, lelőttek egy magyar fiút. Igazán semmiért.

– Minden ok nélkül?

– Mondom, hogy semmiért. Hazatérésünk óta még három srác halt meg. Az egyik barátom azt írta, hogy különös körülmények között dobták fel a talpukat.

– A Bakos fiúról nem írt a barátja?

– Nem, semmit. Amikor Karesz a Voltornóba fulladt, a haverom már az USA-ban élt.

– Kareszra emlékszik?

– Halványan. Amikor ő Capuára érkezett, mi már hazakészülődtünk. Nem is egy barakkban laktunk. Mit mondjak: sose

látam a kerítésnél tolakodni, verekedni, hogy a másik elől megkaparintsa a munkát.

A belső szobában felsír a nagyobbik csöppség. Szamosiné elnézést kér, el kell készíteni még a vacsorájukat, utána fürdés, etetés, pelenkamosás – sorolja, mi minden vár még rá ma este.

Órára nézek, hogy elszaladt az idő! S a lényeg még hátravan. Táskámból üres lapot veszek elő, kiteszem az asztalra. Kérem Szamosit, rajzoljon egy skiccet a capuai táborról. Milyen utak vezetnek oda, merről közelíthető meg a főbejárat. A kerítés melyik oldalán található az említett „művészbejáró”, hol vannak a barakkok, az igazgatóság és a csendőrség épületei. S elmondom, mi a szándékom, és hogy néhány nap múlva Capuán leszek. Vázlata segítheti a tájékozódásomat. Elképedve mered rám.

– Capuára akar menni? – kérdezi, mint aki nem jól hallotta.

– Igen.

– Útlevéllal vagy anélkül? – hangsúlyozza a kettő közötti különbséget.

– Útlevéllal.

Szamosi áthajol az asztal felett és a kezét nyújtja.

– Őszinte részvétem – mondja szánakozóan.

– Tréfál?

– Nem. Halál komolyan mondom. Hogy képzeled? Egy aktív magyar újságíró Keletről csak úgy odamehet és kérdezősködhethet: hogy s mint fiúk, mi nem tetszett odahaza, és így tovább. Tisztában van azzal, hogy kik közé kerül ott?

– Némi fogalmam van róla, és felkészültem rá...

– Hogy kinyírják?

– Nem... Arra nem... de ne féltsen, óvatos leszek – ígérem, s odanyújtom neki a tollamat.

Értetlenül hajol a papír fölé. Kész öngyilkosság – mormolja maga elé. Capuát egy körrel jelzi, a „campó”-t, a lágert téglalap alakúnak. Az odavezető utak közül kettő köves, a harmadik kitaposott földút – jegyzi meg közben. A lap másik szélére jelöli a főkaput, és nyomatékosan figyelmeztet: itt nem ajánlatos

bemenni, és az idegeneknek belépési engedélyt kell kérniük, hátul, a „művészbejárón” azonban – bekeretezi a felszakított drótkerítés helyét – bárki beosonhat. A táborbeliek is ezt a kijáratot használják, mert a dinnyepiacnál csak át kell vágni a mezőn, és tíz perc alatt beérnek Capuára. Aztán sorra felkerül a vázlatra, hogy hol van a tábor igazgatósága, a csendőrség épülete, a kávézó, az étkező, a fürdő és a barakkok. Néhány barakkot bekarikáz, mondván: ez Csikágó. „A különbség csak az, hogy az igaziban nagyobb a biztonság.”

– Ez pedig a 2001-es, a bár, a presszó – rajzol végül a kör elé egy keresztet. A város láger felőli részén keresse. Ez a magyarok egyik törzshelye.

– Elképzelhető, hogy Svédországból érkező fiúkkal is összeakadok ott?

– Igen. Némelyikük hetenként felbukkan valamelyik lágerben.

– Miért olyan sűrűn?

– Pornó, hamis útlevele, arany... esetleg kábítószer. Némelyikük igen választékos kollekcióval utazik, és nagy pénzeket vág zsebre – világosít fel.

Eszembe jut Dodi, aki Svédországból azzal szédítette Kareszt, hogy odakint aranyéletük van, és csak úgy dűl hozzájuk a pénz. Amikor Bakosné ezekre hivatkozott, úgy véltem, nem más, mint egy tizenéves hengegése hasonló korú barátja előtt. Lehetséges, hogy Dodi nem hazudott, ő is gyakran felszállt a Koppenhága–Róma nemzetközi expresszre? És nem is üres kézzel?

– Dodi?!... Nem ismerős magának ez a név a capuai időkből? – kérdezem önkéntelenül. – A srác akkortájt Svédországban élt ugyan, de nem tűnt fel néha ő is a lágerben?

– Dodi?... Dodi? – mered töprengően Szamosi. – Egy Dodit ismertem. Egy-két napra felbukkant a lágerben, de még jól a Bakos fiú odaérkezése előtt láttam utoljára. Magas, vékony, 17 év körüli srác volt, ritkás fekete szakállal, irtó hosszú hajjal, lófarkba kötötte. Rá gondolt?

– Talán ő az – idézem fel magamban a tengerparti fényképet,

bár azon nem látható a lófark. – Ez a Dodi... ő is „utazott valamiben”?

– Meglehet... nem tudom... De ha véletlenül meglátná Capuán, kerülje el messzire, de a többit is, akik Svédországból lejárnak. A rendőrség állandóan a sarkukban van. Mindenre képesek, és nem ismerik a tréfát.

Ki lehet ez a Dodi? – töprengek. Ő lenne az a szakállas fiú, akinek a fényképét Bakos Zsókánál láttam? Ha igen, és ő is „utazott valamiben”, nem kizárt, hogy két barátját is bevonta az „üzletbe”. Így pedig érthető, miért fordult meg Karesz oly gyakran Capuán „meleg levegőt szippantani”, és miért nem telefontéma ez Antinak. És Bende Ibolya furcsa megfogalmazása: „ne higgyenek a mendemondáknak”, így egészen más megvilágításba kerül. Dodi is titkolhat valamit, Uppsalából azóta írt levelében Bakos Zsókát arra kéri, hogy ne őt okolják bátyja haláláért. Karesz magamagát vitte a sírba a türelmetlenségével – írja. Megpróbálta jobb belátásra bírni, de nem hallgatott rá. Éppúgy, mint Dobozi Katira? – rémlik fel Bende Ibolya levele. De mi köze a türelmetlenségének a halálához? Nem a kimerültségtől szűnt meg dobogni a szíve, hanem a folyóba fulladt.

Szamosi figyelmeztetése is elgondolkodtat: óvakodjam a svéd fiúktól. Az utolsó pillanatban hívta fel rájuk a figyelmemet. Még csak az hiányozna, hogy Capuán gyanútlanul az asztalomhoz invitáljam egyiket-másikat, és csevegés közben csapjon le rájuk a rendőrség. Ha találnak náluk kábítószer, akár csak grammokban is, letartóztatnának engem is, velük együtt. Lám, még el sem indultam, és egy elképzelt veszélyhelyzetnek már a gondolatára is kiver a hideg verejték.

– Mire számíthatok a lágerben?

– Be akar menni?

– Igen.

– Az lehetetlen – rázza a fejét. – Egyszer egy amerikai újságíró akart bejönni, „persze a főkapun, hogy szemügyre vegye a lágerállapotokat, és írjon róluk, de a tábor parancsnoka nem

adott rá engedélyt. Pedig az az amerikai hölgy az ENSZ-re hivatkozott, mégsem engedték be.

– És ha nem kérek engedélyt.

– Beszökne?

– Inkább besétálnék a „művészbejárón”.

– Ott bárki bemehet... Csak átbújik a drótkerítésen, és máris a táborban van. De mihez kezd? Találomra akar benyitni valamelyik barakkszobába? Mit mondana? Budapestről jöttem, újságíró vagyok, nyilatkozatok!? Azt hiszi, tárt karokkal fogadják? A fenét. Elő a rugós kés vagy a pisztoly, és az újságíró volt, nincs. A Volturro ott folyik a láger közelében, és a tengerbe ömlik... Ne menjen be! A tábor környékén se lődörögjön, mert hamar kiszúrják. Üljön be inkább a 2001-esbe, beszélgesse el ott néhány sráccal, aztán lépjen le, mielőtt gyanút fognának...

Táskámba rakom a vázlatot. A konyhában elkészönök a fiatalasszonytól. Szamosi fogja a bevásárlószatyrot, s együtt indulunk. A kapu előtt ütött-kopott Moszkvics parkol. Megrugdossa a bal első kereket. Meglehetősen olcsón vette a kocsit, újságolja. A ház előtt bütykölgeti, amolyan ingyenreklám a délutáni fusihoz. A mellékesre nagy szüksége van, OTP- és egyéb adósságok törlesztéséhez. Egy piaci zöldséggel is megállapodott már, ha a kocsija üzemképes lesz, hajnalonként árut szállít majd neki.

– Aki élelmes, manapság idehaza is megtalálhatja a maga Amerikáját – búcsúzik nevetve, majd utánam szól. – El ne felejtse, a 2001! Due Mille Uno...

VI.

Egyik ismerősöm lánya évekkal ezelőtt férjhez ment egy olaszhoz, és azóta Rómában él. Néhány napra kölcsönveszem Fiat kocsiját. Akár Zsigulit vezetnék. A Rómát Nápolyal összekötő sztrádán csak úgy söprök vele. Casertánál kihajtok a mellékútra. Capua innen már csak tíz-egynéhány kilométer, úgy saccolom, húsz perc alatt odaérek. Ahogy fogynak a kilométe-

rek, szívem egyre erősebben ver, csak egyvalamiben vagyok biztos. Éspedig abban, mi lesz az első lépésem ha megérkezem. Az ötlet – azaz hogy Karesz holmiját hozzam haza – szomszédom, Bakos dr. agyában fogant. Csak hálás lehetek érte. De vajon a nyitólépés előnyét sikerül-e kihasználnom? – morfondírozom. Ha nem jön be, néhány lépés után mattot kaphatok.

Elérem a város határát, a menekülttábor erről az oldalról fák takarják előlem. Hajtok tovább, de valami arra ösztönöz, mielőtt befészkelném magam a 2001-esbe, legalább a „művészbejárót” vegyem jól szemügyre, hogy ha be akarnék szökni, egyből odataláljak. Gondolatban kiterítem Szamosi térképvázlatát. A vásártérnél jobbra kanyarodom. A dinnyepiac néptelen. Feljebb ráhajtok a kitaposott földútra és a gizgazos mezőn elém tárul a tábor. Erről már nem takarják el annyira a fák az egykori uradalmi cselédlakásokra emlékeztető barakkokat. A drótkerítésig merészkedem.

A barakkok árnyékában néhány alak ácsorog. Beszélgetnek, ügyet sem vetnek rám, a kerítésnél ólálkodóra. Az egyik épület ajtaján, lavórral a kezében, fiatal lány lép ki, és széles mozdulattal kiloccsantja a vizet.

Hol a „művészbejáró”? Ha az aprócska kápolna felé keresem, kevésbé feltűnő. Lépésben haladok, szemem a kerítésen. Fellélegzem, amikor megpillantom az embermagasnyira felszakított nyílást az acéldróton. Szeretnék most már minél gyorsabban kereket oldani. A kápolna előtt megfordulok a kocsival, és gázt adok. Elkéstem. A „művészbejárón” nyurga, farmernadrágos, csíkos pólótrikós, 20 év körüli fiú lép ki az ösvényre, és kezével int, álljak meg. Kerüljem ki? Húzzak el mellette? Gyanússá válnék. Fékezek. Szívem a torkomban kalimpál.

A szőke hajú srác odalép az ablakhoz, és behajol.

– Scusi... prego signore – kezdi illedelmes dallamos hanglejtéssel, bocsánatkérő mosollyal, és egy színes női aktfotót nyom a kezembe, közben mondja a magáét.

A szóáradatból mindössze annyit értek: „bella”, „lira”. A fényképről babaarcú, 17–18 év körüli lány néz rám pajkosan csillogó szemekkel. Ajka duzzadt, melle körte formájú, dauerolt

fürtös haja a vállára omlik, alakja telt és hibátlan. De engem e pillanatban a szex érdekel a legkevésbé. Lázasan töröm a fejem, miképpen vágjam ki magam. Csak egyféleképpen sikerülhet, ha támadok. Határozottan visszalököm a fényképet.

– Mit érek ezzel? – szakítom félbe a szóáradatot méltatlankodva. – Hoztad volna az eredetit!

A pólóinges hátrahőköl.

– Magyar vagy?

– Minek néztél?

– A kocs... a szerelésed... azt gondoltam, digó vagy – vigyorgó zavartan. – Vársz valakire?

Ösztönöm azt súgja, használjam ki a zavarát, és fordítsam a magam javára.

– Rád várok, öcsi – mondom kedélyes pimaszsággal.

– Rá-á-m vársz? – képed el. – Honnan ismeresz engem?

– Ez most mellékes – legyintek nagyvonalúan. – Hallom, jól beszélsz olaszul. Tolmácsra van szükségem. Gyere, ülj be! – s már nyitom is a jobb oldali ajtót.

Nem mozdul.

– Mire vársz? – sürgetem –, megsülök ebben a kaszniban.

Hullámos szőke haját tétova mozdulattal hátrasimítja. Habozik még. Végül rászánja magát, megkerüli a kocsit, és beül mellém. A fényképet a csuklójára akasztott bőrtáskába csúsztatja, jobb kezét farmernadrágja zsebébe süllyeszti, és bizalmatlanul méreget. Csak nem a rugós kést markolássza? Az az érzésem, jobban tart tőlem, mint én őtőle. Indítok.

– Hová viszel? – les felém gyanakvóan.

– A 2001-esbe. Megfelel a hely? – de válaszát be sem várom, rákérdeszek. – Ki ez a csinos fruska, akinek a pucér képét mutogatod?

– A barátnőm.

– Mennyiért árulod? – érdeklődöm olyan hangon, mintha járatos lennék az ilyen dolgokban.

– Ötezer líráért.

– Most hol van? A táborban?

– Nem. Nápolyban.

Oldalt nyúlok a kesztyűtartóba. Egy doboz Fecskét húzok elő. Nem dohányzom, de hoztam bőven magammal. Amolyan békepipának szánom.

– Rágyújtasz?

– Ha megkínálsz, miért ne?

Kivárom, szippantson néhányat, utána bemutatkozom. „Lacó” mondja ő a becenevét, s anélkül, hogy kérném, készségesen kezdi magyarázni, ha kiérünk a dinnyepiacról, merre forduljak.

– Milyen lepra kis hely a 2001. – húzza el a száját. – De közel van a táborhoz, és ami a fő, nem drága. Egy üveg sör 210 líra, a „négyemberes” bor pedig 170-be kerül. Olyan savanyú, mint az ecet, viszont egy literből négyen berúghatnak.

Szótlanul hallgatom. Szívem már nem ver oly hevesen, mint előbb a kerítésnél. A 2001. előtt leparkírozok. Az épület árnyékában, a bár bejáratához közel eső asztalnál telepszünk le. Lacó figyelmeztet, ne várjunk arra, hogy a tulaj odajöjjön. A táborbeli magyarokat ismeri, egy üveg sörrel akár órákig elüldögelnek. Ezért elvárja, hogy a csórók a pulttól maguk hozzák el az italt. Odaadok hatszáz lírát, kérjen öt üveggel, de csak kettőt hozzon el, a többi – kérje meg a „főnököt” – szolgálja fel később. Lacó máris fordul. A sör hideg. Az első pohár után elmondom, azért jöttem Capuára, hogy „Öcsi”, vagyis Bakos Karcsi értékeit – aki még a télen a Voltornóba fulladt – hazavigyem. S felmutatom a menekülttábor igazgatóságának hivatalos értesítését. Oda kell mennünk, ott kell majd tolmácsolnia – magyarázom. Lacó épphogy rávillant a levélre, arca átszíneződik, barátságosabb lesz.

– Szegény srác – mondja őszinte sajnálkozással.

– Ismerted?

– Gyakran megfordult a táborban.

– Mikor láttad utoljára?

– Aznap este, amikor a folyóba fulladt. Odabent ültek a barátnőjével – int a bár felé –, valamin összeszólalkoztak, és a lány otthagya.

– Talán sokat ivott... részeg volt?

– Nem hinném. Inkább ingerlékeny, és nyúzott, mint aki napok óta nem aludt.

– Ő még maradt?

– Igen, Csabi ült le mellé, cigit és italt kunyerált tőle.

– És azután?

– A haverommal dumálgattam. Arra figyeltem fel, hogy Karesz már a játékasztal mellett áll, és nagyban vitatkozik egy sráccal, akit akkor láttam először és utoljára Capuán. Szóltam a havernak, figyeld csak, ha ez az alak megüti Kareszt, feltöröljük vele a bárt. De Karesz hirtelen dühösen sarkon fordult, és kiment a bárból.

– A srác nem követte? – tudakolom gyanakvóan nem minden hátsó gondolat nélkül.

– Amíg én a bárban voltam, addig nem.

– Te mikor jöttél el?

– Úgy kilenc óra tájban.

– És Karesz?

– Talán háromnegyed órával előbb.

– Hazafelé sem láttad őt?

– Nem. Télen itt is nagyon korán sötétedik.

Hová tűnhetett? Csak nem állt lesben, hogy tettelegesen zárja le a félbeszakadt vitát, és alulmaradt. Ez mindent megmagyarázna. Sajnos ezt el kell vetnem, hiszen a verekedés nyomot hagy, s Karesz holttestét sértetlenül fogták ki a folyóból. Valami azt súgja, nem a bárban találkoztak először az ismeretlennel, s az összetűzésük oka régebbi keletű. A két lányban bízom. Talán erre is megadják majd a választ.

– Dobozi Katit melyik barakkban találom?

– Vele itt már nem beszélhetsz – mondja sajnálkozva. – Még február végén lelépett egy olasszal.

A hír mellbe vág.

– De Bende Ibolyánál csak meghagyta a címét – reménykedem.

– Peched van vele is. Három hónappal ezelőtt átrepült az óceánon.

Cudarul kezdem érezni magam. Nélkülük mihez kezdjek?

Csak sötétben tapogatózhatom. Tartok tőle, hogy arcomról lerí, mennyire letör, hogy a két lány már nincs Capuán. Szeretnék egyedül maradni, hogy összeszedjem magam, és kiokoskodjam, hogyan tovább. Magamon érzem Lacó furcsálló tekintetét. Komótosan az ingem zsebébe csúsztatom az értesítést, és gyorsan témát váltok.

– Előbb a temetőbe megyünk, csak azután a tábor igazgatóságára – közlöm a fiúval. – Legelőször pedig virágot kell vennünk.

Arra kérem, vásároljon valahol a közelben egy csinos csokrot. De egyedül, én itt várok rá. Szó nélkül rakja el a pénzt, s már indulna, amikor észreveszi a felénk tartó rövid szoknyás, szőke hajú lányt és az agyonkoptatott farmernadrágos, vézna fiút. Odajönnek az asztalunkhoz. Egyikük sem lehet több húszévesnél. Lacó vázolja nekik, miért jöttem Capuára. Joli pedig elmondja, ők januárban még a latinai táborban éltek, és ott hallották, hogy Capuán egy magyar fiú a Voltornóba fulladt. „Nagyon megrázott a hír, pedig nem is ismertem szegényt” – közli fátyolos hangon, majd átnéz a fejem felett. Arcára lelkenedező mosolyt erőltet, és integet valamerre. Hátrafordulok. Az utca túlsó oldalán meggyászízü sportkocsiban idősebb, ősz hajú férfi ül várakozva.

– Megjött Enrico – veszi észre Imi, Joli kísérelje is az olaszt.

A lány szedelőzködik. Mi egyébire gondolhatnék, mint arra, hogy őt éppúgy árulja ez a kamaszképű srác, mint ahogy Lacó a barátnőjét. Furán nézhetek rá, elpirul és félrefordítja a fejét. S talán azért, hogy más színezetet adjon a légyottnak, rászól Imire.

– Gyere, menjünk már.

A fiú nem mozdul.

– Nincs kedvem, majd legközelebb – utasítja el a sürgető hívást.

Joli rándít egyet a vállán, neki így is jó, és otthagyt bennünket. Lacó viszont vele tart. Kezet fog Enricóval, majd ő is beszáll. Nyilván a legközelebbi virágárusig akarja vitetni magát. Imire lesek. A pelyhes állú kamasz, nekikeseredve bámul a

meggyászínű sportkocsi után, amíg csak el nem tűnik a kanyarban. Hogy jobb kedvre derítsem, dicsérőleg megjegyzem:

– Klassz barátnőd van.

Rámnéz.

– Nem a barátnőm!... A feleségem – villan a szeme haragosan.

Ha sejtem, a világért sem hozom szóba. Már nem visszakozhatok.

– A feleséged?! Gratulálok! – folytatom az előbbi elismerő hangon. – Nem sokan büszkélkedhetnek ilyen csinos feleséggel.

– Olyannal, aki elmegy egy olasszal? Erre célzol? – remeg a hangja. Tiltakoznék, de nem hagy szóhoz jutni. – A lágeri lányok többsége kurva. De az én feleségem nem. Enrico impotens muki. Érted? Impotens – győzköd hevesen. – Neki Joli csak arra kell, hogy mutogathassa magát vele. Hallhattad, mehettem volna velük, de ma nem volt kedvem sétafikálni.

Egyetértően bólintok. Higgye el, nem kételkedem az impotens muki sztorijában. Egyébként is, ez az ő dolguk. Szerencsémre asztalunkhoz lép a mogorva bártulajdonos. Elénk teszi azt a három üveg sört, amit Lacó már kifizetett. Valamit kérdez, amire Imi nemet int. Nyomban töltök neki. Nem kéreti magát, egyből felhajtja. Komoran hallgat.

– Egyébként hogyan éltek itt? – töröm meg a csendet.

– Szarul – legyint megvetően. – Capua nagyon rossz hely. Nehezen lehet elviselni, főleg az embereket, de én leszarok mindenkit, s várom, hogy végre továbbmehessünk.

– Hová kértétek magatokat?

– Svájcba.

– Okos választás – bólintok helyeslően. – De tudtommal a svájciak csak kivételes esetekben fogadnak bevándorlókat. Van aki jóáll értetek?

– Igen, a feleségem apjának egyik barátja Bernben él. Már kétszer írtunk neki. Reméljük, segít.

– És ha, tételezzük fel, Svájc nem jön be, hová mennétek legszívesebben?

– Ezen nem törjük a fejünket – legyint elutasítón. – USA és Kanada messze van, Ausztrália és Dél-Afrika még messzebb. Csak nézz a térképre, és összefacsarodik a szíved, milyen távol van tőlük Magyarország. Maradna még, mint lehetőség Svédország. Onnan gyakran lerándulnak ide a fiúk, zsebük mindig tele pénzzel, és csupa jót mesélnek. De a feleségemnek Svájc az álma.

– Mit kezdenétek ott? Szakmátok van?

– Nincs.

– És neki mertetek vágni a világnak?

– Igen, megvolt rá az okunk.

S mint csapból a víz, úgy ömlik belőle a panasz. Tavaly érettségizett. Jól rajzol, tanárai is biztatták, de hiába jelentkezett az iparművészetire. Protektora nem volt, és helyhiány, illetve túljelentkezés ürügyén elutasították. Elhelyezkedhetett volna valamelyik gyár dekorációs részlegénél, ebből viszont nem kért. Ekkor fogalmazódott meg benne a gondolat: el innen Nyugatra, ott egyből bejuthat az iparművészeti főiskolára. Tervébe beavatta Jolit. Ugyanabba a gimnáziumba jártak, és másodikos koruk óta úgy éltek, mint férj és feleség, persze titokban, lopva, ahol módjuk adódott. Joli először húzódozott attól, hogy kiszökjenek, de végül belátta, odahaza semmi jó nem vár rájuk. Hol laknának, ha összeházasodnának? A szüleiknél? Egyiküknél sincs hely. Éljenek albérletben? De ki ad ki szobát és mennyiért fiatal házasoknak? Saját otthon az ő körülményeik mellett? Nevetséges. Volt néhány ezer forintjuk, amit a szüleiktől kaptak érettségire. Befizettek egy bulgáriai turistaútra, s visszafelé Jugoszláviában leléptek, és onnan irány Olaszország. De kiutazásuk előtt titokban összeházasodtak.

– Közel egy éve éltek már idekint. Bejött, amire számítottatok; Elértek, amit odahaza elképzeltetek?

– Igen – emeli fel a hangját magabiztosan. – Ez más világ. Itt minden teketória nélkül kibérelhetnénk egy lakást, és máris van saját otthonunk. Odahaza? Ha három gyereket csinálnék hozzamra, akkor is akár tíz évet is várhatunk, hogy önálló lakásunk legyen.

Nem állok meg, hogy rá ne kérdezzek:

– És miért nem vesztek ki egy lakást?

Csodálkozó szemmel néz rám.

– Itt? Ma még lehetetlen. Nekünk még lágerben kell élnünk, és Olaszországban nem maradhatunk. A környéken annyi a munkanélküli, hogy mi, idegenek nem dolgozhatunk. Csak néhány táborbeli srác tud néha valamilyen melót kifogni, akiknek nagyobb az öklük, és olyan fizikumúak, hogy a gyengébbeket hátrébb tudják taszítani. Nekem vézna a muszklím – mutatja felém –, a súlyom is pehelykönnyű. Ki sem állok a kerítéshez. Minek? Persze, könnyen kereshettem volna én is néhány ezer lírát, ha jelentkeznék Rómában a Szabad Európánál. Latinán szólt az egyik haver, hogy menjek vele. Biztatott, hogy nem kell sokat süketelnem, és az sem baj, ha csupa hazugságokkal etetem őket. Csak adjam hozzá a nevem. De nem mentem vele, bármennyire is le voltam égve.

– Mi tartott vissza?

– Nem tartom fair dolognak, hogy valaki okkal vagy ok nélkül becsmérelje a hazáját. Meg aztán, néhány év múlva szeretnénk hazalátogatni, és ha idekint piszokul viselkedem, nem kapnék vízumot.

– Elképzelhető – jegyzem meg.

Órájára néz.

– Ne haragudj, mennem kell.

– Mi dolgod ilyenkor?

– Semmi. Beülök a moziba. Aztán visszajövünk ide és bevárom, amíg Enrico visszahozza a feleségemet. Találkozunk még?

– Remélem...

Magamra maradok. A fonott szék támlájának dűlök, szemlélődöm. A nap már nem süt oly melegen. A bár előtt egyre nő a forgalom. Autó autó után húz el mellettem. Két olasz is betér a bárba. Furcsán érzem magam, szinte el sem akarom hinni, hogy Capuán vagyok, és a 2001-esben sörözök. És ami számomra a legfontosabb, két órája sincs ideérkezésemnek, máris három magyar fiatallal ismerkedtem össze. Különösen Lacónak örülök. Azt hiszem, sikerült eloszlatnom bizalmatlanságát, s

egy kiváló „idegenvezetőre” tettem szert. Vagány srác, nyilván kellő tekintélye van a táborban. Segítségével, s oltalma alatt – reménykedem – később a „művészbejárón” sikerül bejutnom a táborba. Beérem azzal is, ha csak az ő baráti körével ismertet össze. Ha Csabi ezen a körön kívül esik, jó okom van rá, hogy feltűnés nélkül megkeressem. De ami a legfontosabb, hol található Dobozi Kati? Elképzelhetetlen, hogy Bende Ibolya elutazása előtt ne hagyta volna meg Kati címét valamelyik lánynál. Már csak azért is, hogy értesítsék: a „comissiót”, a kivándorlási engedélyét átvehesse a táborban. Ez logikus, érvelek magamban, s a remény, hogy sikerül majd vele beszélnem, jobb kedvre derít.

Benézek a bárba. Néhány asztal, kopott kiszolgálópult tükrös háttérrel, ósdi italospolccal, s ami azonnal szembetűnik: nincs presszógép, viszont a pulton ott az elmaradhatatlan „olasz csizma”, a persely, amibe az árvák javára pénzt dobálhatnak a vendégek. A Falnál néhány Tivoli játékasztal. Vajon melyik mellett vitatkozott akkor Karesz, és mit forgathatott a fejében, amikor dühösen elrohant.

Mire kimegyek, Lacó már az asztalnál ül. A csokrot betette a kocsiba – mondja s a visszajáró pénzt az utolsó líráig leszámolja. Imi után érdeklődik, mondom, hová ment és hogy azt ígérte, visszajön. Elújságolom, hogy milyen kínos helyzetbe kerültem, mert nem sejtettem, hogy Joli a felesége. Lacó csak nevet és legyint.

– Méghogy Enrico impotens. Mese habbal – kacarász szélesen. – Imi sem hiszi el, mégis úgy tesz, mintha ártatlan sétára engedné el a feleségét. Az igaz, hogy amikor ő is velük megy, csak ebéd, sétakocsikázás a program, más semmi. De ha nincs velük, irány Enrico kéglíje, és ami belefér.

– Honnan tudod?

– Én hoztam össze őket. Úgy kezdődött – hajol közelebb hozzám bizalmasan –, hogy Joli akkor bújt át a „művészbejárón”, amikor Enrico épp az egyik lányra várt. Megtetszett neki a madonnaarca, és húszezer lírát ígért, ha megszerzem neki.

– Te kerítéssel is foglalkozol? – fenyegetem meg tréfásan.

– A fenét. Megsajnáltam őket. Imi állandóan siránkozott, hogy még arra sincs pénzük, hogy levelet írjanak haza. De van csinos feleséged, miért nem kezdesz vele te is valamit? – így én. Mit képelek, az ő felesége nem kurva – tiltakozott hevesen. Akkor találtam ki a mesémet. Tudnék egy jó melót Jolinak. Nem lenne más dolga, mint hetenként kétszer Casertában vagy máshol megebédelni egy totál impotens olasz palival, aki öt-ezer lírát is hajlandó ezért a semmiségért fizetni, hogy azt a látszatot keltse, még mindig férfi. Ha nem tetszik a meló, bármikor felmondhatsz – győzködtem Jolit, végül Imivel úgy döntöttek, „ha csak erről van szó”, összehozhatom őket. Persze Enricót figyelmeztettem, ne rohanjon ajtóstul a házba. Ez a digó egyébként rokonszenves, megnyerő, jó modorú úriember. Négy hét után ideadta a húszezret. Imiék meg egymás előtt is játsszák az eszüket.

VII.

A temetőbe vezető utat már ismerem. Abból az irányból érkeztem Capuára. Lácó elterpeszkedve ül mellettem a kocsi-ban. Fesztelen, kínálás nélkül veszi el a szerelvényfalról a cigarettásdobozt és rágyújt. Folytatom a félbeszakadt beszélgetésünköt.

- A barátnőddel jól megvagytok?
- Miért ne – fújja a füstöt elégedetten.
- Capuán ismerted meg?
- Nem. Még odahaza. Képzeld, utánam szökött. Rém belém van esve.
- És te?
- Kedvelem. Semmi több. Igazán jó bőr, és jókat lehet vele kefélni.
- Mondd, hogy sikerült rávenned arra, hogy...
- Mással is lefeküdjék? – vág a szavamba. – Nem kapkodtam el a dolgot. Az ilyesmit nem szabad erőltetni. A nőnek magától kell rájönnie, hogy nincs más választása. Pláne, ha a környezében azt tapasztalja, hogy a lányok nagy része így tud egy kis

pénzhez jutni. Nos, amikor Saci Triesztból idekerült, saját bőrén érezhette, hogy nem fenéig tejföl az élet. Ez kéne, az kéne, s nincs rá pénz. Mondtam neki, hiába siráncozol, attól nem lesz lírád. Nincs mese, nyuszikám, bármennyire tiltakozik a lelkivilágom, szét kell tenned a lábad. Rengeteget oltottam. Fogtam egy olaszt, amolyan szépfíút, hogy legalább küllemre ne undorodjék tőle. A pénzt természetesen előre kértem a digótól. Így kezdődött. Amikor éjfél után hazajött pityergett egy kicsit, és nem akart dugni velem. Még mit nem... picikém, álljon meg a menet!

Elhúzzunk a menekülttábor mellett.

– Ez egy egészen más világ – mutat vissza Lacó. – Mások az erkölcsök. Ha az ember sokáig él a kerítés mögött, előbb-utóbb lealjasodik, és közben azzal áztatja magát, hogy ez csak átmeneti állapot. Ha továbbmegyünk, majd lemoszuk magunkról a piszkot.

– Gondolod, hogy nem hagy maradandó nyomot?

– Honnan tudhatnám? Egyelőre még lubickolunk a szennyben. Mi mást tehetnénk?

A hegyek felé nézek. Néhol sebhelyek tarkítják. Feltehetően követ bányásznak azokon a helyeken. Lacóra pillantok, elmélázva figyeli az utat.

– Te miért jöttél ki? – zökkentem ki gondolataiból, cseppet sem elítélő hangon.

– Egy részeg alak belém kötött, és megdádáztam. Rám fogták, hogy én kezdtem a verekedést. Súlyos testi sértéssel vádoltak. Félttem, hogy börtönbe csuknak. Egyébként is kíváncsi voltam, milyen a nyugati világ.

Kihajítja a csikket az ablakon.

– Képzeld – fordul felém keserű nevetéssel –, alighogy idekerültem Capuára, ezek minden teketória nélkül bevágtak a síttre.

– Valamit csak elkövettél? – nézek rá érdeklődve.

– Verekedtem. De itt sem én kezdtem. Az egyik haverommal békésen üldögéltünk a 2001. előtt, talán épp annál az asztalnál, ahol a sörünket ittuk az imént, és pizzát eszegettünk. Odajött hozzánk egy pityókás digó, és ránk támadt, miért nem olaszul

beszélünk. Szó szót követett, aztán, ami belefért. Persze, minket ítéltek el.

– Hol ültél?

– Santa Marián, a Colosseum mellett – mutat előre a város felé. – Ez a börtön valamikor az ősidőkben gladiátoriskola volt, csak átalakították. Én aztán elmondhatom – húzza ki magát –, hogy Spartacusszal, a rabszolgavezérrel egy suliba jártam. Sokat tanultam ott, főleg olaszul és kiismertem a digókat is. Nápolyban jártál?

– Nem, Rómából egyenesen idejöttem.

– Nápoly szörnyű város – magyarázza élénken. – A forgalom elképesztő. És a kirakodóvásárok? Csupa csempészáru. És mind bővli. Az egyik mellékutcában haverjaimmal vásároltunk három üveg frankó címkéjű piát. Kicsit odébb megkóstoltuk. Akár a húgy. Azonnal visszavittük, lehúztam a redőnyt a boltban, és a tulajt bevezetőül szájon töröltem.

– Boksztál, hogy ilyen sűrűn használsz az öklöd?

– Soha! – rázza a fejét. – Szerszámkészítőnek tanultam, a hobbim pedig a gitár. Kérdezd csak meg Sacit, milyen zenekarunk volt odahaza.

A temetőben a gondnok megmutatja, hol nyugszik Karesz. A sövény közelében hantolták el. A sírt kissé megroggyantotta már az idő. De a fakeszthen jól olvasható a neve. A friss csokrot a fejfa alá teszem, s azon tűnődöm, elhittem volna-e néhány évvel ezelőtt, hogy az udvaron önfeledten focizó kamasz élete messzi idegenben ilyen tragikusan ér majd véget. És én leszek, aki elsőként hozok virágot a sírjára. Képzeletemben felidézem utolsó találkozásunkat. Vidáman, futva jött felfelé a lépcsőn. „Hogy sikerült az érettségi?” Szélesen, felszabadultan nevetve csak ennyit mondott: „Átmentem!” „És mihez kezdesz?” „A szabadságot választom” – felelte félig komolyan, félig tréfálkozva.

A merengést Lacó töri meg. Komor képpel tudatja velem, hogy Kareszen kívül még négy magyar nyugszik a capuai temetőben. Sorra vesszük a sírokat. Az első az a 19 éves fiú, akit egy albán csak azért lőtt le, mert éjszaka bezörgetett az ablakán.

A következő 25 éves volt, amikor halálra gázolták. Az országúton társaira várt, akik benzinért mentek. Egy szembejövő kamion hirtelen átvágott az úttest bal oldalára, és lesöpörte a parkoló gépkocsit. A harmadik sírban egy 19 éves fiatal alussza örök álmát. Ő már Svédországban élt, de akárcsak Karesz, sűrűn idelátogatott, s ugyancsak a barátnőjénél szállt meg. Éjszaka halt meg, az ágyában. Állítólag a sok izgalom kikészítette a szívét.

– Már a szexuális izgalom?

– Nem – rázza a fejét Lacó.

Neki úgy mesélték, hogy ez a srác a vonat tetején a csőben megbújva csempészáruval utazott Svédország és Olaszország között. Felfedezték-e rejtekhelyét, vagy csak ő hitte azt, ez már sosem derül ki, de megijedt, és valahogy leszökött a vonatról, üres kézzel, kimerülten menekült Capuára.

Nem tudom, mi lehet az a „cső” a vonat tetején. De nem is forszírozom, majd csak kiderül. De óhatatlanul párhuzamot vonok Karesz és a sírban nyugvó fiatal története között: csak a halálnemük tér el egymástól.

Az utolsó sírhoz érünk, ott hosszabban álldogálunk. Egy 24 évet élt fiatalembert hantoltak el itt, olvasom a fejfáról. Lacó személyesen ismerte. Szerzett valahonnan egy lélekvesztő csónakot, és arról ábrándozott, hogy lecsorog vele a tengerig. Holtan húzták ki a folyóból.

– Őt is a Voltornóból?

– Igen. De még egy bolgárt is – tájékoztat Lacó. – Állítólag egyik haragosa szúrta le, és a folyóba dobta, hogy öngyilkosság látszatát keltse. A hivatalos vizsgálat szerint fürdés közben fulladt a Voltornóba...

VIII.

A menekülttábor főbejárata olyan, akár egy három oszlopon nyugvó diadalív. Lacó a portásfülke ablakán benyújtja „campó”-s igazolványát, az én útleveletem, és olaszul karattyol valamit. „Si, si”, hallom odabentről.

Kissé elfogódottan lépek a láger területére. Az igazgatóság épülete csak néhány lépésre van a kaputól. Amíg odaérünk, Lacóval megbeszélem, ne húzzuk az időt tolmácsolással. Beszéljen helyettem. Csak akkor szólok, ha valami oknál fogva akadékoskodnának.

Az irodában kerek képű, idősebb férfi fogad. Átfutja a levelet, végigmér mindkettőnket, és szól, hogy odakint várakozzunk. Ő is kijön utánunk, és bemegy egy másik szobába. Kinézek az ablakon, az utca túlsó oldalára. Lacó követi tekintetemet, és megjegyzi; a kapuval szemközti házban igen jó bort mérnek, ha meg akarom kóstolni, veszünk majd a paraszttól.

A tisztviselő kisvártatva már hozza is Karesz „hagyatékát”, egy kézitáskát. Tartalma: törülköző, borotvakészlet, nylonzacskók, és két boríték, amiben a pénz van. A formaságokon gyorsan túlesünk. Kezemben Karesz kézitáskájával mégis fellélegezve lépek ki az épületből. Lacó arra kér, tartsak vele. Egyik barátja nagyon várja őt. Irtózatosan szenved a fogával, és fájdalomcsillapítót visz neki, amit akkor vett meg, amikor virágért ment.

Ráérek, miért is szakadnék el máris tőle. S az csak hasznomra lehet, ha még világosban szemrevételezhetem a terepet – gondolom.

- Ez nem Las Vegas, erre készülj fel – vigyorog rám.
- Hová megyünk?
- Csikágóba.

Eszembe jut Szamosi: „a különbség csak az, hogy az igazi-ban nagyobb a biztonság”.

Egy szicíliai kinézetű, világoszöld egyenruhás carabinieri jön velünk szembe.

- Mi dolguk itt? – kérdezem, miután elhalad mellettünk.
- Ha balhé van, késelés, lövöldözés, verekedés, éjszakai csendháborítás, akkor közbelépnek. De időnként a csendőrség is razziáz. Pillanatok alatt körbefogják a kiszemelt barakkokat, és géppisztolyt csőre töltve berontanak a szobákba. A fal mellé állítanak mindenkit, és utána motozás, kutatás.
- Mit keresnek?

– Lopott holmikat, fegyvert, kábítószer.

Kínos helyzetbe kerülnék, ha abban a barakkban, ahol tartózkodom, épp ma éjszaka razziáznának. Pláne, ha ráadásul még kábítószer, fegyvert találnának a fiúknál.

Enyhén lejtős terepen, csenevész, gyéren ültetett fák között baktatunk. Nagy a nyüzsgés körülöttünk, jönnek-mennek a táborlakók. Magyar, szláv beszéd üti meg a fülem. Lacó nem fog ki a szóból, igen sok itt a lengyel, cseh, bolgár és jugoszláv menekült. A magyarok nagyjából kétszázan lehetnek. Főként fiatalok, de akadnak házaspárok is, gyerekekkel.

– Nézd, épp ott jön egy sebészorvos a családjával – int a fejével.

Odanézek. Magas, testes férfi tart felénk, rövid sortban, atlétatrikóban, mellette nehezen megállapítható korú asszony, testre szabott, hosszú nadrágban. Mögöttük sovány, 14–15 év körüli kislány lépked.

Az orvos már messziről kérdezi:

– Van friss áru a kantinban?

– Nem tudom. Az igazgatóságról jövünk – feleli Lacó, és anélkül, hogy kérném, úgy mutat be, mint Karesz rokonát, aki ma érkezett Budapestről.

Az orvos és a felesége részvétüket nyilvánítják, és érdeklődnek, meddig szándékozom maradni. A vállam vonogatom határozatlanul, meglehet, már holnap utazom Rómába. Újdonsült ismerősöm kérlel, ha időm engedi, nézzek be hozzájuk. Ők továbbmennek, a kislány lemarad:

– Janó mikor jön haza? – faggatózik, és szülei után sandít.

– Fogalmam sincs – mondja halkan Lacó. – Szólok majd neki, hogy kerested.

– Okvetlenül beszélnem kell vele, nagyon fontos – hadarja a kislány, és amikor észreveszi, hogy az anyja hátranéz, gyorsan utánuk lódul.

– Ebből balhé lesz – jegyzi meg Lacó, amikor tovább indulunk. – Janó a hátára fektette a kicsit, ez még nem volna baj, de a szülei is megtudták, és liliomtiprásért fel akarják jelenteni a fiút.

Elérjük a málladozó falú, főghíjas ablakú barakkokat. A bádogtetőkön düledezve bújnak át a füstcsövek. Az egyik épület előtt kifeszített kötélén ruha szárad. Egy kislány ül alatta hokedlin, nyilván ügyel, hogy el ne lopják. Bár a barakkok közti utcákban akad szeméttároló, mégis hulladék hever mindenütt az úton.

A barakknak, amelyikbe bemegyünk, a két végén és a közepén is van bejárata. Az egyik szobába benyitunk. A vaságyon fálnak fordulva fiatal srác hever. Az ajtó nyikorgására megfordul, és kínkeserves arccal néz ránk.

– Hoztatok valami szart a fogamra? – kérdi meggyőzött hangon.

Mohón kapja ki Lacó kezéből a tablettákat, feltápáskodik, vizet önt a poharába, és egyszerre három pirulát kap be. Visszafekszik, s mintha csak most jutott volna el a tudatáig, hogy én is ott vagyok, érdeklődően végigmér.

– Te ki vagy?

– Budapestről jöttem... egy-két napra – felelem.

Vizenyős kék szeme csodálkozón kikerekedik. De Lacó már mondja is idelátogatásom okát, mire a fogfájós fiú megértőn bólogat. Kareszt ismerte, „rendes srác volt”, jellemzi tömören. S ma sem érti, hogyan fulladhatott a folyóba. Lacó távozni készül, de megnyugtat, csak a klozetra megy, a gyomra máig sem tűri az olasz ételeket.

Karesz kézításkáját az asztalra teszem, széket húzok az ágy elé, és bemutatkozom. Péter – mondja s kezét fog velem. Arcán látom, nagyon szenved. Nyugtatom, a gyógyszertől hamarosan kiáll fogából a fájdalom.

– Melyikkel kínlódsz?

– A metszőfogammal. Az idegeket kiölték már, ráment ötezer lírám. A privát orvos itt méregdrága. A táborban csak lódoktorok vannak, és nem törődnek a menekültekkel. Napok óta csak fekszem. Ha felkelnék, csak kötekednék, verekednék. Az egyik hapsinak amúgy is beígértem, hogy beásom a folyóparton.

– Mi bajod vele?

– A fene emlékszik már rá, miért rühelljük egymást. Lehet, hogy csak a balhé miatt.

Egy pohár vizet kér. Odanyújtom neki. Gyorsan bekap még egy pasztillát.

Körülnézek a szobában. A falat női aktfotókkal, autócsodákkal, márkás motorkerékpárok plakátjaival tapétázták. Két ágy, asztal, két szék, és két lemezszekekrény, ennyi a bútor, de ez is betölti a helyiséget.

– Ez nem a Hotel Ritz – mondja, miközben visszadúl az ágyára.

Vonogatom a vállam, mindegy, hogy hol lakik az ember, csak jól érezze magát.

– Talán nem így van? – kérdezem.

– Nézd – mutat szét a helyiségben –, megvan a lakásom, a kajám, senki nem parancsol. Ha akarom, lustálkodom, ha akarom, csavargok. Beutaztam már fél Olaszországot, és három hetet Nyugat-Németországban is eltöltöttem. Németország szép és modern, de rendőrállam. Piti dolgokért is állandóan igazoltatják az embert, és hogy útleveél nélkül mentem át, még le is csuktak a piszkok. Ott nincs olyan szabadság, mint Olaszországban vagy Amerikában.

– Oda kérted magad?

– Igen – bólint –, de már több mint egy éve várom a bevándorlási engedélyt. És tudod, mi a legborzasztóbb? Hogy mi, akik már régebben itt vagyunk, teljesen közömbössé válunk. Nem érdekel, hogy hányadika van, és mi történik a világban, csak élünk itt ebben a csodavilágban, és még ahhoz sincs kedvem, hogy az anyámnak írjak. Azt mégsem tudathatom vele, hogy a kedves fia milyen nyomorban él, és csak annyi kaját kap, hogy éhen ne haljon. És hogy szükségből lopunk, leginkább gyümölcsöt a parasztoktól, és hogy legutóbb is alaposan megkergettek. Vagy három kilométert futottam, mint a nyúl, ha elkapnak, még agyon is vernek. Régebben azon törtem a fejem, betörök valahová. Csak az tartott vissza, hogy tudván tudtam, elfoghatnak, sitten ülhetek évekig, és utána visszavágnak ide. És nekem már tele van a tőköm ezzel a lágerrel.

Még mindig a plafont bámulja. Foga már nem kínozhhatja annyira, mert akkor nem lenne ilyen bőbeszédű.

– Amióta itt élek, más szemmel nézem a világot – fordul felém az oldalára, és legyint –, már nem érdekel, lesz-e Jaguárom. Majd veszek egy kerékpárt, mert senki sem kívánhatja tőlem, hogy gyalog járjak. Tudod, kinek a legjobb itt? A nőknek, öregem. Az olaszok idejárnak, és a csajok állati sok pénzt összeharácsolnak. Néhány srác a barátnőjét, a feleségét is árulja.

– Te nem tetted? Talán nem volt barátnőd?

– Volt nekem, de elrepült Ausztráliába. Az irtó messze van, de kevés ott a nő, és remélte, hamar férjhez megy. Velem lefeküdt, de mással nem akart. Nem is erőltettem, az én nőm legyen csak az enyém.

– Azóta nincs senkid?

– De van, egy olasz nő. Nem szépségkirálynő, idősebb is nálam vagy húsz évvel, de pénze van, és nagyon rendes hozzám. Rimánkodik, hogy maradjak Olaszországban, és éljek vele. Tudja, hogy villanyszerelő a szakmám, és most melót akar nekem szerezni. Ez megörült. Ki akar itt dolgozni?

A nyitott ajtó előtt egy cingár alak áll meg. Szájában cigaretta, csak benéz, és már menne is tovább.

– Lajcsikám – állítja meg Peti –, légy szíves dobjál be egy cigit, mert nyomban feldobom a talpam.

A srác kiveszi szájából a cigarettaacsonkot, és bepöccinti a szobába. Épp a lábam elé esik. Peti, mint akit puskából lőttek, felpattan, az ajtónál terem, és ököllel a cingár fiú arcába sújt. Az hátratántorodik, de kezében máris villan a rugós kés. Peti gyorsan hátralép, ő is előrántja a kést. S csak állnak szemben egymással, feszülten lesik a másik kezét, hogy mikor lendül szúráásra.

– Gyere, szúrj – biztatja Peti a kint állót, és védekező állásba helyezkedik.

Önkéntelenül talpra ugrom. Csak nem rontanak egymásnak? A cingár srác lassan hátrál, s amikor látja, hogy ellenfele nem

követi, sebesen eltűnik. A folyosó végéről még visszakiált: megállj, ezért még kiontom a beled!

Peti remegő testtel ül le az ágya szélére.

– Látod, milyen szemét alakokkal élek egy fedél alatt? – mondja felháborodottan. – Tudod, hányszor kért ez a strici tőlem cigit? Ha volt, mindig adtam, és nem úgy, hogy kiveszek egyet és azt mondom: „nesze”, hanem a dobozt nyújtottam feléje: „vegyél”. És fogadkozott, hogy így megadom, meg úgy megadom, ő meg csak idepöcköli a csikket. A szemét.

Forr benne a düh. A földön keresi a csikket. Rálép és indulatosan széttapossa. Kiveszek egy doboz cigarettát. „Soha jobbkor” – köszöni meg. Gyorsan rágyújt remegő kézzel, és mélyeket szippant. Megkönnyebbülök, csak a szívem ver még kissé szaporábban.

– Ez a sunyi alak – háborog Peti – még képes hátulról leszúrni. Ez megteszi. Például, ha éjjel kimegyek a budira, vagy ha későn egyedül jövök haza, még belém dőfi a bököt. Azt hiszem, őt kell beásnom a folyóparton, nem azt a másikat, akit említettem, mert még orvul ő öl meg engem.

Lacó áll az ajtóban.

– Mehetünk – szól be...

IX.

Kifelé igyekszünk a táborból, s közben Lacó dühösen magyarázza: ha valakinek van cigarettája, vagy adjon annak, aki kér, vagy mondja ki kereken: nem adok, de ne pöcköljön a lába elé egy csikket. Lajcsi megérdemelte, hogy szájon töröljék. Nagy kár, hogy ő épp a budin ült. Mindenesetre nyomatékosan figyelmezteti majd Lajcsit, ezt a szemét alakot, ha Petinek bármi baja esnék, netán holtan találnának rá valahol, vagy húznák ki a Voltornóból, számíthat rá, hogy utána küldik.

A Volturño és a halál említésére eszembe jut, hogy meg akarom nézni, hol fulladt a folyóba Karesz. A dinnyepiacon ezúttal a táborral ellenkező irányba, balra fordulok, és egészen a töltésig hajtok.

Alig másfél méter magas a gát. A folyó nem szélesebb 30–40 méternél. Télen nyilván bővebb a vize. Elég mély a partja, bozótos, köves. Ha valaki éjjel itt szánja rá magát, hogy búcsút mond az életnek, sötétben kell lebotorkálnia a lejtős parton, kitartóan mind beljebb gázolnia a folyóba, majd hallatlan lelki-erővel rákényszeríteni a testét, hogy alámerüljön. De Karesz – jut eszembe – még utálta is a piszkos és hideg folyókat. Ha végezni akar magával, más módját választja a halálnak... Lehet persze, hogy amikor ideért, rosszul lett, leereszkedett a folyóhoz, fölé hajolt, hogy arcát felfrissítse, s közben megszédült, és a vízbe bukott. Ez már elfogadhatóbb magyarázat lenne arra, ami vele történt. De azt sem zárhatom ki, hogy rátámadtak, lecipelték a folyóhoz, és a fejét addig nyomták a víz alá, míg ki nem szállt belőle az élet.

– Ti mire gyanakodtatok? – fordulok a mellettem bámészkódó fiúhoz.

– Öngyilkosságra semmiképpen – feleli határozottan.

– Megölték volna?

– Elképzelhető.

– De miért?

– Talán bosszúból. Látod, itt elég hozzá egy odapöckölt cigarettacsikk...

A város felé menet azon morfondírozom, éjszakára hol hagyjam a kocsit. A tábor főbejárata előtti parkírozóban nem hagyhatom, még kiszúrják, hogy odabent tartózkodom. Lacótól kérek tanácsot, hol parkoljak, ahol nem kell attól tartanom, hogy feltörik, vagy ami még rosszabb, ellopják. Bízom csak rá, nyugtat meg, és a bár közelében egy keskeny mellékutcába irányít. Megmutatja, melyik ház ablaka elé álljak, ő meg benyit a kapun. Kisvártatva jön vissza azzal, hogy kapcsoljam be a riasztót, s ha az éjszaka megszólalna, ismerőse felébred a jelzésre, és kijön. A kesztyűtartóból kiszedem a két karton Fecskét. Az egyiket odanyújtom Lacónak.

– A tied – mondom.

Feltépi a dobozt.

– Fecske! Tudod te, hogy mit ér ez itt? – kiált fel örömeiben.

– A múltkorában az egyik srác kapott egy kartonnal hazulról, százhusz líráért megvettem tőle dobozát, utána elhíreszteltem a digók között, hogy van kábítószeres cigim és jó pénzért a nyakukba sóztam.

Adok neki egy nylonzacskót, tegye abba az ajándékot. A másik kartont, három félliteres barackpálinkát és különböző fűszerekkel teli zacskókat válltászámba süllyesztem.

Elballagunk a bárhoz. Imi és a felesége sör és üdítő mellett ott üldögélnek, s élénken integetnek nekünk. Poharazás közben elmondom nekik, hogy este magyaros vacsorát készítünk a táborban. Hosszan tanakodunk, hogy mit főzzünk, mert a hazai ízekre nagyon ki vannak éhezve. Végül a pörkölt mellett döntünk, ezt szeretik is, meg ez a legkiadósabb, s ez sem mellékes, hiszen bármennyire szűkítjük is a „meghívottak” körét, 10–12 személyre mindenképpen számítanunk kell.

Fizetünk, és besétálunk a városba. A templom előtti téren az autókereskedő kirakatában megcsodáljuk a kiállított sportkocsit, az árát ugyan Imi borsosnak találja, szerinte négymillió lírát összepórolni soha nem lennének képesek. Elmegyünk a templom mellett, majd az ősrégi városháza közelében a hentesboltban bevásárolunk. A csomagot Lacó készségesen nyilonszatyrába süllyeszti.

Visszafelé a Volturno hídjánál balra kanyarodunk, és a gát melletti ösvényen baktatunk. Amikor odaérünk, ahol az imént a töltésen álldogáltam, Kareszra gondolok. Ő is erre tarthatott akkor este...

Jolival lassítunk, és néhány lépéssel lemaradunk. A fiatalasszony mesél: Olaszországban egészen mások az étkezési szokások, mint odahaza. Itt a környéken például a tyúklevest sem ismerik, kedvencük a tészta, vagyis a spagetti, amit a legkülönbözőbb módon készítenek el. Amikor Enrico először hívta meg őket ebédelni, elébe tettek egy tányér spagettit, és mind megette. Azt hitték, ezt adják ebédre. Utána derült ki: ez csak az előétel volt, később hozták a levest, amiből az olaszok általában keveset esznek és csak azután következik a hús. Ahhoz viszont külön kell kérni a körítést, másképp nem adnak. Joli figyelmeztet:

tet, ne üljek be olyan vendéglőbe, ahol az étlapon nincsenek feltüntetve az árak, mert fizetéskor igencsak meglepődnék. Különféle ételeket sorol fel, amikről odahaza nem is hallott, de itt már kezdi megszokni. A lágerben pocsékul főznek, és az adagok nevetségesen kicsik. Szóba hozom, hogy délután Imi elmondta, Svájcban akarnak majd letelepedni. S mintegy mellékesen megkérdem, számoltak-e azzal, hogy a bevándorlási engedélyre sokáig kell várniuk. Előfordulhat az is, hogy meg sem kapják. Bólint, egy-egy rosszabb napján neki is megfordult a fejében ez az eshetőség, de semmiképpen sem akar szüleitől messze, távoli földrészen élni.

– Lehet, hogy végül ti is Svédországban köttök ki? – nézek rá. – Karesz azt írta, hogy ott igen jó dolguk van a fiataloknak.

– Eddig még egy lány sem jött onnan ide látogatóba, így aztán nem tudhatom, hogy én miképpen boldogulnék. Csak fiúk jönnek mindig. Elidőznek a lágerben, és játsszák az eszüket. A nők és a szex, más témájuk nincs is, meg azzal dicsekszenek, hogy nem dolgoznak, lopnak, összevissza csavarognak. Némelyikük pornót meg füvet hoz az olaszoknak. Én ezt nem tudnám csinálni. Egy nő mindenhol nehezebben boldogul. Kirakatrendező szeretnék lenni. Majd Svájcban kitanulom.

– És ki tart el addig?

– Majd dolgozom. A nővérem barátnője ott él, és azt írta, hogy naponta négy órát áll az áruház ajtajában, és ő igazítja el a vásárlókat havonta 1600 frankért. Ilyen állást én is vállalnék. De egyelőre nem gondolok erre, csak arra, hogy el innen, minél előbb. Capua pocsék hely, csak arra jó, hogy igazából kiismerjük egymást. Itt az ember másként látja még a szerelmet is. Ha sejtem, hogy ilyen körülmények között kell majd élnem, és ilyen mélyre süllyedek, nem szöktem volna el hazulról. De férjhez se mentem volna.

– Honvágyad van?

– Néha, ha nagyon el vagyok keseredve, de haza csak végszükségben mennék.

– Pénzetek csak annyi van, amit az olasztól kaptok, azért, hogy...

– Mutogassam magam vele – vág a szavamba.
– Erre gondoltam – felelem gyorsan.
– Imi említette?
– Igen.
– Akkor azt is tudod, hogy az olasz impotens muki – folytatja megnyugodva. – Kénytelen vagyok vele elmenni és nyilvánosan bájologni, különben felkopna az állunk. Imire nem számíthatok, ő élehetetlen alak. Ma reggel is rápirítottam, eredj már ki te is a kerítéshez, hátha kapsz munkát. Ne verekedj, csak tola-kodj. Neki ez derogál. Dühömben a fejéhez vágtam, formás feneked van, feküdj le Asztalos atyával, és te is kapsz segílyt tőle. Még neki állt feljebb, hogy lehetek ilyen aljas. Bezzeg azon nem háborodik fel, hogy én egy öreg pasassal járok, és mindenki azt hiszi rólam, én is kurva vagyok.

Egy darabig hallgat. Kisvártatva halkan, majdnem suttogva, nehogy az előttünk haladó fiúk véletlenül meghallják, folytatja.

– Egyszer megteszem – remeg a hangja a visszafojtott indulattól – a hecc kedvéért, és a képébe vágom, hogy ez az olasz nem is impotens. De attól félek, azt felelné, akkor kérj tőle több pénzt. Ezt már végképp nem bírnám elviselni. Nem tudod elképzelni, hány házaspár ábrándult itt már ki egymásból.

Keserű szavaiból kicseng, lassan nála is betelik a pohár. De mit felelhetnék én erre? Adhatnék-e tanácsot? Együttlétüknek mindenesetre nem sok időt jósolok. Pláne, ha még hosszú-hosszú hónapokig kell ilyen körülmények között élniük. Lopva az arcára lesek, szeme könnyben úszik, sírás fojtogatja.

Másra terelem a beszélgetést. Most én panaszkodom, hogy mennyire elkésérít, amiért Karesz barátnőjét, Dobozi Katit nem találom a lágerben. Még a címét se tudom.

– Kérd el Sacitól – fordul felém.

– Ő tudja? – csillan fel bennem a remény.

– Igen. Leveleznek – állítja határozottan. Múltkor együtt mentünk a portára megnézni, érkezett-e levelünk. Csak neki jött Dobozi Katitól.

– Lacó egy szóval sem említette – jegyzem meg.

– Saci nyilván nem kötötte az orrára. Talán okkal, hiszen én sem mondok el mindent Iminek, pedig ő a férjem.

A hír felvillanyoz. Kati címét majd akkor kérem el Sacitól, amikor Lacó nincs ott. S miért ne adná ide – nyugtatgatom magam.

A láger kerítésénél a művészbejáróhoz közel két kocsi várakozik. Az egyikbe egy lány száll be, és máris elhúznak mellettünk.

– Ez a tábor egy csodavilág. Az epizódok tárháza – mondja halvány mosollyal Joli. – Megtalálsz mindenféle népséget itt, börtönből szabadultat, kurvát, csalódott, korombeli fiatal, orvost, mérnököt, de még újságíró is.

– Magyar újságíró? – kapom fel a fejem.

– Igen.

– Lacókkal lakik egy barakkban?

– Nem. Tőlük a harmadikban.

A művészbejárónál a két fiú már vár bennünket. Elszoruló lélegzettel bújok át a felszakított drótháló között.

X.

Keresztülvágunk a táboron, közben eltűnődöm, ki lehet ez az újságíró? De nem ugrik be egyetlen név, egyetlen arc sem. Odahaza sem szólt a fáma arról, hogy valamelyik kolléga disszidált. Melyik lapnál dolgozhatott? Ha régóta forgatja a tollát, ismernünk kell egymást. Csak ne fussak össze vele, nyilván szétkürtölné, ki vagyok.

A barakk bejárata előtt sietve elbúcsúzom a házaspártól.

Bent, az egyelőre biztonságot nyújtó falak között, megkönyebbülten fellelegzem. De bármi történjék is, amíg Kati címét meg nem szerzem, a lábam ki nem teszem innen – fogadkozom. Aztán már jöhet a művészbejáró.

Az egyik ajtóról Lacó leveszi a lakatot, és betessékel a szobába. A lemezszekrényből üvegeket kotor elő. Kevesli. Majd kér a fiúktól, mondja. Pénzt adok a vásárlásra, amit húzódozva

ugyan, de végül elfogad. S hogy addig se unatkozzam, amíg visszajön, pornóképesújságot nyom a kezembe. Inkább Csabával beszélgetnék addig – mondom, s Lacó int, nincs hézag, a srác a szomszédban lakik. Az ajtóban suttogva figyelmeztet, csendben haladjunk, mert meg akarja tréfálni a nagyon félénk fiút. Rövid hallgatóság után belöki Csaba szobájának ajtaját. Sovány srác penderül le villámgyorsan az ágyról, s rémült, ám elszánt ábrázattal ránk emel egy fejszét. Amikor felismeri a haverját, pizszokul káromkodik.

– Nyugi, nyugi, semmi vész – hahotázik Lacó. – Vendéget hoztam. Hazulról jött.

Csabi az ágyra dobja a fejszét.

– A faterom küldött, hogy hazacsalj? – fordul felém ellenségesen.

Megnyugtatom, szüleit hírből sem ismerem. S csak a jó ég tudja, ma már hányadszor, megint elmondom idejövetelem okát, kiegészítve azzal, hogy vele is akarok Kareszről beszélni.

– Nekem mi közöm hozzá? – tiltakozik.

– Te beszéltél vele utoljára. Legalábbis azt mondják.

– És akkor mi van?

– Mondj el szépen mindent, Öcsi – veregeti meg a vállát barátságosan Lacó. – Később meg gyere át egy jó magyaros kajára. Oké?

– Mit főztök? – csillan fel a szeme.

– Bízd csak ránk, a tíz ujjad is megnyalod utána.

Lacó megy, hogy megkeresse Petit. Mi pedig magunkra maradunk. Csaba ül az ágya szélén, az lehet a legbiztonságosabb pontja a szobának. Még remeg az előbbi izgalomtól. A külsejéből ítélve nem nézem többnek 18 évesnél. Vékony csontú, gyenge fizikumú gyerek. Eléje húzom a széket és rátelepszem. Vontatottan, kelletlenül beszél Kareszről. Időnként feltűnt a táborban, csak futólag ismerte, mint sokan mások. Bár egyszer, talán a múlt év őszén, Karesz megkérte: vigyen el Nápolyba egy csomag gyógyszert, adja át valakinek. De nyomatékoosan figyelmeztette: nehogy elveszítse, mert az isten sem mossa le róla, hogy ellopta. Akkor pedig ráfázik, akiké a cso-

mag, egyből kinyírják. A megbízatásért az útiköltségen kívül ötezer lírát és egy karton cigarettát kapott Karesztől. Később, ha a táborban összefutottak, mindig kért és kapott cigarettát tőle, ha pedig a 2001-esben találkoztak véletlenül, italt is fizetett magának.

– Akkor este is azért ültél mellé?

– Persze. Épp rágyújtott. Adott egy szálat nekem is, füvet kunyeráltam tőle, csak arra kért, ne ott szívjam el, és ne szóljak a többieknek róla, mert alig van már neki is belőle. De ramatyul nézett ki. Nagyon bánthatta valami, lógott az orra. Neked mi bajod? – kérdeztem. „Képzeld, kifosztottak – felelte dühösen –, de megfizetek nekik.” Karesz később odament a játékautomáthoz, ahol egy idegen srác lökdöste a golyókat. Vitatkozni kezdtek, hogy miről, nem hallottam, de láttam, hogy Karesz egyre jobban dühbe gurult, majd otthagyta a srácot.

– Ki lehetett az a fiú?

– Bütyök.

– Ismered? – lepődöm meg.

– Csak a gúnynevét, bár azt is csak ott tudtam meg – állítja. – Amikor Karesz lelépett, odamentem hozzá, hátha levághatom őt is. Nyomban megkínált cigivel, mondtam neki, szívesen játszanék én is, de nincs egy fia líráim sem. Ő dobta be helyettem a pénzt, és lökdösni kezdtük a golyókat. Furdalt persze a kíváncsiság, mi baja lehet Karesszal, puhatolóztam is, de azt felelte: az égvilágon semmi. Valami munkát ajánlott neki, és Karesz rögtön felkapta a vizet.

Elhallgat. Elmélázva fújja a füstöt.

– Mit tudsz még róla? – faggatom tovább.

– Nem sokat – vonogatja a vállát. – Svédországból jött, és Latinán szállt meg.

– Meddig volt a bárban?

– Úgy tíz óráig. Együtt mentünk el, de ő a bár előtt beszállt egy svéd rendszámú öreg Volvóba.

– Egyedül volt?

– Nem! – nyomja szét a csikket egy üres konzervesdobozban. – Sanyi is bekéredzkedett hozzá, ő itt él Capuán. Néhány napra

Latinára akart utazni, hogy az egyik haverját meglátogassa, de nem volt buszra pénze.

– Egyenesen Latinára mentek?

– Igen. Sanyival utána beszéltem még, nem említette, hogy valahol megálltak volna.

Jól sejtettem, Karesz és Bütyök Svédországból ismerték egymást. Megdőlt viszont az a gyanúm, hogy Karesz valahol lesben állt, hogy leszámoljon vele, és alulmaradt. Ám az biztos, hogy Kareszt Svédországból jövet kirabolták. Dobozi Katinak talán elmondta, kikre gyanakszik, tőle majd megtudhatom én is. Furdal azért a kíváncsiság, miféle munkát ajánlhatott Bütyök, ami Kareszt úgy felháborította?

Csabi jámbor képpel mered rám, fel sem tételezem róla, hogy bármit elhallgat. Azon tűnődöm viszont, mi készíthette ezt a pelyhes állú, vézna fiút, hogy a váratlan látogatót ütésre emelt fejszével fogadja.

– Kitől tartasz ennyire? – mutatok a mellette heverő baltára.

– Legyen csak kéznél – fogja meg a fejsze nyelét. – Itt minden megtörténhet. A napokban három srác megfenyegetett, beverik a fejem. Azt híresztelik rólam, haza akarok menni, mint Bandi, aki itt alszik a mellettem levő ágyon. A múlt héten, amikor egyedül volt itthon, rátörték az ajtót, agyba-főbe verték. De én nem hagyom magam. Ha valaki rám ront, nyomban odavágok neki a fejsze fokával. Aztán lesz, ami lesz.

– Tényleg haza akarsz menni?

– Akar a fene – rázza a fejét. – De néha rám jön a mehetnék. Aki azt állítja magáról, hogy időnként, amikor üres a zsebe és korog a gyomra, nem jut eszébe, de jó lenne otthon, az szemé-
től hazudik.

– Otthon mivel foglalkoztál?

– Ruhagyárban dolgoztam, de csak rövid ideig. Egyáltalán nem bírom az ülőmunkát, hamar megfájdul a derekam. Beálltam hivatalsegédnek, négyórásnak, és jelentkeztem a zeneiskolába. Nem vettek fel, azt mondták: nincs tehetségem a zenéhez.

– Erre megsértődtél, és kiszöktél?

– Ugyan, megnősültem, azért léptem le.

Mást vártam, valami olyasmit, hogy rövid szabódás után beismer egy apró stiklit, hogy például szajréztak valamit a haverokkal, vagy mit tudom én. De az, hogy a házasságkötését hozza fel indokul, meghökkentett.

– Meddig éltetek együtt?

– Öt teljes napig.

– Hogy bírtad ki ilyen hosszú ideig? – tréfálkozom nevetve.

Elmosolyodik, s mintha nem is róla, hanem egy idegenről lenne szó, szkeptikusan mesélni kezd. Pécssett az egyik szórakozóhelyen megismerkedett egy lánnyal, aki később arra kérte, kísérje haza a közeli faluba. Busszal mentek, vacsorával is megvendégelte, s lekéste a visszainduló utolsó buszjáratot. Ott aludt náluk. Reggel a lány, akinek jószerivel a nevét sem tudta, azzal a meglepő ajánlattal állt elő, vegye feleségül. A család is győzködte, ígértek fűt-fát, ilyen jó dolga lesz, olyan jó dolga. Hazamenni félt, a munkából is kimaradt, tartott tőle, hogy az apja felpofozza. Így aztán másnap megesküdtek.

– Miért hagytad ott ilyen hamar?

– Az esküvő után éjjel már nem aludt otthon az ifjú nejem. Nekem meg a fülembe súgták a jóakarók, hogy hol szokta tölteni az éjszakákat – elhallgat, talán azon tűnődik, mondja-e tovább, majd legyint, és folytatja: – Mit cifrázzam, megtudtam, hogy az én kis feleségem egy ócska, bűdös kurva. És még neki állt feljebb, mit képzelek, tán a hivatalsegédi fizetésemből fogunk megélni? Csak arra kellettem neki, hogy a személyi igazolványába beírják: férjes asszony.

– Szóval leléptél..., és mióta élsz Capuán?

– Kilenc hónapja. A szállás és a kaja ingyen van. Néha elmegegyek vért adni. Bár nem sok pénzem marad, mert le kell adnom a sápot annak, aki oda-vissza fuvaroz, de legalább néhány apróságot tudok venni. Egyébként itt aztán megtanultam, miként nem szabad majd élnem, ha egyszer kikerülök az USA-ba. De ha soká késik a „comissio”, szerzek egy hamis „passzt”, és irány Svédország. A fiúknak ott aranyéletük van.

Zömök, rövidre nyírt szőke hajú fiú nyit be a szobába, kezében egy tekercs villanydrót. Ahogy meglát, szemöldökét kér-

dőn felvonja, Csabától várja a választ: ki vagyok. A fiú nagyjából vázolja, mit keresek itt.

– Mi újság otthon? – veti felém, s közben odalép a lemezszekrényhez, és kezdi széttekerni a drótot.

– Mire vagy kíváncsi? – kérdezek vissza.

– Hogy áll a bajnokság?

Sorolom: az Újpest áll az élen, második a Vasas, harmadik a Ferencváros. Kálmán Fradi-drukker, láthatóan bosszankodik, hogy csapata csak a harmadik.

Visszatér Lacó, hozza Petit is. Kálmánnak épp hogy köszönnek. Ő is csak morog valamit a fogai között. Úgy tűnik, nem jó a viszony köztük. Peti vidám képpel rikoltja: kiállt már a fájás a fogából, s alig várja, hogy egy jót zabálhasson a pörköltből. Lacó Csabát hívja, menjen el velük vásárolni, mert nincs még együtt minden. A srác tréfásan rákérdez: „pajszert is vigyek?”. Lacó veszi a lapot és kezével nemet int. Nekem ideadja szobája kulcsát: ha eluntam a diskurálást, ne kelljen majd a folyosón várakoznom.

Kálmán, aki eddig ügyet sem vetett rájuk, kimozdítja helyéből az egyik lemezszekrényt, megbillenti és a háta mögé tekint.

– Mi a hibája? – tudakolom.

– A világon semmi. Áramot akarok belevezetni. Ha valaki megfogja, csak győzze majd elengedni – mondja, mintha ez lenne a világon a legtermészetesebb. – A napokban keservesen összekuporgatott hetvenezer lírámat lopták el a gazemberek. Itt nagyon magára van utalva az ember, úgy védekezik tehát, ahogy tud.

– Te nyilván már régóta élsz Capuán.

– Honnan veszed? – néz rám gyanakodva.

– Hogy ennyi pénzt összespóroltál. Akivel beszéltem eddig, mind arról panaszkodott, nincs munkaalkalom. Neked mindig akad valami?

– Többnyire igen. Én nem válogatok. Ha hív egy olasz, és csak két és fél ezer lírát akar fizetni egy napszámért, egye fene, én elmegyek, akár kevesebbért is. Ezért persze görbe szemmel néznek rám a táborban, de engem nem érdekel. Az egyik hapsi

rám akart ijeszteni, hogy betöri a fejem. Véletlenül összefutottam vele a sötétben. Odaállok elé, mondom neki, na, fiú, itt vagyok, törd be a fejem. De a késem a torkán volt már, és nyomatékosan figyelmeztettem, ha még egyszer pimaszkodik, elvágom a torkát.

– Hol tartottad a pénzedet?

– A matracban – mutat az ágyára –, alul felhasítottam és beledugtam. De valahogy kiszagolták, mert egyik este a hűlt helyét találtam. Oda a megkuporgatott pénzem. Ha rájövök, ki lopta el, megölöm.

– Gyűjtöttél valamire?

– Kezdő tőkére. Svédországba szeretnék menni, és ott egy kócerájt nyitni. Lakatos vagyok, de máshoz is értek.

– Mesteremberekre otthon is nagy szükség van. Miért nem váltottál ki iparengedélyt?

– Tőke nélkül? Otthon a négy falat sem tudhattam a magaménak, nemhogy egy műhelyt. Csak güriztem egyfolytában a gyárban, és nem vittem semmire. Fusival is próbálkoztam, akkor meg elkaptak a portán. Bezzeg a nagyfőnökök azt visznek ki a kapun, amit akarnak – legyint, és visszalöki a szekrényt a helyére –, némelyiknek más gondja sincs, csakhogy egy Merci legyen a segge alatt. Nem ilyennek képzeltem a szocializmust.

– És a kapitalizmust?

– Egyelőre még csak azt látom, hogy Olaszországban milyen. Sokáig, pláne végleg itt sem tudnék élni. Na, de hagyjuk ezt a témát. Jó?...

Feláll az egyik székre és a drót végét ideiglenesen ráköti a villanyvezetékre, aztán elhúzza az egyik ágyat. Nyilván mögötte szándékozik a drótot a szekrényhez vezetni. Rólam már tudomást sem vesz. Elköszönök tőle, és becsukom magam után az ajtót.

XI.

A folyosón az orvosba botlom. Janót keresi, de az ajtaján lakat lóg. Szitkozódik, hogy nem találja otthon azt a csibészt,

aztán észbe kap, s mintha mi sem történt volna, barátságosan tudakolja, jártam-e kinn a temetőben. Mi a szülők szándéka? Hazaszállítják-e Karesz tetemét, vagy itthagyják a capuai temetőben? Még nem döntötték el – mondom. Vizenyős kék szemével furcsállón rám néz, majd rövid hallgatás után halkán, bizalmaskodón megkérdezi: sejtjük-e már az okát, hogy Karesz miért lett öngyilkos? Az igazat felelem, a fiú szülei kételkednek, és velük együtt én is. Az orvos belém karol, hív, szinte vonzol, menjek csak vele, mutat valamit, ami majd eloszlatja gyanakvásomat. Furdal a kíváncsiság, milyen bizonyítékai lehetnek. Vagy ötpercnnyire laknak. Ahogy odaérünk, kopogás nélkül nyit be a szobájukba.

Felesége éppen a vaságyon heverésző lányával civódik. Ahogy meglát, elhallgat, majd halk sikollyal összekapja magán a pongyolát, és gyorsan megköti a lógó övet. Sebesen leráncigálja a kötélén száradó női fehérneműket. Viki, a lánya kisírt szemét előbb rám mereszti, aztán a falnak fordul. Az orvos hellyel kínál, elnézést kér, de sajnos nincs semmi, amivel megkínálhatna.

Ingem zsebéből előhúszom a Fecskét. A dobozt előbb az asszony felé nyújtom. Nemet int. Az orvos sem kér, Capuán sikerült leszoknia a dohányzásról. A lemezszekrényből egy újságot húz elő, s az asztalon szétnyitja. Az *Unita* 1973. március 4-i száma nápolyi mellékletének 5. oldalán egy fotóval illusztrált cikkekre mutat. A fénykép a menekülttábor ábrázolja. Mégpedig a kerítésen kívülről, a művészbejáró felőli oldalról. Az olasz újságírókat sem engedik be? – villan az agyamba. Elolvassom a vastagon szedett főcímet. „IL CAMPO PROFUGHI A CAPUA È SOLO FABBRICA DI MALATI”. Nem értek olaszul. Az orvos viszont igen, és készségesen fordítja: „A capuai láger csak betegeket gyárt.”

– Milyen apropóából írták ezt a cikket? – faggatom.

– Februárban volt itt egy botrány – kezdi magyarázni jelentősegteljesen, majd jobbnak véli, ha a választ a cikkből idézi: – „...a láger lakóinak szörnyű életkörülményeire három héttel

ezelőtt derült fény, amikor a tábor történetében először, az emigránsok éhségsztrájkot kezdtek”.

– Éhségsztrájk Capuán? – kapom fel a fejem. – De miért, és mi volt a sztrájk célja?

– Több oka is volt. Először is a rossz ellátás. A különböző segélyszervek ugyanis egy-egy menekült élelmezésére napi 7–8 dollárt utalnak ki. Mi boldogok lennénk, ha a tábor fenn-tartásával együtt napi 3 dollárt költenének ránk. A másik ok, amiért a sztrájk kitört – és megint az újságból idéz: – „...egy éve a capuai táborból senkit sem küldtek tovább, holott hosszabb tartózkodásukkal sokan már régen kiérdemelték volna a jogot, hogy az általuk választott országba emigrálhassanak”.

– Elértétek a sztrájkkal, amit akartatok?

– Nem. Egyelőre annyi történt, hogy az ENSZ menekült-ügyekkel foglalkozó képviselője és egy olasz keresztényde-mokrata szenátor, aki a pápa fivére, suba alatt meglátogatta a tábor, de a cikk írója szerint – s az orvos ismét a cikket fordítja – „...valószínűleg nem közölték velük, hogy a táborban napi-renden vannak a véres, kegyetlen verekedések. A menekültek gyakorlatilag teljes tétlenségre vannak kárhoztatva, s ha végre kijuthatnak dolgozni, úgy kezelik őket, mint az alacsonyabb rendű embereket, alantas szerszámokat.” Ezt figyeld: „...a ca-puai lágerben elég három hónap a megőrzüléshez. Az innen kikerült betegek 99 százalékánál paranoiát, skizofréniát és eti-lizmust állapítottak meg. Jóllehet ezek az emberek, amikor megérkeztek Olaszországba, testileg, szellemileg épek voltak, tele reménnyel. Diplomások, felsőfokú végzettségűek, parasz-tok, munkások, sőt egy újságíró is: valamennyiüknek ez a sors jutott osztályrészül, és a táborban helyzetük az utóbbi időben egyre csak rosszabbodott. Az illetékeseknek egy másik szomorú esetre is fel kell figyelniük: esténként a tábor bejáratánál a prostitúcióból élő férfiak csoportjai jelennek meg kocsijaikkal, hogy munkába szállítsák védenkeiket. Ez magyarázza, hogy Capua környékén miért egyenlő az emigráns nő kifejezés a prostituálttal, miért kelt az emigránsok látványa félelmet, gya-nakvást, ellenségeskedést, sőt agresszivitást. Mindez a szellemi

és testi züllés a tábori tartózkodás eredménye.” És most jön a lényeg, ami a rokonodra is vonatkozik – néz fel az orvos, majd tovább olvassa. – „Magas a tbc, a szifilisz és az öngyilkossági arányszám.” „Az öngyilkossági arány” – ismétli nyomatékosan.

Értem, mire céloz.

– De Karesz már Svédországban lakott – mondok ellent.

– De élt itt, és elég sokáig, és onnan is gyakran idejárt. Kialakulhatott nála egy paranoid betegség. Téveszmék, üldözési mánia, nagyzási hóbort, és ehhez hasonlók, pláne, ha még narkózott is a fiú.

– Akkor este volt nála fű – jegyzem meg halkan.

Az orvos úgy néz rám, mint aki rajtakap valamin.

– Így mindjárt más – csap le rám. – Egy-két ilyen cigaretta, és a fiú a víz tükrét akár körúti aszfaltnak is képzelhette.

– A vizsgálat szerint...

– Ugyan már, miféle vizsgálat – int le –, szerintem fel sem boncolták. Egyébként is alkoholt, kábítószer kimutatni nem könnyű, de rendkívül költséges dolog. S igazán mindegy, hogy részegen vagy a kábítószer hatására került a víz alá. A lényeg az, hogy a testén külsérelmi nyomokat nem találtak, ami arra utalna, hogy idegen kéz juttatta volna át a másvilágra.

Meggyőzően hangzik az eszmefuttatás. Elképzelhető, hogy Karesz fűvel olyannyira „feldobta” magát, hogy kényszerképzetek támadtak, és egyszerűen besétált a folyóba. De ez még nem zárja ki a két másik lehetőséget: fel akarta csak frissíteni magát a part szélén, és a folyóba szédült, vagy valamiért oda-csáltak... Egy dologban már biztos vagyok: bárhogyan történt a tragédia, a kábítószer közrejátszott. Persze, mindezt csak magamban gondolom végig. Hangosan csak annyit mondok: a kábítószer sok mindent megmagyaráz.

Az orvos elégedetten hajtja össze az újságot. A szótlantul üldögélő asszonyra pillantok. Arca eléggé megtört, vonásai fáradtak. Szétmutat a szobában.

– Látja, mi így élünk itt – komorodik el.

– Mióta?

– A múlt év szeptemberében érkeztünk.

– Mikor mennek tovább?
– Ezt mi is szeretnénk tudni – feleli felesége helyett az orvos.
– Az USA nehezen adja meg a letelepedési engedélyt. Talán azért, mert odahaza tagja voltam a kórház pártvezetőségének. Bár Triesztben, amikor lekádereztek, kifejtettem, hogy nem meggyőződésből lettem a párt tagja, és azt is elmondtam, mi késztetett arra, hogy a családommal disszidáljak. Úgy látszik, ellenőriznek mindent, hogy igazat mondtam-e. Nyilván az tart ilyen soká. Megértem őket, hiszen nem egy menekültről kiderült utólag, hogy kém vagy veszélyes bűnöző.

– Ti miért disszidáltatok?

– Nem az anyagiak miatt. De hagyjuk ezt. Hosszú lenne mindent elmesélni – zárkózik el az orvos.

Meghallgatnám, de nem erősködöm.

– Remélem, mihamarabb továbbutazhattok – mondom.

– Épp ideje lenne – sóhajtozik az asszony. – Álmomban sem gondoltam, hogy ilyen körülmények közé kerülök, akárcsak átmenetileg is. Ez a szoba? Disznóól! És ezek az olasz ételek, ahogy itt elkészítik! Kész hányinger. Meleg víz csak a kora reggeli órákban, kétszer van hetenként. Aki későn megy, és a sor végére kerül, annak nem jut, és zuhanyozhat hideg vízben, vagy mosakszik lavórban. Úristen, ha én egyszer megint kádban fürödhethnék – kiált fel elkeseredve.

Pillantásom óhatatlanul az ágy alól kikandikáló lavóra esik. Elképzelem, amint beleáll vagy beleül, és locskolja magára a vizet. A tócsát vajon ő törli fel, vagy netán a férje kezébe nyomja a rongyot?

– Itt a táborban, ez tagadhatatlan, senki sem érzi jól magát – szögezi le az orvos. – De kérdem, mi lenne velünk, ha nem adnának szállást, és naponta háromszor ingyen ezt az ehetetlen kaját sem? Az útszélen vesznénk éhen, mert munkát nem vállalhatunk. Az elégedetlenség forrása nem az, hogy ma már megint tészta vagy hal volt ebédre, hogy elromlott a kazán, rozogák a bútorok, hanem a lassú ügyintézés, a tétlen várakozás. Közben elfogynak az otthonról hozott tartalékok, itt pedig nincs pénz a személyes szükségletek fedezésére sem. Ezek a kielégíthet-

len apró igények egy idő után óriásivá dagadnak. Kialakulnak a galerik, lopnak, gépkocsikat törnek fel, részegeskednek, verekednek, a nők prostituáltak lesznek, szóval morálisan lezül-
lenek, szembekerülnek korábbi önmagukkal, meghasonlanak, idegileg tönkremennek. A kisebbik részük előbb-utóbb öngyil-
kos lesz, akárcsak a rokonod, az a szegény szerencsétlen fiú.

Keserű szájjal, a külső szemlélő tárgyilagosságával sorolja a tényeket. Vajon ő is kiáll a kerítés elé? – tűnődöm.

– Te mit tudsz itt dolgozni? – kérdem részvevőn.

– A tábor alkalmaz. Az illemhelyeket fertőtlenítem. Harminc-
ezer lírát fizetnek havonta. Nem nagy pénz, de több a semmi-
nél.

– És mégis egészségügyi munka – jegyzem meg, és akaratla-
nul elmosolyodom.

Nem sértődik meg, de másra tereli a beszélgetést. Figyelmez-
tet – barátilag –, hogy az a barakk, ahol összefutottunk, tele van
mindenféle gyanús alakokkal. Óvakodjam tőlük, mert azok min-
denre képesek. A főkolompos köztük Janó, őt kereste az imént.
Az a gazember – jön tűzbe váratlanul – a kislányát, aki nemrég
töltötte be a tizenötödik évét, tudtuk és engedélyük nélkül
bevitte Nápolyba.

Nem értem, mi ebben a felháborító. A kislány nyilván látni
akarta Nápolyt, és úgy vélte, ha szól a szüleinek, nem engedik
el – mondom. Az orvost szemmel láthatóan bosszantja „naivi-
tásom”. Janó nem olyan széplélek, hogy Nápolyt és környéké-
nek nevezetességeit ingyen mutogassa az ő tapasztalatlan
gyermekének.

– Miért nem akarjátok végre elhinni, hogy a városban csava-
rogtunk? – ül fel Viki hirtelen sírásra görbült szájjal.

– Megerőszakolt! Valld be végre! – ordít rá az apja.

– Nem igaz, nem igaz! – tiltakozik hevesen Viki.

– Még tagadod! – kiált rá a dühtől remegve az orvos.

– Nem vele feküdtem le, hányszor mondjam? – zokog a
kislány.

– Hallja, hogy beszél? Mint egy utcalány – fordul felém az
asszony, és hangja felforrósodik. – Menjen csak ki a kerítéshez,

és nézze meg, mi folyik ott. Nem akarom, hogy a kislányomat az a csibész árulja az olaszoknak. Előbb-utóbb azt tenné vele, de ez a buta nem akarja megérteni.

– Ti nem értetek meg engem! – kiált fel Viki könnyeit elmaszátolva. Aztán hirtelen felugrik az ágyról, futtában felkapja a szandálját, és szemvillanás alatt az ajtónál terem.

Anyja utánaveti magát. Kínosan érzem magam. Búcsúra nyújtom a kezem, mennem kell. Az orvosban – hiába titkolja – forr a düh. Azt mondja, velem tart. A lányukat amúgy is Csikágóban kell megkeresniük. Már-már odaérünk, de a feleségét és a lányát közben elnyelte a tábor.

Farmernadrágos, fekete-fehér pettyes ingű fiatalember baktat előttünk. Az orvos megjegyzi, ő az a magyar újságíró, akit az olasz lap említ. Bemutatom, ha megengeded – mondja, s már kiáltja is, Géza. A vörös, göndör hajú fiatalember megfordul, és megvár bennünket. Úgy rémlik, találkoztam vele már valahol. Talán az Újságíró Szövetségben, sajtótájékoztatón, bemutatón? Az orvos előzékenyen összeismertet bennünket. Géza február óta lakik a táborban. Amikor megérkezett, Karesz halála még beszédtema volt. Mindenfélét fecsegték róla, de neki már akkor is az volt a véleménye, hogy az idegileg már amúgy is kikészült srácot váratlanul újabb kudarc érhetne, és ez tette be nála a kaput. Az orvos helyeslőn bólogat. Nem nagyon figyelek rájuk. Töröm a fejem, miféle ürüggyel tudnék tőlük lelépni. Az orvos megelőz, meglátja feleségét, amint egyik barakkból a másikba siet, elnézést kér s máris lohol utána.

– Fogadni mernék, a lányukat hajkurásszák – int a behemót alak után gunyoros mosollyal Géza. Aztán felém fordul, és a homlokát ráncolja. – Nem találkoztunk mi már valahol?

Számítottam a kérdésre, szívverésem mégis felgyorsul. Ha bevallom, milyen körből ismerős, idő előtt leleplezném magam. Nem adom ilyen könnyen. Mondja ki ő előbb, kit vél bennem felismerni. Állom fürkésző pillantását.

– Hol dolgoztál? – előzöm meg, nehogy ő kérdezze tőlem ugyanezt.

– Egy üzemi lapnál – feleli.

– Akkor te vagy az az újságíró, akit az olasz lap említ a lágerállapottal kapcsolatos cikkében? – terelem gyorsan más irányba a beszélgetést. – Te informáltad őket?

– Én? Egy baloldali lapot? Nem örültem meg – tiltakozik hevesen. Az USA-ba kértem magam, még megtagadnák a bevándorlási kérelmemet.

– Újságíró akarsz lenni odaát is?

– Eszemben sincs – rázza a fejét. – Van szakmám. Villamosmérnök vagyok.

Elmondta, hogy amíg megszerezte a diplomát, gyakran írt az egyetemi lapba, leginkább a hibákat ostorozta. Később a gyárban megeresztett egy-egy cikket az üzemi újságban. Felfigyeltek rá, és telebeszélték a fejét, menjen át oda állásba. Így lett újságíró, de hamar megbánta, hogy kötélnek állt, mert a helyi hatalmasságok kedvét szegték. Bajról, szervezetlenségről csak akkor írhatott, ha legfeljebb a középvezetőket ostorozta. A párnázott ajtók mögött ülők csapnivaló munkáját, visszaéléseit persze nem kritizálhatta. Sok vitája támadt a főszerkesztőjével is, de a balhé akkor robbant ki köztük, amikor a gyárvezetők munkájáról akart megereszteni egy cikksorozatot. Az lett volna a téma, ők-e a legalkalmasabbak azon a poszton, amelyre valahonnan, valakik kiemelték őket.

– Én nem tudok megalkudni – mondja kategorikusan –, már csak ilyen a természetem.

– Mihez kezdesz Amerikában?

– Ezen nem nekem kell törnöm a fejemet. A nagybátyámnak van egy elektromos profilú kisüzeme. Nála fogok dolgozni. Ott valódi az érdekeltségi rendszer. Ha valaki jól csinál valamit – legyen bármilyen nagy pofája egyébként –, a produktumát nézik, hagyják dolgozni, sőt biztatják. S ha jobb szakember, mint a felettese, ő lesz a továbbiakban az, aki megmondja, mit kell csinálni a többieknek. Ha én vagyok a jobb, én leszek a vezető. Nem hiszem, hogy otthon erre bármilyen esélyem lett volna, már csak a nagy pofám miatt sem. Hát inkább leléptem.

Eszem ágában sincs vitába bonyolódni vele. Sok igazság van abban, amit mond. Visszakanyarítom beszélgetésünket az *Uni-*

ta nápolyi mellékletére, s célzatosan hangsúlyozom, szentül hittem, hogy ő informálta a lapot a táborban uralkodó szörnyű állapotokról, hogy védekezésre készítsem. Hevesen tiltakozik, ám azt elismeri, hogy azok, akik tájékoztatták az újságírókat, valósághűen tárták fel a helyzetüket. Egy baloldali lapnak egyébként érdeke, hogy támadja a kormányt. Lám, a felcímbe nem is tagadják: „Jobboldali képviselő van a tábor igazgatóságában”. Ugyanis a jelenlegi igazgató a monarchista párt parlamenti képviselője – tájékoztat, majd így folytatja:

– Nekünk teljesen mindegy, mi volt az írás politikai célja. Az a lényeg, hogy felhívta a közvélemény figyelmét az emigránsok tarthatatlan helyzetére. Senki ne csodálkozzon, hogy így élünk. A táborban ugyanis összezártak egy rakás olyan embert, akiknek teljesen bizonytalan a jövőjük, és fogalmuk sincs, mit hoz számukra a holnap. Itt az ököljog érvényesül. Hidd el, ezt is meg lehet szokni. Sokkal természetesebbnek tűnik, mint az olyan ököljog, amit egy láthatatlan hatalom alkalmaz ellenem. Szóval itt nem karkai világ van...

A tábori élet, a maga szörnyű törvényeivel csak egy átmeneti állomás a régi és az új életük között – fejtegeti. Szó se róla, az itt élők nagyon egyedül érzik magukat. Csak alkalmi kapcsolatok szövődnek, azok is inkább a büntetőtörvénykönyv értelmezése szerint nagyon is kétséges dolgokra. Tartalmas, igazi barátság azért sem alakulhat ki, mert mindenki azt várja, mikor utazhat tovább. Az emberek innen nem egy országba, egy városba kerülnek. Tehát minden átmeneti állapotban van, és az itt lakók zöme, főleg a fiatalok „egy nap a világ” módjára élnek. A lakosság és a hatóság pedig az egyszerűség kedvéért, meg a rossz tapasztalatok miatt, egy kalap alá vesz mindenkit. Szemükben a menekült nők prostituáltak, a férfiak tolvajok, garázdák. Ez az egységes megbélyegzés legjobban az értelmiségieket bántja, akik azt hitték, idekint majd kapkodnak utánuk.

– Segélyt nem kaptok sehonnét?

– Jár ide misézni Rómából egy pap, Asztalos atya. Az emigráns lapokat is ő szokta szétosztani időnként azzal, nézzétek, foglalkoznak veletek is. Nemrég rápirítottam, arról beszéljen

inkább, mi lesz a segélyekkel. „Sajnos pénzt nem tudok adni” – tárta szét a karját a kisöreg. Dühbe gurultam. Nézze, atyám, nekem odahaza is nagy pofám volt. Én elmegyek, ha kell, a pápához is, és elmondom, amiről itt mindenki beszél, hogy maga elsikkasztja az adományokat, és kirúgatom magát.

– Ezt mondtad? – nevetem el magam.

– Szó szerint – bólogat. – A beijedt kisöreg kezembe akart nyomni ötezer lírát. „Na most már fogd be a szád, fiam.” Ha mindenkinek ad, akkor elfogadom – utasítottam vissza a pénzt. Erre rám támadt: „Nincs bennetek kitartás. Én az akasztófa árnyékában voltam, fiam, és mégsem omlottam össze. Hinni kell és nem lázadozni.” Szóval legyünk megértők – prédikálta.

– Azok vagytok?

– A többség előbb-utóbb beletörődik a sorsába. Azt ne hidd, hogy a disszidensek többségét a politikai szembenállás sodorta át a határon. Egy frászt. Nem a rendszerrel, hanem az emberekkel volt bajuk otthon, vagy nem láttak jövőt maguk előtt. Legutóbb néhányan írtak az USA-ban megjelenő *Katolikus Magyarok Vasárnapja* című lapnak, és kérték a segítségüket. Április második felében le is közölte az újság a sirámaikat.

– Hogy van az, hogy állandóan cikkeznek rólatok, közben minden marad a régiben?

– Csodálkozol? – néz rám értetlenül. – Odahaza hány cikk jelenik meg például a pazarlásról, a korrupcióról, a hatalommal való visszaélésről, és van foganatja?

Hirtelen mintha bekattant volna nála valami. Összehúzza a szemét, és furán néz. De az arcáról lerí, nem biztos a dolgában.

– Hol láttalak én már téged? – tudakolja újból, de még mindig bizonytalanul.

– Majd csak kitalálok – vonom meg a vállam tettetett könnyedséggel, és gondolatban hozzáteszem: csak addig rá ne jöjj, amíg le nem lépek.

– Idegen csak engedéllyel tartózkodhat a tábor területén. Tudsz erről? – faggat tovább.

– Tudok. Délután jártam már az igazgatóságon.

– Meddig maradsz?

– Legkésőbb holnapután elutazom – hagyok neki időt, legyen bármi a szándéka, várjon vele legalább reggelig. – De ne haragudj, mennem kell – mutatok Lacóékra, akik már észrevettek, és integetnek felém –, várnak a srácok, és nálam van a szobakulcsuk.

XII.

A fiúk hosszasan tanakodnak, hol főzzünk. Kályha csak Peti-nél van, de ha begyújtjuk, megveszünk majd a melegtől. Csabinak eszébe jut, hogy a néhány ajtóval odébb lakó lányoknál látott kempingfőzőt. Egy szemhunyásnyi időbe sem telik, jön is már vissza: minden oké.

– A három lány közül ketten az olaszokkal kurválkodnak valahol – örvendezik –, így legalább kevesebb felé kell széosztani a kaját.

Átcipekedünk. Márta huszonöt év körüli, középtermetű, kövérvékés, pisze orrú lány, kitörő örömmel fogadja a társaságot, legalább nem öli egész este az unalom. Segít szétpakolni a holmit az asztalon, és magabiztos mozgásával sejteti: ő akarja elkészíteni a vacsorát.

– Szó sem lehet róla – tiltakozom, a hazai ízeket én jobban összehozom.

A hagymavágást rábízom, ha már annyira segíteni akar. A srácok fogadkoznak, mire tálnak, meghozzák a bort. Magukkal viszik a krumplit, hogy beadják Jolinak, főzze meg.

Halk zene és énekhang üti meg a fülemet. „Virágok közt veled lenni, tudod, szép volna kedvesem. Virág sincsen, te sem vagy már, miért hagytuk, hogy így legyen.” Odanézek, és Vikit pillantom meg, aki a lemezszekrénytől félig eltakart ágyon, hátát a falnak támasztva, lábait maga elé húzva kuporog a kazettás magnó mellett, és az énekessel együtt dúdolja az Illés-sláger. Szeme elréved, és gyanúsan nedves.

Kibontom a húst, és darabolni kezdem a papíron, s közben a halkan dúdoló kislányra sandítok. Olyan elesett, hogy meg-

esik rajta a szívem. Kivárom, amíg vége a számnak, s csak akkor szólok hozzá.

– Viki! A szüleid tűvé teszik érted a tábort – figyelmeztetem cseppet sem korholón.

– Csak keressenek – rándítja a vállát.

– Bekopogtak ide is – kacag fel Márta. – Kikiáltottam, hogy fürdök, és továbbálltak. Rettenetes emberek. Képzeld, valamelyik nap az anyja lefogta Csöpit, az az állat apja meg lehúzta a bugyiját és megvizsgálta, szűz-e még a lánya. Hát Istenem, egyszer azt is el kell veszíteni, nem igaz?

– Hiába pofoztak, nem árultam el Janót – kiált fel önérzeten a kislány. – Ha anyuék nem hagynak békét, egyszer elszököm.

– Ugyan már.

– Én megteszem...

– Szeretsz itt élni?

– Nagyon – csillan fel a szeme –, itt minden olyan más... olyan érdekes.

– Hát persze, neked „minden olyan más, olyan érdekes” – ismétli gunyoros hanghordozással a kislány lelkesedő szavait a hagymától könnyező Márta, és késével körbemutat. – Ez **nem** a pesti több szobás undorító lakásotok, hanem egy álompalota. Itt nem kell a kilincset megfogni, ha be akarsz lépni, mert nincs, ablakot sem kell nyitogatnod, ha szellőztetni akarsz, mert isten tudja, mióta nincs beüvegezve. És a végé? Amolyan guggolós budi, és rendkívül szórakoztató, hogy fogadást köthetsz, belehuppansz-e előző sorstársad szarába vagy sem. Általában lustaságból elmulasztják egy vödör vízzel leönteni maguk után a piszkot. S micsoda boldogság, ha visszajössz a szobába, és azt veszed észre, amíg távol voltál, valaki megfújta a személyes holmidat. S ha netán a fésűd tűnt el, legalább nem kell a hajaddal bíbelődnöd. Soroljam még, micsoda öröm, boldogság itt az életünk? Én, soha az életemben nem hittem, hogy egyszer két szegnek és egy zsinegnek ennyire tudok majd örülni – mutat a szobában kifeszített madzagra, amelyen három törül-

közö szárad, majd felém tartja a pléhtányért az apróra vágott hagymával. – Elég ennyi?

– Vágj hozzá még ugyanennyit, legyen jó szaftos – biztatom.

Épp végzek a hússal, amikor egy fekete kordnadrágos, magas, húszévesnél alig idősebb fiú lép be. Haja a vállát veri, karcsúsított inge végig kigombolva.

– Összefutottam Lacóékkal, meghívtak vacsorára – indokolja váratlan betoppanását, és kezét barátságosan felém nyújtja. – Hallom, Karez miatt vagy itt.

Kezet rázunk, nekem fogalmam sincs, ki lehet.

– Szegény fiú – engedi el a kezem –, de kár érte. Legutóbb megkért valamire, de a bulit már nem hozhattam össze...

Folytatná, de Viki, aki közben a háta mögé settenkedik, váratlanul a nyakába ugrik, és csókolgatni kezdi. Nincs kétségem, ki áll előttem. Janó igencsak meglepődik, hogy kis barátnőjét is itt találja.

– Megint balhéztak vele, és hozzánk menekült – magyarázza Márta.

– Az apja keresett, érdeklődött utánad, beszélni akar veled – figyelmeztetem.

– Képzelem, miket fecsegett rólam az a dagadt hentes – húzódik gunyoros mosolyra a szája. – Strici vagyok, kurvát csinálok a lányából, a maffiának dolgozom, szifiliszem van, és isten tudja, még mi vagyok.

Viki rácsimpaszkodik, arcát, száját csókolgatja, valamit súg is a fülébe. Janó elneveti magát, kiles az ajtón, majd kajánul felém hunyorít, és kezénél fogva maga után húzza a kislányt.

– Vacsorára visszagyertek – kiált utánuk Márta.

Dühös vagyok Vikire. Ha nem itt bújik el a szülei elől, Janóval milyen jól elbeszélgethettünk volna. Borzasztóan érdekel, mire kérte őt meg Karez. És mi az a buli, ami nem jött össze. Reménykedem, hogy visszajön, és akkor dumálhatunk.

Begyújtom a kempingfőzőt. Az erős lángon hamar megdinsztelődik a hagyma. Egy tízdekás zacskó pirospaprikát öntök rá, paradicsomot, erős paprikát vágok hozzá és végül bele-

forgatom a húst. Kis pirítás után kisebbre veszem a lángot, és ráteszem a lábasra a fedőt.

Márta rendet rak az asztalon, és az egyik ágyra kuporodik. Viki már elpletykálta, miért vagyok Capuán, erről sok szó nem esik köztünk. Lacó felől puhatolózom. E pillanatban ő érdekel a legjobban. Miféle srác?

– Rém értelmes – sommázza véleményét a lány. – Amíg másoknak felkopik az álla, neki mindig van pénze, olyannyira, hogy egy használt kocsira is futotta. Az orvosék az ő közvetítésével adták el a Ladájukat és ékszereik egy részét. Lehet, furcsának találsz, amit mondok, de gyűlölöm az orvosékat, s talán Vikit is csak azért pátyolgatom, mert szemben áll velük. Odahaza ezeknek mindenük megvolt, öröklakás, nyaraló, gépkocsi, hiszen egy sebész nem filléreket kap hálapénzként. El sem tudom képzelni, mi a fene készítette őket arra, hogy kiszökjenek az országból.

– Te miért jöttél el?

– Azért, hogy saját otthonom legyen, semmi másért – állítja nagyon határozottan. – Elkezdtem töprengeni, huszonöt múltam, mim van nekem? Óvónői képesítésem, szar fizetéssel. Meg egy ágy a leányszállón. Ennyire vittem, és a jövőm sem biztatott tőbbel.

– Hová készülsz?

– Amerikába.

– Óvónő leszel?

– A fenét. Házakhoz járok majd takarítani.

– Ki adta ezt a tippet?

– A véletlen hozta így. Egyik barátnőm meghívott az esküvőjére. Ott ismerkedtem össze az egyik rokonával, aki Amerikából érkezett a menyegzőre. Nőn még annyi ékszert nem láttam, mint rajta. Úgy nézett ki, mint egy jobb karácsonyfa. Valósággal tüntetett a gazdagságával. Mellette ültem, és egyfolytában fényképeket mutogatott: otthon ekkora házban lakik, ilyen dög nagy kocsival furikázik. Elfogott a sárga irigység. Nem áttallottam megkérdezni, mit dolgozik odakint. És ez a felékszerezett karácsonyfa szégyenkezés nélkül bevallotta, hogy ő bizony

takarítónő. Mondtam magamban, na Márta, neked ott a helyed. Ha neki sikerült, miért ne sikerülne nekem is?

Márta feláll, nyújtózik, majd odamegy a főzőhöz, leveszi a fedőt, és áhítattal lélegzi be a felszálló illatot. Aztán a lemezszekrényhez megy, a fehérnemű alá tűr, de kezét üresen húzza vissza. Bosszankodva ül le előbbi helyére.

– Capuán akad néha munka? – szakítom meg a csendet. Elneveti magát.

– Akadna, csak háton fekvé kéne végezni. De ezt nem mindig veszi be a gyomrom. Sajnos, a tábori élet előbb-utóbb rákényszeríti az embert, hogy feladja az elveit. Becsületes csak addig tud maradni az ember, amíg meg nem környékezik, és rá nem szorítja a szükség a kompromisszumra. A pénztelenség már engem is sok mindenre rákényszerített. Még arra is, hogy lopjak. Az egyik moziban, ahol állást kaptam, a jegyekkel manipuláltam. Valaki beárult, és a tulaj egyből kirúgott. Még örülhettem, hogy nem jelentett fel. Az a szerencsém, hogy erős az idegzetem, és közömbös tudok lenni. Nem érdekel, miként mennek tönkre körülöttem az emberek. Az egész itteni életünket úgy fogom fel, hogy ezzel fizetünk a jobb jövőért, ami ránk vár.

Megemelem én is a fedőt. Az étel rotyog, megkavarom, és még lejjebb csavarom a lángot, nehogy odaégjen.

– Rendszeresen írsz haza?

– Nem túl gyakran – feleli elmerengve. – Odahaza azt hiszik, hogy itt, Nyugaton csak úgy dől hozzánk a pénz. Az egyik barátnőm például megkért, küldjek neki egy valódi farmert. Miből venném meg? Legszívesebben én kérném őt, hogy küldjön cigarettát, de szégyellem.

Célzás akar-e lenni a megjegyzése, nem tudom. Táskám cipzárját széthúszom, és kiveszek egy csomag Fecskét.

– Ó, nem azért, igazán nem – mentegetőzik, közben sietve elveszi, feltépi a csomagot, és nyomban rágyújt. Feláll, odalép az előbbi lemezszekrényhez, és a dobozból a cigarettát átteszi a felső polcra, aztán fehérneművel letakarja. Egy szál marad nála, azt leteszi az ágyra.

– Ha kilép az ember a szobájából – magyarázkodik –, többnyire azzal fogadják: van cigid?, ha azt mondom, csak ez az egy van, és megmutatom a dobozt, nincs pofájuk elkunyerálni. Ezt az önző magatartást az élet kényszeríti itt ránk. A táborban ismerjük ugyan egymást, de nem törődünk a másikkal. Köszönünk, és keresztülnézünk egymáson.

Becsörtet a szobába Lacó és Peti. Tele tüdővel szívják be a pörkölt átható illatát. A borosüvegeket és a demizsont a szekrény mellé rakják, Lacó máris poharat szed elő, és önt az egyik üvegből.

– Ezt kóstold meg! – nyújtja felém.

Megkóstolom. A bor vörös és meglehetősen fanyar. Egydecinyit a pörköltre loccsintok. Márta szól a fiúknak, tányért, evőeszközt, poharat, széket mindenki hozzon magának. S indulni készül, hogy utána nézzen, megfőtt-e már a burgonya. Az ajtóban összefut Imivel, aki cipeli befelé a tányérral fedett lábast. Joli meg az evőeszközöket hozza. Megkóstolom a pörköltet, a hús puhára főtt, saftja sűrű, pikánsan csípős.

Csabi egy fiúval tér vissza, akinek halványuló kék folt ékelenkedik a bal szeme alatt. Odahúzza elém, és bemutatja: „Ő Bandi, akiről beszéltem neked.” A fiúk türelmetlenkednek, már enni szeretnének. Az ágy elé tolják az asztalt, a székeket félkörbe állítják. Kinyitom a táskám, és előveszem a barackpálinkát. Üdvitalgásba törnek ki, s mohón tartják a poharukat. Vigyázva töltök, mint a pincérek szokták, hogy lehetőleg egyik se kapjon kevesebbet a másiknál. Sorban koccintok velük, és javaslom, arra igyunk, hogy ki-ki oda mehessen mielőbb, ahová kérte magát. Bandi mellé ülök le, Márta tálal. A fiúknak rémetszik, hogy nem kell sorba állniuk, hanem mint egy vendéglőben, kiszolgálják őket. Elsőként nekem szed Márta, de tányéromat Joli elé tolom. Bandihoz fordulok, és nagyon halkán megkérdezem:

– Haza akarsz menni?

– Csak szeretnék – válaszolja, ha lehet, még halkabban.

– De miért?

– Egyszerűen nem bírom tovább. Idegileg teljesen kikészül-

tem. Itt ugyan azzal ijesztgetnek, hogy odahaza összevernek, évekre lecsuknak. Én már azt se bánom, akkor is hazamegyek.

– Kitől tudták meg?

– Sajnos tőlem – legyint bosszúsan. – Az egyik srác, amikor a bőrösnél dolgoztunk azon az állati nehéz munkán, siránkozott, ő nem bírja tovább, elege van, lelép, hazamegy. Megsúgtam neki, én is leszarom az egészszet, jártam már Rómában a magyar konzulátuson, de azt mondták, fél év is eltelik, amíg megkapom a hazatérési engedélyt. Nyilván a fiúnak járt el a szája.

– Tényleg rád törték az ajtót?

– Így igaz – legyint. – Épp levelet írtam a szüleimnek, hogy készülök haza. Széttépték, aztán ütöttek-vertek, és arra kényszerítettek, írjam meg, jó sorom van, és eszemben sincs hazamenni.

– Miért csinálják ezt?

– Nézd, vannak jó néhányan közöttünk, akik amikor kiérkeztek, nagy felbuzdulásukban beletenyerelek a szarba, és bűdössek lettek – magyarázza, s körbeles, nem feltűnő-e, hogy velem ilyen hosszasan diskurál. – Ott van például Pepita. Triesztben egy szobában laktam vele. Ott az a hír járta, aki katona volt, és titkokat árul el, hamarabb mehet Amerikába. Pepita, a hülye megörült, mert a légvédelemnél szolgált, égre-földre esküdözött, hogy ő kipakol, mert ebbe a kurva életbe a lábát se teszi be Magyarországra. A kihallgatása után fűnek-fának elhencegette, rövidesen amerikai állampolgár lesz. De ráfázott, le se szarják, itt rohad velünk együtt, több mint egy éve. Ezek itt attól félnek, hogy aki hazamegy, majd elmondja, ki milyen disznó volt. Engem ugyan nem érdekelnek... egy napon fogom a motyóm, és...

Beszélgetésünk félbeszakad. Peti felém tolja a borospoharat. Ezúttal arra iszunk, hogy mielőbb kézhez kapják a „comisió”-t. A pörkölt ott gőzölög előttünk. A fiúk mohón enni kezdenek. Magam is nekilátok. Peti összekeveri a burgonyát a szafttal, és belefal, majd felém fordul, és felkiált:

– Haver, ez igen! Maradj itt velünk. Ünnepeélyesen megígér-

jük, mindennap előteremtjük a hozzávalót, csak főzz ilyen jó kaját!

A srácok élénken helyeselnek. Teljes a hangzavar. Csabi tele szájjal afelől érdeklődik, mennyi időre sittelik le azt, aki meggondolja magát, és hazamegy. Ha az illető nem követett el disznóságot a hazája ellen, néhány hónapra akkor is elítélik, de nem kell leülnie – felelem. Csabi elcsodálkozik, szeme felcsillan, áthajol az asztal felett, és odasúgja Bandinak: „Nyomortársam, egy percig se gondolkozz, szökj haza!” Peti meghallja a szöveget, és élesen rárivall: „Te csak ne adj tanácsot, a legbütbább srác vagy a világon!”

Csabi sértődötten kapja fel a fejét, megemeli poharát, de úgy, hogy nyilvánvaló, nyakon önti a másikat, ám Peti villámgyorsan lefogja a kezét.

– Már meg ne sértődj öregem, de ha csak egy kis eszed van, akkor már milliomos lennél – mondja és a többiek felé fordulva folytatja. – Ez a kelekótya elszökik a feleségétől, mert kiderül, hogy kurva. Inkább hozta volna magával. Itt dőlné hozzájuk a pénz. Hát nem bolond az ilyen férj? – néz körbe gunyorosan Peti.

Joli zavarba jön. Mélyen a tányérja fölé hajol. Arca kipirul, lmi fagyosan mosolyog, Lacó a többiekkel kacarászik és Peti-nek ad igazat. S ha már a pénzről esik szó, valamelyikük megemlíti Kálmánt, aki szép summát gyűjtött össze olcsójánoskodással. És mire ment vele? Lacónak az a véleménye, Kálmánnak valójában egy fityingje sem tűnt el, azért hóbörög, nehogy valakinek eszébe jusson kérni tőle, vagy megfújni a pénzét. Pedig megérdemelné, hogy kirabolják, mert megrövidíti a társait azzal, hogy krajcárokért vállal munkát. Peti megjegyzi: neki édesmindegy, kinek mennyit fizet az olasz paraszt, ő azért sem áll ki a kerítéshez szobrozni, mert az a digó, akinél négy napig dolgozott, a nevét sem volt hajlandó megjegyezni, csak úgy szólította: „staniero”, te külföldi.

– Fura alak ez a Kalman – sugja nekem Bandi –, rád nagyon pipás.

– Miért? – lepődöm meg.

– Azt mondja, azért jöttél ide, hogy szimatolj. És el kéne szép csendben kapni és kifagztatni. Ezek itt rendes srácok – int szemével a többiek felé –, tőlük nem kell tartanod. De a táborban állandó beszédtéma, hogy sok köztünk az otthonról küldött beépített egyén. Ha ezek valakit elkapnak közülük, az isten sem védi meg tőlük.

Utólag nagyon bánom, hogy Kálmánnal szóba álltam. Hogy bizalmatlan, már akkor észrevettem, amikor rákérdeztem: milyennek képzelte a kapitalizmust. De hogy ilyesmiket forgasson a fejében? Hálás vagyok Bandinak, amiért figyelmeztetett. Legalább tudom, hányadán állok vele. Egy pillanatra sem szabad megfélekezniem arról, hol vagyok, kik közé jöttem. Ahogy végiggondolom az egészet, kiver a veríték, bár ezúttal kevésbé zavar. Ha észreveszik, azt gondolhatják, a bor hevít, és a csípős ételtől gyöngyözik a homlokom.

Két hosszú hajú fiú áll meg az ajtó előtt. Bedugják a fejüket, és túlzó rájátszással szaglászni. Nyilván arra várnak, behívjuk, és asztalhoz ültetjük őket. De Peti rájuk rivall.

– Lekopni!

– Szagolni csak szabad – méltatlankodik az egyik.

– A valagamat, azt igen! Tűnés, de azonnal!

A két fiú szitkozódva odébbáll. Hirtelen belémhasít a rémisztő gondolat: lehet, hogy Kálmán küldte őket terepszemlére. Nagy önuralomra van szükségem, hogy fel ne álljak, és szép csendben olajra ne lépjek. Csak fél füllel hallom, amint Csabi elkiáltja magát:

– Fiúk, én döntöttem. Ha kis hazámat el kellett hagynom, nagy hazámat, Európát nem hagyom el. Svédországba megyek, nem Amerikába.

Azon tépelődöm, menjek vagy maradjak, amikor váratlanul egy babaarcú, dauerolt hajú lány csörtet a szobába, lihegve, rémülten kiáltja:

– Üldöz egy olasz, védjetelek meg.

A szekrény és a vaságy közé menekül. Azonnal ráismerek Sacira, akit annyira várok. De ki elől menekül? Mindenki az ajtót lesi. Néhány másodperc telik el csupán, és az ajtóban

feltűnik egy középkorú, dús szemöldökű, szicíliai kinézetű, futástól lihegő férfi. Rettentően dühös. Amint meglátja Sacit, indulna feléje, de Peti felugrik, és karjánál fogva visszarántja, mellbe taszítja. Az olasz hátraugrik, és pisztolyt ránt. Csövét Petire irányítja, és int, álljon félre az útjából. Lacó elébe áll, és értetlenkedve, olaszul kérdez tőle valamit, mire a feldühödött alak felháborodva mondja a magáét, és mindenáron Sacihoz akar férközni. El sem tudom képzelni, mit akarhat tőle. S azon drukkolok, hogy véletlenül se húzza meg a ravaszt. Abban biztos vagyok, hogy a fiúk megvédik a lányt, még akkor is, ha vér fog folyni. A felbőszült olasz pisztolya védelme alatt araszolni kezd Saci felé. Ekkor lép be Janó. Az elébe táruló kép láttán meg-hökken, de nem veszi el a fejét. Nevén szólítja a szicíliait, és nyugalomra inti. Nyilvánvaló, hogy ismerik egymást, mert az olasz leengedi pisztolyát, Saci felé mutogat, és dallamos nyel-vén mondja a magáét. Ám a lány ingerülten, olaszul tiltakozik.

– Nem adta neked! – fordul felé Janó. – Add csak szépen vissza neki – figyelmezteti higgadt hangon, magyarul.

– Nem – makacsolja meg magát a lány.

– Sacikám, ne bolondozz – kérleli a fiú az előbbi hangsúllyal.

– Ez nem egy egyszerű aranylánc, hanem emlék az anyjától. A szicíliaiak, ha az anyjukról van szó, gondolkodás nélkül ölni is képesek. Azt akarod, hogy vér folyjon? Vedd csak le szépen.

– Hallgass Janóra – kérleli a makacskodót Márta is.

Lacó végre átlátja, miről van szó. Odalép barátnőjéhez, ki-kapcsolja nyakán a láncot, és Janónak adja, az pedig odanyújtja a szicíliainak, aki megkönnyebbülten fellélegzik, s elteszi pisztolyát. Janó az ajtóig kíséri, és barátságosan kezét fognak. Az olasz egy pillanatra visszanéz, szemével Sacit keresi, majd feltűnő undorral köp egyet.

Amikor eltűnik, Lacó kérdőre vonja barátnőjét, micsoda do-log, hogy rájuk hozta ezt a barmot. Saci esküdözik, ő semmiről sem tehet. Tegnap este szedte fel, és amikor elváltak, nyakába akasztotta a láncot. Igaz, abban állapodtak meg, hogy ma találkoznak, de ő valakivel bement Nápolyba, és „eltöltötték az

időt”. Nem gondolta, hogy ez a digó még órák múlva is ott lesz rá a művészbejárónál, és követni meri a táborba.

– Máskor jól nézd meg, kit akarsz átverni – figyelmezteti jóindulatúan Janó. – Egy maffiózót semmiképpen sem. Őket kerüld. Ha ezek „feketelistára” tesznek, neked véged. Egyébként nem ártana, ha egy ideig takarékra állítanád magad, mert előfordulhat hogy ez a szicíliai bosszúból elcsúfítja a szép pofikádat. Akkor aztán nézheted magad a tükörben.

Saci szemébe kiül a rémület. Arcához kap, ujjait végighúzza a homlokától az álláig, mintha már az éktelenkedő sebhelyet tapogatná. Hideglelősen megrázkódik, és az ajtó felé indul.

– Hová mész? – állítja meg Márta. – Egyél velünk, meglátod, milyen finom.

– Vacsoráztam már – mondja idegesen Saci, és kisiet a szobából.

Lacó utánalép, Csabi pedig Janóhoz fordul.

– Mi az istennyilát mondtál a digónak, hogy egyből elrakta a stukkert?

– Csak annyit, hogy mindjárt visszakapja a láncát. Ismer engem, még sosem vertem át, és ő sem engem – válaszol egykedvűen Janó.

Lassan mindenki megnyugszik. Janó leemeli a lábasról a fedőt, Mártától tányért kér, és mer a pörköltből, kevés krumplit is szed mellé. Megpillantja az üres pálinkásüveget, fintorog, és sóhajtozik, lám, neki nem hagytak, egy cseppig elfogyott. Ölembe veszem a táskám, széthúszom a cipzárt. Meglátja a két üveget, és kezével azonnal eltakarja a nyílást.

– Elő ne vedd! – figyelmeztet halkan. – Ezeknek elég a bor is, berúgnak, és az isten sem bír majd velük. Később nálam megisszuk. Oké?

Hallgatok Janóra, aki jóízűen eszik. Váratlanul felemeli az asztalról Joli üres tányérját, és odanyújtja Mártának, rakja tele. Amikor a lány elé teszi a pörkölttel, burgonyával megrakott pléhtányért, fehér port szór a tetejére, összekavarja, majd megint Mártát kérleli.

– Légy szíves, vidd át a doktoréknak. Mondd, hogy a vendé-

günk küldi, de Vikinek súgd meg, ne egyék belőle – vigyorog ravaszul.

– De jószívű lettél egyszerre – nevet a lány, és elsiet a tányérral.

Közben visszatér Lacó. Csak erre várok. Mondom neki: kiugrom a vécére. Az épület mögött elvégzem a dolgom, és visszafelé jövet Lacó ajtaján kettőt kopogok, és gyorsan benyitok. Saci egy lavórban ül, mosakszik. Lekapja a székről a törülközőt, és maga elé tartja. Értetlenül, szemrehányón néz, elnézést kérek, de a táskámból ki kell vennem valamit. Kinyitom Karesz táskáját, a kését zsebre vágom, nem azért, mintha szükségem lenne rá, de higgye el Saci, volt okom rá, hogy bejöjjek.

Saci a törülköző mögül tétován pislog, mit akarok még.

– Délután óta várok rád – mondom neki.

– Nofene – kapja fel fejét, és pajkosan elmosolyodik. – Lacó ajánlott?

– Félreértesz. Kati címét akarom.

Ajka szétnyílik a csodálkozástól. Feszülten lesem arca színváltozását. Most dől el, sikerül-e beszélnem Katival.

– Miért akarsz találkozni vele? – kérdi gyanakvóan.

A táskára mutatok.

– Kareszé. Viszem haza Budapestre, de Katitól el akarok kérni néhány fotót, és üzenet is van a számára, amit csak személyesen adhatok át.

A lány töprengően hallgat. Tovább győzködöm, megemlítem neki azt is, tudok róla, hogy leveleznek, és arról is, hogy Lacó ezt még csak nem is sejti. Azért ugrottam be hozzá egyedül, tőlem ne tartson, a titkát megőrzöm.

– Kati Rómában él – mondta nagy sokára.

– Ezt én is tudom, de milyen utca, hányas szám?

– Mikor utaznál hozzá?

– Mihelyt ideadod a címét.

Összevonja a szemöldökét, ravaszul mosolyog.

– Megkapod – bólint beleegyezően – majd reggel.

– Miért nem most?

– Okom van rá... Valamit valamiért – jegyzi meg, sokat sejte-

tően. – De kopj már le, be akarom fejezni a mosakodást, s kibontja magát a törülközőből.

Magamban szitkozódva hagyom ott a meztelen lányt, el sem tudom képzelni, miért várakoztat reggelig, és mit jelent megjegyzése: „valamit valamiért”. Mit kérhet cserébe a címért? Így is teljes lenne az örömöm, hogy holnap mégis beszélhetek Katival, ha nem aggasztana Kálmán vészjósló megjegyzése, és ha biztos lehetnék abban, Gézának sem jut eszébe reggelig, hogy honnan ismer. S miközben a homályos folyosón a zajos szoba felé tartok, azt tervezem: a hátralevő időt pálinkázgatással Janónál töltöm, és tisztázom, miféle közös bulit terveztek Karesszal. A fantáziám mindenesetre piszokul működni kezd.

A szobában Géza ül a székemen. Az én tányéromból eszik és az én poharamból iszik, s közben élénken magyarázza: először majd Bariba mennek, és csak visszafelé térnek be Matserába. Minden erőmmel azon vagyok, észre ne vegye, hogy a pokolba kívánom. Megállok előtte, és mintha más se foglalkoztatna, tudakolom, hogy ízlik-e a főztöm. „Kitűnő a pörkölt” – dicséri. Lesem az arcát, de szikrányi gyanakvást sem veszek észre rajta, sőt elnézést kér, hogy hivatlanul betoppant. De ő kocsival disszidált, s a fiúkat viszi vért adni. Afféle vállalkozó, hajtogatja nevetve. Egy útért háromezer lírát kér a fiúktól, de megéri nekik, mert ésszerűen tervez, és egy füst alatt két városba is elfuvarozza a srácokat. Az egyik kórházban nyolcezer, a másikban tizenkétezer lírát fizetnek a véradásért.

– Először a jobb karomat nyújtom oda, másodszor a balt – mutatja Csaba. – És ha az „útiköltséget” levonom, még mindig marad tizennégyezer lírám.

– Hány fiút viszel egyszerre magaddal? – kérdem Gézától.

– Öten jöhetnek.

– Te is adsz vért?

– Miért ne? Én is a piacról élek, ahogyan otthon mondanák.

– Sajnos, havonta csak kétszer vesznek – tájékoztat Peti. –

Pedig közeleg a születésnapom, szeretném meglepni magam valamivel.

– Nos, jössz vagy maradsz? – fordul Géza a szótlanul üldögélő Imihez.

A véznà fiú tagadólag rázza a fejét.

– Eszemben sincs – tiltakozik –, ha vért látok, menten elájulok.

Felesége szánakozóan néz rá, és megvetően legyint. Odajön hozzám, és megköszöni a vacsorát. Szemében végtelen szomorúság ül. Fogja a tányérokat, az evőeszközöket és a poharakat, amit magukkal hoztak, s azzal köszön el, reméli, még találkozunk. Márta figyelmezteti a fiúkat, senki után nem mosogat, a cuccát mindenki vigye a szobájába. Lacót keresem, aki közben megint eltűnt. Épp jön vissza, és mondja, hogy beszélt rólam Sacival, náluk elalhatom. Megígéri, hogy nagyon igyekeznek vissza. A megmaradt borra mutatok, vigyék magukkal. A fiú hálás a figyelmességért, erről bizony megfeledkezett, pedig a dupla véradás után jól jön a vörös bor.

Szedelőzködnek, csak Janó marad ülve és nyugodtan diskurál Mártával. A kijárat ajtóig kísérem a fiúkat. Géza szól Petinek, ugorjon be valamelyik barakkba, és szervezzen be valakit, mert van még egy szabad hely a kocsiban.

S Géza a folyosón megáll. Kettesben maradunk. A lámpa gyengén világít. Hosszasan, tűnődve néz rám.

– Már tudom, hol láttalak! – kapja fel a fejét hirtelen diadalmasan. – Az Újságíró Szövetségben.

Remélem, a félhomály eltakarja, hogy mint fut ki arcomból a vér. Megfagy bennem a lélek is. Döntennem kell, tagadják, vagy bólintsak rá. Aligha érnék valamit a tagadással, előbb-utóbb belezavarna valami ostoba hazugságba, s rövid úton – mégpedig a fiúk előtt – sarokba szorítana. Jobb elfogadni a tényeket, de úgy, hogy mégse adjam ki teljesen magam.

– Az meglehet – igyekszem közönyös képpel folytatni. – Valamikor elég gyakran megfordultam ott a moziban.

– Lehet, hogy ott láttalak. Holnap majd beszélgetünk, bizonyára akad egy-két közös ismerősünk.

Ebben maradunk. Visszaindulok a szobába. Szembetalálkozom Janóval. A klotyóra igyekszik. Aggódó kíváncsisággal

lesek utána, vajon Géza még mindig a folyosón van-e. Lélegze-
tem is elakad amikor látom Kálmánnak magyaráz valamit heve-
sen, közben befelé mutogat. Pechemre neki is épp most kellett
hazajönni – dühöngök magamban. Géza, Janót is leszólítja.
Nem lehet kétségem; neki is elújságolja honnan ismer. Beme-
gyek a szobába. Sápadt lehetek nagyon, mert Márta szánakoz-
va néz és aggódóan kérdezi:

– Rosszul vagy?

– Á, nem – tiltakozom erőltetett mosollyal –, csak fejembe
szállt a „négyemberes”.

XIII.

Rohan az idő, számomra legalábbis, s Janó sehol. Egyre
pocsékabbul érzem magam, s csak azon igyekszem, hogy Már-
ta ne vegye észre, mennyire odavagyok. Matatok a táskámban,
mintha keresnék ott valamit. A hosszúra nyúlt csendet a lány
töri meg, kedves hangon érdeklődik, mikor indultam Buda-
pestről, meddig maradok Olaszországban. Repülővel utazom
haza vagy a vonatot választom, és melyik városban jártam már
eddig. Nincs kedvem csevegni, szűkszavúan válaszolok, és
közben azon töprengök, vajon mit eszelnek ki a fiúk odakint.
Felrémlik bennem Szamosi figyelmeztetése: „Capuán minden
megtörténhet.” A táborban eltöltött idő efelől nem is hagy
kétséget. Zsebembe nyúlok, megmarkolom Karesz rugós kését,
ám pontosan tudom, hiába rántanám elő, legfeljebb ártanék
magamnak, és a bajomat tetézném. Pizkosul benne vagyok a
pácban. Menekülnöm kell, amíg nem késő! – dobol riadót
agyamban a tömény félelem. De hogyan? A barakknak több
kijárata van. Valamilyiken csak kiosonhatok észrevétlenül.
Márta az ital hatásának véli hallgatásomat, s anyáskodva taná-
csolja: menjek és aludjam ki jól magamat. Én is csak erre
vágynom – motyogok, és elkészönök tőle. Táskámat a vállamra
akasztom, és imbolyogva kilépek az ajtón. Ám ott Janó állja
utamat.

– Meg ne lógj a pálinkával – fenyeget tréfásan.

– Épp hozzád indultam – füllentek megzavarodva –, szentül hittem, elfeledteztél arról, hogy értem gyere.

Barátságosan hátba ütöget, majd kezét a vállamra csúsztatva, alig észrevehetően tuszkol szobája felé. A folyosó kihalt. Gézáék már eltűntek a kijáratí ajtó elől. Abban bírom, hogy Kálmánt is magukkal cipelték vért adni. De mi van akkor, ha el se mentek, hanem Janónál várakoznak rám. Ólomlábakon lépek a szobába, és rendkívül megkönnyebbülök, amikor látom, hogy egy teremtet lélek sincs bent. Előszedem a pálinkásüveget, s miközben a kupakjával vacakolok, jól körülnézek. Meglepő számomra a katonás rend és a tisztaság. S ami még szembeötlőbb: a falakat tapéta borítja. Végre egy semleges téma, dicsérni kezdem, hogy a többiektől eltérően milyen barátságos az otthona.

– Nem nagy ügy – legyint Janó, és az egyik poharat a másik után a villanyfény felé tartja, s az asztalra teszi.

Asztalhoz ülünk, szemben egymással. A kezem alig észrevehetően remeg, amikor töltök. Koccintunk, Janó egyből lefutattja a torkán a maró italt, majd lélegzetet vesz, és huhogva fújja ki magából. Én épp csak kortyintok. Kora reggel kocsiba ülök – magyarázom, ha benyakálnék, aztán az úton egy őrült nekem hajt, bár ő a vétkes, nekem gyűlne meg a bajom. De ő csak igyon, amennyi jólesik, ne várja a kínálgatást. A biztatást komolyan veszi, máris tölt magának.

– Mi újság otthon?

– Mit mondhatnék?... egyre jobban élünk – felelem.

– A munkások is? – kérdezi kétkedő hangsúllyal.

– Ők pláne. Márciusban központilag emelték a béreket.

– Az építőiparban is?

– Az most a favorit. Te ott dolgoztál?

– Igen... szobafestés, mázolás, tapétázás.

– Akkor ez is a te kezedet dicséri – mutatok a tapétával borított falakra. – Tűrhetően berendezkedtél. Mióta élsz itt?

– Már két éve – néz a szemembe komolyan. – A svédek visszavonták tőlem a comissiót, mert néhány hónapot sitten töltöttem.

– Lacó is ült verekedésért – említtem meg teljesen fölöslegesen. – Téged miért csuktak le?

– Nem nagy ügy – mondja merengve. – Egy gané alak nekem esett, s amikor nem bírt velem, kést rántott. Elborult az agyam. Rálőttem. Állati szerencsém volt, mert épp csak súrolta a golyó a vállán a bőrt. Hiába hivatkoztam önvédelemre, mert nem volt fegyverviselési engedélyem.

– Min kaptatok össze? – kíváncsiskodom.

– Nem fogod elhinni! – mélyesztí tekintetét az enyémbe. – A politikán.

A kérdés most az lenne: te melyik oldalon álltál? De hallgatok inkább, valójában azt sem tudom, hányadán állok vele. Janó felemeli a poharát és egyből leszalasztja a szeszt a torkán. Gyakorlott ivó lehet, öklével törli le szája szélét, majd hátradől a széken, és meditálni kezd. Ha valaki rákérdez, miért disszidált, mindig az igazat mondja: könnyebben akart boldogulni. Itt a táborban viszont sokan megjátsszák a mártírt, és az a feneség, hogy főleg azok, akik otthon valamiféle vezető állást töltöttek be, és nem is éltek rosszul. Itt persze döngetik a mellüket, és dől belőlük a szöveg, hogy milyen karakánul szálltak szembe a rendszerrel, amiért persze üldözték őket. Aztán elvárják, hogy a kis suttyók úgy nézzenek fel rájuk, mint a hősré szokás. Egy ilyen „mártír” előtte is játszotta az eszét, amíg el nem unta, és ráförmedt: „Apuskám, mit nyomod itt a sódert, téged otthon a franc sem üldözött.” Persze jól összekaptak, és természetesen csak ő került a síttré. De most már úgy látja, hasznára vált a börtön. Nemcsak olaszul tanult meg, hanem barátokat is szerzett. Hogy miféléket, arról nem beszél. Eszemben sincs rákérdezni, azon morfondírozok magamban, ugyan miért mondja el nekem. Lehet valami célja? Netán az, hogy megnyerje a bizalmam, és balek módra kikotyogom majd, hogy nemcsak Karesz holmijáért jöttem a táborba. A Pepita- és Kálmán-félék, de lehet, hogy Janó sem hinnék el, nincs más szándékom, mint hogy riportot írjak az életükről. Az pedig amúgy sem titok, hiszen az itteni állapotokat az emigráns lapok és az olasz sajtó

alaposan megszellőztették. Mi járhat a fejében, hisz Gézától nyilván tudja már, ki vagyok.

Rám kérdez nyíltan? És ha megelőzném, és én rukkolnék ki? Az az igazság, hogy nincs elég bátorságom hozzá. Legyen továbbra is ő a beszédtema.

– Svédországra most már nem is számíthatsz? Nem fogadnak be? – kérdezem olyan hangsúllyal, mint aki ezt a lehetőséget méltánytalanságnak tartja.

Világoskék szemét rám függeszti.

– Majd csak befogadnak. Kivárom az igent. Sokkal jobban bánt az, hogy apám rettenetesen neheztel rám – mondja, és szomorúan lehunyja a szemét. – Azt írja, nem börtöntöltelékek nevelt ő engem. És hogy a hazai újság róla is írt, de nem úgy, hogy majdnem megölt egy embert, ellenkezőleg, hogy élete kockáztatásával, embereket mentett meg.

– Az öreged mit dolgozik?

– Bányász... a Mecsekben...

Elkeseredetten nyúl az üveg után. Tölteni akar az enyémbé is, de elhúzom előle a poharamat. A sajátját, mint az előbb, most is egyszerre felhajtja. Valahová a levegőbe bámul, szeme könnyesedik.

– Sajnálom nagyon az öreget – csuklik meg a hangja. – Egyik csalódás a másik után éri, és mind miattam.

Elérzékenyült hangon beszél az apjáról, aki huszonöt éve még a földet túrta. Aztán amikor a téeszeket kezdték szervezni, a közös elől a bányába menekült. Ma már frontmester, és az otthoni átlagbérekhez képest elég jól keres. A sorsával régen megbékélt, sohasem hallotta, hogy a rendszert szidta volna a kényszerű pálfordulásért. Igaz ugyan, ujjongva sem szokta dicsérni. Amikor neki kellett szakmát választania, az örege azt akarta, hogy ő is bányász legyen. Le is vitte a föld alá, hogy megmutassa, milyen ott az élet, de ellenkező hatást ért el, megijesztette a lenti világ, és inkább szobafestő lett.

Őszinte érdeklődéssel hallgatom. Annál is inkább, mert többször megfordultam a mecseki bányákban, és jól el tudom képzelni Janót, amint gyakorlatlanul felfelé kapaszkodik a

szűk, meredek feltöréseken, közben pedig hullik rá a szén, s amint a fülledt levegőjű, alacsony fejtésben guggolva törölgeti szénporos, izzadt homlokát, és ijedten kapkodja a fejét, ha megreccsen fölötte az ácsolat. Önkéntelenül is rákérdezek, melyik aknában dolgozik az apja, és mi a vezetékneve. Mikor kimondja, belém hasít a felismerés. Ismerem őt. Egy éve sincs még, hogy írtam róla. Ezt viszont említette Janó. Ilyen rendező a véletlen. És micsoda szerencse. Kapaszkodó is lehet a számomra, hogy kimásszam a csapdából.

– Jártam én is abban az aknában – említem meg halkan.

– Milyen minőségben? – kérdez vissza azonnal.

– Újságíróként – mondom, és közben lesem az arcát. – Nem zavar, hogy ez a foglalkozásom?

– Miért zavarna? – rázza a fejét, miközben hosszú haja ide-oda libben a válla felett. – Tudtam róla, Géza már elmondta.

– És Kálmánnal ezért a pokolba kívánnak. Igaz? – kérdezem gyorsan, de furcsa, már nincs bennem akkora szorongás.

Janó legyint.

– Ne törődj velük – biztatgat –, csak próbáljanak kellemetlenkedni neked!

– Reggel úgyis elmegyek – mondom.

– Majd én kikísérlek a táborból – zárja le a témát.

Rettentően kíváncsi vagyok, miként akarnának nekem kellemetlenkedni. De talán jobb, ha nem firtatom. Nem is biztos, hogy elárulná. Lám, jól következtettem. Géza, amint felismerni vélt, máris szétkürtölte, kiféle vagyok. Még szerencse, hogy Bari felé robog a fiúkkal, s mire visszaérnek, már messze leszek. Janónak nyomatékosan megköszönöm a felajánlott segítséget, s azon töprengök, megemlítsem-e, találkoztam, beszéltem apjával. Ő már két éve eljött hazulról, én pedig alig egy esztendeje sincs, hogy jártam náluk. Talán jólesne neki, ha első kézből hallaná, hogy is volt az az életmentés.

– Beszéltem apáddal, nem is olyan régen.

Felkapja a fejét.

– Te ismered az apámat? – képed el hitetlenkedve.

– Azt a cikket, amit említettél, én írtam róla.

– Te lennél az az újságíró – kiált fel örömmel, felpattan a székről, a szekrényhez lép, és a levelek között matat. Egyet kiemel, kihúzza a borítékból az újságkivágást, kisimítja, és kérdően teszi elé.

– Ezt írtad?

Elég rápillantanom.

– Ezt. Mondhatnám, hálás alany az öreged. Legutóbb mint bányamentő két társának az életét mentette meg. Tetszett, amit írtam róla?

– De még mennyire. A könnyeim potyogtak, amikor olvastam. Ő nagyon fontos nekem. Ő igazi apa, még ilyen távolból is. Hol beszéltél vele?

– A lakásán.

– Ne őrijts meg, jártál nálunk?

Rettentő izgalomba jön. Félek, elsírja magát. Nem is nagyon kell rimánkodnia, hogy mondjak el mindent, amit láttam náluk, hiszen évek óta nem járt otthon, és ki tudja, mikor látogathat haza. Rákönyököl az asztalra, és önfeledten, gyanúsan fénylő szemekkel lesi, issza minden szavamat. Én pedig sorolom, apját a kertben találtam, a betonoszlopok közé kifeszített drótszálal festette. Rózsákat akart rájuk futtatni, lugasszerűen. Anyja a veteményeskertben ügyködött, már minden talpalatnyi földet beültettek. A fiú itt-ott a szavamba vág, kérdez, én pedig válaszolok.

– A ház a múlt tavasszal végleg elkészült – mondom.

– Tizenegy évig épült, úristen mennyit güriztünk hétvégeken – emlékezik. – A szobákat én festettem ki.

– Apád azt mondja, félmillióért sem adná el. A verandán ültünk le és apád kisüstivel kínált – folytatnám, de a fiú magához ragadja a szót.

– Az aztán marja az ember torkát, az övé legalább hatvanfokos. De tudod, nekem legjobban a töltött káposzta ízlett. A mutter töltött káposztája? Nincs jobb a világon annál. Te haver, ha hiszed, ha nem, egy ültőmben tíz öklömnyi töltelék is bezabáltam – emlékezik könnyezve, lelkendezve.

Vagy fél óráig beszélgetünk még, mert mindenre kíváncsi.

Milyen volt az arcuk, szomorú vagy vidám, mire mit mondtak, mit tettek. Végül, amikor már úgy érzi, betelt a hazai hírekkel, szorongó hangon rám kérdez:

– Rólam nem esett szó?

– Nem – feleltem. – Miért is mondták volna el egy idegennek, hogy a fiuk hová lett.

– Hát igen, messze esett az alma a fájától – keseredik meg a hangja.

– Vágyol haza, igaz?

– Álmomban mindig otthon vagyok – feleli kitérően, és szemét dörzsölgeti.

– Mondd, miért disszidáltál?

– Nem olyan egyszerű erre válaszolni.

Már ipari tanuló korában kacérkodott a gondolattal, hogy kiszökik az országból. Sváb fiúkkal járt iskolába, majdnem mindegyiknek rokona élt Nyugaton, akiket közvetlenül a háború után telepítettek ki. Rendre küldték a csomagokat, és társai csak úgy feszítettek ezekben az irigylet nyugati cuccokban. Persze állandó téma volt, hogy „kint” milyen jó világ van, és ott lehetne igazán jól élni. Később, amikor meszelték, tapétázták a lakásokat, vagy döglöttek esténként a munkásszállások emeletes vaságyain, állandóan összehasonlították a kinti és a hazai béreket. Azt meg saját szemükkel is láthatták, hogy mire jutottak a haza látogató rokonok Nyugaton. Közös kívánság volt, hogy nekik is szerencsét kellene próbálni. Addig-addig beszéltek róla, amíg hárman elhatározták, hogy lelépnek.

Megemlítem Kareszt, akit szintén a gyors meggazdagodás vágya hozott ide. Csakhogy a szegény srác nagyon ráfázott. S ha már itt tartunk, rákérdezek, miféle segítséget kért tőle Karesz.

– Nem nagy ügy – von vállat fásultan Janó.

– Pornó, szexfilm? – adom a tájékoztatást.

– Ilyesmik. Kért, hogy szerezzek rájuk vevőt. Casertában össze is hoztam őt egy olasz hapsival, de az árut nem szállították le neki.

– Szerinted hogy fulladhatott a folyóba?

– Fogalmam sincs.

Elgondolkozva tologatom a poharam.

– Megfordult olyasmi is a fejemben – meditálok óvatosan –, hogy ez a meggondolatlan kölyök valamelyik maffiával húzott ujjat, és ők intézték el. Te itt jobban ismered a körülményeket. Mi a véleményed?

Fejét rázza.

– Nem hiszem, hogy kapcsolatban állt volna velük, legalább is az utóbbi időben nem.

– Miből gondolod?

– Akkor nem engem kért volna arra, hogy vevőt szerezzek – állítja határozottan. Rövid időre elhallgat, töprengve néz maga elé. – Tegyük fel, nem véletlenül fulladt a folyóba. Akkor pedig svédországi cimborái nyomhatták a víz alá. Azok folyton marakodnak, egymást is meglopják, feljelentgetik, és nem képesek tartani a szájukat. Ezért buknak le olyan sokan közülük. Én távol tartom magamat tőlük. Karesszal kivételt tettem ugyan, de csak azért, mert...

A mondat közepén elhallgat. Megfogja az üveget.

– Ihatok még? – kérdően pillant rám.

– Ha nem árt meg, akár az egész üveggel – felelem.

A negyedik pohár után veríték lepi el a homlokát. Előráncigálja zsebkendőjét, és törölgeti az izzadságcseppeket, majd a vállát seprő haja alá nyúl, és lebegtetni kezdi a tarkója fölött.

– A fenébe is, elszoktam már a pálinkától. Pedig odahaza mennyit megittam – mentegetőzik, és az órájára néz. – Viki mindjárt itt lesz, hogy folytassuk a félbeszakadt nemi vetélkedőt. Hogy ez a kölyöklány így szeressen kefélni, hát ez már fantasztikus.

– Hogy tud elszökni a szüleitől?

– Egyszerű. A pörköltjükre altatót szórtam – mosolyog rava-szul.

Kényszeredetten vigyorgok, és dicsérem leleményességét. Közben magamban drukkolok, hogy az orvosházaspárra ne hasson még az altató. Ha Viki betoppan, vége a beszélgetésnek, és sohasem tudom meg a félbehagyott mondat befejezését. Nem kockáztatok.

– Miért segítetted Kareszt, itt tartottunk az előbb – figyelmeztetem.

– Nem téma – rándít egyet a vállán. – Nagyon le volt robbanva, én pedig megszántam. Már bánom az egészet, mert engem is kínos helyzetbe hoztak.

– Téged?

– Karesz az előre jelzett időben nem érkezett meg Rómába. Kati átszaladt hozzám, hogy szóljak a vevőnek, legyen türelemmel. Másnap Casertában jártam, s beugrottam a hapsihoz és előadtam, mi az ábra. Csak néz az ürge, miért mondok ilyet, hiszen két fiú épp az imént hozta meg a beígért árut. Kínos helyzet, nem? Akkor jutott eszembe, hogy a környéken láttam elsuhanni egy ütődött sárvédőjű svéd rendszámú öreg Volvót, gondoltam, Kareszék nyilván azzal hozták a cuccot. Ugyanez a kocsí még akkor este a 2001. közelében parkírozott. Később, amikor a táborban összefutottam Bende Ibolyával, ő is elújságot, hogy Karesz megérkezett és Katival a bárba mentek. Gondoltam, minden oké. Másnap hallottam, hogy a szegény fiú éjjel a folyóba fulladt.

Éktelen durva ordibálás veri fel az éjszakai csendet. A közelben egy nő sikoltozik. Első gondolatom, hogy csak Viki lehet, őt ütlegeli behemót apja. Nem volt elég az altató, felriadhatott, és a lányát a barakk közelében utolérte. Janót láthatóan nem izgatja az ordibálás. Azt fontolgatja, igyon-e még, aztán határozottan eltolja maga elől az üveget. A folyosón dübörgő léptekkel rohángásznak. Neki a szempillája sem rezdül. Hirtelen kivágódik az ajtó, és sebtében magára kapott szoknyában, gombolatlan blúzban megjelenik Saci.

– Kik verekszenek kint? – kérdezi izgatottan.

– Valaki neveli a feleségét – válaszol Janó higgadtan a lánynak.

De azért feláll, és kifelé indul, közben a zsebét tapogatja. Követem, Saci mögém settenkedik. Csak a kijáratí ajtóig megyek, ott megállok és kibámulok a csillagos éjszakába. Az ordibálás, sikoltozás véget ért. Hangosan vitatkozó, ácsörgó embereket látok a sötétben. Ám odébb, erőltetem meg a sze-

mem, valakinek a fejét bugyolálják éppen, és feltámogatják a földről. Janó ráérősen odaballag hozzájuk. Ahogy követem a tekintetemmel, Kálmánt pillantom meg. Hát mégse ment el vért adni. Vajon miért fenyegetőzött? – tűnődöm. Meglehet, neki is van valami a füle mögött, akárcsak Pepitának. Akkor pedig tart attól, hogy elmondják nekem, mert én odahaza a hatóságok tudomására hozom. Ha valóban ártani akarna, most adódna rá a legjobb alkalom. Az a gyanúm, Bändi révén inkább csak rám akart ijeszteni, hogy tűnjek el mielőbb. Kálmán valami dorong-félét tart a kezében, és hangoskodik.

– Oda bújt a piszok – kiabál.

Valami alagutat is emlegetnek, ott kell keresniük a támadót. Valaki éles hangon figyelmezteti az indulni készülőket:

– Vigyázzatok, kés van nála.

Janó nyugodt léptekkel már jön visszafelé, amikor odaér hozzám, csak ennyit mond: nem nagy ügy.

– Kit ruháztak meg? – tudakolja Saci.

– Tihi kapott a fejére néhányat.

– Miért? – szívóskodik a lány.

– Magánügy – mondja Janó, és a folyosón haladtunkban felém fordulva folytatja. – Lelépett egy srác és a felesége. Többen kérték, hogy nekik adják a szobájukat, mert szépen berendezték. Tihi se szó, se beszéd, csellel beköltözött a nőjével együtt, és az egyik hoppon maradt – állítólag bolgár srác –, részegen összefutott Tihivel, és elégtételt vett. Itt naponta bunyóznak. Ezt is meg lehet szokni.

Janó ajtaja előtt megállunk. Saci megfogja a karom.

– Nálunk alszol? – kérdezi. – Akkor gyere, mert le akarok feküdni, és az ajtót be szoktam reteszelni.

Fogom a táskám. Janó elkísér, de nem jön be.

– Rád bízom a haverom – mondja komolyan az ajtóban a lánynak. – A klotyóra se engedd ki. Ha brunzolni kell, lógassa ki a micsodáját az ablakon. Ha pedig rátok akarja valaki törni az ajtót, sikíts, ahogy a torkodon kifér. Megértettél, kiscicám?

Felém fordul, barátságosan megveregeti a vállam.

– Ne tarts semmitől, reggel majd érted jövök.

Saci bereteszeli az ajtót, lekattintja a kapcsolót. A sötétben csak a körvonalait látom, amint sietve vetkőzik, bújik az ágyba, és húzza magára a lepedőt.

– Aludjunk, jó? – dűnnyögi álmosan és a fal felé fordul.

Csak a cipőmből bújak ki. Ruhástul dőlök végig az ágyon, és végre elengedem magam. Mint akit letaglóztak, tagjaim elernyednek, zúg a fejem, szédülök. Rettentően kimerített a mai nap, hiszen attól a perctől kezdve, hogy Lacó feltartóztatott a művészbejárónál, állandó idegfeszültségben élek. Bár még nem vagyok kívül a kerítésen, mégis megnyugtat, hogy az ügy neheze már a hátam mögött van.

Bénultan fekszem, és feszülten figyelek minden neszre. Saci egyenletesen szuszog, nekem, hiába kívánom, nem jön álom a szememre. Gondolataim Karesz körül forognak. Azt már biztosan tudom, hogy pornót csempészett Olaszországba. S az a gyanúm, nem a rendőrséggel gyűlt meg a baja, hanem egy rivális, magyar fiúkból verbuválódott csempészbanda szállt rá, és fondorlatos módon elorozta tőle az árut. Bütyök is köztük volt. Akár mérget is vennék rá. Janó az ő Volvóját látta Casertában, este pedig a 2001. előtt. Karesz a bárban nyilván azért balhézott vele, mert rájött, Bütyök is az őt kirabló banda tagja. De honnan tudták meg ezek a fiúk, hogy Casertában kinél kell leadniuk az árut? Karesz fecsegte volna ki még Malmöben? Netán Kati itt Capuán? És ki lehet az a jóbarátjuk, aki eljuttatta hozzájuk az olasz nevét és címét, és mi haszna volt belőle? – törnek fel bennem a kérdések.

Már pirkad, mikor elszenderedek, de akkor is rémképek kínoznak. Arra riadok, hogy valahol a közelben dörömbölnek egy ajtón, és félálomban hallom, hogy betörik. Valaki felordít, egy nő sikoltozik, aztán lövés dörren. Villámgyorsan lefordulok az ágyról, felrántom a cipőmet. Saci is felül, dühös, amiért álmából felzavarták.

– Kik balhéznak már megint? – dörzsöli a szemét.

– Valakire rálőttek – mondom izgatottan.

– Hívd már a csendőroket! – ordítja valaki a folyosón.

Ismerősnek tűnik a hang. Csak nem az orvos van itt? Akkor

pedig Janó kezében sült el a fegyver. Megőrült ez a srác? Viki! – villan az agyamba, miatta kaphattak össze. Ajtók csapódnak a folyosón, rohanó lábak dobogását hallom. Saci meg én, némán fülelünk bent. Valaki kopog az ajtónkon.

– Ki az? – kérdi Saci ingerülten.

– Janó.

– Várj!

Úgy, ahogy volt, meztelenül kipenderül az ágyból, szoknyája után nyúl, majd sietősen lerántja a lepedőt, abba tekeri magát. Elhúzza a reteszt, de csak résnyire nyitja az ajtót. Janó bepréseli magát, s félmeztelenül, mezítláb téblábol a szobában, és rémülten fogja a fejét.

– Gyerekek, majdnem embert öltem.

– Te őrült – rivall rá Saci döbbenten –, ezért lecsuknak.

– Hát megér nekem ennyit ez a kis bestia? – toporog a fiú kétségbeesve. – Az apja most rám hajt, elintéz, évekig ülhetek. Egyik ország sem akar majd befogadni. És mit szólnak ehhez apámék? Már nem is tudom, mit csinálók, az idegeim teljesen tönkrementek. Élnél csak itt, nem csodálkoznál így – fordul felém.

Őszintén sajnálom, holott kis híja, hogy nem lett gyilkos. Mire jut és mi lesz vele, ha kiszabadul. De mit szánakozom én itt, hiszen ha Janót itt találják, nyakig ülök én is a pácban. Nincs engedélyem arra, hogy a táborban éjszakázzam, ezt pedig itt nagyon szigorúan veszik.

– Hol a pisztolyod? – nyújtja a kezét Saci.

Janó szó nélkül húzza elő zsebéből, és ráteszi az asztalra. A lány felkapja, szétnéz, hová rejtse, és a matrac alá dugja, közben megnyugtat minket, úgy eltüntetni majd, hogy soha nem találják meg. Párnája alól, a legnagyobb megdöbbenésemre parányi fegyvert kotor elő, és a fiú kezébe nyomja.

– Ezzel lőttél, értetted! Ez riasztópisztoly – hangsúlyozza nyomatékosan –, ehhez nem kell engedély. Kinyalhatják a fenekedet.

Janó elképed. Már lemondott mindenről, ilyen fordulatra

nem számított. Szemében felcsillan a remény. Hosszan mustálgatja az apró fegyvert, közben hálásan fogadkozik.

– Ha ezt megúszom, kiscicám, sose felejttem el neked.

Zsebre vágja a riasztópisztolyt, s mintha egy fél fejjel nőtt volna. Én meg biztatom, nyugodjon meg, az orvos törte rá az ajtót, ő csak önvédelemből lőtt azzal a játékszerrel. Támadjon ő, vádoljon – tanácsolom.

– De hol van Viki? – jut hirtelen eszembe a kislány.

– Felkapta a ruháját, és pucéron kilépett az ablakon – vágja rá Janó, s a látványra emlékezve elmosolyodik.

Saci az ajtó felé kezdi tuszkolni: menjen csak vissza a szobájába, nehogy a csendőrök ide jöjjenek érte. Itt így mindent felforgatnának, és megtalálnák a valódi fegyvert. Janó lecövekei magát, és felém fordul.

– Tűnj el te is, de azonnal – figyelmeztet –, de nem az ajtón. Talpon az egész barakk, most nem tudnák megvédeni, ha valaki kíváncsiskodna. Egyből beköpnének a csendőröknek. Tudod mit, lépj át az ablakon.

Saci rimánkodik, sürgeti, tűnjön már el. Engem pedig bízson őrá. Janó hozzám lép, átölel, csak annyit hallok, remélem még találkozunk. Amint kimegy a szobából, Saci azonnal elreteszezi az ajtót. Táskámat a vállamra akasztom, Kareszt is megmarkolom. Állok és várok.

– Indulj már – sürget a lány.

– Add meg Kati címét, és már itt sem vagyok.

Dühösen villan a szeme.

– Még mit nem!

– Megígérted!

– Meg is kapod, utánad viszem, csak eredj már!

Az ablakhoz lép, félrehúzza a vászonfüggönyt, és kinéz.

– Leléphetsz – súgja biztatón.

Kimászok az ablakon, és körbelesek, merre lógnak meg. A szomszédos barakknak, a mienkhez hasonlóan, nemcsak a két végén, de a közepén is van átjárója. És épp szemben velem. Ha átfutok rajta, már nincs vész, Janóék barakkjából nem láthatnak meg. Nekilódulok. Ám amint odaérek – pechemre –, egy

középkorú férfiba ütközöm, vállán törülköző, és a küszöbön áll. Minden bizonnyal láthatta, miként tornásztam át magam az ablakon, de – nyilván férfikalandot sejtve – barátságos, cinkos mosollyal hunyorít rám, és utat enged. Átszaladok a barakkon majd a következőn. Néhány korán kelő, akik mellett lihegve elhúzom a csíkot, közönyös pillantást vet rám. Megszokott látvány lehet itt a rohanó ember. A művészbejáró – szerencsémre – épp az ellenkező irányban van, mint az igazgatóság épülete. Véletlenül sem futhatok össze a Saciék barakkja felé tartó csendőrökkel, sem Viki anyjával.

Baj nélkül érek ki Csikágóból. Lassítom valamelyest a tempót, mert szívem szaporán ver. Ismerem a terepet, tegnap délután erre jöttünk befelé, és jól körülnéztem. Csenevész, egymástól távol ültetett fák között, a kitaposott csapáson néhány férfi ballag előttem. Szláv szavak ütik meg a fülem. Éneklő hanghordozásukból cseheknek vélem őket. Kikerülöm a ráérősen baktatókat, majd elébük vágok, mint akinek rendkívül sietős a dolga. Hogy mennyire, azt persze csak én tudom. Érthető, hogy szeretnék mielőbb kívül lenni a kerítésen.

Fellélegzem, amikor végre elérem a művészbejárót, átbújok a nyíláson, ki a mezőre. Néhány lépésnyire, tizen-tizenöten ácsorognak. Egyikük – hórihorgas, harminc év körüli férfi – hirtelen elém pattan, olaszul karattyol valamit, és kérőn felém nyújtja a kezét. Csak annyit értek az egészből, hogy „szigáret”. Adjak? Ne adjak? Hátha magyar? A Fecskéről rögtön kiszúrja, én is az vagyok, akkor pedig mind körém gyűlik. Anélkül, hogy megállnék kérdezem: cseh? „bolgár” – feleli a hórihorgas fiatalember, s követ, mint az árnyék. Menet közben széthúzom táskám cipzárját és kezébe nyomok egy doboz cigarettát. Felrikant örömeiben, és lemarad. Ismét megnyújtom lépéseimet, hogy minél messzebbre kerüljek tőlük.

Teherautó közeledik sebesen, nagy port kavarva a dinnyepiac felől. Kitérek előle, jó lenne már kifújnom magamat, egész testem verítékben fürdik. Ingem csupa latyak, hátamra, mellemre tapad. Kigombolom, kihuzigálom nadrágomból, hogy hűtsem magam. Újra Janó lövöldözésén jár az eszem.

Higgadt, nyugodt srácnak véltem, s lám, milyen hamar elveszti önuralmát. Kis híján embert ölt. Ha a hajnali balhétjét megússza, kizárólag Sacinak köszönheti. Hogy feltalálta magát a zúrban a kis csitri. Ilyen pokoli szerencse ritkán adódik az életben, s tartok tőle, Janó előbb-utóbb a vesztébe rohan. Hogy Viki mit kap a szüleitől a légyottért, kevésbé érdekel.

Rövid időre megállok, és amíg kissé kifújom magam, tisztes távolból figyelem a művészbejárót, a teherautó vezetőfülkéje előtt tolakodó embereket. Reménykedem, hátha feltűnik mellettük Saci, de hiába toporgok, nem jön. Cefetül becsapott azzal a „majd utánad viszem” ígérettel. Bosszant nagyon, mert Kati nélkül nemigen áll össze, mi is történt Karesszal Capuán.

Még egy utolsó pillantást vetek a művészbejáróra, a tülekedő emberekre, lemondóan legyintek, és baktatok tovább. Órára nézek, hat óra múlt néhány perccel. A sztrádán két óra alatt Rómába érhetek – morfondírozok magamban – és visszaadom a kölcsönkért autót tulajdonosának. De vajon épségben találok-e ott, ahol tegnap délután hagytam? Olaszországban gyakran törik fel az autókat, sőt a helyi szokás szerint teherautóra emelik, és úgy lopják el. Még csak az hiányozna, hogy én is így járjak. Szaporábban lépkedek, most már az újabb aggodalom is hajt. A teherautó ismét elhúz mellettem. Platóján csak hárman állnak, a cigarettakérő bolgárom nincs köztük.

Átvágok a dinnyepiacon. Már a Volturno közelében járok, amikor éles kiáltást hallok.

– Hé, várjál már!

Megfordulok, s a legnagyobb meglepetésemre, örömömre Saci rohan utánam. Jobbjával sportszatyorját szorongatja, hogy futás közben ne csapdossa az oldalát.

– Mi a fenének rohansz ennyire? Már azt hittem, sosem érlek utol – tör ki dühösen.

Bánom is én most a vad dühkitörését, azt, hogy mindennek lehord. Az a lényeg, hogy itt van, és utánam hozta Kati címét. Várakozom, nyilván a táskájába nyúl, ideadja, és elbúcsúzik.

Ám ő belémkarol és sürget, induljunk már tovább. Engedelmeskedem. Ha kedve tartja, miért ne kísérhetne el a kocsiiig.

– Megérkeztek a csendőrök?

– Igen – feleli könnyedén –, de nem érdekes. Riasztó pisztolya mindenkinek lehet.

– És az igazi? Jól eldugtad?

– Azt sose találják meg.

– Hová rejtetted?

– Ide – csap a táskájára, és pimaszul a szemembe nevet.

Megtorpanok.

– Megőrtél? – kiáltok rá döbbenten.

Kihúzza karját az enyémből és lódít is egyet rajta, szeme szikrákat hány.

– Mi a fenének avatkozol az én dolgaimba? – dobbant hevesen, és megrázza fürtös fejét. – Csak nem képezed, hogy eldobom? Meglátod, még ma pénzt szerzek vele.

Az első gondolatom az, ez a szerencsétlen lány megbolondult. A másik: miért kéne ezt nekem meglátnom. Leghelyesebb, ha azonnal elkérem tőle Kati címét, és végleg elköszönünk egymástól.

– Rendben, te tudod, mit csinálsz – békítem, majd gyorsan folytatom. – Odatalálok magam is a kocsihoz. Meddig akarsz elkísérni?

– Rómáig.

– Ezt nem gondoltad komolyan – hüledezek.

– Halálkomolyan mondtam – toppant megint határozottan.

– Már este eldöntöttem, hogy veled tartok. Azért nem adtam oda Kati címét. Ha nem viszel magaddal, autóstoppal megyek, de akkor te sose beszélsz vele. Valamit valamiért, megmondtam.

Persze hogy emlékszem, valóban így mondta. Sok mindenre gondoltam, de arra nem, hogy velem akar jönni. Ez önmagában még nem is volna baj, ha az átkozott pisztoly nem lapulna a táskájában. Mit akar vele csinálni? Pénzt szerezni fegyverrel csak egyféleképpen lehet: ráfogja valakire, és kirabolja. Csak nem forgat ilyesmit a fejében? Ki tudhatja ezt Capuán? Egyéb-

ként, mi tagadás, ügyesen zsarol. Az egyik bajból épp csak kikecmergek, máris nyakig benne ülök egy másikban. Közönyös arccal fontolgatom, túljárok majd az eszén. Rómáig meg sem állok, ott kiteszem, és fogja a pisztolyt, akire akarja.

– Rendben, magammal viszlek.

– Oké, én meg bemutatom neked Katit.

Újra belém karol, s mintha nem is civódtunk volna az imént, rám mosolyog.

A Volturno hídjánál miniszoknyás lány álldogál. Saci int neki, s ő mintha ránk várt volna, máris átjön a mi oldalunkra. Dórinak hívják. Nem nézem többnek 18 évesnél. Haja sötét, bogárfekete szemében révült boldogság csillog. Autóstopra várt, Latinára készül, és szívesen venné, ha elvinnénk. Könnyen ráállok, legalább lekötik egymást és nem kell ügyelnem Sacira annyira.

Most már hamar odaérünk a kocsizhoz. Izgatottan körbejárom. Feleslegesen aggódtam az imént, semmi sem hiányzik róla, szerencsémre fel sem törték. Kikapcsolom a riasztót. A két lány haláltermészetesen hátraül, és egy olasz filmről csivitelnek, én meg a térképet böngészem. Formina felé kell mennem. Nem is bánom, legalább vethetek egy pillantást a tengerre.

XIV.

Magam mögött hagyom a várost. Egészen másképpen érzem magam, mint tegnap, amikor a művészbejárónál ólálkodtam. Szerencsésen bejutottam a táborba, és ami a fő, ép bőrrel, botrány nélkül ki is jöttem. S azok után, amiket láttam, tapasztaltam, nem hiszem, hogy Lacónak igaza lesz, hogy elmennek a táborból, lemossák magukról a sok szennyet, ami a láger kegyetlen világában rájuk tapadt. Egyelőre Kareszt sem értem, miért festett olyan rózsaszínű képet leveleiben erről a lelket nyomorító barakktáborról.

Egyre több a jármű az úton, óvatosan vezetek, de fél füllel a lányokat hallgatom.

– Mi dolgod Latinán? – kérdezi Saci.
– Randim van egy magyar hapsival.
– A vőlegényed tud róla?
– Ő már nem számít, ma látott utoljára. Az a srác, akihez megyek, kiszöktet Svédországba.

– Állati klassz – sikít fel Saci.

Dóri terjengősen, a legapróbb részletet sem hagyva ki, mesélni kezd. Közvetlenül az eljegyzése után meglátogatta barátnőjét Latinán. Ott találkozott magyar fiúkkal, akik Svédországban élnek, de sűrűn eljönnek a latinai táborba. Ismerik a dörgést, és ha valami zűrjük van, ott megbújhatnak.

– Az egyik csuda jól nézett ki! Ha hiszed, ha nem, egyből beleestem. Még aznap felvitt Rómába, egy olasz haverjának a lakására. Képzeld, vízágyban keféltünk, majd meghaltam a gyönyörűségtől – lelkendezik. – Tudod, az olyan, mint egy nagy gumimatrac, csak levegő helyett vízzel töltik meg. Te nem is tudod, mit hagytál ki, ha még nem ismered – vigyorog kéjesen, és kuncogva súg valamit barátnőjének.

A visszapillantó tükörből látom, hogy Saci elképedve néz a mellette vihogó lányra, aztán ő is elneveti magát.

– Csak még Latináig bírd ki.

– Nem vele találkozom – mondja elkomorodva Dóri –, sajnos Andrist elkapta az olasz rendőrség, ő az én nagy szerelmem. Most Pityu, az a fiú vár, aki átvisz Svédországba. Amióta velük élek, úgy nézz rám – húzza ki magát –, belecsöppentem a nyugati alvilág kellős közepébe. Csak úgy dől hozzájuk a pénz. Hát nem állati szerencse?

Aztán elfecsegi, hogy a fiúk pornót csempésznek Olaszországba. Ketten elrejtik a cuccot a nemzetközi gyorsn, aztán megtelefonálják ide a vagon számát. Amint a vonat eléri az olasz határt, a másik kettő felszáll, és Rómáig leszedik. A heti bevételük – kápráztatja el barátnőjét – négy-öt millió líra. Főhadiszállásuk is van, Rómában egy olasz lakásán. A digó magyar lányt vett feleségül. Az a hülye idekint döbbsent rá, hogy nem narancsültetvényesnek, hanem egy szállodai tolvajnak nyújtotta a kezét. De azért jól megvannak. A fiúk fineszesek, csendőr-

egyenruhájuk is van. De ezt csak akkor viszik magukkal, ha drót jön Malmöből: van vagon, jön áru, amit ellophatnak.

Egyre jobban odafigyelek. Kereszt is meglopták, lehetséges, hogy ugyanezzel a módszerrel. Talán éppen ez a banda tette. Egyelőre csak két név ismerős a négyből. Nem kíváncsiskodom. Ha ilyen közlékeny, a többit is kikotyogja. Hegyezem a fülem. Dóri fecseg tovább. A bandában Andris a fej, mióta lebukott, Pityu dirigál. Tudja róla, hogy Andrissal lefeküdt, de azt nem, hogy halálosan szerelmes is bele, és alig várja, hogy kiszabaduljon, és kitoloncolják Svédországba. Az a srác, akivel Latinán találkozik, egyébként nem az esete, csak azért bohóckodik vele meg kábítózik, hogy hamis útlevéllal kiszöktesse. Utána majd pofára ejti.

– Nem is hiszed, milyen dörzsölt alak. Tudod, miben mesterkedik?

– Miben? – sürgeti kíváncsian Saci.

– Azt akarja, hogy azt a heti négy-öt milliót kevesebb felé kelljen szétosztania. Nekem megsúgta, hogy Malmöben valami szexklubba betársulhatna, csak kellene hozzá még néhány millió líra, amit aztán átváltana koronára. Amilyen ravasz, meg is szerzi. Marcit egy hete visszaküldte Malmöbe. Másnap felhívott valakit, és elmondta, milyen névre szól Marci hamis „paszsa”. A fiút persze elkapták. Dönci drótozta meg a hírt, én beszéltem vele. Mondta, három bőröndöt útnak indított. Pityu, az olasz tolvaj, a felesége meg én bevártuk a vonatot, és leszedtük a bőröndöket. Aztán Pityu telefonált Döncinek, hol az áru, nem érkezett meg, hétszentségelt, Malmöben biztos kifecsegte valakik előtt, és azok ellopták. Annak az idióta Döncinek eszébe sem jutott, hogy Pityu a tettes. A szám is tátva maradt a meglepetéstől. Pityu figyelmeztetett, pofa be, az ő érdeke az én érdekem is. Azt feleltem rá, oké, te tudod. Van gógyija a srácnak, nem kell félteni. Csak az a hézag, hogy én Andrisba totál beleestem.

Formina előtt egy fás, bokros szakaszon leállok az út szélén. A lányok kikászálódnak, és a bokrok mögé húzódnak. Saci magával cipeli a szatyrát is. Kitolt velem, mert az a tervem, hogy

a pisztolyt elemelem, dugába dőlt. Megborotválkozom, közben azon tűnődöm, igaza van Janónak, hogy a svédországi magyar fiúkkal nem üzletel. Egy-két gátlástalan, mindenre kapható srác, meg néhány tapasztalatlan tacsó, aki locsog-fecseg összevissza. A konspiráció legelemibb szabályait sem ismerik, és következésképpen be sem tartják. Dóri csak néhány hete csapódott hozzájuk, máris minden titkukat ismeri. Nem is csoda, hogy a rendőrség előbb-utóbb elkapja őket, pláne, ha egyikük sűg is nekik. Ki tudja, ez a lány rajtunk kívül hány vadidegennek hencegett azzal, hogy „belecsöppentem a nyugati alvilág kel-lős közepébe”. Bütyök nem tartozik közéjük – a jelek szerint.

A csomagtartóból előszedem a műanyag kannát, és arcom, felsőtestem nagyjából lemosom. Egy ideig sütkérezünk még a verőfényben, nézzük a tengert, aztán továbbindulunk.

– Még csak öt hónapja léptem le hazulról – folytatja a beszélgetést Dóri –, és lám, egyik vágyam már teljesült, tele vagyok ékszerrel. Nézd csak ezt a láncot – a visszapillantó tükörben látom, mint emeli meg a nyakán –, milyen vastag, 18 karátos. Itt ez a karperec, hát nem gyönyörű? Fülbevalót is kaptam Pityutól – húzza félre haját, hogy Saci jobban lássa. – Csak az a feneség, hogy itt nincs kinek mutogassam, olaszban ez nem olyan nagy szám. Otthon bezzeg epét hányának az irigységtől.

Saci a táskájában kotorászik. Feszülten figyelem a kezét. Előbb egy karórát szed ki, a csuklójára csatolja, majd két gyűrűt húz az ujjára.

– Az óra arany, ezek meg brillek – mozgatja kézfejét önelégülten Dóri előtt. – Egyébként igazad van, itt még hencegni sem lehet az ékszerekkel.

– Andris hogy bukott le? – szólok hátra.

Dóri egészen előrehajol. Haja a vállamra terül.

– Szexfilmmel, de azt mondják, nem nagy ügy. Hamarosan kiengedik, és kitoloncolják Svédországba. Ott várok rá.

– Lehet, hogy Pityu buktatta le?

Mély csend követi kérdésemet. A döbbenet kiül mindkét lány arcára.

– Üristen, eddig ez eszembe se jutott. Ha mégis igaz, nem tudom, mit teszek – keményedik meg a lány hangja, és hátra-dől.

– Csak vigyázz, még nem vagy Svédországban – figyelmeztetem. – És én csak hangosan gondolkoztam. Felejtsd el az egészet.

Úgy látom, Dóriban elültettem a gyanút, nem teszi túl magát könnyen ezen a lehetőségen. Mert tényleg, ha Pityu Marcit lebuktatta, Döncit is becsapta, miért ne árulta volna el Andrist, hogy a szexklubba mielőbb betársulhasson. Szerelmének Pityu eddig legalább ötmillió lírával sáros. Amíg Andris a sitten van, a pénzét forgathatja a saját hasznára, sőt még azt is hazudhatja, meglopták, oda a pénz, üres a kassza.

Az országúttól jobbra feltűnik Latina. Ráhajtok a városba vezető útra, és Dóritól kérdezem, hol akar kiszállni. Menjek csak tovább egyenesen – mondja. Ha elérjük a menekülttábor, forduljak jobbra és a „Szépasszony” előtt parkoljak le. Azon tűnődöm, miért hívják Szépasszonynak a bárt, amikor Olaszországban a nők, pláne egyedül, nemigen ülnek be a presszóba. Bent járok már a városban, szemem előtt a capuai láger képe lebeg, de nem látok hozzá hasonlót. Magas kerítés mellett haladok el, amikor Dóri meglöki a vállam, hogy itt kanyarodjak jobbra. Behajtok az utcába, száz métert sem kell mennem, amikor meglátom a túloldalon a presszót. Leállok a járda szélén, Dóri áthajol a vállam fölé, és két rövidet dudál.

– Nem szállsz ki? – fordulok hátra nyugtalanul.

– Ha Pityu még nincs itt, akkor visszavisztek a tábor kapujáig, arra is kimehettek a városból – mondja, de már int a presszó felé, az ajtón kilépő fiúnak. – Kösz a fuvart – s fogja a kilincset, hogy kiszálljon.

– Hívd csak ide, és mutasd be – mondja Saci.

Dóri letekeri az ablakot és odainti a fiút. Pityu sanda szemmel méregeti előbb a kocsit, majd tétován felénk indul. Kinyitom neki az ajtót, beszáll mellém, és gyanakodva végigmér. Csao – mondom. Visszaköszön, és Sacira mered. A lány ravaszul mosolyog. Dóri lelkesedve újságolja, az utolsó cuccait is elhozta

Capuáról, s éppen stopra várt, amikor velünk találkozott. Pityu kábán hallgatja a lány magyarázkodását. Nem nézem többnek tizennyolc-húsz évesnél. Arca sápadt, vértelen, szeme homályos. Simára fésült, vállát söprő frizurát hord. Dühös vagyok Sacira, mi a fenének akar épp vele megismerkedni. Ki tudja, nincs-e nyomában a rendőrség. Ha most kapnák el, mi sem kerülhetnénk el a motozást, a pisztoly pedig jócskán bajba keverne bennünket. Pityu arcára hirtelen kiül a rémület, hátrálna, ha lenne hová. Jézus Mária – sikolt fel halkan Dóri. Ekkor veszem észre Saci kezében a pisztolyt. Csövét az üléstámla mögül a fiú fejére irányítja.

– Huszonötezer – szól kedélyesen.

A fiú meredten bámul rá.

– Huszonötezer – ismétli Saci emeltebb, határozott hangon –, egyetlen lírával sem kevesebb.

Tehetetlen vagyok. Ha hátranyúlok, és elkapom a csuklóját, elsül a fegyver. A lövés, még ha célt téveszt is, a vesztünket okozná. Hátamon futkároz a hideg. Dórit az ájulás kerülgeti.

Pityu megadóan nyúl a farzsebébe, egy köteg pénzt húz elő, és reszkető kézzel kiszámolja a huszonötezret. Saci mohón kikapja a kezéből, és táskájába gyömöszöli.

– Oké – mondja, mint aki játszmát nyert, majd fölényes mosollyal nyújtja a fiúnak a fegyvert. – A tied, kifizetted.

Pityu értetlenül néz rá, aztán a pisztolyra. Ahogy mondani szokás, nehezen esik le nála a tantusz: nem rablótámadás, hanem egy rafináltan kifundált adok-veszek áldozata. Bizonytalanul veszi át a fegyvert, forgatja, nézegeti.

– Jó vicceid vannak – dünnyögi.

– Nem csináltál rossz boltot, de vigyázz, csőre van töltve – figyelmezteti Saci.

– Tudok bánni vele – kezd megnyugodni a fiú.

Zsebkendőjével letörli az ujjnyomait, majd óvatosan bebugyolálja, és hátraadja Dórinak. A lány az átélt izgalomtól idegesen felnevet, megfogja a stukkert, gyorsan szatyrába rejti, és kiszáll a kocsiból. Pityu is kilép mellőlem. Megkönnyebbülten fellélegzem. Vége a színjátéknak. El kell ismernem, Saci ügye-

sen rögtönzött, nemcsak pénzt szerzett a pisztollyal, hanem egyúttal túl is adott rajta.

Pityu behajol a letekert ablakon.

– Egy feketét... megisztok velünk? – kérdezi.

Saci már szállna ki, de hátranyúlok, és visszatartom.

– Majd máskor, most sietünk, időben Rómába kell érünk – utasítom. el diplomatikusan a meghívást, és begyújtom a motort.

– Akkor csao.

– Csao.

Szinte két keréken fordulok, és kihajtok az utcából. Elhúzó a menekülttábor mellett. A kőkerítés tövében magyar rendszámú Trabant és két Wartburg parkol. Saci áttornássza magát az első ülésre. Kék szeme diadalmasan ragyog. Korholni kezdem, mi az istennyilát bűvészkedett azzal a pisztollyal. És ha Pityu nem áll kötélnek?

– Akkor bemegyek a táborba, és rászórom valakire – feleli egykedvűen. – Bánom, hogy nem ötvenezret kértem, ez a gyáva alak megadta volna azt is.

– Pisztolyt fogni valakire mégis túlzás, nem gondolod? – korholom.

– Miért vagy úgy oda? – int le ingerülten. – Rám is fogtak már pisztolyt, tegnap is, láthattad. Nyomtak már kést is a torkomnak.

– Miért?

– Miért, miért? Ezek a digók ilyenek. Vérmesek, erőszakosak, én meg át akartam rázni őket – ismeri be.

A visszapillantó tükröt maga felé fordítja. Fésűt szed elő, a haját igazgatja, közben tovább folytatja a történetet.

– Már vagy két hónapja éltem Capuán, amikor Lacó berontott a szobába azzal, hogy a barátjának, Cucunak nincs pénze, nem tud visszautazni Latinára. De a kerítésnél egy olasz ötezer lírát adna nekem, ha vele megyek. Jól van, mondtam Lacónak. Kimentünk, a pasas végigmért, és azt mondta: oké. Odaadta Lacónak a pénzt, én meg azt mondtam, bemegyek átöltözni.

Utána már nem mentem ki. Az olasz csak várt, várt, végül megunt, és elment.

Elrakja a fésűt, lerúgja a szandálját, hátradől, a lábát felrakja a szerezvényfalra. Isteni formás combja van. Ahogy izeg-mozog, kék bikinije is elő-elővillan. Mereven előrenézek, inkább az utat figyelem, és szótlanul hallgatom.

– Néhány nap múlva megint jött Lacó, menjek a kerítéshez, vár egy olasz, le kéne vágni azt is. Állati szép piros sportkocsival jött a hapsi, nem lehetett több 30 évesnél, és nagyon jól nézett ki. Azt mondta, bevisz Casertába vacsorázni. Még örültem is, hogy jól bekajálhatok. Lacó elvette tőle a pénzt, én pedig beültem a kocsiba. Casertából visszafelé megállt az úton valahol. Sötét volt, sehol senki. Ölelgetni kezdett, én nem hagytam, pofon vágott, visszaadtam. Erre a digó kést nyomott a torkomnak. Mit tehettem? Lacónak elpanaszoltam, milyen piszok módon erőszakolt meg, azt hittem, felháborodik, és a haverjaival agyba-főbe verik. De ő kinevetett. Nem kopik el, mondta, jöjjön meg végre az eszem, másképp nem lesz pénzünk, és felkopik az állunk.

– A pénzt mindig Lacó vette fel?

– Eleinte igen. Később csak akkor, ha ő szerezte a palit. De nem volt rá szükség. A kerítésnél általában várják a lányokat, és kiabálnak „csao bella”, meg azt, hogy „gyere ide”. Persze olaszul. Odamegyek az egyikhez, kérdezem, elvisz-e vacsorázni? Hát persze, feleli, akit leszólítok. Nem mondom, hogy mindegyik hülye, akad köztük rendes hapsi is. Volt, aki többször is eljött értem. Egyébként a láger előtt is rengeteg kocsis szokott állni, az ember csak elsétál előttük, és abba szállhat be, amelyikbe akar.

– Te milyen alapon választottál?

– Ha szórakozni akartam menni, akkor egy fiatalt szúrtam ki, mert ki megy táncolni ötvenéves palikkal? Ha pénzre utaztam, akkor öregebb muki kocsijába ültem. Öltözködnöm is kell valamiből, nem igaz? Mégsem járhatok állandóan egy szoknyában vagy farmerban. Az idősebbek előtt mindig elsírtam magam, kellene egy cipő, holnap már nincs miben kijönni. Egyszer ezt,

máskor azt, mikor kinek mit mondtam. Persze nem mutattam ki, mennyire undorom tőle, sőt nagyon kedvesen viselkedtem. És mi kell egy ötvenéves hapsinak? Néhány ezer lírával még többet is adott, csak hogy legközelebb is elmenjek vele.

Pomézia előtt egy étteremnél megállok. Sacival bemegyünk. Pizzát és feketét rendelünk. Ő az egyedüli nő a teremben. A férfiszemek mohón tapadnak rá. Rövid szoknyájában, vállig érő, göndör fekete hajával, szemtelenül kacér pofijával tagadhatatlanul feltűnő jelenség. Miközben esszük az erősen fűszerezett pizzát, rákérdezek, otthon mit dolgozott?

– Kereskedelmi tanuló voltam. Azt a keveset, amit kerestem, az utolsó fillérig haza kellett adnom – mondja elgondolkozva. – A szüleim azt hajtogatták, félrerakják, legyen majd hozományom. Rém szigorúan fogtak... a fiúktól pedig egyenesen tiltottak.

– De jött Lacó.

– Igen. Szeretem a könnyűzenét, és ő egy amatőr együttesben játszott... Belehabarodtam, ez az igazság, és utánaszökttem. Úgy képzeltem, idekint minden másképpen lesz. Nem lesznek szülők, akik parancsolgatnak, szabadok leszünk, utazgathatunk a világban, lesz kocsink, lakásunk meg minden. Isten bizony, így képzeltem el. Persze Triesztben, amikor megkérdezték, miért jöttem ki, nem ezt mondtam.

– Hát mit?

Megettük a pizzát, Saci megtörli a kezét, az ajkát, és a pincért nézi, aki élénk teszi a feketét. Beleszürcsöl, aztán válaszol a kérdésemre.

– Először is megérdeklődtem azoktól a hozzám hasonló korúaktól, akiket már kihallgattak, hogy ők mit mondtak. Többnyire azt állították, kicsapták őket az iskolából, és nem mertek hazamenni. Én is ezzel álltam elő. Triesztben egyébként nagyon unalmas volt az életünk. Csak vártuk a kaját reggel, délben, este, csavarogtunk pénz nélkül a városban. Hogy az olaszok milyen primitívek! Ha meglátnak egy miniszoknyás lányt, felvannak háborodva, és megjegyzéseket tesznek. Aztán Capua? Azt magad is láttad!

Megisszuk a feketét. Fizetek, és megyünk tovább. Már csak kőhajításra vagyunk Rómától. A forgalom egyre nő, még óvatosabban vezetek. Fékezek, lassítok, hol meg nyomom a pedált, és leelőzök egy-egy cammogó teherautót. Saci a táskájában matat. A pénzt számolja. Rásandítok, elégedett az eredménnyel.

– Mennyi? – kérdezem.

– Itteni mértékkel nem sok, de kezdetnek elég – csukja be a táskáját.

– Meddig maradsz Rómában?

– Nem megyek vissza Capuára. Kati majd sínre rak – néz bizakodóan maga elé.

– És Lacó? Végképp szakítasz vele?

– Igen, finító! – a hangja határozott. – Idekint ő már nem olyan nagy szám, nem gitározik, nem énekel, és már nem futnak utána a lányok.

– Csak ezért?

– Nem szeret ő engem, tán sose szeretett. Másképp nem tűrné, hogy elmenjek idegen férfiakkal azért, hogy neki legyen pénze... Elegem van belőle – rövid ideig hallgat, majd töprengve folytatja. – Ha már elmegyek egy olasszal, ne a fiú kapja a pénzt, hanem én. Ha megteszem, magamért teszem, azért, hogy nekem legyen jobb.

– Meddig akarsz így élni?

– Nem tudom. Ha közben elvesz egy gazdag digó, abbahagyom, ha nem, néhány évig még gyűjtöm a pénzt, és ha összejön annyi, hogy otthon lakást tudok venni, talán hazamegyek. Egy szépen bebútorozott lakásban otthon is el tudom képzelni az életemet. De csak úgy. Nem akarok úgy járni, mint a nővérem. Két gyerek, és mosókonyhában lakik hátul az udvaron. Csak kuporgat a férjével, mégsem képes lakáshoz jutni... Szóval gyűjtöm a pénzt, gátlásaim már rég nincsenek. Lefeküdni valakivel most már csak annyit jelent, mintha ruhát cserélnék.

– Közben nem is élvezed? – bizalmaskodom pimaszul.

– Ha fiatal az illető, és ráadásul tetszik is nekem, miért tagadjam, jólesik, ha hancúrozik rajtam – neveti el magát. – Ha meg

őreg a muki, megjátszom, hogy hű de jó, meg ami neki kell. Ilyenkor azt hiszik, ők a janik, és bőkezűen jutalmazták a színjátékot. Én meg jókat röhögök magamban. Az ülés lehajtható? kérdezi felém fordulva.

– Azt hiszem, igen.

– Ha akarod, egy elhagyatott helyen megállhatunk valahol – kuncog. – Ne félj, egészséges vagyok.

Ajánlata félreérthetetlen. Eszemben sincs megállni. Vissza-utasítani sem akarom nyíltan. Csak annyit mondok egykedvűen:

– Rómában találkozhatunk...

XV.

Már félórája ácsorgok bámészkodva a Pantheon előtt. Saci parancsolt rám, itt várjam meg. Ő előrement terepszemlére. Az olaszok rettentő féltékenyek, különösen a barátnőjükre, pláne ha az – szokás szerint – jóval fiatalabb is náluk. S ha Carlo netán még otthon lenne, kínos helyzetbe hoznám Katit – érvelt. Ha nem tiszta a levegő, barátnőjével megállapodik egy időpontban, és akkor összehoz bennünket. Csak azt bánom nagyon, engedtem, hogy magával vigye a cuccát. Semmi biztosítékom arra, hogy visszajön értem. De lám nincs okom az aggodalomra, az ókori épület sarkán feltűnik Saci és biztatóan integet.

A közeli utca egyik ódon házának első emeleti lakásába csengetünk be. Furcsa érzés fog el. El sem akarom hinni, hogy ennyi bonyodalom után sikerül beszélnem Karesz barátnőjével. Jó néven veszi-e a jelentkezésemet? Nem zárkózik-e be, és tessék-lássék módon leráz valamivel. Nincs időm meditálásra. Az ajtó szélesre tárul és fehér csípőnadrágban, világos blúzban egy húsz év körüli lány – Kati – áll előttem. Tengerkéék szemével leplezetlen kíváncsisággal mér végig. Magas, karcsú alakján önkéntelenül végigfuttatom a tekintetem. Szép vonalú arca halványbarnára sült, szőke haja a vállára omlik. „Szia” – mondom könnyedén, barátságosan mosolyogva visszaköszön. „Mi

az, gyökeret eresztettél?” – kiált türelmetlenül mögöttem Saci, és hátra taszít, lépjem már át végre a küszöböt.

Kati antik bútorokkal meglehetősen zsúfolt nappaliba vezet bennünket. A fotelekre mutat, üljünk le. Amíg elhelyezkedünk, a bársekrényhez megy. Le nem veszem róla a szemem, akarva-akaratlanul összehasonlítom Lantos Marival, Karesz korábbi barátnőjével, akit fényképről ismerek. Ő is jó alakú, mutatós lány, ám Kati jócskán felülmúlja. Most már nem tartom kizárt-nak, hogy Karesz miatta szakított Marival. Úgy tűnik, szegény fiúnak szerencséje volt a nőknél.

Saci váratlanul kuncogni kezd.

– Klassz csaj a barátnőm, ugye? – súgja felém.

– Gondban is lennék, ha kettőtök közt kéne választanom – veszem át az évődő hangot mosolyogva.

– Köszí – kacsint rám.

Kati közben három poharat és néhány üveg italt szed elő.

– Mit isztok? – és sorolni kezdi a választékot: Martini, konyak, whisky és még tovább.

– Ha lehet, én inkább kávét kérnék.

Saci rögvest talpra szökken, készségesen ajánlkozik, majd ő megfőzi. Barátnője beleegyezően bólint, és elmagyarázza, mit hol talál meg a konyhában, majd odajön a dohányzóasztalhoz, és leül velem szemben.

– Saci említette, fényképeket akarsz elkérni – mondja beleegyezően, éreztetve, hogy jelentkezésem ellen semmi kifogása.

– Többek között azt is – jelzem előre, hogy más is érdekelne.

– Rokona vagy Karesznek?

– Nem vagyok. Egy házban lakom a szüleivel. Kareszt gyermekkor óta ismertem. Ők kértek, hozzam el Capuáról a holmiját – emelem fel a lábam mellett álló táskát.

– Szegény fiú – sóhajt fel, és arca elborul.

Ránk telepszik a csend, majd Kati sietve felém tolja a faragott fadobozt és fedelét felnyitja.

– Rágyújtasz?

– Köszönöm, nem dohányzom.

Kivesz egy cigarettát, az öngyújtóért nyúl. Előzékenyen meg-

előzőm és tüzet adok neki. Nem néz a szemembe, hátradől és szíppant néhányat.

– Hallom, hajnalban balhétok volt a táborban – tereli másra a beszélgetést.

– Janó lövöldözött. Idegileg kész már az a fiú – mondom.

– Igaz, hogy az ablakon át lógtál meg? – mosolyodik el halványan, és kíváncsian várja a választ.

Elnevetem magam.

– Igaz – felelem. – Akár egy tetten ért szerető, mikor váratlanul betoppan a férj. Aztán végigfutottam a tábort. Saci nem dicsekedett el azzal, hogy mit csinált útközben Janó pisztolyával?

– Arról nem szólt – húzza össze a szemöldökét.

– Kérdezd majd meg tőle. Majdnem szívbajt kaptam.

– Meddig voltál a táborban?

– Nem sokáig, de épp eleget láttam így is. Elképesztő, hogy élnek ott a fiatalok, különösen a lányok.

– Nekem mondd? – keseredik meg a hangja. – Nyolc hónapig éltem ott. Álmomban se térjen vissza az az idő.

Megrázkódik, mintha a tábor kellemetlen emlékeit akarná elhessegetni. Arra gondolok, kiváló érzéssel választotta ki hónapokkal ezelőtt azt a kocsit, amelyikbe a tábor kerítésénél beült. Azt el tudom képzelni, micsoda boldogság lehetett számára a barakkszobából ebbe a muzeális értékekkel berendezett lakásba csöppenni. Körbenézek, de most már alaposabban, látom, követi a tekintetem és velem együtt sorra veszi az antik bútorokat, a perzsa szőnyegeket, a falon függő olajfestményeket. Megérzem, azt várja, mit szólok az otthonához. Nem jut hirtelen más az eszembe, csak annyit mondok: ez igen.

– Családi örökség, ilyen antik holmikkal van tele az egész lakás. Dollárban számolva megér egy milliót, ha nem többet – büszkélkedik, mintha a sajátja volna. – Carlo egyébként építési vállalkozó. Nagyon gazdag ember.

– Ezek szerint te már sínen vagy?

– Talán.

– Hol ismerkedték meg Carlóval? – tudakolom naivan, mint-ha nem tudnám az előzményeket.

– Capuán. A környéken építkezett és hetente lejárt Rómából ellenőrizni a munkát. Épp rossz passzban voltam. A tábor elképesztő viszonyai kezdtek az idegeimre menni. Már az is megfordult a fejemben, hogy hazamegyek.

A legalkalmasabb pillanat, hogy rákérdezzek:

– Miért jöttél el hazulról?

– Több szabadságot akartam.

– Hogy érted ezt?

– Szó szerint – mosolyodik el értetlenkedésem.

Hátradől, két kezét összefogja a térdén, megered a nyelve, s folyik belőle a szó, mintha várt volna erre a kérdésre. Érettségi után a helyi szövőgyárban helyezkedett el, mert más munkaal-kalom nem kínálkozott. Gépre tették, hamar betanult és „ha hiszed, ha nem – bizonykodik –, száz százalékon felül hoztam a normát”. Haza csak ötszáz forintot kellett adnia havonta. A többi magára költhette. De jött a nyár, úgy érezte, megfullad a gép mellett. Kevés volt a tizennégy nap szabadság. Amíg iskolába járt, megszokta, az egész nyár az övé. Kikérte a munkakönyvét és felutazott rokonaihoz Budapestre. Ott a megtakarított pénzéből a kedvére szórakozhatott. Szeptember elején hazautazott, a gyárba visszavették. Ősz, tél, tavasz, aztán ismét beköszöntött a nyár, nem bírta magával, felmondott. Ezúttal szegedi rokonaihoz utazott, de nem találta otthon őket. A Tisza-parton sétálgatott és találkozott két fiúval, meg egy lánnyal. Összeismerkedtek. Kiderült, nyaranta ők sem dolgoznak. Késő estig kószáltak, a rokonaihoz nem akart éjjelfelé beállítani. Az egyik fiú felajánlotta, náluk elalhatnak, de a házmester csak az ott lakó srácot akarta beengedni. Bemásztak hát a kerítésen, de hiába lopóztak lábujjhegyen, a fiú anyja felébredt, és ki akarta hármójukat zavarni a lakásból. Olyan patáliát csapott, hogy felébredt a ház. A házmester meg azzal fenyegető-zött, hogy rendőrt hív, ha nem mennek el azonnal. Rá se hederítettek, csak később kaptak észbe, hogy nincs bejelentett munkahelyük, azért pedig meggyűlhet a bajuk. Igen ám, de

közben a házmeister bezárta a kaput. A lakás ablakán ugráltak ki az utcára. Hiába szaladt át a másik oldalra, bújt el a téglakerítés mögé, őt is elkapták.

– Csendháborítás, csavargás, tíz nap sitt – forrósodik fel a hangja. – Utána még visszaimádkodtam magam a gyárba, de már eldöntöttem, hogy heteken belül dobbantok. Más elképzelésem volt persze az itteni életről, de most már azt hiszem, jobbra fordul a sorsom. Carlo fineszes pali. Kieszelte, hogy férjhez ad – újságolja élénken, és szép szőke haját gyakorlott mozdulattal hátralöki. – Már kiszemelt számomra egy 60 éves özvegyembert. Az öreg nála dolgozik és némi pénz ellenében hajlandó névházasságot kötni velem.

– Beleegyeztél te is?

– Mit csinálhatnék, nincs más választásom. Carlo nő, de a feleségétől évek óta külön él. Tudod, Olaszországban nem engedélyezik a válást. A névházassággal olasz állampolgár leszek, és a hatóságok nem zaklathatnak, hogy idegen vagyok. Carlo és köztem persze semmi sem változik. Nincs rossz dolgom mellette, azt hiszem, szeret engem, és csak huszonöt évvel idősebb nálam. Mennék vissza a táborba? Várnám ott az amerikai comissiót és repüljek át valamikor az óceánon, mint Ibi, a barátnőm?

– Mi van vele? – vágok közbe, hogy visszatereljem Kareszra a beszélgetést. – Kerestem a táborban, de azt mondták, kívándorolt Amerikába.

– Nemrég kaptam tőle levelet – meséli, majd hirtelen félbehagyja.

Saci áll az asztalunknál. Óvatosan lerakja a tálcat és elosztja a kávéscsészéket.

– Ibi írt? – örvendezik. – Hogy érzi magát? Mi van vele? – leül és feszült érdeklődéssel várja a választ.

Kati belekortyol a kávéba. Saci felé fordul és elkomolyodva mondja: egy igen elkeseredett hangú levelet kapott Ibitől. Azt írja a lány, hogy rádöbbsent, nem sok értelme volt eljönnie hazulról, mert azt a boldogtalanságot, társnélküliséget odahaza

is megtalálta volna. Idegileg teljesen ki van borulva, és amint teheti, visszajön Európába.

– Angolul nem beszél, képesítése nincs – folytatja Kati. – Én figyelmeztettem, mihez kezdesz ott egyedül, de nem hallgatott rám. Ha utánam jön Rómába, segítek neki is, mint ahogy most fogok Sacinak.

– Rajta aztán nehezen – vélekedik Saci és felemeli a csészéjét. – Emlékezz, milyen nehezen tudtad rávenni, hogy beüljön annak az olasz muksónak a kocsijába. És másnap – mosolyodik el – olyan siralmas képpel mászkált a táborban, mintha isten tudja, mit vesztett volna el.

– A szüzességét, isten bizony – bólogat halálkomolyan Kati.

– Ne őrijs – képed el Saci, és csészéjét, anélkül hogy inna belőle, visszateszi az asztalra, majd felém fordulva magyarázza. – Nem szép lány, nagy segge van és rövid a lába. Utána nem kapkodnak a férfiak, nyilván azért olyan magányos Amerikában.

Mit felelhetnék? Inkább hallgatok, megiszom a kávé. Közben a két lány változatlanul Ibi levelét értékeli: ha nem tetszik neki odaát, egy év múlva visszajöhet Európába s mint amerikai állampolgárnak, nem kell táborban élnie, sőt munkát is vállalhat, ha akad valami. Kati fogadkozik, Carlo révén szerez akkor neki állást. De ha nem fogadja el, legjobb, ha hazamegy. Ezzel le is zárják Ibi ügyét. Saci gyorsan felhajtja kihűlt kávéját és azzal a kéréssel rukkol ki: szeretne lefürödni, nem zuhany alatt, hanem beülni a kádba, ázzék ki a bőréből teljesen a tábor szaga. Kati bólogat, majd figyelmezteti, ha megfürdött, nehogy azt a miniszoknyát, blúzt vegye vissza magára, amiben jött. Kopott farmert se húzzon fel, mert akkor nemhogy a legközelebbi üzletig, de a sarokig sem megy vele.

– Amíg nem veszel néhány rongyot, adok az enyémből – emelkedik fel a fotelból. – Nem vagyunk Capuán. Ha Carlo így lát, meggondolja magát és nem mutat be a barátjának.

Magamra hagynak. Elöttem már nyilvánvaló, miképp rakja sínre Kati a barátnőjét. Eszemben sincs elítélni Sacit. Még mindig jobban jár, ha egy férfihez csapódik, mint hogy Lacó a

pucér fotóját mutogassa és arra kényszerítse, hogy mindennap más palival feküdjön le.

Kati visszatér a szobába, megáll a fiókos szekrénynél, kihúzza az egyik fiókot, matat benne, végül megtalálja, amit keres – egy borítékot. Leül az előbbi helyére, és felém nyújtja. Elveszem, és a borítékból magam elé csúsztatom a fotókat. Többségük tengerparti felvétel. Karesz mindegyiken rajta van, hol Katival, hol hármásban Antival, illetve négyesben, egy nem éppen vonzó lánnyal.

– Mikor ismerkedtél meg Karesszal? – emelem fel azt a fotót, ahol a fiú derűs képpel mosolyog mellette.

A képre néz, kissé elszomorodik.

– A múlt ősszel a moziban – mondja, és felsóhajt.

Hallgat, lakkozott körmét nézi, végül rászánja magát és beszélni kezd. Egyik este Capuán Ibivel moziba mentek. Még mielőtt megváltották a jegyet, odavágódott hozzájuk Karesz és a barátja, Anti. Látásból ismerték már őket. Úgy kéthetenként tűntek fel a táborban, aztán odébbálltak. Tudták róluk, hogy Svédországban élnek. A mozi után beültek a 2001-esbe sörözni, majd együtt tértek vissza a táborba. Másnap Karesz beállított hozzá azzal, hogy nem karcsúsítaná-e be az ingét.

– Izmos, kisportolt srác volt – emlékezik és maga elé mered.

– Hiába volt meg már az olaszom, éreztem, ő más... Hát így kezdődött.

Előrehajol, felnyitja a cizellált cigarettatartó dobozt, gyújtsak rá. Nemet intek, nem dohányzom, hiszen mondtam már. Bár ő tudna leszokni róla – jegyzi meg halkan, és keze alig észrevehetően remeg, amikor kivesz egy szálat. A doboz mellett heverő öngyújtóval tüzet adok, megköszöni, szótlanul fújja a füstöt. Pillantásom arra a képre esik, amelyiken az ismeretlen lány is áll.

– Ez kicsoda? – emelem fel a fotót.

Épp csak rápillant.

– Ibi, akiről az imént beszéltünk.

– Ha írsz neki, említsd meg, hogy Karesz szülei nagyon hálá-

sak, amiért fiuk tragédiájáról oly gyorsan és részletesen tájékoztatta őket.

– Miféle részletekről? – lepődik meg. – Megtudhatnám én is, hogy miket írt?

– Hát persze – bólintok. Aztán lassan, vontatottan, hogy lássam a hatást, idézem a levelet. – Figyelmeztette például Karesz szüleit, hogy rajta kívül bizonyára mások is megírják, mi történt fiukkal, de ne higgyenek a mendemondáknak – fejezem be.

– Mendemondáknak?!

Észreveszem, szemébe villan a gúnnyal kevert érdeklődés, ugyanakkor zavarban is van.

– Igen, a mendemondáknak – hangsúlyozom szándékosan. – Karesz apjával törtük is rajta a fejünket, mire célozhatott az ismeretlen levélíró. Annál is inkább, mert a fiú karácsony előtt még azt írta, javában készül a félévi vizsgákra. Capuán aztán megtudtam, mit takar ez a mendemonda.

Rövid szünetet tartok és merőn nézek a szemébe, ám elfordítja tekintetét. Én pedig határozott hangon folytatom:

– Karesz pornót csempészett Olaszországba. Egy ilyen útja után történt a tragédia. Janó, akit jól ismersz, említette, hogy a halála előtti napon Ibivel hiába mentetek elé Rómába.

Tájékozottságom meglepi, kínosan feszeng. Szaporábban szívja cigarettáját, végül ingerülten szétmorzsolja a hamutál-cán.

– Nézd, nem szívesen beszélek róla, bár a táborban nyílt titok volt, hogy Karesz mit keres oly gyakran Olaszországban – kezd mentegetőzni. – Hidd el, nemcsak ő hozott pornót, hanem mások is. Amikor megismerkedtünk, akkor már csak Anti volt a társa, korábban négyen szervezték ezeket az utakat, de egy-egy szállítmány – ahogy Karesz nekem elmesélte – szőrén-szálán eltűnt. Valaki vagy valakik lelopták a vonatról. Egymást gyanúsították, összebalhéztak és végül haraggal szétváltak.

Újabb cigarettáért nyúl, felvenné az öngyújtót is, de megelőzőm. Idegesen szívja le a füstöt. Türelmesen kivárom, hogy nógatas nélkül tovább folytassa.

Cigarettája már feléig leég, amikor belekezd.

– A szexlapokat Malmöben vagy Koppenhágában, nem is tudom, hol rakták fel a vonatra. Utána ugyanazzal a vonattal, hamis útlevéllal lejöttek Olaszországba, leszedték az árut és jó pénzért túladtak rajta. Egy-két napot Capuán töltöttek, aztán visszautaztak északra. Karesz november végén itt maradt. Ugyanis Malmöben beszerveztek egy új fiút, Pipit. Ez a srác és Anti felrakták a bőröndöket a csőbe, Karesz meg Rómában leszedte. Persze egyedül képtelen lett volna rá. Engem és Ibit kért meg, hogy segítsünk. A mi dolgunk volt, hogy a személykocsi végéjébe senki ne mehessen be, ameddig ő bent ügyködik. Az első alkalommal, minden rendben ment, de másodszor hiába mentünk Rómába. Karesz felmászott a csőbe, az áru meg sehol. Telefonált Antinak. Ő feladta a bőröndöket, legalábbis ezt állította. Karesz nagyon elkenődött, de kérte Antit, gyorsan küldje a következő szállítmányt. Az sem érkezett meg, sőt az utána következő sem.

– Karesz mit szólt?

– Rettentően odavolt. Antit is meggyanúsította, összejátszik valakikkel és ki akarják őt semmizni. A bajt csak tetézte, hogy elveszítette a vevőkörének a bizalmát, mert aki csak ígéri a pornót, de nem hozza, arról gyanítják, hogy rászállt a rendőrség, jobb ha távol tartják magukat tőle. Neki természetesen új piac után kellett néznie. Ekkor beszélt Janóval és fűzni kezdte a srácot, hogy társuljon vele, hozza össze őt megbízható emberekkel. Akkor, akár hetente kétszer is hoz pornót, szexfilmet, ha kell, füvet is. Janó hallani sem akart az üzletről, annyit viszont megtett, hogy Casertában felhajtott egy palit, aki három bőrönd pornót hajlandó volt átvenni.

– Karesz felutazott Malmöbe?

– Igen, az volt a terve, hogy Pipivel végigkísérik az árut, a csőben.

– És attól mit várt?

– Ha az olasz hatóságok szedik le a szállítmányt, semmit sem tehetnek, buknak maguk is. De Karesz meg akarta tudni, ki a

tolvaj. Az volt a meggyőződése, magyar srácok keze van a dologban, és ezért vállalta a rizikót.

– Tegyük fel, igaza volt, magyar fiúk lopták meg. Hogy akart velük szemben fellépni a vonaton?

– Nyilván volt terve erre is. Talán pisztolyt fog rájuk, vagy... mit tudom én.

A cigarettája közben végigégett, elnyomja a csikket, megnyalja ajkát és szárazan köhint egyet.

– Ne haragudj, én iszom valamit.

Kecsesen feláll, a bárszekrényhez lép, önt magának valami tömény italt, egyből felhajtja, kissé megrázkódik, majd visszaül a fotelba. Újból ra akar gyújtani, de aztán ingerülten lecsapja a doboz fedelét. Rám néz, tekintete nyílt és őszinte. Nekem is az a véleményem, hogy eddig semmit sem hallgatott el. De még nem jutottunk el a történetük végére, a rázósabb dolgok ezután következnek.

– Ibivel elébe mentetek Rómába – veszem fel a félbeszakadt beszélgetés fonalát. – Mi történt azután?

– Egy srác is jött velünk, hogy lecsavarozza a deklit, de se Karesz, se Pipi nem volt a vonaton. Rómából felhívtuk Antit, de a lakásán nem vették fel a telefont. Arra gondoltam, elkapták őket, és izgultam, minket is bajba kevernek.

– Másnap délelőtt betoppant Karesz.

– Igen. Rettenetesen nézett ki – keseredik meg hangja a visszaemlékezéstől. – Képzeld el, másfél napig feküdni a csőben, felülni sem lehet, a menekülés, az izgalom teljesen kikészítette.

– És Pipi mikorra ért Capuára?

– Ő nem jelentkezett, talán elfogták.

– Mit mesélt Karesz, mi történt velük útközben?

– Az olasz határ és Milánó között kiemelték a lemezt a vécé mennyezetén és valaki bevilágított, látták, hogy egyenruhás, többen lehettek, mert aki felmászott, olaszul beszólt nekik. Abban biztosak voltak, hogy nem magyar, mert akcentus nélkül beszélt a nyelvet. Kareszék pokrócba burkolva feküdtek, nyilván nem vette észre őket, leadogatta a bőröndöket, utána

visszatette a zárólapot. Pipi nagyon odavolt. Azt hajtogatta, ő nem marad tovább a csőben, mert ha felplankolták az árut, csapdát állíthattak, s akkor jobb túlesni az egészen. Lemászott, majd visszaszólt és sürgette Kareszt, jöjjön le ő is gyorsan, tiszta a levegő. Pipivel abban maradtak, külön-külön menekülnek és majd Capuán találkoznak. Karesz már az első állomáson le szállt, és stoppal elvergődött hozzám a menekülttáborba. Nagyon el volt keseredve, az utolsó koronájukat fektették az áruba és odaveszett. Hiába vigasztaltam, örüljön, hogy ép bőrrel megúszta és nem csukták börtönbe. Csak tovább morfondírozott: miért nem vették észre őket, az egyenruhás miért nem csúszott beljebb, hogy meggyőződjék, tényleg nincs a csőben senki. Nekik csak a bőrrönd kellett. Az volt a gyanúja, hogy mégis magyarok voltak, ők lopták meg, ők tették tönkre. Korábbi társaira gyanakodott és égre-földre esküdözött, megfizet nekik.

Én is gyanítom, hogy nem hivatalos személyek jártak a vonaton, nem ők világítottak a csőbe. Dóri jut eszembe, néhány órája hencegett azzal, milyen fineszes fiúk a haverjai, egyenruhájuk is van, amit akkor visznek magukkal, ha vagon jön, áru, amit másoktól elorozhatnak. De ki árulta el, hogy hol rejtőznek? Hová tűnhetett Pipi? És mit keresett Anti éppen ebben az időpontban Dániában? Karesz a szüleinek legalábbis ezt állította, amikor telefonon beszéltek vele. Ha sikerül, Malmöben majd megkérdezem tőle. Talán Pipivel is összeakadok, hacsak nem ül valamelyik olasz börtönben.

– Karesz mit csinált, miután betoppant hozzád? – sürgetem kíváncsian.

– Késő délutánig aludt. Rosszkedvűen ébredt. Volt nála kábítószer, valamilyen bogyót bekapott, hogy feldobja magát, aztán füvet is szívott. Este én javasoltam, menjünk el a Due Mille Unóba. Bár ne hívtam volna oda.

Homloka elsötétül, szeme bánatosan rebben. Lehorgasztja fejét, és az asztalterítőt simogatja. Megértem felindulását, mert azon kívül, hogy a bárba hívta a fiút, más is történt, azért furdalja a lelkiismeret.

– Min vesztetek össze a bárban?
– Ibi írt erről? – kapja fel a fejét fölöttébb izgatottan.
– Nem ő írta meg – mondom halkán. – A fiúktól tudom. Nos, min vesztetek össze?
– Carlo miatt.
– Karesz is tudott az olaszról?
– Igen, de nem érdekelte az, hogy hetenként egyszer találkozom vele. Nekem Carlo és nem ő jelentette a biztonságot – legyint. – Karesztől néhány ezer lirán kívül semmit sem kaptam, Carlo pedig... no de nem ez a lényeg. Karesz azt kívánta, kérjek az olasztól neki pénzt, egymillió lírát. Persze csak kölcsön, kamatra, hogy újra talpra állhasson. Kieszelt valamit, miképpen hozza be az árut, s az is szentség, hogy többet senkivel nem közösködik – hajtogatta. A leghatározottabban visszautasítottam. Ha én nem akarok kérni, legalább hozzam össze vele, a többit bízzam rá – erősködött. Szó sem lehet róla. A végén csúnyán összevitatkoztunk.

Elhallgat, remegő kézzel újabb cigarettára gyújt. Látom, felkavarja az emlékezés.

– Nem szívsz túl sokat?
– Ne csodálkozz – feleli zaklatottan.
Kivárom, míg megnyugszik valamelyest, aztán rákérdzek.
– Bütyök akkor már a bárban volt?
– Akkor jött be, amikor Karesznak nyomatékosan megmondtam, hagyja ki a játékból az olaszt. Még nem tudtam, hogy ő a Bütyök. A fiú vigyorogva ráköszönt Kareszra, az meg, látszott rajta, nagyon meglepődött. Ekkor tudtam meg, kicsoda ő, és hogy nyáron még üzlettársak voltak. Biztosra vette, Bütyök lopta meg cimboráival és most átjött Latináról, csak tudná, hogy miért. De még az este leszámol vele, keres neki egy állóhelyet a tengerben – fenyegetőzött. Nekem ebből elég, mondtam és faképnél hagytam.

Mit beszél ez a lány? – vág belém a kétely. Eddig tudtam követni, de mi van a tengerrel? Lehet, hogy elhallottam valamit? Kérdezném is, de sajnálom háborgatni. Ahogy ül lehunyt

szemmel, összekucorodva a fotelban, olyan mint egy megvert gyerek.

– Azóta is furdal a lelkiismeret – szólal meg rövid hallgatás után. – Ha akkor nem hagyom ott...

– Mire gondoltál, mikor a halálhírét hozták? – vágok a szavába.

– Arra, hogy megölték – suttogja.

– És ha öngyilkos lett?

– Ugyan már! Nem jól ismerted, ha ezt elhiszed. Képtelenség, hiszen sokkal nagyratörőbb volt annál, hogysem egy kudarc miatt a folyóba ölje magát. Szerintem megölték.

– Ugyan ki?

– Először Bütyökre gondoltam. Bár Karesz erősebb volt nála, úgy véltem, a hosszú út, az ital, no meg a narkó annyira legyengítette, hogy ha összeakadtak, Bütyök könnyűszerrel keresett Karesznek egy állóhelyet a tengerben.

Már megint a tenger és az állóhely. Mégsem ezt firtatom.

– Említetted akkor valakinek, hogy kire gyanakszol?

– Mi értelme lett volna? – legyint lemondóan. – Carlóval aznap este találkám volt, észre is vette, hogy nem olyan vagyok, mint máskor. Ne haragudj, mondtam neki, az egyik honfitársamat reggel holtan húzták ki a Volturnóból. Reggel megkértem Rómába menet, tegyen le Latinán, mert a gyászhiért közölnöm kell néhány ismerőseivel. Persze Bütyökkel akartam beszélni. Amint rátaláltam, nekiestem: mit csináltál Karesszal? „Ha tudni akarod, munkát ajánlottam neki” – felelte hetykén. Egy frászt, a folyóba ölted... Ha láttad volna, hogy megrémült. Ne tagadd, te tetted, vádoltam tovább. Úgy nézett rám, mint egy eszelősré. Neki ilyet ne mondjak, ő nem is ölhetette meg, a bárból egyenesen Latinára jött. Tanú rá az a fiú, akit áthozott magával. És fogjam be a szám, ne rágalmazzam őt, mert csúnyán megjárhatom.

– Van tehát alibije – jegyzem meg.

– Akkor még nem tudtam – bólint Kati. – Azzal a fiúval, akit Latinára hozott, csak napokkal később beszéltem. De a srác azt is megemlítette, hogy a kocsiban a hátsó ülésen egy hosszú

hajú fiú aludt. Csak akkor vette észre, amikor Latinára értek és Büttyök felébresztette.

Meglepő fordulat.

– A nevét nem tudod?

– De igen. Pityu. Amikor Büttyökkel vitáztam, ott állt a közepében és nagyon fülelt. Először rettentően megrémült, és mint egy részeg, öklendezni kezdett. Büttyök még rá is szólt: mi lelt, Pityu?

Ki lehet ez a Pityu? Talán az a srác, akivel reggel Latinán találkoztam. A hosszú haj nem jelent semmit, ma ez a divat. Capuán is majdnem mindenkinek a válláig ért a sörénye. Az István, illetve a Pityu is gyakori név. Egyébként is a hátsó ülésen aludt, amikor Büttyök a 2001. előtt beült a kocsiba.

– Láttad őt holtan is?

– Nem, dehogy, isten őrizz! – tiltakozik hevesen. – Képtelen lettem volna rá. Jobb így. Legalább úgy maradt meg az emlékezetemben, amilyen az életben volt. Vidáman, tele élni vágyással. Micsoda tervei voltak! Képzeld, december elején még javában számolt: ha egy úton megkeres négy-öt milliót, akkor egy hónap alatt tizenkétf milliót és egy-két év alatt ennyi és ennyi milliója lesz. Az volt a vágya, hogy villát épít valahol Nápoly és Gaeta között vagy Caprin, meg hogy egy jó márkájú kocsit vesz. Figyelmeztettem néhányszor, jobb az ilyen ábrándozást és az egész ügyet időben abbahagyni, de nem hallgatott rám.

Miközben beszél, a fotókat nézegeti. Hármat kiválaszt magának, a többit elém tolja.

– Ezeket elviheted.

Borítékba csúsztatom a képeket és a táskába teszem. Saci lép a szobába. Rajta is fehér hosszú nadrág van, paprikapiros blúzzal. Hajába masnit kötött, szemét, arcát is kifestette. Kati feláll, körbeforgatja.

– Klassz vagy – mondja elismerően.

– Tetszeni fogok a hapsinak? – ragyog Saci képe.

– De még mennyire – biztatja Kati. – Délután már be is mutatunk neki.

– És mondd, milyen, nem kapok tőle hányingert?

– Ugyan már, még ötven sincs.

Rám se figyelnek, annyira el vannak foglalva egymással. Ahogy ott ülök magamban, rá kell döbbernem, Karesz halálának körülményeiről semmivel sem tudok többet, mint ideérkezésem előtt.

Talán majd Svédországban – reménykedem.

XVI.

Három hét múlva utazom. Késő délután van, amikor a repülőtérről beérek Stockholmba. A Continental szállóban szobát foglallok, majd szétnézek a környéken. Még bennem él a délolaszországi, a római nyüzsgés. Ott az emberek a vendéglők, presszók előtti teraszon üldögélnek ilyentájt, zajosak, hangosak. Itt az utcák csendesek, a svédek otthonülők, bezárkóznak.

A szálloda presszójában üldögélek egy ideig és átgondolom, mihez kezdek holnap. Azt tervezem, hogy először Lantos Marit keresem fel, azután beszélek Dodival, aki az uppsalai egyetemen tanul, és utoljára hagyom a Malmöben élő Antit. Bakos Zsóka mindhármost értesítette már érkezésemről, csak azt nem írta meg, hogy kinél melyik napon jelentkezem. Előttük nem kell titkolnom, hogy újságíró vagyok és mi a szándékom. Abban viszont már nem vagyok biztos, hogy a nyíltság megkönnyíti a dolgom.

Másnap délelőtt taxiba ülök. Magyarázkodás helyett oda-mutatatom a sofőrnek a címet, aki kifuvároz a városszéli lakótelepre és az egyik tízemeletes panelház előtt kitesz. A lift kulcsra zárva, felgyalogolok hát a nyolcadik emeletre. Az ajtó előtt kifújom magam. A névtáblán ez áll: Béla Szabó. Becsengetek. „A kulcsot megint fent hagytad!” – hallom rövid várakozás után a zsörtölődést. Rövidre nyírt hajú, fekete szemű, huszonöt év körüli lány nyit ajtót. A fénykép után ráismerek. Ő viszont az idegen láttán meglepődik és svédül kérdez valamit. Magyarul válaszolok, megmondom a nevem és hogy Budapestről jöttem. Felragyog az arca, és a köntösét igazgatva, előzékenyen betes-

sékel az ízlésesen berendezett szobába. Kér, hogy foglaljak helyet és ő is leül. Előszedem a zsineggel átkötött csomagot, és egy levéllel együtt átadom.

– A szüleid küldik – magyarázom, és észre sem veszem, hogy letegeztem.

A csomagot az asztalra teszi. A levelet pedig sietve felbontja, végigolvassa, majd gondosan összehajtja és a borítékba csúsztatja.

– Szóban nem üzentek? – kérdezi kíváncsian.

– De igen. A mamád csak várja, várja a jövő nyarat és reméli – nevetem el magam –, hogy már az unokáját dajkálhatja, ha kijön látogatóba.

– Az unokára még várnia kell – kacag pirulva. – Egyébként, amint írják, jól megvannak, hál' istennek.

– Igen, nekem is ezt mondták, de látom, te sem panaszkodhatsz – nézek körül a szobában, és a tekintetem elismerően megáll a könyvespolcra beépített színes tévén, a sztereó magnón és a rádión. S hogy végképp feloldódjon, kérem, mutassa meg a lakásukat, a mamája ugyanis a lelkemre kötötte, hogy részletesen számoljak be majd, milyen körülmények között él a lánya és a veje. Először a hálószobába kísér. Bár nem vártak vendéget, mégis tökéletes a rend. A konyha is kínosan tiszta. A lakás egyébként két szoba-összkomfortos. A mellékhelyiségek, a szobákhoz hasonlóan, lakályosak és jól felszereltek.

– Mondd, otthon, a kezdő tanítónői fizetésemből mikor szerezhettem volna egy ilyen lakást? – kérdezi, amikor mindent megmutatott már és leülünk. – Egy ilyen otthon volt a célom, s már teljesült.

– Elég hamar. Mit szeretnél még?

– Két gyereket, egy fiút és egy lányt, és sokat utazni – feleli élénken. – Természetesen mindig délre, ahol jó meleg van.

Eltűnt már a kezdeti merevség, s mint egy jó ismerőstől kérdezi, mivel kínálhat meg. Sört kérek. Három üveggel hoz. Az egyikről leszedi a kupakot, poharakat kerít és szakszerűen töl-töget.

– Odahaza hallottam, pincérkedtél. A hivatásodról végleg lemondtál? – kérdezem.

Leteszi az üveget és értetlenül néz rám.

– Hivatástudatról beszélsz? Ugyan már – legyint, ajkát bigygyesztve. – A hivatástudat nem elég ahhoz, hogy az ember jól éljen. Taníthatnék itt is, már jól beszélem a nyelvet, de a tanítót sehol a világon nem fizetik meg. Otthon nem akartam szakmát változtatni, pláne pincéreskedni. Gondoltam, idekint kezdek új életet, ahol nagyobbak a lehetőségek.

– A start elég jól sikerült.

– Hát igen, férjem, lakásom van, szépen be is rendezkedtünk már – elhallgat, s hogy nem szólok, kis szünet után folytatja. – A szüleim nagyon hiányoznak, bár minden héten váltunk levelet, barátnőm sincs, akivel kibeszélgethetném magam. Svéd barátaink nincsenek, csak magyarok, de azokkal is csak a vendéglőben szoktunk néha szót váltani, de nem járunk össze senkivel.

Félig lehajtom a sört. Ő is megemeli a poharát.

– Zsóka írta, hogy jártál Capuán – mondja és iszik egy keveset. – Még mindig olyan kegyetlen ott az élet?

– Igen – bólintok és nyomban rákérdezek. – Hogy lehet az, hogy Karesz a leveleiben olyan lelkesedve írt erről a szörnyű táborról?

Maga elé néz.

– Az igazság az, hogy nekünk a többiekhez képest valamivel jobb sorunk volt. Nekem az volt a szerencsém, hogy már másnap, mikor odakerültem, összebarátkoztam Ilivel, Anti barátnőjével és az ő révén Karesszal is. Nekik is mázlijuk volt, mert barátjuk, Dodi Svédországból gyakran meglátogatta őket és ellátta őket lírával. Nyilván tudod, hogy Dodi seftelni jött Olaszországba, a fiúk pedig segítettek eladni az árut. Nem volt szükségük arra, hogy verekedjenek a napszámért. De nekünk Ilivel sem kellett olaszokkal ismerkednünk, becsavarogtuk a környéket. Voltunk Nápolyban, Pompejiben, Caprin és így tovább. Mondd, a lányok még mindig árulják magukat a kerítésnél?

– Igen, magam is láttam.
– Szörnyű, ugye? Hogy én mitől menekültem meg!
– Hát igen, de hogy jöttetek ki Svédországba?
– Hamis útlevéllel. Dodi szerezte. Mikor kiértünk, jelentkeztünk a rendőrségen és azt mondtuk, lengyel hajón szöktünk Malmöbe. Beraktak minket egy ragyogó villába és hetekig csak svédül tanultunk.

– Onnan hová mentetek?
– Feljöttünk Stockholmba Dodihoz.
– Neki volt saját lakása?
– Igen, hámszobás kégli egy bontásra ítélt házban. Laktak ott vagy tízen. Mind fiúk, lány egy se. Ezek a srácok csak a mának élnek és nem érdekli őket, mi lesz holnap. Igénytelenek rettentően, nem kell más nekik, csak egy matrac, amin elalhatnak, valami kaja, és kész. De kábítószerük mindig van.

– És miből élnek?
– A kaját lopták. Néha elmentek rabolni. Képzeld, elloptak egy teherautót, tele ruhával. Kínálták aztán nekem is, az ötszáz koronásat százért. Sokan lebuknak közülük. Úgyhogy a fiúk állandóan cserélődtek.

– Velük laktatok?
– Igen, de Dodi elintézte, és mi négyen megkaptuk az egyik szobát. Ott öltöztünk, vetkőztünk egymás előtt. Még azt is tudtuk, ki hányszor ízél éjszaka. Akkor ez a láger után természetesnek tűnt.

– Karesz és Anti állandóan veletek voltak?
– Nem, ők állandóan utaztak.
– Pornó, szexfilm? – adom a tájékoztatást.
– Igen, ilyesmiben. – bólogat. – Nálunk szabadon árulják. Megvettek néhány bőröndre valót és titokban levitték Olaszországba. Aztán visszajöttek Stockholmba, de néhány nap múlva ismét útra keltek. Ilivel állandóan frászban voltunk, hogy egyszer elkapják őket és akkor mi lesz velünk.

Kiiszom a sört. Újabb üveget bont és teleönti a poharakat.
– Miért szakítottál Karesszal?
Homlokát ráncolja.

– Nem könnyű erre egy mondatral felelnem – válaszolja elgondolkozva. – Hogy jobban megértsd, Dodival kezdem. A múlt nyáron majdnem ráfázott, rengeteg pénzük odaveszett, szinte semmijük sem maradt. Nos, Dodi akkor elhatározta, elege van ebből, beiratkozik az egyetemre. Kareszt is rábeszélte, de neki eszébe sem volt tanulni, csak a fél évi ösztöndíjra spekulált, amit előre felvehetett, hogy legyen tőkéje árura, hogy Antival tovább ingázhasson Olaszország és Svédország között. Ők ketten úgy döntöttek, leköltöznek Malmöbe. Karesz engem is hívott, de én elutasítottam. Elegem volt az izgalmakból, az állandó feszültségből. Az igazsághoz tartozik az is, hogy négy évvel idősebb voltam nála, már ezért sem akartam hozzákötni magam. De otthagytam volna akkor is, ha fiatalabb vagyok nála. Én nyugodt életre vágytam és azt is tudtam, hogy közülük sokan lebuktak, börtönbe kerültek.

– Megpróbáltad legalább lebeszélni őt az utazgatásokról?

– Igen, de leintett. Mit akarok tőle, járjon egyetemre és évekig ne keressen semmit? Az volt a véleménye, hogy munkából senki sem gazdagszik meg. Ráér abbahagyni, ha már megszedi magát.

– Kitől tudod, hogy meghalt?

– Doditól. Ili épp nálunk vendégeskedett akkor. Teljesen odavolt ő is, ráadásul Antit Karesz elutazásakor elkapta a rendőrség.

– Nem Dániában volt?

– Dániában? – kapja fel a fejét csodálkozva.

– Karesz apjának ugyanis ezt mondta a telefonban.

– Én úgy tudom... – elhallgat, a vállát rándítja. – Kérdezd meg majd tőle te, hol volt akkor. Bár ez már nem is lényeges. Karesz meghalt, feltámasztani nem lehet. Nagyon sajnáltam szegényt. Mi lett az álmaiból? Gondolom, nincs senki, aki legalább a sírját gondozza, ápolja ott idegenben.

Mondani sem kell, magam is látom, hogy felkavarja az emlékezés. Megilletődve félrefordul és mélyet sóhajtott. Közénk telepszik a csend. Hirtelen ajtó nyitódik-csukódik a lakásban, Mari összerezzen, az órájára néz és kisiet a szobából. Suttogást

hallok előbb, de már be is lép egy magas, vékonydongájú, 25–30 év körüli fiatalember, Mari férje, Béla. Szívélyes mosollyal köszönt, mentegetőzik, hogy nem foghat kezét, mert a kocsiját bütykölte és merő olaj – mutatja felém a tenyerét. Míg Béla a fürdőszobában lemossa a szerelés nyomait, Mari még egy poharat tesz az asztalra és visszaül előbbi helyére.

– Bélával hol ismerkedtél meg?

– A pizzériában. Kareszék épp úton voltak és Ilivel bementünk az étterembe, pizzát enni. Béla ott dolgozott mint pincér. Te is magyar vagy, én is, így kezdődött. Higgadt, nyugodt fiú. Megégette már magát korábban, és akkor megfogadta, soha többé nem csinál olyasmit, amiért lecsukhatják. Tetszett nekem, idősebb is nálam, gondoltam, mellette nyugodt életem lesz. Nem is csalódtam. Karesszal ezek után már könnyen szakítottam.

A férje lép a szobába. Mari azonnal elhallgat. Béla most már kezét fog velem, aztán odahúzza az állólámpa mellől a fotelt és közénk ül. Tölt magának az üvegből, közben felesége figyelmezteti, egy pohárnál álljon meg, mert hamarosan volán mellé kell ülnie. Én pedig előadom tervemet: Svédországba kivándorolt, húsz év körüli magyar fiatalokról szeretnék írni. Elsősorban azokról, akik Olaszországból, a capuai táborból jöttek. Bólogatva mondja, ő is onnan jött négy évvel ezelőtt. Ha nem zavar, hogy közelebb van már a harminchoz, mint a húszhoz, szívesen elmeséli, miken ment keresztül, amíg idáig eljutott. Ha jól belegondol, ő sem volt különben azoknál, akik például egy évvel ezelőtt tették svéd földre a lábukat. Véleménye szerint a többség néhány esztendő után úgy, mint ő, lehiggad és beáll a sorba. Szívesen meghallgatom – bólintok beleegyezően.

Béla azzal kezdi történetét, hogy vízvezeték-szerelő és kisebb munkahelyi súrlódások adták kezébe a vándorbotot. Igazságtalannak tartotta, és szerfelett bosszantotta például az, hogy a jövő-menő embereket magasabb órabérrel vették fel, mint amilyen neki volt. És hiába lamentáltak azért is, hogy aki kilépett és a téesz melléüzeméhez vitte át a munkakönyvét, de továbbra is náluk dolgozott mint a téesz kihelyezett embere,

majdnem kétszer annyit kereshetett, mint korábban. Az egyik barátja – ma már Amerikában él – addig rágta a fülét, nézzék meg, milyen világ van nyugaton, mígnem vele együtt lelécelt. Aztán egy évig élt a capuai táborban, várva, hogy továbbjut.

– Írták, hogy jártál Capuán.

Bólintok.

– Akkor magad is láttad, mi van ott – folytatja. – Se rendes kaja, se meló, se cigaretta, semmi. Idegileg kezdtem már kikészülni. Mentem volna inkább haza, de szégyelltem, hogy a képembe mondják: na lám, hát meggondoltad magad.

– A barátod Amerikába ment. Te miért Svédországot választottad?

– Mert nyugodt, kiegyensúlyozott ország és Európában van. Ezért.

Capua után a svédországi menekülttábor, illetve a kastély, ahol ideiglenesen elszállásolták őket, mennyországnak tűnt a szemében. Egy hónapig orvosi megfigyelés alatt tartották őket, nincs-e valami fertőző betegségük, persze közben fel is hizlalták valamennyiüket. Rájuk is fért. Majd nyelviskola következett. Aki nem járt el az órákra, nem kapott zsebpénzt. Ő tanult szorgalmasan, nyelvtudással mégis jobban boldogul az ember. Először a malmői hajógyárban helyezkedett el, csőszerelőnek vették fel, de hegesztőnek osztották be. Mondta, ehhez nem ért. Nem tesz semmit, mondták, és átképezték.

– Elvégeztem a tanfolyamot, de a beosztás nagyon bántotta a lelkivilágom – hangsúlyozza. – Én nem egyszerű hegesztő vagyok, többet tudok, kértem, hadd legyen csőszerelő, ahogy ígérték, amikor felvettek. Jól bírom már a nyelvet, meg tudom értetni magamat a munkatársaimmal. De a szakszervezet – itt nagy szava van – nem engedte. Csőszerelőként csak a svédek dolgozhattak, persze, mert jóval többet lehetett azzal keresni. Egy ideig vártam, bizakodtam, hátha áthelyeznek, végül begorombultam és elmentem betegállományba.

A sok beszédől nyilván kiszáradt a szája, mert ajka szélét a nyelvével megnedvesíti. Aztán észbe kap, ott áll előtte a söröspohár, megemeli és engem is biztat, igyak csak. Mari is felhajtja

maradék sörét, aztán feláll, elnézést kér, de rendbe kell hoznia magát. Két órákor az étteremben kell lenniük.

Kettesben maradunk.

– Tényleg beteg voltál?

– A fenét, csak dühös, hogy kitolnak velem. Az ember itt könnyen kiirathatja magát és majdnem a teljes fizetését megkapja. Gondoltam, a táppénzhez még jócskán hozzákeresek. Mit gondolsz, mivel lehet itt könnyen sok pénzt keresni?

– Fogalmam sincs.

– Narkotikumokkal. Behozzák Dániából és itt titokban árusítják. Csak kell valaki, aki vállalja a rizikót és áthozza először a dán, majd a svéd vámon.

– Te mertél rá vállalkozni?

– Igen, szárnyas hajón félórás út az egész és nagy pénzeket fizetnek érte.

– Hogy kerültél kapcsolatba velük?

– Neveket nem mondok – koppant az asztalra határozottan.

– Malmöben élt annak idején egy ötvenhatos magyar disszidens, lebujtulajdonos. Nagy tételben vette a narkót odaát Dániában és grammonként árulta, de nem ő, hanem frissiben kikerülő magyar srácokat bízott meg vele. Elég jól ismertem a hapsit, ő szólt nekem, hogy Koppenhágában megveszi az árut, és én hozzam át. Persze nemcsak én hoztam át neki a hasist, hanem sokan mások is, mind magyarok. Azok a srácok, akik Malmöben élnek, ki vannak téve az ilyen kísértésnek, mert egy félórás úton, ha sikerül, többet kereshetnek, mint a gyárban egy fél hónap alatt. Biztosra vettem, hogy nem csípnek el, bár az első utamon elkapott a félsz, de aztán ment minden, mint a karikacsapás. Sikerült másodszorra, ötödszörré. Mondtam magamban, Béla, te megfogtad végre az isten lábát. Nem érdekelt engem, hogy a megbízóm a százszorosát is megkeresi rajtam. De a hetedik utamon elkaptak.

– Hogy buktál le?

– Csak gyanítom – mondja, és rágyújt egy cigarettára. – A kábítószerpiacon igen nagy a konkurrenciaharc a maffiák között. Koppenhágában valaki lefigyelhette, hogy a megbízóm

hol veszi az árut, és ki megy érte. Most már sejtem, ki követhetett engem. Az az ember, aki, amikor a szárnyashajó kikötött Malmöben, odajött hozzám és tüzet kért. Így mutatott meg a vámosoknak, mert alig léptem a partra, máris kiemelték a tömegből.

– Mennyire ítélték?

– Kilenc hónapra. Nem kaptam volna annyit, ha elárulom, honnan hoztam és kinek vittem. De én tartottam a számat. Ha elköpöm, nekem végem, elkapnak, követ kötnek a lábamra és keresnek egy állóhelyet a számomra a tengerben.

Innen ered hát a szólásmondás: „Állóhely a tengerben”. Karesz is ezzel fenyegetőzött, amikor Capuán a 2001-esben meglátta Bütyököt. Az árulót a tengerbe fojtják. Karesz nyilván képtelen megemlékezni a tengerrel, s közben a Voltornóra gondolt. De nem Bütyök fulladt a vízbe, hanem ő. Lehetséges, hogy azok álltak bosszút, akiket ő csapott be korábban. Ki tudhatja ma már? Hogy mi jár most a fejében, Bélával nem tudatom, nem is célzok rá. A különböző kábítószerekről, hatásukról érdeklődöm inkább és végül megkérdezem, ő „pipázott-e”.

– Igen, kíváncsiságból – bólint és közben mélyeket szippant, majd elnyomja a csikket.

– Mit éreztél?

– Ha valaki csak felmutatta az ujját, máris nevetgéltem, egyébként nincs benne semmi különös. Csak utána... a vége felé erőt vesz az emberen valami, mintha le lenne betonozva. Kábán ültem a széken, beszéltem magamban, hogy fel kéne állnom és inni egy pohár sört. De nem tudtam felkelni, mert olyan gyenge voltam. Pedig nem voltam ám gyenge, csak úgy éreztem. Még vagy háromszor pipáztam, aztán végleg abbahagytam, féltem, hogy rászokom, mint erre itt – mutatja a tövig égett csikket a hamutálcán.

– Sokan szoknak rá a magyar srácok közül?

– Nem mondhatom, a legtöbb csak megkóstolja, mint ahogy én, kíváncsiságból el-elszív egy pipával, vagy beszúr magának, de nem kap rá, csak a pénzt keresi vele.

– Könnyen belemennek, hogy áthozzák a vámon?

– Hát persze, főként azok, akik csak néhány hónapja jöttek át. Könnyen elérhető nagy pénzeket szimatolnak. De előbb-utóbb rájönnek: a kábítószeren csak azok gazdagodnak meg, akiknek hozzák. Sűrűn nem ingázhatnak a kompon, mert hamar kiszúrják őket és lebuknak. Némelyiket közben elkapja a hév, megfújja a cuccot és eladja. De már szedheti is a sátorfáját, mert nincs pardon. Ezeknek a fiatal tacsókóknak jövedelmezőbb üzlet a pornó és a szexfilm. Vásárolnak vagy lopnak néhány százat és leviszik délre. Ha mázlijuk van, nem kapják el őket, ha nincs, oda a pénz, mennek a síttrre.

– Egyik sem dolgozik?

– Malmöben? – néz rám csodálkozva. – Ott ugyan nem. Az olasz táborokból a legtöbben azért kérik magukat Svédországba, mert azt hiszik, itt minden az ölükbe hull. A lágerben teledumálják egymás fejét és átjönnek ide linkeskedni. Mindegy nekik, mivel szerzik a pénzt, csak ne kelljen dolgozni. Mindennapos eset, amit most elmondok. Ülök a sörözőben még Malmöben, odajön hozzám két taknyos. „Béla, adj két koronát.” Ott a magyarok ismerik egymást, rólam pedig tudták, hogy van állandó munkám. Adtam nekik két koronát, vesznek érte kenyeret, eszik üresen vagy lopnak hozzá konzervet, egyebet. Az egyik feltartja a boltost valami dumával, a másik közben elemeli, amit tud. A rámenősebbek – ismertem ilyeneket – feltörik a kirakatokat is, lopnak, rabolnak, aztán a szajrét passzra verik és abból élnek.

Csak hallgatom és eltűnődöm. Béla fogja a harmadik üveg sört és felnyitja. Aztán óvatosan, nehogy a hab kicsorogjon, önt a poharunkba.

– Malmöbe is lemész? – kérdezi.

– Igen, Anti vár. Ismered őt?

– Csak a feleségét. Nos, ha ott leszel, Anti majd elmeséli, mi mindennel foglalkoznak Malmöben ifjú honfitársaid. Teszem azt, összeállnak néhányan és nyitnak egy klubot, gondolhatod persze, hogy illegálisan.

– Miféle klubot?

– Afféle lebujt, ahol van rulett, mindenféle hazárdjáték, szeszes ital és a vendégeknek fiatal, szinte gyereklányok is. Kábítószert is kaphatsz, de csak akkor, ha ismernek. Kimész a vécére, kapod a hasist és adod a pénzt. Ez a rend ott. Nem ajánlom, hogy ilyen helyre betedd a lábad, még kíváncsiságból sem, mert rád sütik, hogy szimatolsz, s mire kimagyarázod magad, agyba-főbe vernek. S ez még a jobbik eset, mert járhat szeszszabbul is.

Megköszönöm a figyelmeztetést, s mondom Bélának, meszsze ívben elkerülöm majd az efféle klubokat. Nincs is ott dolgom. Antival a lakásukon is tudok beszélni. De hol keressem Bütyököt? És Pipit? Meglehet, hiába érdeklődöm utánuk, mert éppen úton vannak. Eszembe jut Pityu. Valószínű, ő is ilyen klubba akar betársulni, amelyről az imént hallottam. De kivel akar közösködni? Gondolataimból Béla zökkent ki.

– Ezekből a lebujokból egészen jól megélnek, persze csak addig, amíg a rendőrség rajtuk nem üt. Akkor aztán vagy megússzák, vagy sem. De ezek a nagyravágyó srácok nem törődnek a veszéllyel, nem is izgatja más őket, csak pénz. Egyetlen cél lebeg előttük; minél hamarabb, jó csomó dohányt szerezzenek, aztán éljék világukat a maguk módján. Ma már ők is tudják az igazságot, munkából ripsz-ropsz meggazdagodni Nyugaton, főként Svédországban lehetetlen, olyan nagy az adó.

– Valamire csak viheti az ember – nézek rá kételkedően.

– Ahogy mondd, valamire, szép lassan, de milliomos akkor sem lesz belőle. Én sem leszek az. Soha.

S Bélából ömlik a szó: amikor kiszabadult a börtönből, ott hagyta Malmőt, feljött Stockholmba. Az egyik gyárban kapott munkát, fél év után lakást is, de nem ingyen. Később kilépett onnan és a nagyobb kereset reményében pincér lett egy olasz vendéglőjében. A forgalma elég nagy, tízen szolgálnak fel. Marit is odavitte, aki akkor még csak a menyasszonya volt. Ingyen kapnak ebédet, vacsorát, így többet tudnak megtakarítani, és hamarabb fizethetik ki adósságukat. Feleségével már azt tervezik, hogy a tengerparton vesznek telket, később faházat építenek rá. Motorcsónak is kell, mert az itt afféle státus-

szimbólum. Sajnos a tenger nyáron is hideg, ezért Spanyolországban nyaralnak majd. Havi fizetésükből egy hónapig urasan élélhetnek. Úgy érzem, egy cseppet sem hencegve, száraz tényként sorolja, mire jutottak eddig. Elismerőleg bólogatok és pusztá kíváncsiságból megkérdezem, a színes tévé náluk mibe kerül?

– Jutányosan vettem, ezt is, azt is – mutat a tévére és sztereó magnóra. – A haverok hozták – teszi hozzá sokat sejtető mosollyal. – A bolti ár huszonöt százalékáért ideadták.

Mari útra készen jön a szobába. Vajszínű szoknyájában, élénkpiros blúzában, magas sarkú cipőben még nyúlánkabbnak tűnik. Formás lába van és határozottan szép arca. Komolyan szól férjének, indulniuk kell már, nekem pedig felajánlja, bevisznek a városba kocsival.

Öreg Volkswagenjük az épület előtti parkírozóban áll. Béla ül volánhoz. Útközben Marié a szó: tőle tudom, hogy fix fizetésük nincs, bérként azt a 13 százalékot kapják, amit kiszolgálásért a vendégeknek felszámolnak. Ezután fizetik az adót. A borraló a plusz pénz, így sem keresnek rosszul. Béla eddig hallgatott, most azon kezd keseregni, hogy emelték a benzin árát. De rajtuk nem fognak ki, pincér kollégájával – aki a szomszédos épületben lakik – megbeszéli, naponként váltva, hol az egyikük, hol a másikuk kocsijával menjenek dolgozni. „Így gazdaságosabb” – pillant felém, hogy mit szólok az ötletéhez. Csak helyeselni tudom a leleményességét s ebben maradunk. Mari fészkelődik az ülésen, és panaszkodik: a svéd állampolgárságra évekig kell várniuk, és addig sajnos nem látogathatnak haza. Vigasztalom, majd csak eljön az az idő is.

Az olasz vendéglője előtt szállunk ki. Béla félreáll a kocsival. Mari még tartóztat, este feltétlenül nézzek be az étterembe, ha jó olaszos ételt akarok enni. Egyébként, ha nincs ellene kifogásom, bemutat egy-két magyarnak, aki már hosszú évek óta él idekint. Megígérem, hogy Dodival vagy nélküle, feltétlenül eljövök.

Hat óra tájban megyek vissza Mariék munkahelyére. Dodival közben sikerült telefonon beszélnem. Megígérte a srác, hogy legkésőbb hét órára értem jön a vendéglőbe, sőt azt is, hogy elvisz abba a házba, ahol annak idején Karesszal laktak. Ott most is magyar fiúk élnek. Mari, amint meglát, elém siet, mutatja az asztalt, hová üljek le. Makarónit és sört rendelek nála, és elújságolom, hogy Dodi bejön Uppsalából. „Ha Karesz annak idején hallgat rá...” – nem fejezi be, csak legyint szomorúan és továbblép a szomszédos asztalhoz, hogy felvegye ott is a rendelést.

A makaróniban nincs semmi különös, a hagyományos olasz ízt érzem. Amint végzek a bőséges adaggal, Mari odajön, leszedi a tányért és majdnem súgva mondja: „Tőlem balra a harmadik asztalnál egy magyar mérnök ül.” Odalesek, harmincöt év körüli, enyhén kopaszodó szemüveges férfit látok, sört önt éppen a poharába. „Szóljak neki?” – kérdezi Mari. Bólintok, telik az időből az ismerkedésre, Dodira amúgy is várnom kell.

A férfi fogja a poharát, az üveget és átül az asztalomhoz. Bemutatkozunk egymásnak, ő csak a keresztnévét mondja: Elemér. És ahogy az már idegenben szokás a magyarok között, nyomban tegeződünk. Leplezetlen kíváncsisággal mér végig.

– Hallom, újságíró vagy.

– Igen, és az itt élő magyar fiatalokról szeretnék írni.

– Az igazat?

– Csakis.

– Hát... – hümmög.

Kétkedve néz rám, hiszi is meg nem is. Mármint, hogy az igazat fogom írni valóban. Meg se kísérel meggyőzni. Még az olaszországi utam előtt megfogadtam, essék bármilyen nehezemre, vitába nem keveredek senkivel. Egyrészt értelmetlen lenne, másrészt mert azt hinnék, agitálni jöttem, azzal pedig mindent elrontanék. Elemér megtörli szemüvegét és gunyoros hangon megjegyzi: akkor ő nem téma nekem, mert amikor a menyasszonyával Magyarországról eljött, 27 esztendő volt:

S anélkül, hogy faggatnám vagy kérlelném, sorolni kezdi élete főbb állomásait. Otthon egy kis afférja támadt a Btk-val, valójában nem nagy ügy, de jobbnak látta, ha időben lelécel. Az olaszországi táborok már csak feledni való távoli rossz emlékként élnek benne. Szerencséje volt, hogy Svédországot választotta új hazájának, mert itt igen magas az életszínvonal, bár az is igaz – ismeri el sietve –, hogy ez az ország 170 éve nem viselt háborút, és 1932 óta szociáldemokrata kormány van hatalmon, melynek vezetésével megteremtették a szocializmust, skandináv módon. A szociális juttatás mértéke náluk a legmagasabb a világon. S az eminens diák módjára sorolja: a nyugdíjkorhatár 67 év, a legalacsonyabb nyugdíj pedig évi 8000 korona. Aki beteg, fizetésének 90 százalékát kapja táppénzként. Egy fiatal munkanélküli egyedülálló anya, havi 800 korona segélyt kap. A családi pótlék gyermekeként évi 1500 korona. Az átlagos szakmunkás évi bére 30 000–35 000 korona. Igaz ebből körülbelül 25 százalékot különböző adók címén levonnak. De így sem kevés ami marad.

– Jól készültél – nevetem el magam, de a mérnököm nem zavartatja magát és tempósan folytatja. – Lakáshoz mindenki hozzájuthat, de a lakbér őrült drága, a munkatempó nagyobb, mint odahaza s hamar tönkreteszi az embert.

Magáról csak annyit mond, hogy jól keres, két gyermeke van, a felesége nem dolgozik, a háztartást vezeti. Mindenük megvan, saját nyaralójuk is a tengerparton és mindez a fizetésből.

– Sajnos, egyvalami hiányzik, nem is hinnéd, a hazai atmoszféra. A külföldi itt mindig idegen marad, és ezt nehezen lehet elviselni – jegyzi meg szkeptikusan. – A nyári szabadság egy hónap, beutazzuk Európát, ez nagyon jó dolog. De a további tizenegy hónap sivár, van ugyan mozi, uszoda. És a hosszú, hideg tél. Az ember így előbb-utóbb a lakás rabja lesz. Néha bizony elfog a honvágy.

Mari éppen akkor halad el mellettünk, ételt visz valamelyik asztalhoz. Hallja a mérnök utolsó szavait, egy pillanatra megáll és évődve odaszól: – Csak az első húsz év nehéz, a többi menni fog.

– Te csak hallgass, még két éve sincs, hogy kijöttél – vág vissza Elemér. S felém fordulva bizonykodik: – A honvágy három-négy év után mindenkit elfog, akár akarja, akár nem. Észrevétlenül lopakodik az ember lelkébe, vagy az idegeibe, nem is tudom, és valamiféle vágyakozás kezdődik benne elhagyott hazája iránt. Minden magyar áru, amit a kirakatokban meglát, bármi, csak magyar legyen, örömet szerez, megnyugvást hoz, ha keveset is, valamit hall, lát szülőföldjéről, az otthoniakról. Van egy klubunk, ott gyakran vetítenek magyar filmet, ha jó, ha nem, mindig telt ház van. Azt hiszem, itt kinn nagyobb sikerük van, mint odahaza.

Leveszi a szemüvegét, szarvasbőrrel megtörli. Merev, elrévedő szemmel tekint rám és körbe az étteremben. Kesernyés hangon folytatja.

– Vágyom haza, a feleségem is. A gyerekeink már itt születtek, ők már nem lesznek magyarok, de svédek sem. Valójában a svéd nem fogad be idegent soha.

– Mi tart vissza, hogy hazagyertek?

– Említettem, hogy egy piti gazdasági ügyem volt otthon. Megpróbáltam másokat utánozni, nekem pechem volt.

– Az már alighanem elévült.

– Meglehet, de odahaza akkor sem vár diadalkapu. Se a szakszervezetbe, se a KISZ-be nem léptem be. Ki állna mellém? Hogy bizonyítsak? Aztán itt már megvan a lakásunk, kocsink, nyaralónk. Kezdjünk mindent előlről? Otthon, mint a szüleim írják, a lakásra évekig várni kell. S ha eladnék is itt mindent, mire átszámolják, otthon bagóra sem tellne belőle.

A bejáratí ajtó felé fordul. Épp akkor lép be egy hatalmas termetű, mackós kinézetű, hasonló korú férfi. Azonnal észrevehette Elemért, mert egyenesen felénk indul.

– Ötvenhatos disszidens, tanár – mondja róla gyorsan a mérnök és bemutat ismerősének, Tamásnak. Rögvest megemlíti, hogy újságíró vagyok, és kikről szeretnék írni. Tamás előbb szétnéz az asztalok között, Marit keresi, amikor meglátja, kezét felemelve jelzi, rendelni akar, és felém fordul.

– Mi célod az írással, a fiatalok visszatartása, elrettentése a disszidálástól? – kérdezi nyersen.

Mit feleljek rá?

– A fényképezés, a tényismertetés – mondom.

– Ahá.

Talán bővebben is kommentálná válaszomat, de Mari már ott áll, felveszi a rendelést. Tamás szintén sört kér. Amint magunkra maradunk, megkérdezi, mikor jöttem és meddig maradok. Mondom, ő pedig derűsen közli velem, alighanem egy időben lépjük át a magyar határt, mert rövidesen hazautazik. A nyári szabadságát, amióta svéd állampolgár lett, mindig otthon tölti. Láthatom is rajta, nagyon szereti a hasát, de igazán jót és sokat enni csakis Magyarországon tud.

– Elemér említette, tanár vagy.

– Igen, igazgatóhelyettes vagyok.

– Ez már komoly pozíció.

– Egy külföldi számára... Ahogy vesszük. Gyanítom, kíváncsi vagy rá és ki is faggatsz, miért jöttem el hazulról?

– Elmondhatod, ha akarod, de nem erőltetek.

Ezerkilencszázötvenhatban, mint ahogy sok diák Pesten, ő is hőbörgött és ezek után nem is remélte, hogy felveszik az egyetemre. Lelépett, ami akkor könnyen ment. Svédországban tanári képesítést szerzett, orosz, angolt tanít. Svédül már oly hibátlanul beszél, hogy a kiejtésén senki sem veszi észre, hogy idegen. Svéd nőt vett feleségül, ő is tanár, de egy másik iskolában. A honvágy korábban őt is utolérte, de amióta rendszeresen hazalátogathat, már ritkábban jelentkezik. Ami pedig az otthoni állapotokat illeti, az árubőség, a gépkocsik növekvő száma elképesztő, ismerve a korábbi viszonyokat, őszintén örül a rohamos fejlődésnek. Most már kezdi összehasonlítani – néha-néha – az itteni és az otthoni árakat. Tagadhatatlan, hogy a műszaki cikkek, a ruhaneműk Svédországban olcsóbbak, viszont az élelem nagyon drága. Levonások után az igazgatóhelyettesi fizetésből tisztán 2600 korona marad. Háromszobás, régi házban laknak, a lakbér 600 korona. Felesége majdnem annyit keres, mint ő, így hát nincs okuk a panaszra. Mindenük

megvan, ami a nyugodt, kiegyensúlyozott élethez kell. Többre pedig nem is vágyik.

– A feleséged svéd, akkor téged bizonyára befogadnak.

A fejét rázza.

– Sose fognak igazán. Vannak ugyan svéd barátaink, de ezek elég laza kapcsolatok. Például, ha vendégségben vagyunk valamelyiküknél, és a házigazdának telefonálnak, nem azt mondja, most nem érek rá diskurálni, mert vendégem van, hanem azzal tér ki a beszélgetés elől, hogy hívj máskor, mert egy idegen – értsd alatta, külföldi – van nálam. Már megszoktam, nem figyelek oda, de ezt észre kell venni.

Elemér helyeslően bólogat, neki is vannak hasonló tapasztalatai szép számmal, bár az ő felesége magyar. Most már a beszélgetést igyekszem a fiatalokra terelni. Hogy látják ők a helyzetüket?

– Tudod, az igazság az, hogy mi, akik régebben kijöttünk, nem érintkezünk velük – mondja határozottan a tanár.

– Már csak óvatosságból sem – egészíti ki Tamást a mérnök. – A legtöbb törvénybe ütköző dolgokat művel és csak kompromittálnánk magunkat. Nekem például veszélybe kerülne a svéd állampolgárságom, azt pedig nem kockáztathatom. Egyébként is, mi keresnivalónk lenne ezzel az eléggé züllött társasággal?

Tamás tiltakozón emeli fel a kezét, nem híve az általánosításnak, hangsúlyozza. Az újonnan érkezők nem mindegyike simliskedik. Akadnak köztük olyanok is, akik egyelőre beérik a szerényebb körülményekkel, élnek a felkínált lehetőséggel és tanulnak. Az egyetem elvégzéséhez például 25 ezer korona kölcsönt kapnak az államtól és ezt 25–30 év alatt kell visszafizetniük, ha már dolgoznak.

– Svédországba mostanság vagy azok jönnek ki, akik tudják, lehetőségük van a továbbtanulásra, vagy azok, akiknek nincs szakmájuk, dolgozni se nagyon akarnak, de ugyanakkor szeretnének mielőbb meggazdagodni – sorolja Elemér és kérdőn a tanárra néz, egyetért-e vele. Tamás bólint, a mérnök pedig folytatja. – Ezek a húsz év körüli fiúk többnyire hajlamosak arra, hogy válogatás nélkül, akár illegális úton is megszerezzék ma-

guknak, amire szükségük van. Alig hiszem, hogy otthon is ezt tették volna.

– Induljunk ki abból, hogy milyen okkal-céllal jönnek el hazulról – kezd filozofálni a tanár és széles tenyerét az asztalra teszi. – Kisebb-nagyobb lelki sérülés érte őket, meg otthon nem látták biztosítva az elképzelt jövőjüket, bár meglehet, hogy eleve irreális céljaik voltak. Ez számukra mindegy, abban a hiszemben fognak vándorbotot, hogy nyugaton minden vágyuk menten teljesül. Aztán az első állomáson, az olasz táborokban rádöbbennek, hogy teljesen fals elképzelésük volt a nyugati világról, légvárakat építettek maguknak. Kezd kicsúszni a lábuk alól a talaj. Meggyőződéseim, hogy zömmel labilis jellemek, könnyen befolyásolhatóak, és a lágerállapotok immorális hatására kezdik el a linkeskedést. Nem akarom mentegezni őket, de vannak természetes emberi vágyak, szükségletek, erre pedig pénz kell. Szereznek hát, ahogy tudnak. Amikor kijönnek, könnyűszerrel beszervezik őket például kábítószer-csempészésre. Azt mondják, ma ez a legjövedelmezőbb vállalkozás a világon. Igaz, nekik csak morzsák jutnak a nagy üzletből, de még ez is szép summa munka nélkül. A következményekkel persze nem számolnak, a rizikóval pedig nem törődnek.

Elemér szakítja meg a tanár meditálását: az egyik svéd képes hetilap „Jön a heroin” című cikkében a közelmúltban azt írta, hogy a 20 év körüli svéd fiatalok között egyre inkább tért hódít a kábítószer. Az ottani felmérések szerint az ifjúság 25–30 százaléka él valamilyen narkotikummal, nagy részük már 15 évesen elkezd belélegezni az oldatokat, aztán injekciókkal próbálkoznak, drogot szednek, szívnak, idegesek, depressziósak, később, amikor már rászoktak, bandákba tömörülnek, nem dolgoznak, lopással szereznek pénzt kábítószerre.

– Nemrég bukott le egy narkós banda – mondja a tanár –, sajnálatos, hogy magyar srácok is belekeveredtek...

Az órájára néz, elnézést kér, de már mennie kell, csak előbb megadja az iskola telefonszámát. Ha akarom, más időpontban folytathatjuk a beszélgetést. Elemér is szedelőzködik, őt is ha-

zavárja a család. Kiisszák a sörüket. Mari odajön, kifizetik a cehhüket és elbúcsúznak.

- Mondtak valami érdekeset? – kíváncsiskodik Mari.
- Nem volt érdektelen a találkozás – nyugtatom meg.
- Akarsz egy csinos lánnyal is beszélni?
- Miért ne, amíg Dodi nem jön, ráérek.
- Várj, idehozom Annit.

Mari nem túlzott. A lány, akivel visszatér, kifejezetten jó alakú, szép arcú, húsz év körüli lehet. Ha nem tudnám, hogy magyar, szőke haja, világoskék szeme után inkább nézném svédnek. Csak félig ül a székre, mint aki már indulna. Mari tréfásan nyugtatgatja:

- Ne félj, nem harapják le a fejedet – és magunkra hagy.
- Egyedül élsz Stockholmban? – kezdem az ismerkedést.
- Egyedül – rebben a szeme.
- Hogy kerültél ide? A lányok, legalábbis akikkel Olaszországban beszéltem, széles ívben elkerülik Svédországot. Egyáltalán, miért jöttél te el hazulról?

– Szerettem volna megismerni Nyugatot – válaszol vontatottan, mintha minden szavát mérlegelné, mielőtt kimondja. – Kértem nyugati útlevelet, de nem kaptam. Attól még jobban megnőtt bennem az utazási vágy, hogy a saját szememmel lássam, milyen idekint az élet. Szóval ez a kíváncsiság hozott ki.

Szerencsére csak rövid ideig élt a capuai lágerben. Nem is akar arról beszélni, a rossz emlékeket jobb mielőbb elfelejteni, ha egyáltalán feledni lehet mindazt, ami ott történt. Egy fiúismerőse, aki évekkorábban disszidált, ment érte Capuára és hamis útlevéllal hozta át Svédországba. Nála lakott, vele élt és közben svédül tanult, de fél esztendő után otthagyta élettársát. A közös fedél alatt egyre inkább rádöbbsent, hogy nem egymáshoz valók. A fiúnak gyanús dolgai voltak, de pontosabb, ha azt mondja, nem volt fair. Ezért inkább az egyedüllétet választotta. Jelentkezett a helyi zeneiskolába, ahol szerencsére felvették, ösztöndíjat kapott, és állást vállalt egy könyvesboltban. Kibérelt egy garzont és szerényen éldegél.

– A zenéhez menekültem – mondja tárgyilagosan.

– Mi elől?

– A magány, a honvágy elől. Hamar rájöttem, itt tényleg sok minden van, amit az ember viszonylag könnyen megkaphat, elérhet, jóval többet, mint nálunk otthon, de egy csomó dolgot nem tud megvásárolni, ami pedig egész életében hiányozni fog. És bizony dönteni kell, melyik ér többet.

– Mikre gondolsz?

– Arra, hogy hol születtem, hol éltem 19 esztendeig. Itt élek gyökértelenül. A svédek roppant kedvesek, aranyosak, de túlságosan teljesen elzárkóznak. Eléggé deprimáltak is. Gondolom, a klíma is hatással van a természetükre. A velem egykorú magyar fiatalok nem nekem való társaság. Tőlem idegen az életmódjuk, a szokásaik. Orgiákat rendeznek, narkóznak, rábeszélik egymást, próbáld csak ki te is, milyen csodás érzés, milyen remek hangulatba hoz. Itt tanulhatnak, ösztöndíjat is kapnának, de nem kell nekik az egyetem, a diploma, csak vegetálnak és nagyon hamar elzúllanak. Az idősebbek? Nekik mindenük megvan, de valójában ők sem érzik igazán jól magukat, csak nem merik még saját maguknak sem bevallani.

– Mihez kezdesz akkor?

A szája széle megrándul, keserűen bámul maga elé.

– Gondoltam, a zene majd átsegít a legnehezebb szakaszon, de – rándít egyet a vállán – olyan depressziós lettem, hogy már a zene sem hoz tartós nyugalmat. Rettenetesen vágyom az otthoniak után. Azt hiszem, hazamegyek... Igen... ha volt mereszem kijönni, vállalom azt is, hogy hazamegyek.

Váratlanul két lány áll meg az asztalunknál. Egyikük hangosan vihorászik. A szeme zavaros, merev a tekintete, úgy tűnik, mintha keresztülnézne rajtam. Szó nélkül felkapja a poharamat és kiissza a sört. Úgy meglep ez a tolakodó bizalmaskodás, hogy nem is tudom, mire gondoljak és mit csináljak. Anni mond valamit svédül a józanabbiknak, az karjánál fogva megpróbálja az asztalunktól odébb vinni társát. Sikertelenül, mert az leül és bambán nevetgél. Másoknak is feltűnhetett a zavaró

közmű, mert az egyik pincér odasiet, felemeli a székről, az étterem sarkában álló üres asztalhoz tuszolja és Bélára bízta.

– Narkózott a hülye – világosít fel Anni, látva elképedésemet.

– Te még nem láttál közlelő narkózt?

– Még nem volt szerencsém hozzájuk. De szívott a másik is – szorítom.

– Á, az egyiknek mindig józannak kell maradni, hogy vigyázzon a társára. Legközelebb majd ő vesz be egy adagot és akkor a másik vigyáz rá. Még jó, hogy csak a söröd itta ki. Ha még vacsorázol, elhúzta volna a tényérodát előled. Ilyesmi itt gyakran előfordul.

Velem pedig először történt meg. És nem is tudom, melyik érzés erősebb most bennem, az undor vagy a sajnálkozás. De félbe kell szakítanom a beszélgetést, és elbúcsúszom Annitól. Az ajtóban, alig késve, végre feltűnik Dodi. Négy esztendeje láttam utoljára a lépcsőházunkban, de azonnal ráismerek, nem úgy mint azon a fényképen, amit Bakos Zsóka mutatott nekem. Szakállát azóta leborotválta. Egyik asztaltól a másikig vándorol a tekintete, engem keres. Felemelem a kezem és intek neki. Amikor észrevesz, szélesen elmosolyodik, és siet az asztalunkhoz.

XVIII.

Rövid ideig maradunk még az étteremben. Mari haverkodva leteremti Dodit, hogy hónapok óta feljűk sem néz. A fiú mentegőzik, készül a vizsgákra és a tanulás minden idejét leköti. Béla is odajön, ám egy kurta „hogyan vagy” után siet vissza a placcára. Búcsúzáskor Mari megkér, mielőtt Malmöbe utaznék, ugorjak be hozzá, levelet szeretne küldeni a szüleinek. Hát persze, hogy benézek – ígérem.

A parkolóban egy eléggé lerobbant 600-as Fiatba szállunk. Megpróbálom az ülést hátrább tolni, szűk a hely, a lábam sem tudom tisztességesen kinyújtani. Dodi túráztatja a motort, megvárja, amíg egy Volvo befarol mellénk, s akkor nagy gázzal indít. Én nem szólok, ő észreveszi, hogy kényelmetlenül feszen-

gek, és biztat, tűrjek egy kicsit, fél órán belül célhoz érünk. A hátam kissé meggörnyesztem, hogy a fejem ne súrolja a tetőt. Beszélgetni kezdünk, és most már természetes, hogy tegeződünk, bár annak idején, akárcsak Karesz, ő is kezét csókölommal köszönt a lépcsőházban. Felidézzük a régi emlékeket, s lám még azóta sem felejtette el, milyen dühösen kiáltoztam rájuk az udvarra, ha ricsajoztak. És éppúgy, mint én, arra is emlékszik, amikor berúgták az ablakomon a focit. Gyerekfejjel akkor azt hitte, nem adom vissza vagy ha igen, kieresztem belőle a levegőt.

– Miért tettem volna? – kérdezem.

Dodi óvatosan vezet. A kocsi fülsértően zörög, mintha szét akarna esni. A motor is elég nagy zajt csap a hátam mögött. S ahogy haladunk a forgalmas utcán, elgondolom, amikor pörlekedtem az udvarunkon a zajongó srácokkal, dehogyis hittem volna, hogy pár év múlva egyikük Capuán nyugszik, a másik Malmöben vár rám, a harmadik fiú pedig épp Stockholmban fuvaroz majd engem. Lopva végigmérem.

– A szakálladat miért vágattad le? – jut eszembe.

– Zavart nagyon, és képzeld, télen ráfagyott a leheletem – feleli egykedvűen.

– A hajad viszont furamód hosszú.

– Hát igen – simítja végig tenyerét a frizuráján egészen odáig, ahol egy keskeny gumival lófarokba kötötte. – Olyan, akár a nőké, otthon néhány évvel ezelőtt. Szokatlan neked, ugye? – kérdezi.

– Nyilván itt most ez a divat – jegyzem meg.

– A fenét, de mindenesetre mindenkinek szemet szúr, és megbámulják, különösen a lányok – kuncog. – Beszéltél a szüleimmel, igaz? – vált témát.

– Igen, de csak az apáddal, a szövetkezetben. Sajnos épp egy értekezletre indult, úgyhogy csak néhány szót váltottunk – tájékoztatom. – Üzeni, hogy vigyázz nagyon magadra. Egyébként, mint mondta, az egész család drukkol, sikerüljenek a vizsgáid. Apád említette még, hogy július végén Jugoszláviában találkoztok, és ott alaposan kibeszélgethettek magatokat.

– Lesz majd mit hallgatnom.
– Valami baj van?
– A fenét, csak a szokásos duma. „Neked fiam, honvágád van, én látom, lerí rólad, mennyire vágysz haza.” Meg hogy: „te otthon is megbecsült ember lehetnél” és a többi sóder. Az anyám még sír is hozzá egy sort. Szeretnének hazacsalni. Apámat megértem, az ő pozíciójában kicsit zsenánt lehet, hogy a fiacskája disszidált, és be akarja mesélni, hogy nekem honvágyam van.

– És egyáltalán nincs? – próbálom elkapni a tekintetét, hiába, mert az előtte haladó kocsit figyeli mereven, mintha attól tartana, hogy az hirtelen fékez, és neki ügyelnie kell arra, hogy idejében stopolhasson.

– Nincs honvágám – válaszolja nagy sokára. – Én már nem vagyok magyar, de svéd sem, és nem leszek az soha. Lehet, hogy hazaárulónak tartasz. Pedig nem vagyok az. Magyarnek lenni szerintem lelkiállapot, és ha így nézzük a dolgot, akkor magyar vagyok. Kicsit zavaros fejűnek tartasz, igaz?

– Nem, csak nem egészen értem.

– Úgy értem, hogy svédül beszélek, de magyarul gondolkodom.

– Vagy úgy... és a svédekkel jól kijössz?

Fejével nemet int.

– Ahhoz svéd barátokat kellene szereznem. De svéd barátom sose lesz, azért tartunk össze idekint, mi magyarok.

– És... milyen meggondolásból hagytad ott a szüleidet?

– Nézd, nem nagyon számított rám otthon az egyetem. Csak tizenhét pontot tudtam összeszedni és ez édeskevés volt a felvételihez. A katonasághoz sem volt semmi kedvem. Ami pedig a munkát illeti... Nyaranta dolgoztam néhány hetet... Dolgoztam? Lógtam, tengtem-lengtem jobbra-balra, úgyhogy egy életre sikerült velem megutáltatniok a munkát.

Dodi az imént jól számított. Az előttünk haladó kocsit hirtelen stopol. Ő is beletapos a fékbe. Megkapaszkodok, hogy előre ne bukjak. Várjuk, hogy a lámpa zöldre váltson.

– Az ember otthon, pláne, ha fiatal, elégedetlen – folytatja

kezét a kormányon pihentetve –, s azt hiszi, nincs jövője, meg ilyen marhaságok járnak a fejében. Aztán idekint rájön, hogy jövő, mint olyan, egyáltalán nincs, nem létezik. Én csupán jólneveltségből tanulok, korántsem abból a hitből, ami odahaza fűtött. Meg, tudod, utálok már dolgozni, a gyilkolással szemben pedig gátlásaim vannak. Amikor Capuán bicskáztak és folyt a vér, ha hiszed, ha nem, én hánytam.

Különös életfilozófia.

– Nem érzed itt jól magad?

A lámpa zöldre vált. A kocsisor meglódul. Dodi kívárja, hogy az előtte döcögő autó és az övé közt legyen meg a kellő távolság, majd indít.

– Érdekel, hogy élek?

– Azért vagyok itt.

– Jól élek – mondja élénken. – Nők vannak, kondim van, mi kell még? Apropos, egyetemre is járok, azért még fizetnek is. Az otthoni srácok, akikkel levelezek, azt írják: te aztán megcsináltad a szerencsédet. Pedig egyáltalán nem vagyok irigylésre méltó, nem élek olyan jól, mint otthon, a szüleim védőszárnya alatt. Én azt mondom, egy társas lény – vagy akinek társra igénye van – ne kövessen, mert itt aztán kénytelen megismerni a tökéletes egyedüllétet. Aki ide kijön, megváltozik. Többnyire nem az előnyére. Én rájöttem, valamire mindig várni kell, semmi sem megy egyik napról a másikra. A fiatalok többsége nem tud várni, Karesz sem tudott, és ez lett a veszte. Kilencven százalékuk aztán elkallódik, jön az ópium, a hasis, a lopás, a betörés. Amit mondok, nem az ötvenhatosokra vonatkozik, hanem a magam korabeliekre. Amazok már átalakultak, sokat dolgoznak, elég jól keresnek, de állítom, hogy ők is évente csak három-négy hétig boldogok, akkor, amikor hazalátogatnak.

– Említetted a kábítószert, te hogy vagy vele?

– A szüleimet is ez izgatja, igaz? – fordul felém fanyar mosollyal. – Megmondtam nekik is, a hasistól ne féltsenek. A múlt nyáron, amikor olyan rossz passzban voltam, szívtam az utolsót, amitől igazán lementem a fenébe. Nem mindenkire hat egyformán. Nem tagadom, volt idő, amikor naponta pipáztam.

Elszívtam egyet, eredmény semmi, adtam magamnak még egyet és jött az igazi álom. Tudtam gondolkozni, de nem egészen normálisan. Csak fekszem és semmi sem zavar, se hangos beszélgetés, se ajtócsapódás. Szóval teljes a nyugalom, minden izom elernyed, a korábbi feszültség megszűnik. Az ember ábrándozik, arra gondol, amire akar, azokkal beszélget, akik után vágyik... Mégis abbahagytam, mert pénzt nem adnék érte, annyira nem jó, hogy az embernek meg kelljen vadulnia érte.

Könnyedén fogja a kormányt. Ügyesen lavíroz, egyik sávból a másikba. Ajkán derűs mosoly. Vajon mi járhat a fejében? Talán képzeletben átéli, milyen is volt a pipa.

– Azt hiszem, szerencséd, hogy leszoktál róla – zökkentem ki gondolataiból.

– Hát igen – helyesel –, most törhetném a fejem, miből szerezzem meg a napi adagot. Az egyetemi ösztöndíjból nem futná.

– Apropos, az egyetem – kapok a szón. – Itt könnyű bejutni?

– Eléggé, nem kötik pontszámhoz a felvételt, mint odahaza. Svédül viszont tudni kell, mert ezen a nyelven tartják az előadásokat. Havi nyolcszáz korona ösztöndíjat adnak. Ebből a kölcsönből szerényen meg lehet élni, ha az embernek nincsenek nagy igényei és nem akar úgy zabálni, mint otthon. A magyar srácok közül sokan beiratkoznak, de a legtöbb csak azért, hogy felmarkolja előre a fél évi ösztöndíjat, s irány Dél-Európa. Néhány hét alatt aztán a seggére vernek a pénznek. Hogy mi lesz tovább, arra nem gondolnak, folytatják az életüket ott, ahol abbahagyták, lopnak, betörnek. Elég hülyék, nem? Én letanulom a svédeken a diplomámat, aztán ráérek taszítani magamat valami kedves, meleg hely felé.

– Nincs szándékodban ittmaradni?

– Semmiképpen – állítja határozottan. – Már az éghajlat miatt sem. De azért sem, mert a svédek úgy igazából sosem fogadják be az idegent. Egyébként matematikusnak készülök. Itt keveset költenek kutatásra. Az ipar inkább licenceket vásárol. A jobb fejek mind átmennek az USA-ba. Én is oda készülök. Bár a fene tudja, mi lesz addig. Ma már azért nem csábítják úgy a tengeren

túlra a jó fejeket, mint korábban. Odaát is nehéz munkát kapni az agyagnak, különösen a kezdőknek. Így aztán az is lehet, hogy nem megyek át Amerikába. Úgy hírlík, a Közös Piacé a jövő, ott lesz a pénz, oda kell orientálódnom.

– Kiválasztottad már az országot?

– Ráérek még. Egyelőre nem tudom, hol lenne jobb, de az biztos, hogy innen elmegyek, ha sikerül végigseggelnem az egyetememet.

– Karesz járt oda egyáltalán? – terelem halott barátjára a beszélgetést.

– A fenét járt – rázza a fejét és lófarokba kötött haja ide-oda csapódik a hátán. – Csak felvette a pénzt, aztán irány Malmö.

– Haza még decemberben is azt írta, hogy javában készül a félévi vizsgákra.

– Tudok róla.

Arca elkomorul, fékez, mert az útkereszteződésben piros a lámpa.

– Hogy fogadták a halálhírét? – kérdezi anélkül, hogy rám nézne.

– Képzelheted.

– A fejem vertem a falba, amikor híre jött, hogy oda a barátom.

– A szülei megtalálták a leveleidet; így a lányok, meg úgy a lányok, és itt csak úgy dül hozzátok a pénz. Ezeket írtad – közlöm vele szárazon a tényeket. – Az anyja egyedül téged okol a fia tragédiájáért, mert te csaltad ki.

– Így igaz. Én hívtam ki – ismeri el –, de csak sínre akartam tenni, hogy velem együtt megcsinálja az életét – mentegetedzik, s komor hangon folytatja. – Furdal is a lelkiismeret, bár a haláláért nem érzem magam felelősnek. Arról csak ő tehet.

– Ez a véleménye Zsókanak is. Ő megvédett téged.

Felém fordul. A szeme felcsillan.

– Zsóka? Az édes egy kölyök. Képzelem, milyen nagy lány lett belőle.

– Kész nő.

– Tudod, hogy szerelmes volt belém – kérdezi vagy állítja

inkább, s közben elindítja a kocsit. – Úgy, ahogy mondom, lehetett akkor vagy tizenhárom éves, és hogy igyekezett titkolni.

– Szegény lány, azt hitte, a bátyja egyetemre jár és felveti a pénz.

– Már tudja, hogy mi az igazság?

– Az apja igen, neki elmondtam, miket hallottam a fiáról Capuán.

– Például miket?

– Ne tégy úgy, mintha semmiről nem tudnál, hiszen hosszú ideig veled hordta a pornót Olaszországba – próbálom őszinteségre bírni. – Mondd el előbb te, mit tudsz, aztán majd én következem. A végén majd kiokoskodjuk együtt, miként fulladhatott a Volturnóba.

Se igent, se nemet nem mond, mély hallgatásba burkolózik. Az előttünk haladó kocsin szaporán pislog az irányjelző, balra akar kanyarodni, és lassít. Dodi hátrales, gyorsan sávot váltóztat, és felemelt kézzel kér elnézést az utána jövőtől, amiért elébe szemtelenkedett.

– Hol kezdjem? – kérdezi váratlanul.

– Az elején.

Capuán határozta el magát, hogy Svédországba kéri magát. Gyakran jöttek le onnan fiúk, akik csuda dolgokat meséltek, milyen remekül élnek, és hogy degeszre keresik magukat. Amikor kiért Svédországba és átjutott a kötelező nyelvtanfolyamon, a Capuán szerzett ismerősök révén belépett a malmői „Magyar Önségélyező Egyesületbe”. Cinikus mosollyal adja tudtomra, hogy ez miféle egyesület. Néhány tagú csoportokból áll, és elsősorban pornóüzleteket nyitottak. No nem úgy, ahogyan én képzelem, pajszerrel és más betörőszerszámmal szerezték a szajrét, levitték Olaszországba és ott passzra verték. Hamar beletanult és Bütyökkel, akivel még Capuán haverkodott össze, önállósították magukat. Ebben az időben kezdte csalogatni Kareszt, hogy Antival jöjjenek ki utána, egyrészt, mert akkor még azt hitte, irtó gyorsan meg tudják szedni magukat, másrészt megbízható társakat akart maga mellé. Capuán a

két fiú beszállt a buliba, majd amikor egyre késett a comissió, barátnőikkel együtt kiszöktette őket Svédországba. Ő akkor már Stockholmban lakott, mert így kevésbé volt szem előtt, bár többet kellett utazniuk, de megérte. Az árut pedig, amit Olaszországba vittek, már nem betöréssel szerezték, mert az egyre nagyobb rizikóval járt, a boltokat ugyanis riasztóberendezéssel kezdték felszerelni, hanem vásárolták. A hasznuk így is szép summát tett ki. Karesznak fenemód tetszett ez az életmód: „Fog ez menni” – mondogatta, s már-már milliomosnak képzelte magát. De kár volt előre inni a medve bőrére. A szállítmányokat valaki kezdte lelopkodni a vonatról. Már-már a csőd szélére kerültek, amikor ráadásul kis híján majdnem lebuktak. Csak a véletlen szerencse mentette meg őket a börtöntől. Nem részletezi a történeteket, de akkor határozta el magát, végleg felhagy a pornóval, mert idegileg is kikészül, és még sittre is vágják.

– Kareszt is kértem, hagyja abba. Gyerünk inkább az egyetemre. De ő csak a studentkölcsönt vette fel, Antit lecsalta Malmöbe, és Bütyökkel folytatta a bulit. Szegény még mindig azt hitte, két-három év alatt megszedi magát. Naiv lélek, eszébe se jutott, milyen kicsi az esélye, hogy vannak nálánál dörzsöltebbek, akik uralni szeretnék a pornópiacot, és őt könnyűszerrel a víz alá nyomják.

Úgy tűnik, Dodi őszinte hozzám. Magam is így képzeltem az ő és Karesz kapcsolatát. Amit elmondott, elhiszem, nincs is hozzáfűznivalóm.

– Mit gondolsz, Karesz hogyan került a Voltturnóba? – forszírozom tovább.

– Fogalmam sincs – engedi el egy pillanatra a volánt. – Te mit tudtál meg Capuán?

– Csak annyit, hogy véletlen baleset volt vagy öngyilkosság.

– Az öngyilkosság kizárt – rázza tagadóan a fejét.

– A véletlen baleset?

– Azt már elhiszem... Capuán volt egy barátnője. Beszéltél vele?

– Igen. Rómában.

– Mit keres ott?

– Egy gazdag olasz palival él.

Most én következem. Részletesen elmondom, mit tudtam meg Katitól és attól a néhány fiútól, akivel Capuán sikerült beszélnem. Az tény, hogy Kareszt a balszerencse kísérte, a szállítmányai odavesztek, sőt utolsó útja során gyanús körülmények között vitték el bőröndjeit, miközben ő a csőben lapult egy Pipi nevű fiúval. Menekülniük kellett és Karesz üres kézzel, lerobbanva érkezett Capuára. Pipi közben eltűnt. Kareszban – Kati szerint – feltámadt a gyanú, hogy nem a rendőrség ütött rajtuk. Este a 2001-esben meglátta a váratlanul betoppanó Bütyököt, rá gyanakodott, és azt mondta a lánynak, hogy leszámol a tolvajjal. Kati ezért és másmiért összeszólalkozott vele és otthagya. Hogy mi történt ez után, fogalmam sincs. Először Bütyökre gyanakodtam, hogy Karesz rátámadt, ahogy ígérte, de a másik volt az erősebb. Később kiderült, szó sem lehet erről, Bütyöknek kikezdehetetlen alibije van. Egyelőre értetlenül állok tehát az esemény előtt és más magyarázatot nem is tudok elképzelni mint azt, hogy Karesszal korábbi megbízói – akik kábítószerrel bíztak rá, amit nem adott át a címzettnek – leszámoltak.

– Erről a variációról mi a véleményed? – várom izgatottan a választ.

Nem felel azonnal. Visszkapcsolja a sebességet, mert lassul az utcán a forgalom.

– Mit mondhatnék? Karesz még az én időmben is forgatott ilyesmit a fejében. Koppenhágában kaptunk egy megbízást, hogy adjunk le egy kis csomagot Nápolyban. Sejtettük, hogy kábítószer van benne. Ekkor támadt az ötlete, hazudjuk azt, hogy a rendőrség rajtunk ütött és üldözőbe vett, mi pedig eldobtuk a küldeményt, nehogy azzal kapjanak el. Milliókat kereshetnének ezzel a tippel – győzködött engem. De én nem álltam kötélnek, eszemben sincs állóhelyet váltani a tengerben. Óva intettem őt, hogy ilyen kétes ügyekbe bonyolódjon.

– Megtette volna később nélkülöd?

– Nem, fel sem tételezem, hogy meg merte volna tenni.

Ő jobban ismerte a fiút, mint én. Így hát ellenvetés nélkül

ráhagyom. Az is meglehet, hogy a számomra ismeretlen, megdöbbentő életvitel miatt a korábbinál nagyobb a képzelőerőm.

– Bütyökről mi a véleményed?

– Minden hájjal megkent, gátlástalan alak. Bár Karesz sem volt egy grállovag, a zsák megtalálta a feltjét. Mindketten egyik napról a másikra akartak meggazdagodni, és el tudom képzelni, hogy még egymást is meglopták, kijátszották. Ezért is váltak szét később. Utólag azt is feltételezem, hogy Bütyök keze is benne volt abban, hogy minket tönkretegyenek. Ez ma már hidegen hagy. Egy éve szakítottam velük, azóta igyekszem másképpen élni. És lám, milyen igazam volt.

– Bütyök hol él most?

– Azt hiszem, Malmöben. Anti nyilván jobban tudja, kérdezd majd meg tőle, ha érdekel.

– Pipi, nem ismerős neked ez a név?

– Nem.

– És Pityu?

– Fogalmam sincs, ki lehet.

Dodi egy egy múlt század végi pesti bérházhoz hasonló épület előtt, a járdaszegélynél állítja le a kocsit. Még mielőtt kikászálódna, tudni szeretném, kikhez megyünk, mifélék ezek a fiúk? Dodi kitárja maga felől az ajtót, fél lába már a járdán van.

– Az életfilozófiájuk érdekel? – fordul felém. – Nos, nem különösebb, pénz, nők, s jókat zabálni. Politikai meggyőződésük nincs, csak a mának élnek és irtóznak a rendszeres munkától. És még valami, ne említsd előttük, hogy újságíró vagy.

– Miért baj ez?

– Semmi bajod nem lenne belőle, de csak bohóckodnának előtted, nyomnák a sódert, annak pedig semmi értelme. Meglátod egyébként, jó gyerekek. Én szeretem őket, és ha Stockholmbe jövök, mindig felugrom hozzájuk, néha náluk is alszom. A rendőrségtől pedig ne tarts, ritkán kutatnak náluk...

Kopott, barnára mázolt ajtón csöngetünk be. Türelmesen várunk egy ideig, majd Dodi újra, most már hosszabban megnyomja a gombot. Kezdem azt hinni, hogy potyára jöttünk, amikor résnyire nyílik az ajtó, s odabenn gyűrött, színes ingben, ápolatlan, kamaszképű fiú támolyog az ajtófélfába kapaszkodva. Olybá tűnik, mint akit mély álmából zavartak fel, netán részeg lenne. Dodi betaszítja az ajtót, a bent álldogáló fiú a falnak zuhan és erőlködve megpróbál talpon maradni.

– Te vagy az? – motyogja kábán.

Émelyítő szag csapja meg orrunkat az előszobában.

– Matyikám, te aztán jócskán adtál a pipának.

Matyi bizonytalan léptekkel indul előttünk szobája felé. Bent még erősebb, gyomorkavaró a szag. Nehezen gyűröm le magamban az undort, tétovázok, hogy kimenjek-e? Dodi nyomban szélesre tárja az ablakot. Matyi pedig lehuppan a pokróccal takart matracra, de nem képes tartani magát, hátrazuhan, feje nagyot koppan a málló vakolatú falon.

– A fiúk? – tudakolja Dodi.

Matyi erőlködve emeli fel a karját, és a falon túlra mutat.

– Miki ott döglik a másik szobában – keresgéli akadozva a szavakat. – Robi és Pali leszaladtak kaját szerezni, a többiek már elmentek a Diszkoték klubba.

Dodi odalép hozzám, erélyesen megfogja a vállát és végigfekteti a matracon. A mocskos párnát feje alá igazítja.

– Aludd ki magad – parancsol rá a révetegen semmibe meredő srácra. Majd felém fordul:

– Itt lakott Karesz is Marival és Antiékkal. Csak akkor nem gumimatracok, hanem két szalon volt itt.

Most már alaposabban szétnézek. Ez volna hát az a lakás, amiről Bakos beszélt nekem, kicsit kérkedve, Karesz leveleire hivatkozva. Sok mindent láttam, hallottam már Olaszországban és itt is, mégis alig tudom titkolni megdöbbenésemet. A berendezés mindössze három, elnyűtt pokróccal takart matrac, ósdi egyajtós szekrény, két szék, no meg a csupasz falak egyikén

Magyarország és Budapest sárguló térképe. Karesznek szerintem módjában állt volna emberibb körülmények között élni Stockholmban. Ott van például Anni, akivel az imént beszélgettem az étteremben, lám ő egy garzont bérel.

– Mennyi lakbért fizetnek ezért a fiúk?

– Havi százötven koronát, de azt is a szociáltól kunyerálják.

Az előszobán át benyitunk a szomszéd szobába. Rozoga, rugója vesztett díványon langaléta srác hever átszellemült arccal, szemét lehunyva, fején fülhallgató. A magnót hallgatja, teste a zene ütemére rángatózik. Dodi megrázza a vállát. Miki ijedten összerándul, lekapja a hallgatót a fejről, majd vidáman felrikolt.

– Mi szél hozott, Dodikám?

Folytatná még, de meglát engem, szeme villanásával kérdi, hát ez meg kicsoda?

– Ismerősöm Pestről – mutat be kurtán Dodi.

Miki feltápászkodik, kezét nyújtja, aztán a díványra mutat, üljek le.

– Szék nincs – menteketőzik.

Inkább állok. A szoba berendezése két dívány, egy kopott éjjeliszekrény és egy könyvespolc. A sarokban három sztereo magnó, két fényképezőgép és optikák. Amint jobban szemügyre veszem, látom, hogy japán, aztán filmfelvevő, vetítő és egy képmagnó hever a földön. A falba vert szögön néhány ruhadarab.

– Látom, meglep, hogy így élünk.

– Őszinte legyek? Meglehetősen.

– Felfogás kérdése az egész – vág vissza flegmán. – A tárgyak csak kötik az embert. Azért nincs semmink, csak néhány könyv és ezek a vackok – mutat a méregdrága fényképezőgépekre, képmagnóra és a többire.

Mintegy végszóra Matyi tántorog be.

– Miért nem alszol – szól rá Miki.

– Gyere át hozzám – fordul siránkozva Dodihoz.

– Nem vagyok a dajkád.

– Beszélgetni akarok veled.

– Ilyen mólés állapotban, ugyan miről?

– Majd meghallod, na gyere – kérleli sírósan.

Dodi elneveti magát. „Hát nem aranyos kölyök” – mondja nekem, majd odalép a fiúhoz, megfordítja és kituszkolja az ajtón.

Miki kikapcsolja a magnót.

– Ha otthon elmeséled, hogyan élünk mi itt Svédországban, egy szavadat sem fogják elhinni. Pedig az igazság az, hogy nem is akarunk másképpen.

Elhallgat, összehúzott szemmel lesi, mi a véleményem, de csak a vállam rándítom, jelezve, az ő dolguk.

– Nekünk az az elvünk – folytatja emelkedettebb hangon –, hogy csak egyszer élünk és nem mindegy, hogyan. Az egyedüli üdvöztető életforma a csavargás, a csoportos alvás és az utazás. Számunkra elképzelhetetlen az az élet, ahogyan a munkások élnek. Egy cseppet sem viselkedünk úgy, ahogy egy olyan országban kellene, amelyik befogadott minket.

– Dacból vagy vagányságból?

– Most mit mondjak neked? – ül vissza a díványra és ismét helyet mutat maga mellett. – Mindig utáltam a koncepció nélküli embereket. Most pedig magamat utálom, már nincsenek koncepcióim. Illetve van egy, minél kevesebbet dolgozni, de inkább semmit. Mi többen lakunk itt, de egyikünk sem melózik.

– Miért nem, hiszen volna rá lehetőségetek – szánom el végül magam és mellételepedek a foszladozó pokróccal takart díványra.

– Tiltja a házirend. Dolgozni csak annyit szabad, hogy összegyűljön néhány száz korona, amiből nyáron délre vonuljunk. Irtóan ki vagyunk éhezve a napfényre. Egyébként is mire gyűjtögetünk. Értsd meg, a tárgyak csak kötik az embert, kár érték gürizni.

– Rengeteg lemezetek van, a fényképezőgépek, teleobjektív...

– Darabjuk odahaza minimum nyolcvanezret ér – vág a szavamba –, meg a képmagnó és a többi cucc a sarokban, irtó sok pénz, ez igaz.

– Ez nem gyűjtögetés?

– Ugyan, ezt nem melóval szereztük – vigyorog kétértelműen. – Csak úgy ránk hagyták mindet. A srác, akié volt, afféle szezon végi kiárusítást tartott. Bagóért vettük meg tőle, ráadásul hitelbe. Egyelőre nem kéri tőlünk a pénzt, mert szabadságát tölti éppen a börtönben. Megrendülne a hitem magamban, ha kifizetném. Előbb lépek én le Svédországból, mint ő a sittről, így még a verést is elkerülöm.

– Te miért jöttél el hazulról?

– De finoman fejezed ki magadat!

– Akkor... miért disszidáltál?

– Világot akartam látni fiatalon. Ennyi az egész, más módomban pedig nem nyílt rá. Nem mondom, voltam Csehszlovákiában, Lengyelországban is a szüleimmel, de ez kevés volt, a másik oldalt is látni akartam.

– Most láthatod. Olyan, amilyennek képzelted?

– Igen is, meg nem is – billenti meg a fejét. – Kegyetlen világ ez itt. Összetartás csak a mi kis bandánkban van úgy-ahogy, de már a lakáson kívül farkastörvények uralkodnak. Mindenki magának él, ahogy tud. Ez a szellem odahaza is kezd eluralkodni. Kocsi, telek, villa meg a nagy flanc, és senki sem kérdezi, miből. Fizetésből? A fenét, nekem senki se próbálja ezt bebeszélni. A faterom építésmérnök, talán ötezer fixe ha van, a muter még hármát keres hozzá. Öten éltünk ennyiből, nem mondom, hogy rosszul, de a napi szükségletnél többre nem futotta. Engem aztán hiába agitáltak, hogy tanuljak, inkább alkalmi munkákat vállaltam, meg miegymást, és többet kerestem, mint a faterom. Egy haverom rábeszélte, lépjünk inkább le. Itt valóban más. A svédek segítőkészek, de meggazdagodni úgy, ahogyan én szeretném, munkával itt sem lehet. Akkor meg minek törjem magam? Csak rövid időre vállalom valamilyen melót, aztán meg beteget jelentek és kapom a táppénzt. Aztán a szociális segélyt, és kezdem előlről. Kajára nem költünk, ezt is tiltja a házirendünk.

– Miből ruházkodtok?

– Az a legkisebb gondunk. Bemegyünk egy áruházba és

felöltözködünk. Addig próbálom például a cipőt, amíg ki nem slisszolok benne.

– És ha elkapnak?

– A rizikót vállalni kell. Az ember kimegy az utcára, elütheti egy autó, nem? Vannak, akik többet is kockáztatnak, van is pénzük dögivel, de azt is ugyanúgy elverik. Egyik srác például vett egy újságot, nem volt csak százkoronása, az újságos nem tudott visszaadni, hát nála hagyta az egészet. Persze, mi neki egy százas, ha narkotikát árul meg ilyesmiket – int a sarokban heverő drága holmikra. – Neki szinte ingyen van, amit kap érte, az tiszta haszon.

– Mondták, sokan lebuknak közülük.

– Előfordul, de sok függ attól, mit tudnak rábizonyítani. Ha csak egy-két pipára valót találnak nála, az nem nagy baj, itt sokan szívják. Akkor van zűr, ha több van a zsebében, meggyanúsítják, hogy árulja. A télen Matyit is elkapták. Ide is eljöttek a hekusok, feltúrtak mindent, azt akarták ránk bizonyítani, hogy a kéglink afféle elosztóhely.

– Persze nem volt igazuk.

– Hová gondolsz – néz félre, és halványan elmosolyodik. – Nem mondom, egy-két pipára való mindig akad, de azt veszszük, ugyebár. Matyit két nap múlva ki is engedték.

– Matyi sűrűn szív?

– Hát... – tétovázik, aztán eszébe juthat, magam is láttam, milyen állapotban van –, elég gyakran, de majd leszokik róla... idővel.

Végigpásztázom a könyvespolcot. Néhány könyv hever ott. Az egyik vaskos kötet: Marx Tőkéje, a másik pedig a Biblia.

– Mióta élsz ebben a házban?

– Másfél éve.

– Akkor ismerted Kareszt?

– Hát persze – bólint élénken –, fura srác volt. Nagy távot akart befutni rövid idő alatt, de nem sikerült neki. Ő a holnappal törődött.

– Téged nem érdekel a holnap?

– Nem – veti oda hányavetin. – Szikrát sem érdekel a holnap.

Kétkedve nézek rá.

– Magadban azt gondolod, megőrültem.

Elhallgat, várja, hogy mondjak valamit, ellenkezzek, győzzem meg elveinek tarthatatlanságáról. De állom a tekintetét, bágyadtan csillogó szemébe nézek és hallgatok.

– Most megvetsz, hogy ilyen a koncepcióm. Igaz? Pedig mondtam az imént, nekem már nincs is koncepcióm. Nem tudom, mit akarok. Azt hiszem, semmit sem akarok.

Hirtelen feláll. Odalép a könyvespolchoz. Int, hogy menjek oda, mutatni akar valamit. Felállok és mellélepek. Végigfutom a könyvborítókat, kivétel nélkül magyar nyelvűek.

– A Tőke már nem érdekel, inkább a Bibliát olvasom – bökrá. – Tudod, mit mondott Jézus? Lehet, hogy nem szó szerint idézem: ne törődjete a holnap dolgai felől, majd törődik az a maga dolgai felől. Nem hiszek sem Istenben, sem Jézusban, de ezt a felfogást a magaménak vallom. Nem érdekel a holnap. Ami pedig a hazát illeti, az otthon és a haza egy és ugyanaz. Ma ez az otthonom, hát ez a hazám is. Hogy holnap merre taszítom magam, még nem tudom.

Ajtó csapódik valahol a lakásban. „Fiúk, baj van” – kiáltja valaki. Miki villámsebessen talpra ugrik és kilódul az előszobába. Követem. Dodi is ott áll már a másik ajtóban. Közrefogják az izgalomtól remegő, középtermetű, tojásdad arcú srácot.

– Palikám, mi történt? – sürgeti Miki.

– Robit elkapták – böki ki izgatottan, s tömött szatyrát a falnak támasztja.

– Robit? – kiált fel Miki hitetlenkedve. – Hogy kapták el?

– Várjatok, iszom előbb egy kis vizet – és belöhol a konyhába.

Dodi szkeptikusan megjegyzi:

– Ha pénz nélkül vásárol az ember, megtörténik az ilyesmi.

Pali visszajön és csúnyán szitkozódik. Ilyen piszok pechet. Robit nyilván néhány óra múlva elengedik, efelől nincs kétsége, de az összelopott rengeteg kajának, ami nála volt, fuccs. Miki lehajol, átvizsgálja a szatyrot és elégedetten hümmög. Átfogja Pali vállát és betuszkolja a szobájába.

– Ül le – nyomja a díványra. – És most nyugodtan mondd el, mi történt.

Palinak csak most jut el a tudatáig, hogy idegen is van köztük. Gyanakodva mér végig és kérdőn néz egyik fiúról a másikra.

– Velem jött – nyugtatja Dodi.

Laza kézfogás után izgatottan előadja, hogy szokás szerint két szatyorral vásároltak be, jöttek kifelé már, mint máskor, fizetés nélkül, de két hapsi elállta az útjukat és kérte az igazolványukat. Ő nem adta oda, hanem közéjük ugrott, szétlökte őket és kirohant az üzletből. Az egyikük elkapta Robit, a másik meg üldözni-kezdte őt. Mások is futottak utána az utcán, ám ő lehagyott mindenkit. Az első mellékutcában látott egy gazdátlan kerékpárt, felpattant rá és taposta a pedált, ahogy csak bírta.

– Hol a bringa? – kérdi Miki és nyugtatóan veregeti Pali vállát.

– Egy utcával odébb leállítottam. Szegény Robi. Lehet, hogy átadják a rendőrségnek? Ücsöröghet néhány órát amíg kiengedik.

– Ne féltsd őt – mondja fölényes nyugalommal Dodi. – Elkapták már máskor is, majd csak kimászik a szarból most is.

– A kurva életbe, ilyen pech – sopánkodik Pali és a fejét vakarja.

– Örülj, hogy legalább neked sikerült a bevásárlás. Eredj, főzz valamit – biztatja Miki.

– Beszálhatok én is a vacsorába? – kapcsolódom a beszélgetésbe.

– Mire gondolsz, mid van? – tudakolja Miki.

– Egy kis pálinkára, hoztam magammal egy üveggel.

Palinak elkerekedik a szeme. Miki arca felderül. Dodi is elismerően bólint.

– Milyen pálinka? – sürget Pali.

– Cseresznye.

– A kurva életbe, máris jöhet – lelkesedik.

Táskám a dívány lábánál hever, lehajolok és kiveszem az

üveget. Miki már hozza is a poharakat. Dodi nem kér, kocsit vezet, hárítja el a kínálást. Így csak hárman iszunk. Szerfelett ízlik nekik. Pali még cuppog is, elkéri az üveget: megőrzésre, mosolyog sunyin. Mondom Dodinak, szívesen segítek főzni, eléggé értek hozzá. Eredj, ha akarsz, biztat, nekem amúgy is volna még beszélőnivalóm Mikivel.

A konyha a legjobban berendezett helyiség a lakásban. Konyhaszekrény, kétlapos villanyrezsó, hűtőszekrény, asztal és négy szék. Igaz, kopott minden. Nyilván az előző lakó hagyta itt, nem érte meg neki, hogy elszállíttassa.

Pali a pálinkásüveget a szekrényre állítja, aztán kipakol a szatyrából. Kenyeret, húst, konzerveket, egyébeket hozott. A húst rögtön szeletelni kezdi egy vágódeszkán.

– Hányan vagyunk most itthon? – kérdezi.

– Rajtunk kívül Miki, Dodi és Matyi, de nem tudom, Matyit hívjuk-e enni – tájékoztatom.

– Akkor hat szeletet vágok, mert Robit is beszámítom.

A húst hozzáértőn szeleteli. Az én feladatomat is kiadja: a konyhaszekrényből szedjek elő hagymát, fokhagymát, borsot és egyéb fűszereket. Eszembe jut, hogy nemrég, még Capuán, minden fordítva történt, én szeleteltem a húst és Márta dolgozott a kezem alá. De a fene bánja. A lényeg az, hogy kettesben maradtam Palival.

– Dodi ismerőse vagy? – kezd faggatni.

– Igen, meg Kareszé, de ő meghalt – felelem, s közben a hagymát kezdem hámozni.

– Szegény fiú, hamar feldobta a talpát.

– Ismerted?

– Hát persze. Itt lakott velünk. Mindig adott nekem néhány korona zsebpénzt.

– Miért, olyan jóba voltatok?

– A postása voltam. Ha a szüleitől levelet kapott, leküldtem utána Malmőbe, ő meg elküldte hozzám a választ és én feladtam.

És mi dr. Bakossal azt hittük, Karesz két lakást bérel, jut eszembe.

– Nem tudom, mi a fenéért titkolta, hogy Malmőben lakik – folytatja Pali –, talán szégyellte, hogy mivel foglalkozik. Én nem, megírtam a szüleimnek egy az egyben, hogy semmivel sem foglalkozom.

Szakszerűen kiklopfolja a húst, közben zsírt tesz a serpenyőbe, bekapcsolja a rezsót és felrakja a platnira az edényt. Szól nekem, már elég a hagymából, pucoljak most néhány gerezd fokhagymát is. A hússzeletekre többféle fűszert szór, fokhagymával megtűzdeli, vöröshagymát is tesz rájuk, de mindkettőből rak a sercegő zsírba is.

– Csak nem szakács voltál?

– Á, dehogy. Apám Áfész-kisvendéglőt vezetett, és néha engem is befogtak. Egyébként is szeretek kuktáskodni.

– Jobban jársz – mondom –, ha otthon maradsz. Családi alapon valóságos kincsesbánya egy kisvendéglő.

– Ahogy mondod – bólogat szaporán. – Kerestek is szépen, sőt túl sokat. De a rengeteg pénzükkel nem mertek mit kezdeni. Se nyaralójuk, se kocsijuk. Állandóan majréztak, hogy firtatni kezdik, miből telne rá nekik, mert a fizetésük alacsony volt. Hiába rimámkodtam, vegyenek legalább egy Zsigulit. Még mit nem. Csak gyűjtögették a pénzt. Hogy mi a fenének?!

– Azért nem lehetett rossz dolgod, nem is értem, miért jöttél ki?

– Nem bírom a kötöttséget. Nem nekem találták ki, hogy egy életen át az évi két-három hét szabadságra várjak, amikor kedvemre is élhetek. Capuán aztán kiszúrtam, hogy Svédország a nekem való hely.

Kevéske vizet önt a serpenyőbe, mint mondja, hogy ne legyen száraz a hús, vár egy keveset, aztán lefedi. Kezet mos ő is, én is, majd az asztalra állítja a pálinkásüveget és két poharat. Ő a házigazda, ő tölt. Leülünk egymással szemben, felemeli poharát, koccintunk. Karcolhatja kissé a torkát a tömény, krárog tőle, majd anélkül, hogy kérdezném, beszélni kezd.

– Számomra az egyedüli üdvözítő életforma az, ahogy ebben a lakásban élünk. Nem is tudom elképzelni, hogy munkából éljek, várjam, hogy elérem majd a nyugdíjkorhatárt. És hősköd-

ni, hogy közben felneveltem néhány gyereket. Tulajdonképpen rettentő szerencsés vagyok, hogy elmulasztottam megismerni a munkát.

– Egyáltalán nem akarsz dolgozni?

– A munkáról az én esetemben szó sem lehet. Ez az emberi jogok lábbal tiprása lenne – mondja mély meggyőződéssel. – Ezt itt megtehetem, ebben a kis közösségben, mert egyikünk sem melózik. Háztisztaügyünk tiltja is a munkát. Kényszerből néha beállok rabszolgának, legfeljebb néhány hétig szobrok valahol, és azt lesem, mit tudnék elemelni. Kajára nem költünk, az nagyon drága, kell a pénz a nyaralásra. Ha eljön a nyár, irány dél, Olaszország vagy Spanyolország. Tavaly volt rá pénzem, de Spanyolországból visszafelé eleget koplaltam, és a gyengébbeknek még a szemét is kiloptam.

– Tetszik ez az élet neked?

– Egyelőre igen. Irtó szabálytalanok vagyunk. Itt Svédországban nagyobbak a kedvezmények, mint odahaza, de mi még ezt is túllépjük. Otthon rég megbüntettek volna közveszélyes munkakerülésért. Egyszer már voltam itt is a sitten egy napig, elkaptak egy amolyan lokálban, ahol sűrűn razziáz a rendőrség, és nem volt nálam igazolvány.

– A szüleiddel azért rendszeresen tartod a kapcsolatot?

– Nem mondhatnám. A múltkoriban lecikiztek, hogy még kocsim sincs, és hogy bosszantsanak, megírták, lám a tűzépes fiának, aki annyi idős mint én, már Zsigulija van. Nagyon begorombultam, szereztem egy kis pénzt, néhány száz koronát és vettem egy lerobbant Ford Zephyrt. Nem volt üzemképes, de ki akart vele furikázni?! De megírtam haza, nekem is van kocsim, és ezt nekem nem a szüleim vették, és én nem lopom a pénzt, írtam, hogy bosszantsam őket. Mert tudod, az az igazság, Magyarországon is épp eleget lopnak az emberek. Úgy látszik, nem tetszett a levél, mert három hónapig nem válaszoltak.

– És hol van most az autó?

– Egy félreeső utcában, ha el nem vitték a roncstelepre. Csak a hecc kedvéért vettem, bagóért. Nekem nem kell semmi. En-

gem ne kössenek a tárgyak. Itt a lakás, a kaja közös, csak a ruha, a fogkefe meg az ehhez hasonlók vannak magántulajdonban. Ugyan nagy a barátság köztünk, de azért bizonyos távolságot tartunk az enyém és a tied között.

– Mondd, meddig akarsz így élni?

– Nem tudom. Most még nagyon jól érzem magam – mondja határozottan. – Velem ne törődjön senki. Engem sem érdekel a mások dolga. Nem érdekel, hogy mi történik a világban, béke lesz-e végre Vietnamban, hogy itt vagy ott kit csuktak le. Kit érdekel, hol és hányan halnak éhen, amikor én éhes vagyok. Egyáltalán, kit érdekel ma az, hogy engem mi érdekel?

Dühösen az asztalra csap. Kire haragszik ennyire? – tűnődöm. Miért, hol és kik terelték vakvágányra? Feláll az asztal mellől, a villanyrezsóhoz lép és villával forgatni kezdi a húst. Csengetnek. Én megyek ajtót nyitni. Fiatal, hosszú hajú, farmernadrágos, lemeberdzsekes, huszonöt év körüli srác áll előtttem. Amikor meglát, ijedten hebeg valamit, sarkon fordul és futni kezd lefelé a lépcsőn.

– Hová rohansz? – kiáltok utána magyarul.

Meglepetten visszanéz, gondol egyet, majd sebesen szedi a lábait lefelé a lépcsőn. Pali már mellettem áll, áthajol a korláton és lekiált.

– Hé, Tenkes, mi a fene lelt?

A lemeberdzsekes megáll, elkáromkodja magát, szaporán indul visszafelé. Amint felér, Pali kedélyesen a vállára csap.

– Mitől gyulladtál be ennyire?

– Azt hittem, hogy... – mosolyog kínkeservesen lihegve.

– Hogy itt a rendőrség? Fenét, Dodival jött, az ő haverja.

Az előszobában szembetalálkozunk Mikivel és Dodival. Előbújtak ők is a szobából, üdvözléssel üdvözik a jövevényt. Ahogy szavaikból kiveszem, a srác Malmóból jött. Pali ki akarja venni kezéből a diplomata táskát, de Tenkes nem engedi.

– Hagyd! – szól erősen, és határozottan markolja táskája fogóját.

Indul a szobába. Miki és Pali is vele tart. Dodi int, hagyjuk őket, s mi megyünk a konyhába. Megforgatom a húst a sercegő

zsírban. Néhány perc múlva Tenkes már az előszobában áll, de a táskája nélkül.

– Mikor mész vissza Malmöbe? – érdeklődik Miki.

– Holnap. Ma éjjel itt alszom.

– Oké – bólint Pali. – Nem akarsz velünk kajálni?

– Nem, nem érek rá – feleli a hosszú hajú srác, bejön a konyhába, majd kézfogással búcsúzik tőlünk is.

A húst magában esszük és kenyeret mártogatunk a saftba. Közben szó esik mindenféléről. Főként a svéd lányokról, akiket olyan könnyű ágyba csalni, hogy az már elképesztő. Gyakran egy fél tucatot is felhoznak egyszerre. Aztán ami belefér, nevetgél Pali. Ez még semmi, röhög Miki tele szájjal, esetenként képmagnón rögzítik neki életüket, majd üres órákban újra és újra végignézik. Ha megvacsoráztunk, a kedvemért levetítik a „kis orgiájukat”, feltétlenül meg kell néznem, ilyen otthon úgysem láthatok. Nem mondok se igent, se nemet, az adagommal vagyok elfoglalva. Dodi váratlanul felröhög. Arra gondol, okolja jókedvét, amikor Pali fogadásból fellépett egy szexklubban, és ő nézőként majd megszakadt a nevetéstől.

Pali felé fordulok.

– Tényleg felléptél?

– Fel én – húzza ki magát büszkén –, de majdnem felsültem. Képzeld, amikor anyaszült meztelenül a partnernőmmel kimentünk a színpadra, a sok kigúvadt szemű férfi és nő láttán, nem állt fel a farkam. Egyből kiszúrták, azt hittem, elsüllyedek a szégyentől. Ezek meg ott kiabáltak hátul – mutat a röhögő két fiúra –, „gyerünk, gyerünk”. No, de ügyes kezű volt a partnernőm, és kihúzott a szarból. Miközben izélgetem, észreveszem, hogy az első sorban egy csinos fruska milyen sóváran lesi, mit művelek. Nekem sem kellett több, egész idő alatt őt fixíroztam, végül annyira zavarba hoztam, hogy lesütötte a szemét. De a java még hátravan. Lejövünk a színpadról, azt mondja nekem a svéd nő: „te, ez még nem jól megy neked, délelőtt gyakorolnunk kell”. Néhányszor gyakoroltunk, de többször nem léptem fel.

Mindannyian jót nevetünk a sztorin. Miki kisiet a konyhából,

cigarettával tér vissza és sorra kínál bennünket. Dodi tiltakozón rázza a fejét, nem kér. Én sem akarom elfogadni, mondom is, hogy nem dohányzom.

– Te, ez nem olyan cigaretta – biztat Miki –, vegyél csak, próbáld ki.

Amikor látja, hogy nem nyúlok érte, kettőt elém tesz.

– Ez fű, kóstold meg, nem is hiszed, milyen jó. Na, tedd már el! – noszogat.

Nem akarok ellenkezni. Zakóm zsebébe csúsztatom a két szálat. Gyanítom, hogy ezt hozta az imént Tenkes a diplomata-táskában. Látom, hogy Dodi tűkön ül, talán arra gondol, amire én, jobban tesszük, ha mihamarabb odébbállunk. Az órájára néz: mennünk kell, mondja. Elvisz a szállóig, utána megy vissza Uppsalába. Miki kér, addig ne menjünk el, amíg az egyik pornófilmjüket meg nem nézzük. Dodi kérdően néz rám, látom, tőlem teszi függővé, hogy maradunk-e még. Elnézést kérek a fiúktól, de valóban indulnunk kell. Palinak egy újabb ötlete támad: szívesen megmutatják nekem Stockholm éjszakai életét. Ha nem ma, akkor holnap, elvisznek egy szexmoziba, persze a hátsó bejáraton, másképp harminc korona a belépő.

– Majd Malmöben megnézek egy ilyen mozit – hárítom el a meghívásukat.

– Ahogy akarod – keseredik el a hangja Palinak –, de akkor keresd meg Tenkest, ő tudja majd, hová vigyen.

XX.

Malmöben eszembe se jut Tenkes. Szétnézek a kikötőben, ahonnan a szárnyas hajók indulnak Koppenhágába, és úgy hét óra felé elindulok Antiékhoz. Régi bérház harmadik emeletén laknak. Hosszasan nyomom a csengőt, többször is kísérletezek, hiába. Rosszkor jöttem volna? Vajon hol lehetnek, mikor érnek haza? Úgy döntök, megvárom őket, de nem a lépcsőházban. A házzal szemközt láttam egy parkot padokkal, ott leülök és szemmel tartom a kaput. Indulok lefelé. Lentről csoszogást

hallok. Lehet, hogy Antiék jönnek? – nézek át a korláton. Vézna srác baktat felfelé a lépcsőn. Az első emeleti fordulóban összefutok Pityuval, akivel Latinán már találkoztam. Rám ismer, összerezzen, s a fene tudja, miért, sebesen visszafordul, mintha menekülnie előlem. De vagy nincs hozzá bátorsága, vagy belátta, itt nem szívódhat fel, pár lépés után lecövekel és bevár. Miért ijedt meg tőlem ennyire? – furcsállom, és hogy megnyugtassam, kedélyesen ráköszönök.

– Csao.

– Csao – hebegi, s ahogy kezét fogunk, érzem, tenyere nyirkos és az egész srác reszket.

– Engem keresel? – kérdezi szorongva.

– Ugyan, dehogy téged, Antiékat – folytatom az iménti kedélyes hangon –, de nincsenek itthon.

– Csak éjfél után szoktak hazajönni – mondja, s látom, hogy oldódik benne a feszültség. – Te ismered őket?

– Kölyökkoruk óta – legyintek nevetve. – Nem tudod, hol lehetnek?

– A szexklubban, ott ahol Bütyök.

– Ahá – mondom.

Miféle hely lehet ez? Netán olyan, amilyenről Béla beszélt nekem Stockholmban? Akkor jobb, ha el sem kérem a címét. Inkább holnap délelőtt visszajövök – gondolom.

– Fél óra múlva én is odamegyek – mondja készségesen Pityu. – Ha akarod mehetünk együtt.

Tényleg, miért ne mehetnék oda? – gondolom meg magam. Nem vagyok idegen, Pityu visz be, ismerőseim vannak ott, nyilván fel sem tételezik, hogy szimatolni akarok. Erősödik bennem az elhatározás, mert három legyet is üthetek egy csapásra. Nemcsak Antiékkal beszélhetek ott, hanem Bütyökkel is válthatok majd néhány szót, útközben talán Pityuból is kiszedhetem, kitől szereztek meg annak az olasznak a casertai címét, ahol Karesznak kellett volna a pornót leadni. S ha minden jól megy, bővebbet megtudhatok az eddig ismeretlen Pipiről is, s ha a fiú nincs Malmöben, akár már holnap hazautazhatok. Az anyagom valójában együtt állt akkor már, és ez a lényeg. Elfoga-

dom a felkínált ajánlatot, s mondom, vele tartok. Pityu megindul felfelé a lépcsőn, arcán nyoma sincs az előbbi szorongásnak, sőt cinkos mosollyal tudakolja, hol hagytam a szép fekete hajú lányt.

– Rómában – felelem, mit sem sejtve.

– Rosszul tetted – néz rám megrovón.

Nem tudom, mire gondol, miért kellett volna Sacit magammal hozni. De abban már biztos vagyok, Pityu még csak nem is sejt, hogy ki vagyok és mit keresek itt. Eszemben sincs felfedni magam, gondoljon, amit akar. S ha már szóba hozta Sacit, rajtam a kérdezés sora.

– Mit csináltál a pisztollyal, amit a lány rád szózott?

– Túladtam rajta, ötvenezer líráért – feleli önelégülten. – Nem is csináltam rossz boltot.

– Saci később már bánta, hogy nem ennyit kért tőled – nevetek.

– Annyit nem adtam volna – rántja meg a vállát. – Nem ettem meszet!

Kifizetted volna te azt is, ahogy be voltál tojva – gondolom magamban, de nem szólok, mert csak elriasztanám. Felérünk a harmadik emeletre. Pityu az Antiékkal szemközti lakás ajtajában illeszti a kulcsot, kinyitja és az előtérén át a szobába vezet. Berendezése: rozoga asztal, négy szék, széles heverő és egy szekrény.

– Egyedül élsz itt?

– Igen.

– És Dóri? Őt Latinán hagytad?

– Frászt. Kiszöktettem azt a tetű cafkát, de jól átvert – mondja keserű fintorral. – Allghogy kiértünk, már másnap meglépett.

– Fantasztikus – adom a meglepettet, holott már Latinán pontosan tudtam, mire készült a lány.

– Mit csinál most nélküled? Összeállt valakivel?

– Dehogy – legyint. – Bütyök svéd barátnőjénél lakik egyelőre. Egy özvegyasszonynál, akinek pornómozija van. Az a kis hülye tyúk nem látja át, addig fűzik majd az agyát, amíg színpadra nem lép – mondja megvetően.

Még mindig ácsorgunk a szoba közepén. Pityu rosszkedvűen tekergeti hosszú haját az ujjaira. Köhintek, mire észbe kap, megkérdezi, mit hozzon: bort vagy feketét. Rábízom a döntést. Szaporán kifordul az ajtón, és már hozza is az üveget meg a poharakat. A borospalackot az asztalra állítja, többszöri kísérletezés után bicskával kipiszkálja a dugót és tölt.

– A tervedre, hogy minden sikerüljön – emelem a poharam, és az övéhez koccintom.

– Miféle tervemre? – komorul el.

– A klubra. Hiszen társulni akarsz valakivel, vagy nem?

– Kitől tudod? – húzza össze a szemöldökét.

– Dóritól, Sacinak mesélte a kocsiban.

– Képzelem, miket fecsegett összevissza rólam a piszok – szitkozódik dühösen.

– Eleget locsogott, de tőlem ne tarts, én egészen másban utazom – adom félreérthetetlenül tudtára, hogy pontról pontra ismerem terveit, azt is, hogyan szerezte meg hozzá a pénzt, de nem érdekel, csináljon amit akar. Gyorsan másra terelem hát a beszélgetést. – Nőd nincs? Szalma vagy?

Nem válaszol azonnal. Kiisszuk a bort. Üres poharát az asztalra rakja az enyém mellé, felveszi az üveget, majd újból tölt.

– Nőm az van, nem is egy – feleli hetykén. – Itt a házban az első emeleten lakik egy asszony a két lányával, őket kurogatom – dicsekszik, s pislog rám, mit szólok a sikeréhez. – Iszunk egy keveset, s már egészen más hangon folytatja. – Ez nem szerelem. Itt senki se szerelmes, csak imitálják. Tudod – bizalmasan hozzám hajol –, én szerelmes szoktam lenni olyankor, legalábbis szeretnék az lenni valakibe. De Dóri piszokul itthagzott.

– Ha elment, hát elment! Megtalálod te még az igazit – vigasztalom. – Hány éves vagy?

– Már tizenkilenc múltam.

– Nem sok. Mióta élsz idekint?

– Harmadik esztendeje.

– És mi nem tetszett otthon annak a kis kölyöknek?

Válasz helyett bizonytalanul hümmög. Kíváncsian várom, mit hoz fel indokul. Hallgat egy ideig, majd monoton hangon

beszélni kezd. A faterja esztergályos, őt is annak adta, de nem tanulta ki a szakmát, kedve se volt hozzá, és nem akart beállni kulinak. „A fizikai munka egyébként se a legerősebb oldalam” – magyarázza, miközben vézna karjait mutatja. A házukban lakó két haver adta az ötletet, hogy szökjön el hazulról. Azok már két évvel korábban átlógtak a határon. Hol Olaszországból, hol Svédországból, hol meg Spanyolországból küldözgettek haza leveleket, és mindig azt írták, nagyon jól élnek, sokat utazgatnak. Azok se voltak különbek nála, ő miért ne élhetne úgy, fogta magát hát, és lelécelt.

– Olaszországból jöttél ide?

– Igen, Capuából. Ott kitanítottak; hiába van igazam, ha a szemben álló komának akkora tenyere van, mint egy szeneslapát, akkor csak neki lehet igaza. Megtanultam, hogy nem szabad ujjat húzni azzal, aki nálam erősebb, mert visszaüt, inkább hagyom a fenébe és elszaladok... Megtanultam azt is, hogy az erősebbtől kapott pofont éjjel féltéglával kell visszaadni. Tudod, a gyengébb ereje az aljasság, hatásosabb, mint a testi erő... élni kell vele, másképp kijátsszák, eltapossák az embert.

Dermedten hallgatom életfilozófiáját. Messzire néz, túl a falon, és rosszkedvűen folytatja: Capuából Malmöbe jött, hogy megkeresse a házbeli két fiút, akikkel a táborból is levelezett. A megadott címen nem találta egyiket sem. De lakott abban a házban egy idősebb magyar, buszsofőrként dolgozott. Tőle tudta meg, hogy az egyik ismerőse börtönben ül, a másik pedig Göteborgba ment. Odautazott. Négy magyar fiút talált a lakásban, a földön aludtak a matracokon. Persze egyikük sem melózott. A srác, akit keresett, néhány hete már onnan is továbbállt, feltehetően valahol a spanyol tengerparton sütteti a hasát – mondták. A fiúk megengedték, hogy ott lakjon velük. Nem volt már egy buznyákja sem, beállt segédmunkásnak a Volvo gyárba.

– Piti kis bűnözők voltak – emeli fel a fejét és lenézően legyint nyomatéku. – Már az első fizetésemből elkunyeráltak száz koronát, hogy betegyék a bankba, aztán a százat kijavítsák ezerre. Még a százasomat se adták vissza, pedig jutalékot is

ígérték az ezresből, amit az én révémen markoltak fel... Aztán megint befűztek, azt mondták, adjak kétszáz koronát, vesznek pornót, leviszik délre és részesedem majd a haszonból. Én hülye, megint hittem nekik. Két hét múlva jöttek haza, hiába nyújtottam a markom, pénz nincs, mondták, Olaszországban elkapták őket, elkobozták a pornót. Persze, ma már tudom, látták, milyen naív vagyok, és cefetül átráztak.

– Meddig laktál velük?

– Három hónapig.

– Onnan hová költöztél?

– Albérletbe.

– Magyarokhoz?

– Ugyan! Egy svéd elvált asszonynál vettem ki egy szobát. Még meg se melegedtem, a lánya kikezdett velem. Tizenhat éves sem volt még, de már mindent tudott a szexről. Az anyját egy cseppet sem zavarta, hogy a lányát tömöm. Sőt, kikezdett velem. Ez még hagyján, de a kicsit felcsináltam. Amikor kiderült, makacskodott, hogy megszüli, nem azért, hogy a nyakamba varrja magát, a szociális segély miatt, amit a gyerek után kap majd. Mit tehettem? Két hónap múlva elköltöztem tőlük és kivettem egy garzont. Vége – emeli meg a poharát, mintha búcsúzna valakitől, belekortyol, utána kipiszkál a borból egy dugódarabkát és az asztal lapjára löki. – Azóta már apa vagyok – nevet fel fanyarul –, csak azt nem tudom, fiam van-e, vagy lányom.

– Nem is vagy rá kíváncsi?

– Mit mondjak, megnézném, de egyébként nem izgat különösen.

– Mégiscsak a tied... Nem sajnálod?

– Talán, néha – billenti meg a fejét tétován –, a fene tudja... majd elmúlik ez is. Az ember lassan hozzászokik, hogy mindig elveszít valamit... valakit. Először az otthont, a szüleit... a barátait, a hazáját... barátnőjét, akibe szerelmes... Eddig mindig én voltam a vesztes... de talán most sikerül megkapaszkodnom.

Hallgatom és közben meditálok, mi lakik valójában ebben a kölyökemberben, és mióta ilyen magányos. Kapóra jöttem neki.

Nekem, az idegennek, akitől tartania sem kell, végre kiöntheti őszintén, ami a lelkét nyomja. Ahogy beszél és amit mond, más, mint ahogy eddig ismertem. Mintha nem ő járt volna túl Andris eszén, akit Rómában, és Marcién, akit Malmöben kaptak el, meglehet az ő közreműködésével és pénzüket az övéhez csapva próbál most megkapaszkodni.

– A saját erődből viszed valamire? – nézek a szemébe kétke-dőn.

– Hogy te miket tudsz kérdezni? – neveti el magát. – Beszéltél te már olyan sráccal itt, aki azzal kérkedik, hogy megszédte magát, mert reggel hattól délután kettőig dolgozik? Magad is tudod, aki dolgozik, nem ér rá pénzt keresni. A magamfajta nagy dohányt csak úgy képes itt leszakítani, ha simliskedik, ha átrázza a másikat.

Ez már megint Pityu, a Capuán és Stockholmban megismert hang és szöveg. Bonyolult srác a házigazdám – morfondírozok. Ám nem hagy időt, folytatja a történetét: Göteborgban a kevesek közé tartozott, akik gyárba jártak. Cikizték is érte a maga korabeli srácok, akikkel a klubokban találkozott. Ők másképpen éltek. Loptak, betörtek, átjártak Koppenhágába, narkót csempészték. Meg pumpolták a szociális segélyező szerveket. Közben micsoda bulikról meséltek. Az egyik srác például olyan könnyen jutott kétszázezer koronához, hogy elképesztő. Összeállt egy homokos svéd banktisztviselővel, amikor az jól be-léesett, rávette a hapsit, markoljon fel egy csomó dohányt. A lopott pénzzel repülőre ültek, irány Spanyolország. Ott le-pénzelt egy orvost, beinjekciózta a svédet, a személyzet segít-ségével kivitette a repülőtérré, és felrakta egy Svédországba induló gépre. Ezután telefonon felhívta a svéd rendőrséget, és közölte, hogy a körözött banktisztviselő melyik géppel érkezik. Egy másik haver ékszerboltot rámolt ki, legalább félmilliót mar-kolt fel néhány perc alatt. Voltak, akik fényes nappal pénzszállí-tókat raboltak ki, olyan alkalmazottakat, akik a bolti bevételt vitték a bankba vagy a postára. Igaz, az egyik tavaly lebukott és négy évre elítélték.

– A fiúk mindig arról dumáltak, micsoda pénzeket lehet leszakítani egy kis leleményességgel.

– Kedvet kaptál rá.

– Nem, akkor még gyáva voltam – ismeri el és megdörzsöli az orrát. – Csak arra volt merszem, hogy Koppenhágából áthozzak egy kis csomagot. Beszoltam a gyárba: beteg vagyok. Egyébként is utáltam már a melót. Nem nekem találták ki. Reggel ötkor kellett kelnem és kettőig ott álltam a gép mellett. Ezerötszázat kerestem havonként tisztán, háromszázötvenet fizettem a garzonért, ötven koronámba került a takarítás. Egy idő után kiírtam az ajtómra „alszom, ne zavarjanak”, így aztán nálam elvétele takarítottak. A kaja is irtó sokba került, s alig maradt pénzem a szórakozásra. Mondogattam is magamnak: öregem, ha így folytatod, belőled se lesz gazdag ember.

– Otthagytad a gyárat?

– A fenét! – tiltakozik. – Jó ideig táppénzen voltam. Ötvenkét koronát kaptam egy napra. Ez annyi, mint a bérem volt, adómentesen. Csak nem hagyok ott nekik ennyi pénzt?

– Tehát átjártál Koppenhágába.

– Igen. Ötödszörre fordultam már, amikor az egyik haver rábeszélte, ne adjam át az árut a megbízómnak, ő majd segít passzra verni. Gondoltam, lesz ami lesz, megpróbálom. Az ipsének azt hazudtam, meleg volt a helyzet a vámnál, s eldobtam a táskát. Az ürge nem csinált cirkuszt, a fuvardíjat persze nem fizette ki. A haver meg fogta a hasist, hogy viszi eladni. Azóta se láttam, átvett a pizsok.

– Okultál ebből, igaz?

– Sajnos nem eléggé, néhány hét múlva megint átráztak – matat a zsebében, keres valamit, aztán türelmetlenül legyint.

Néhány srác lopott egy kocsirakomány cigarettát, tévét meg egyebet. Segített nekik túladni az árun, mert rendesen megfizették. Ekkortájt valaki, aki tudta, hogy van pénze, odament hozzá, befűzte, hogy megcsinálhatja élete legnagyobb üzletét. Megvételre ajánlott egy négy és fél karátos brillt, majdnem annyiért amennyi pénze volt. Bevette a dumát, megvette a követ, gondolta, a százszorosát is megkaphatja érte. Csakhogy

már az első vevőnél kiderült, hogy a drágakő közönséges üveg, egyszóval hamisítvány.

– Ekkor fogadtam meg, hogy én is olyan szemét állat leszek, mint ők – keményedik meg a hangja.

Biztatóan rámosolygok.

– Úgy hallom, az utóbbi időben sikerült is becsapnod másokat. Dóri mesélte, milyen finesszel ügyeskedtél például pornóval.

– Na igen, volt egy-két húzásom – bólint elégedetten –, de a múlt héten felhagytam a pornóval, nehogy a végén ugyanúgy megkopasszanak, mint én másokat. Bütyök egy klubot akar nyitni. Összegyűlt egy kis pénzem, és beszálok hozzá.

Gondolom, afféle engedély nélküli lebujról beszél, amelyet Mari férje említett nekem Stockholmban.

– Nem félsz, hogy a rendőrség egyszer rajtatok üt?

– A rizikót vállalni kell.

– És ha Bütyök is átver?

Látom rajta, mellbe vágja a kérdés. Elkomorodik, felkapja poharát és fenéig kiissza.

– Csak próbálja meg – sötétedik el a szeme.

Rátenyerel az asztalra, feláll, bedugaszolja az üveget.

– Indulnunk kell – mondja –, közben beszólok az egyik kis barátnőmért. Ott ügyeskedik ő is, ahol Antiék.

Szótlanul haladunk lefelé az első emeletre. Fiatal, unott képű, barna szemű lány enged be bennünket az egyik lakásba. Pongyolában van, középen elválasztott haja rózsaszínű szalaggal átkötött copfban lóg a vállán. „Hej” – köszön, és előresiet. Émelyítő szag terjeng a szobában, akárcsak Matyínál Stockholmban. A széles pamlagon kortalan nő heverészik, kék köntösben. Épp hogy felemeli a fejét, kibontott haja a melléig ér, fél arcát eltakarja. Zavaros szemét rám függeszti, kábán vigyorg. Kezében pipa, negédes mozdulattal felém nyújtja. Nemet intek, nem mozdulok az asztal mellől. Pityu viszont odasiet, mohón kikapja a kezéből a pipát, fejét hátrahajtja és átszellemlült arccal megszívja, majd készségesen felém tartja.

– Csak egy slukkot – kérlel.

Megrázom a fejem.

– Tényleg nem akarod? – kérdezi értetlenül.

– Most nem – szabadkozom.

– Ahogy akarod – vonja meg a vállát, és visszaadja a pipát a szemlátomást bódult nőnek. – Az öreglány meghalna, ha csak egy napig is nélkülöznie kéne.

Néhány szót vált svédül a lánnyal, majd az órájára néz és bólint. A leveti a pongyoláját, a székre hajítja és ott áll előttem meztelenül, tétován. Erre a fordulatra végképp nem számítottam, de minden erőmmel azon vagyok, észre ne vegyék meghökkenésemet. Közömbös arccal végigmustrálom a fiatal teremtetést, tetőtől talpig. Meg kell adni, formás teste van. Mellei feszesek, akár két körte. Pityu hátulról hirtelen átkarolja és két tenyere rásimul a feszes cicikre, közben rám vigyorog: mit szólok mindehhez. A lány topog, majd egy ügyes mozdulattal kicsúszik az ölelésből, és kecsesen a szekrényhez lépdel.

– Hát így élek – int körül Pityu hetykén, s várja a hatást. – A nővére még jobb. Akkor dugom meg őket, amikor akarom.

– Egy szavad se lehet – hagyom rá.

Pityu elemében van, belelendül a hengegésbe. Hogy bizonyítsa nekem, nem a levegőbe beszél, odalép a pamlagon elomló, folyvást vigyorgó asszonyhoz, pongyolája alá nyúl és a lába közt kezd kotorászni. Annyit láttam, hallottam az utóbbi hetekben, hogy már lassan fel sem veszem, mégis alig tudom megállni, hogy ki ne forduljak a szobából, mert Pityu hirtelen mozdulattal szétnyitja a köntöst, erélyesen a pamlag széléig húzza a nőt, lábát szétfeszíti, sliccét gombolja és ráhasal. Elfog az undor. Legszívesebben rászólnék, de meggondolom magam. Bármennyire is viszolygok a látványtól, az ő dolguk, semmi közöm hozzá. Elfordítom a fejem és a lányt figyelem, miként reagál a számomra meghökkentő látványra. De csak unott pillantást vet felénk, s a szekrényből kiemelt nyári ruhát csupasz testére húzza. Derekán szorosra köti az övet, átjön a szoba innenső végébe és belelép a cipőjébe. Megrázza magát és csípőjét riszálva a fiókos szekrényhez megy, kivesz egy átlátszó nylonzacskót. Elég rápillantani, s már tudom, egy

nagyméretű férfi nemi szerv van benne. Mint a kölnisüveget vagy papírzsebkendőt szokás, természetes mozdulattal a táskájába süllyeszti a csomagot. Pityu még mindig az asszonyt gyömöszöli, s egyre hevesebben mozog. A lány mellélép, elkapja nadrágszíját, erősen megrántja, mond valamit a fiúnak, de az nem zavartatja magát, csak akkor egyenesedik fel, amikor már kielégült. Lihegve gombolja be a sliccét. A lány a karóráját mutatja neki, semmi kétség, sürgeti Pityut, hogy induljanak már. De ő csak legyint.

– Nem akarod te is megdugni? – fordul felém és odébb lép, hogy átadja a helyét.

– Túl öreg hozzám – szabadkozom.

– Ez öreg? Még csak negyvenéves – bizonykodik Pityu.

Többnek néztem. Változatlanul a hátán fekszik, és eszébe se jut, hogy meztelen testét eltakarja. A pipát viszont nem engedi, mindvégig a kezében tartotta, időnként szív egyet és bambán kacarász.

Végre-valahára elindulunk. A kapu előtt kocsiba szállunk, a lány ül a volánhoz. Pityu is elöl foglal helyet. Már kint az úton járunk, amikor hátrafordul.

– Hol alszol?

– Szladiban.

– Gyere hozzám. Éjfél után áthívjuk a két lányt és csapunk egy jó kis bulit. Rendben?

– Még beszélünk róla.

Pityu a válaszat félíg-meddig beleegyezésnek véli és elégedett. Kis ideig hallgatunk, aztán megkérdezem.

– Ez a lány mivel foglalkozik?

– Műfasszal ízelgeti a színpadon a partnernőjét. Meglátod, úgy csinál mindent, mint egy igazi férfi – fordul ismét hátra. – Huszonöt centis szerszámmal dolgozik, ez a legnagyobb méret, amit kapni lehet. A társa, úgy látszik, ezt a baromi méretet kedveli. Én az arasznyi farkammal kisasas lehetnék nála – röhög tele szájjal.

– Mióta csinálja?

– Mit tudom én. Az anyja húsz évig mutogatta magát, de a színpadról már kiöregedett.

– És mennyit kap egy fellépésért?

– Elég sokat. De mellette még annyit maszekol, amennyi belefér. Ha valamelyik férfinak megtetszik, csak szól neki, és műsor után félrevonulnak az öltözőjébe.

Hirtelen elhallgat, a szeme pajzánul villog.

– Te, figyelj csak – kiált fel. – Veszek egy műpinát és kipróbálom, csak attól félek, jobban élvezem azt, mint ezeket a kiélt, hideg szukákat.

XXI.

A kocsi a szexklub elé kanyarodik. Az előtérben zöld keresztcsíkos trikóban széles vállú fiatalember ügyel a betérőkre. Tőlünk nem kéri a jegyeket. Pityunak magyarul, a lánynak svédül köszön. Félreáll előlünk és bohóckodva, a karját széttárva engedélyt ad a belépésre. Jobbra van a pénztár, balra a két mosdó, középen a bársonyfüggöny. Nyilván ott lehet bejutni a nézőtérre. Ez nem afféle illegális klub, ez nyilvános szórakozóhely. Nincs hát mitől tartanom. A lány otthagy bennünket, a folyosó felé tart. Pityu résnyire elhúzza a függönyt, belesek én is. Antit látom a színpadon, meztelenül, épp egy pucér, négykézlábra ereszkedő, fekete hajú nőbe dugja hímvesszőjét. Ilinek is ilyen színű a haja, gyanítom, ő az. Fölöttébb meglep a látvány, szinte leesik az állam a döbbenettől. Annál is inkább, fel se merült bennem, hogy ilyen pozitúrában találom őket, és épp a színpadon. Leveleikben azt írták szüleiknek: „könnyű, tiszta munkát kaptunk, szépen keresünk”. Ez lenne hát a könnyű, tiszta munka? Bár távol áll tőlem a prűdéria, számomra kiábrándító az, amit művelnek a színpadon, a kíváncsiskodók, csámcsogók tucatjai előtt.

– Jól csinálják, mi? – kuncog mellettem Pityu.

– Hol beszélhetnék velük? – kérdezem tőle rekedten.

– Majd ha végeznek, az öltözőben.

A jegyszedő ránk szól, álljunk félre vagy menjünk be a néző-

térre, mert útban vagyunk, Két férfi jegyét ellenőrzi éppen, majd előzékenyen beengedi őket. Pityu unszol, nézzük végig Antiék attrakcióját, de képtelen vagyok rá. Inkább az öltözőjük előtt várom meg őket – mondom neki. Velem tart. Elhaladunk a bárpult mellett és egy keskeny folyosón a színpad irányába megyünk tovább. A folyosót záró ajtónál Pityu megáll.

– Még van időnk, nézzünk be Bütökhöz – mondja, és válszt se várva benyit az oldalsó ajtón. A szűk irodában magas, huszonkét év körüli férfi álldogál az íróasztal mellett. Telefonál. Svédül beszél, közben jobb kezével hevesen gesztikulál. Piros ingje a hasáig kigombolva, haja hosszú, hullámos, és sötétkék zakójára omlik. Ami leginkább feltűnő rajta: napszemüvegét még a tompított villanyfénynél sem veszi le. Ácsorgunk, ő ügyet se vet ránk, míg végre befejezi a beszélgetést, leteszi a hallgatót.

– Holnapra vártalak – néz meglepve Pityura. – Csak nincs valami baj Koppenhágában?

– Semmi vész, de előbb végeztem, és már délután átjöttem a szárnyassal – magyarázkodik Pityu. Mondana még valamit, de Bütök leinti.

– Andris itt van Malmöben – figyelmezteti a mellettem ágáló srácot.

A mindeddig hetyke fiú menten elsápad, testén végigfut a remegés. Alighanem váratlanul érte ez a hír. Sejttem, mit érez, mi jár a fejében. Veszélyben a pénz – Andris részesedése –, amit már sajátjaként könyvelt el, miután a srácot Rómában elkapták a rendőrök. Nem számított rá, hogy üzlettársa ilyen hamar szabadul.

– Keresett engem?

– Igen. Mondtam neki, holnap Malmöben leszel.

– Mit akar tőlem? – kérdezi ijedt hangon Pityu.

– Csak a pénzét – csattan rá keményen Bütök.

– Ami közös volt, befektettem, de elúszott – vágja rá a fiú túl gyorsan, ám cseppet sem meggyőzően, és felváltva hol az egyik, hol a másik lábára nehezedik.

Bütyök gúnyosan nevet.

– Hagyd a rablómesét – söprögeti kabátja hajtókáját a közismert mozdulattal, jelezve, egy szót sem hisz el az egészből. – Andrisnak se próbáld beadni ezt a maszlagot.

Pityu válaszolni akar, de aztán jobbnak véli, ha hallgat. Csak a szája szélét rágja szaporán. Rádöbbenhetett, hogy erős ellenfélre akadt, és nem számíthat senkire. Kíváncsian figyelem a fejleményeket. Tehetem is, mert azok ketten tudomást sem vesznek rólam.

– Rettentően dühös rád a fiú – folytatja Bütyök, s hogy nyomatékot adjon szavainak, tenyerével ütemesen csapkodja az asztalt. – Ne húzz ujjat vele. Add vissza a pénzét, vagy fogd a cuccod és szívdj fel mielőbb, mert Andris talál neked egy állóhelyet a tengerben.

– És a klub?... azt ígérted, hogy a társad leszek – hebegi Pityu, és zavaros kék szemét reménykedően Bütyökre függeszti.

Az elfordítja a fejét és szélesen legyint.

– Hogy te az én társam? Nem ígértem biztosra. Egyébként se csinálom meg a klubot, legalábbis egyelőre nem – vet véget az egyoldalú vitának és felém fordul. – Engem keresel?

– Antihoz jöttem – kezdem, s mondanám, hogy miért, de Pityu megragadja a karomat és kétségbeesve húz kifelé. Az ajtóban sikerül leráznom és lecövekelnem magam.

– Kint megvárlak – súgja idegesen.

Miért akar ez engem megvárni? Csak nem azt kívánja, hogy én védjem meg Andristól? Eszembe sincs a piszkos ügyeikbe beleártani magam. Intézzék csak el egymás közt.

– Ha akarod, megvárhatsz – egyezek bele mégis, hogy szabaduljak tőle.

Nincs már rá szükségem, ez az igazság. Amit tőle akartam megtudni, arra Bütyöktől is választ kaphatok. Pityu végre ki-somfordál az irodából, behúdom mögötte az ajtót.

– Honnan ismered ezt a srácot?

Gyanakvó a hang, sietve tisztázom magam:

– Dóri mutatta be Latinán, amikor Capuáról odavittem. De

csak néhány szót váltottunk. Itt meg, amikor Antiékat kerestem, összefutottunk a lépcsőházban. Ő hozott ide.

Válaszom megnyugtatja, de a hangja változatlanul rideg, kemény.

– Mit akarsz Antitól?

– Beszélni vele.

– Olaszországból jöttél?

– Ugyan, Budapestről.

– Hazulról? – képed el és lekapja szemüvegét. – Tényleg Pestről? – csillan fel a szeme.

Érdeklődő tekintetétől kísérve tudtára adom, hogy Karesz apróságait szedem össze, már ami megmaradt, és viszem haza a szüleinek. Jártam már Capuán, Stockholmban is, beszéltem Dodival és most Antin a sor...

– Mi van Dodival? – érdeklődik. – Amióta dedóba jár, le se szar a fiú, na de...

Folytatná, de durván kivágódik az ajtó és két rendőr csörtet be. Közrefognak bennünket és svédül karattyolnak valamit. Rémület fog el. Más se hiányzott – húzom el a számat. Most aztán benne vagyok a pácban nyakig. Bütyök is rettentő ideges, zakója belső zsebéből előráncigálja igazolványát és oda nyújtja az egyik rendőrnek. Az belelapoz, mond valamit a társának, fejmozdulatából következtetek: megtalálták, akit keresnek. Velem egyelőre nem törődnek. A magasabbik megragadja Bütyök karját és erélyesen tuszkolni kezdi kifelé. A fiú megmaka csolja magát, heves szópárbaj kerekedik közte és a két egyenruhás között, amiből egy kukkot sem értek, csak azt látom, hogy az élénken tiltakozó Bütyök arcából kifut a vér és olyan lesz, mint akit lemeszeltek. Hirtelen eszembe villan, a két fű még itt lapul a zakóm felső zsebében. Mi a fészkes fenének hagytam magamnál – mérgelődök –, nem tudnám megmagyarázni. Érzem, hogy kiver a veríték. Megtörlöm a homlokom és szorongva várom, mikor kéri el tőlem is az igazolványomat. De rám se hederítenek. Bütyök végül enged, legalábbis egy tűnik, mert a rendőr elengedi a karját. Odalép az íróasztalhoz, egy papírlapra néhány számot ír fel és felém nyújtja.

– Ha igazi haver vagy, nagyon kérek, hívd fel ezt a számot – mondja magyarul. – Kérd meg Dórit, Szonjával, menjen le a pincébe és azonnal tüntessék el a csizmát.

A két rendőr hagyja, hogy elvegyem a papírt. Nekik Bütyök kell. Közrefogják és kivezetik a szobából.

Hökkenten nézek utánuk. Számomra felfoghatatlan az egész jelenet. Mit akartak ezek Bütyöktől? És az én személyem miért nem volt érdekes nekik? Szorongatom a papírt. Megtegyem, amire a srác kért, vagy hagyjam az egészszet és lépjek le? Mi van, ha házkutatást tartanak nála? Ez majd kiderül. Sutba dobom az óvatosságot. Tárcsázok és feszülten várom, ki jelentkezik a vonal túlsó végén. Ha férfi lesz és svédül beszél, menten lera-kom a kagylót. Női hangot hallok.

– Ki beszél? – kérdezi valaki magyarul.

– Dóri?

– Igen, és te ki vagy?

– Ez most nem fontos. Bütyököt épp most vitték el a rendőrök – hadarom. – Azt üzeni, Szonjával tüntessétek el a csizmát.

– Jézus, Mária! – hallom Dóri ijedt sikolyát.

Gyorsan leteszem a hallgatót és fellélegzem. Ezen túlvagyok. De mi legyen tovább? Az irodában nem maradhatok. Kimenni se merek, hátha razziáznak odakint – fantáziálok. Van még egy ajtó, fogalamam sincs, hová vezet. Óvatosan kinyitom. Teremtett lelket sem látok. Ez lesz az a folyosó, amelyik az öltözőkből a színpadra vezet. Legjobb, ha itt várom meg Antiékat, határozom el, és becsukom magam mögött az iroda ajtaját. Ha itt igazoltatnak, azt mondom, ismerőseimet várom, ami igaz is.

Nem telik el egy perc se, már nyílik is a színpadra vezető ajtó és megpillantom Antit és Ilit. A fiú azonnal felismer, felesége halkan felsikolt, majd kezét maga elé kapva elrohan mellettem és eltűnik az öltözőjében. Riadalma meglep, hiszen az imént még több tucat idegen látta intimebb helyzetben. De Anti is zavarban van.

– Várj itt, magamra kapok valamit – topog szégyenlősen, és máris eltűnik ő is az ajtó mögött.

Bánom már, hogy idejöttem. Holnap délelőtt kellett volna

ismét becsöngetni a lakásukon. Most úgy érzik, tetten értem őket olyan helyzetben, amiről odahaza nem tudnak, amit előttem, az idegen előtt is restellniük kell. Azt már eldöntöttem magamban, hogy Bütyökről hallgatok. Csak még jobban összezavarnám őket, ha megtudnák, hogy elvitték a rendőrök. Legfeljebb a végén említem meg, ha szóba kerül a neve. De már jön is Anti, karcsúsított ingben, világos nadrágban. Simára borotvált arca meglehetősen sápadt. Kerüli a tekintetem.

– Stockholmból jössz? – érdeklődik, s közben frizuráját igazgatja.

– Igen.

– Dodival beszéltél?

– Beszéltem vele is, Marival is. Olaszországban találkoztam Katival és megismerkedtem néhány fiúval Capuán, akik ismeretek benneteket.

– Akkor hát mindent tudsz – dugja zsebre a fésűjét.

– Nagyjából – bólintok. – De Karesz apját izgatja, mi az amit elhallgattál előtte, hogy ez nem telefontéma. Szeretné végre tudni az igazat, hogyan élt a fia itt.

– Ez már nem titok előtted, és gondolom előtte sem lesz az, ha hazamész – mondja és a falnak dől. – Azt mégsem közölhettem telefonon, abban a gyászos szituban, éppen az apjával, hogy a fia merő hazugságot írt haza, nem járt egyetemre, tiltott dolgokkal foglalkozott zsinórban, velem együtt. Karesz mindig azt írta haza, hogy irtó gazdag lesz, és így tovább. Nézd, ha nem köpnek bele a levesünkbe, talán azok is lettünk volna. Péchünk volt, ez az igazság. Mondtam volna meg a telefonba, tönkrementünk, semmink sincs, jó hogy nem vagyunk sitten, és hogy Karesz nem meleg levegőt ment le szippantani délre, hanem pornót vitt és egy balul végződő csempészút után előttem is rejtélyes módon a folyóba fulladt. Megértesz, ugye? Egyébként is rettentően kiborított a halála, a barátom volt, a legjobb barátom.

– Mire gondoltál, hogy fulladt a folyóba?

– Nem voltam ott, biztosat nem tudok. De tény, hogy egy fityingünk se maradt. Talán nem volt lelkiereje újrakezdeni.

- Mármint a csempészt?
- Igen. Ő a munkára – mint ahogy én sem – sose gondolt. Úgy képzelte, hogy huszonöt éves korára milliomos lesz.
- Maradt utána valami?
- Mi az, az apja örökölni akar? – mosolyog fanyarul.
- Szó sincs róla – tiltakozom. – De néhány apró tárgy, emlék a családnak.
- Nem hiszem, hogy maradt – válaszolja rövid gondolkodás után. – Bakos bácsinak telefonon is elmondtam, Karesz lakását kifosztották, ami érték volt, elvitték. Legfeljebb néhány ócska bútort, tányért, evőeszközt hagytak meg. Egy srác költözött a helyére, a bútorait is ő használja, mi egy fillért sem kértünk érte. A Volvóját is veszni hagytuk. Hatszáz korona adótartozása volt rá, plusz biztosítási díj, annyit meg nem ért meg az a tragacs. Az egyik öltözőben nők kacarásznak. Odafigyelünk.
- Ha lemegy a szexfilm, űk következnek – int az öltöző ajtaja felé Anti. – Egyik a férfit imitálja, ha itt maradsz, megnézheted. Nekem egészen máson jár az eszem.
- Maritól tudom, Kareszt és Pipit Koppenhágában felsegítetted a csőbe, téged meg a malmói kikötőben elkaptak.
- El, a kurva anyjukat, valaki beköpött, hogy narkóban utazom. Nem volt igaz, bár találtak nálam néhány szál füvet, ami elég volt ahhoz, hogy néhány napig bent tartsanak, a lakásunkat is feltúrják, de más nem volt, úgyhogy kiengedtek. Mi pornóban utazunk, az pedig itt, láthattad, nem tilos.
- Kinek állt érdekében, hogy elkapjanak?
- A fene tudja – rázza a fejét. – Nem is érdekelt. Karesszal mi is beszóltunk néha telefonon a rendőrségre, ennek és ennek a kocsija tele van narkóval, pedig csak pornót vittek. Nyugodj bele, nyomban elkapják. Persze, ha nem találnak nála narkót, néhány napig akkor is bent csücsül a sitten, a pornót nem tudja leszállítani, és megjelenünk mi a piacon. Figyelmeztetem a vevőjét, azt az őrltet megint letartóztatta a rendőrség narkóval, és nyomban lehül körülötte a levegő. Az ilyesmi megszokott dolog itt, afféle gyerekes csíny.
- Az utolsó szállítmányt Casertában kellett leadni, így van?

- Igen.
- Kik tudták a címet?
- Karesz, én és Pipi.
- Mi van Pipivel? – kapok rajta. – Karesz nagyon várta Capu-
án. Elkapták?
- A fenét. Mikor kijöttem a sittről már Malmöben volt.
- Mit mesélt?
- Azt, hogy Latináig jutott csak el. Ott hallotta Karesz halál-
hírét, és nem is ment el már Capuára.
- Elmondta azt is, kik szedték le a bőröndöt az orruk előtt?
- Igen, persze, a vámosok.
- Karesz máshogy képzelte el. Bütyökre gyanakodott, az ő
keze van a dologban.
- És ha igen, akkor mi van? – kapja fel a fejét Anti harciasan,
mint akinek nincs ínyére az elmúlt ügyek felhánytorgatása. – Mi
is kijátszottuk Bütyököt, nem is egyszer. Kegyetlen világ ez, itt
mindig az ügyesebb győz. Talán nem is olyan nagy baj, ha a
vesztes is megtalálja utána a számítását. Én például megtalál-
tam.
- A színpadon? – mutatok arra, amerről az imént lejöttek.
- Igen – feleli határozottan, kissé elutasító éllel. – Amikor
kiengedtek a sittről, ott álltam csupaszon egy fillér nélkül.
Bütyök megkeresett. Közölte velem, hogy felhagyott a pornó-
val és svéd barátnőjével társul. Addig rágta a fülünket, amíg
llivel félredobtuk a szemérmünket. Van fogalmad, mekkora
pénzeokről van szó?
- Mit kaptok egy-egy fellépésért?
- Fejenként 150 koronát, és esténként négyszer-ötször is
fellépünk.
- HENCEGSZ? – fenyegetem meg tréfásan.
- Komolyan – erősködik. – Van még néhány helyünk, szóval
pendlizünk.
- Hogy bírod a tempót? – csodálkozom.
- Megvan ennek is a fortélyja – nevet csibészesen. – Az
ember megtanul imitálni. Gyakorlat kérdése az egész.
- Nem zavar, hogy a nagy nyilvánosság előtt szeretkeztek?

– Hát... – húzza el a száját –, a kezdetén rossz volt, de már megszoktuk. És ki a fene ismer itt minket? Nekünk most az a fontos, összeszedjük egy kis pénzt, amilyen gyorsan csak lehet.

Hát persze. Anti is meg akart gazdagodni éppúgy, mint Karesz. A pornóval ez nem sikerült. Kiáll hát a színpadra meztelenül, esténként négyszer-ötször is, ahogy mondta. Furdal a kíváncsiság, rá is kérdezek.

– Odahaza... az ágyban is megy?

– Otthon nem dolgozunk, pihenünk – derül fel a képe intimitásomra. – De gyere be az öltözőbe.

Ili szoknyában, blúzban, magas sarkú cipőben a tükör előtt áll és sminkel. Felénk fordul, kissé feszélyezve mutat a heverőre, foglaljak helyet. Leülök és azon töprengek, azok után, amit láttam, hol kezdjem a beszélgetést.

– Emlékszel rám? – kérdezem kisvártatva.

– Hát rémlik valami – mér végig.

– Én pontosan emlékszem rád – mondom. – Egy házban lakom Karesz szüleivel. A lépcsőházban találkoztunk néhány-szor.

– Ahogy mondod, már dereng valami... emlékszem rád, a srácok mindig szidtak, hogy nem hagyod őket az udvaron focizni.

– Csak arra kértem őket, ne zajongjanak annyira. Igaz, Anti? – fordulok a férje felé, aki némán bólogat.

– Mikor érkeztél? – érdeklődik Ili, miközben tovább sminkeli magát.

– Délben. Már jártam a lakásotokon, de hiába csengettem.

– Délután Lundban voltunk. Van egy ismerős srác, csórikám egyetemre jár, őt látogattuk meg. Onnan egyenesen ide jöttünk. Hogy találtál meg minket? Ki hozott ide?

– Pityu – vágom rá egyből, s most jut eszembe a rám várakozó legény.

– Pipi?

– Hogy mondod? – kapom fel a fejem.

– Mi Pipinek hívjuk – világosít fel Anti –, mert amikor hoz-
zánk került, olyan gyámoltalan volt, mint egy kiscsibe.

A meglepetéstől szóhoz sem jutok. Pityu, akivel az imént
borozgattam, azonos Pipivel? Ő lapult a csőben Karesszal?
Nyilván ő árulta el a casertai címet Bütyöknek. Ő aludt hátul
a kocsiban a 2001. előtt. Ő lett rosszul, amikor Karesz halálhírét
hallotta Latinán. Folytatnám még a gondolatsort, de Ili nekem
szegezi a kérdést:

– Láttál bennünket a színpadon?

– Igen – nézek fel rá –, de csak egy percre.

– És...?

– Bevallom, zavarba hoztatok.

– Miért, talán rosszul szerepeltünk?

Nem tudom, hová akar kilyukadni. Keresem a megfelelő
választ. Hirtelenjében nem tudom, mit mondhatnék, ami nem
sértő, inkább hallgatok.

– Valld be, meglepődtél – faggat most már csípős hangon.

– Nem, dehogy – tiltakozom. Holott, de még mennyire meg-
lepődtem!

– Ugyan, ne alakoskodj – enyhül meg a hangja. – Tudod is
te, milyen helyzetben voltunk mi szegény Karesz halála után.

– Más lehetőségek nem voltak? – kockáztatok meg halkan.

– Lenni éppen lett volna – ül le mellém a pamlagra és szok-
nyáját a térdére húzza –, ha beállunk a kerékvágásba és haj-
tunk, amíg meg nem öregsünk. Ehhez már semmi kedvünk.
Anti – szól rá a férjére –, említetted, mennyit keresünk?

– Igen – bólint a fiú.

– Na látod – les rá fél szemmel. – Havonta több pénzt teszünk
félre, mint amibe egy új Volvo kerül. És a rizikó semmi... és nem
cidrizünk a zsaruktól. Filmezni is hívtak, de csak akkor vállalom,
ha Anti lesz a partnerem, idegennel nem állok össze.

Gyorsan fejszámolást végzek magamban. Egy új Volvo ára –
ha jól tudom – húsz-huszonkét ezer korona, akkor Iliék akár
harmincezret is megkereshetnek havonta. Ez már komoly do-
hány.

– Pornófilmen szerepelnétek?

– Persze. Képzeld – mosolyodik el –, tavaly láttam egy szex-filmet, osztrákot vagy németet, már nem is tudom miféle, de a kedvenc magyar színésznőm a főszereplője, majd leestem a székről. Persze azóta már én is másképpen gondolkozom. Vég-eredményben mi is azért jöttünk ki, hogy meggazdagodjunk, nem igaz? A filmezést is jól megfizetik.

– És meddig akarjátok csinálni?

– Még két-három évig – szól közbe Anti.

– És azután mihez kezdtek?

– Még itt Svédországban kitanulom a szabás-varrást, aztán az összegyűjtött tőkénkkel irány Olaszország – veszi át ismét a szót Ili. – Ott akarunk élni, akárcsak szegény Karesz. Nyitunk egy nőruha-üzemet, nem nagyot, néhány munkással dolgozunk csak. Szülök majd két gyereket, és éljük a magunk nyugalmas életét. És persze, elfelejtem, de le is tagadom, hogy Svédországban miket műveltünk... de bocsáss meg – pillant az órájára –, nekünk mennünk kell.

Felállunk és kilépünk a folyosóra. Épp akkor jön ki a szomszéd öltözőből Pityu barátnője, aki idefuvarozott bennünket. Csak combtőig érő fehér neccharisnya, harisnyatartó van rajta és a testére erősített műanyag férfi nemiszerv. Nyilván az, amit a lakásán a táskájába tett előttem. Nevetve illegeti magát és mutatja, hogy himbálózik „hímvesszője”. Hasonló korú partnernője is előjön az öltözőből. Ő is meztelen. Az ajtóból még visszaintegetnek nekünk, majd kacarászva felmennek a színpadra.

Ili utálkozva néz utánuk.

– Nő a nővel, hát nem undorító – jegyzi meg, megvetően.

Búcsúzáskor a lelkemre köti, nehogy utánuk menjek végignézni a műsorukat. Megígérem, nem kíváncsiskodom, és úgy is érzem, ahogy mondom. Nem kérdezik, meddig maradok, nem hívnak a lakásukra sem. Mintha réheztelnének, hogy rájöttem titkukra vagy legalábbis szégyenlik előttem. Nem firtatom, azt hiszem, Kareszről mindent elmondtak, megtudtam tőlük, hogy Pityú azonos Pipivel. Számomra most ez a legfontosabb.

Az irodán át távoznak, követem őket. Legnagyobb meglepetésemre Bütyök sötét szemüvegében ott ül az íróasztalnál. Derűs hangon faggatja Antit, sikerült-e mindent megbeszélnie velem. Az igenlő válasz után barátságosan figyelmezteti a házaspárt, hogy a következő fellépésükre időre visszajöjjenek ám. Engem pedig ott tart.

– Köszí, hogy telefonáltál – szorítja meg a kezemet. – Bár nem is volt rá nagy szükség, nem volt semmi vész – teszi hozzá magyarázatképpen.

– Akkor miért balhézott a két rendőr?

Bütyök közlékeny, elmondja, hogy reggel kölcsönadta a kocsiját, s a haver fellökött egy járókelőt. Persze nem állt meg a nyavalyás, hanem továbbhajtott. Felírták a gázoló kocsirendszámát, kinyomozták a tulajdonost, és mint áldozatát cserbenhagyót vitették be. Sikerült tisztáznia magát, hogy nem ő vezette az autót.

Se kopogás, se semmi, váratlanul Tenkes lép az irodába. Alaposan meglepődik, hogy ott lát. Még üdvözölni sincs ideje, Bütyök nekitámad és durván lehordja a délelőtti gázolásért, s főképp azért, hogy neki említést sem tett róla.

Tenkes bűnbánó képpel hallgatja a letolást.

– Tudod mi volt a kocsiban? Álltam volna meg? – védekezik.

– Rendben van, továbbhajtasz, de utána kutya kötelességed szólni nekem, hogy volt egy incidens a kocsimmal. Képzeld magad a helyzetembe, betör ide két rendőr és...

– Most mi lesz? – rémüldözik Tenkes.

– Semmi. Nekem alibim van; elfogadták – nyugtatja meg Bütyök. – Azt hazudtam, ellopták a kocsimat és feltehetően a tolvaj gázolt. Már csak azért is el kellett hinniük, mert akit elütöttél, jól megjegyezte a pofád, és szerencsére egy cseppet sem hasonlítunk egymásra.

– Nem köptél be, ugye? – firtatja Tenkes.

– Elmész a jó francba, mit képzelsz. Egyébként megérdemelted volna. Elcipel két zsaru, azt hittem, a gázolás csak hamu, és hipist tartanak a lakásomon. Kérdezd meg Szonját, milyen frászban volt, míg fel nem hívtam. Még egy balhé, és nem

tudom mit csinállok veled... Tűnj el a városból, két hétig a színedet se lássam!

Tenkes ellenvetés nélkül kihátrál az irodából. Bütyök konyakot szed elő a szekrényből. Egy kupicával megkínál, ő is iszik és az iránt érdeklődik, mondták-e Antiék, hogy mennyit keresnek nála.

– Hogyne – felelem –, de azt is, hogy neked köszönhetik azt a rengeteg pénzt.

Jólesőn nyugtázza a dicséretet.

– Én Kareszon is segítettem volna.

– Tudom.

– Sajnálom, hogy nem fogadta el – zárja le a témát.

Én viszont most kezdeném. Csak tudnám, hogyan. Gőzöm sincs, hányadán állok vele. Azt hiszem, nagystílű, dörzsölt vagánnyal állok szemben, köntörfalazással nála aligha boldogulok. Úgy döntök, nem kertelek és mindjárt a lényegre térek.

– Megengedsz néhány kérdést?

– Karesszal kapcsolatban?

– Igen.

– Miért ne – veszi le a szemüvegét, és várakozóan néz a szemembe.

– És őszinte leszel?

– Ha a jelenlegi érdekeimet nem sérti, akkor igen – adja tudtomra igen határozottan.

– Akkor áruld el nekem, min vesztél össze vele akkor este a 2001-esben?

– Üzleti ügy... viták mindig voltak közöttünk.

– Tudod-e, hogy Karesz téged gyanúsított, szerinte te szedted le a bőröndöket a vonatról.

Nem válaszol. Leül az íróasztalhoz, felrakja szemüvegét, megszokott mozdulattal cigarettára gyújt, majd elnézést kérve felém nyújtja a dobozt. Nemet intek, várom a válaszát.

– Nézd – kezdi néhány szippantás után –, ezt nekem is a szememre vetette Capuán, akkor este. Nem is tagadtam. Korábban ő is megtette velem Antival. Csak azt vettem vissza, ami az enyém volt, legfeljebb felszámítottam a kamatot is. Mondtam

neki, zárjuk le a múltat. Hagyja a pornót a fenébe és dolgozzon nekem. Már akkor elhatároztam, hogy nem utazom többé, hanem kis barátnőmnek segítek itt – mutat az íróasztalra. – Idevettem volna őt is.

– Úgy mint Antit?

– Úgy... Más munka is akad. Tenkes sem hancúrozik a színpadon, mégis jól keres.

.El tudom képzelni, Karesz, hogy fogadta ajánlatát.

– Szerinted öngyilkos lett?

– Könnyen lehet, hiszen annyira el volt keseredve, mikor faképnél hagyott. Meg is fenyegetett, hogy kinyír, meg ilyen marhaságokkal jött... Latinán tudtam meg a barátnőjétől, hogy még akkor éjjel a Voltornóba fulladt. Kedveltem a fiút, nagyon sajnálom, de mit tehettem. Ostoba, undorító halál... Pityu majdnem elhányta magát, amikor megtudta.

– Ő Karesszal utazott a csőben?

– Igen.

– De Pipi – nevezem gúnynevéen a fiút – neked dolgozott.

– Pityu annak dolgozik, aki jobban megfizeti. Én megfizettem, de Karesz mindent magának akart, mindent gyorsan akart elérni. Ez nem megy! Ahhoz, hogy az ember megszédhesse magát itt is idő kell és... hagyni kell másokat is élni.

A régi, ismert tanács, mondanám, élni és élni hagyni, amikor negyven év körüli, választékosan öltözött nő jön be. Bütyök felpattan a székből és elébe lép, megcsókolja az arcát. Az asszony feltűnően izgatott, svédül beszél. Bütyök, ahogy látom, nyugtatgatja. Majd odajön hozzám és a kezét nyújtja.

– Ne haragudj, dolgom van...

Lemegyek az utcára, szétnézek, Pityut nem látom a közelben. Nyilván meggondolta magát és nem várt meg. Ilyen könnyen nem ráz le most már, amikor majdnem összeállt a kép. Alighanem menekülni készül és javában csomagol. Hátha a lakásán elérem. Elindulok az utcán, taxit keresek. Valaki hátulról megfogja a karomat, önkéntelenül elrántom. Csak akkor látom, Pityu ért utol.

– Mondtam, hogy megvárlak – kapaszkodik belém újra.

- Nem láttalak.
- Hová mész most?
- A szladiba.
- Ne menj még oda – kérlel –, gyere fel hozzám.
- Minek? – ripakodok rá elutasítóan, pedig nagyon várom a meghívást. – Mit akarsz tőlem?
- Semmit... csak nem akarok most egyedül maradni.
- Félsz Andristól, igaz?
- Ne hagyj magamra te is – rimánkodik.

XXII.

Amint felérünk a lakásba, fóliába csomagolt szalonnát, felvágottat pakol ki az asztalra. Rászólok, legalább mossunk kezet, nem felejttem el, hol motoszkált ujjainal az alattunk levő lakásban, és ismét elfog az undor. Pityu alig eszik, csak csipeget, rettentő ideges. A lépcsőházból jövő legkisebb nesze is össze-rezzen, hiába nyugtatom, ne féljen, Andris úgy tudja, még Koppenhágában van. Egyébként jobban tenné, ha kiegyezne vele, tanácsolom.

- Azt nem – tiltakozik görcsösen.
- Te tudod – vonom meg a vállam. – De akkor mihez kezdesz holnap vagy holnapután? Andris nem száll le rólad.
- Hol leszek én már holnap! – ingatja a fejét furán.

Azon morfondírozok, hogyan irányítsam a kedvemre a beszélgetést. Úgy vélem, egyelőre jobb, ha hagyom, hozakodjon elő, amivel akar, ráérek később Kareszt szóba hozni. Sokat remélek a beszélgetéstől. Karesz öngyilkosságában – bár sok minden szól mellette – mégsem tudok hinni. Él bennem a gyanú, korábbi nem fair dolga miatt számoltak le vele azok, akiket becsapott. Pityu pedig 36 órán át lapult, szorongott vele együtt a csőben, s elképzelhetőnek tartom, hogy az idegőrlő másfél nap alatt már csak unaloműzésből is Karesz elhencegett a fiúnak egy-két húzásával, amiből ha biztosat nem is, de következtetni tudok.

Pityu kimegy valahová, kisvártatva visszatér. Kezében a pipa és egy pléhdoboz. Leül a rozoga pamlagra, fejével int, üljek mellé. Kinyitja a dobozt, barnás anyag van benne, mint az élesztő, csak jóval sötétebb. Letör néhány morzsányit, a pipába tömi, meggyújtja, élvezettel szippant, aztán készségesen felém nyújtja.

– Hagyd, nem kérek – tolom vissza a kezét.

– Miért nem? – értetlenkedik. – Itt mindenki pipázik, ki sokat, ki keveset. Láttad odalent az öreglányt, folyton szívna... oda repít, ahová akarom.

Szív ismét, majd újra velem próbálkozik. Pedig már így is az orromban érzem az émelyítő szagot. Eszembe jut, a zsebemben van a két fű, amit Mikitől kaptam Stockholmban. Előkotrom az egyiket, a számba veszem és tüzet kérek.

– Fű? – kérdezi, miközben tüzet ad.

– Az – bólintok.

– Az is jó, de nem ennyire.

– Én ezt szoktam meg – lóditok és szívom, vagy inkább fújom a cigarettát, kifújom, anélkül, hogy belélegezném.

– Antival tisztáztad, amit akartál?

– Igen.

– Rólam mit mondott?

– Kérdezte, ki hozott oda a pornómoziba, mondtam, hogy te. Erre megemlítette, hogy társa voltál neki is, meg barátjának, aki Capuán a Voltornóba fulladt – mondom vontatottan, s közben az arcát lesem. Révetegen bámul maga elé, lassan szájához emeli a pipát, szív egyet megint. – Bütyök is azzal jött, honnan ismerlek – folytatom, és próbálom elkapni a tekintetét, de csak pillanatokra sikerül. – Elárulhatom neked, nem vagy neki túlságosan szimpatikus, különösen azóta, hogy kiderült, Andrisnál jócskán sáros vagy.

– Akkor bezzeg jó voltam neki, amikor kezére játszottam a pornót – kapja fel a fejét indulatosan. Felém fordul, szeme szikrázik a gyűlölelettől. – Tudod te, mi pénzt hoztam neki egy-egy olaszországi úton? El sem tudod képzelni, lírában milliókat... Karesz megölte volna, ha... És ez a hála! Engem a végén

mindenki csak kihasznál! – kiált fel és remegő ajkai közé dugja a pipát.

Megszívom én is a cigarettát. Az émelyítő szag mindinkább betölti a szobát. Odalépek az asztalhoz, az ételmaradékos tányéron elnyomom a félig szívott szálát, legalább az ne füstöljön. Visszaülök mellé. Nem akarok rákérdezni, mit tett volna Karesz Bütyökkel, „ha”, pedig furdal a kíváncsiság, miért nem folytatta.

– Gyakran jártál Olaszországban? – próbálkozom messzebből közelíteni Kareszt.

– Elég gyakran.

– Utaztál csőben is?

– Igen.

– Milyen volt?

– Nem valami kényelmes. Te nem utaztál még ott?

– Nem, soha.

– Tudod, az egyiknek be kell segíteni oda a másikat. Úgy könnyebb bebújni a csőbe. Egyébként ott tárolják a hálókocsik ágyneműit. A vécéből lehet feljutni, de előbb le kell csavarozni a nyílás fedelét, akkor be lehet mászni, de kell még valaki, aki a helyére visszateszi a deklit.

– Hogy jössz le?

– Lejönni már egyedül is lehet, mert amikor cserélik az ágyneműt, lent hagyják a zárófedeleket. És akkor az ember villámgyorsan lemászik.

– És hová bújsz ott?

– Jó mélyen be kell furakodni a cső közepéig, az ágyneműk mögé. Tudod, néha beleturkálnak egy hosszú bottal vagy mi a fenével, hogy nincs-e ott valaki.

– És mit visztek magatokkal?

– Nylonzacskót, amibe pisilünk, kaját, vizet, meg foszforeszkáló számlapú órát, hogy tudjuk, hol tartunk a menetrend szerint. Kell egy zseblámpa is.

– Ott csak feküdni lehet?

– Csak feküdni. Ez rettenetes. Néha szerettem volna felülni, de nincs hely, az nem megy, szörnyű érzés. Ilyenkor bekaptam

egy bogyót, hogy álmodjak. Olyankor segít a bódulat – emeli fel a pipát, aztán ismét megszívja.

A szeme kezd elhomályosodni. Nem sejtem, miért, okát sem látom, de halványan mosolyog, majd kéjesen nyújtózkodni kezd, mint aki éppen most szabadul a cső szorításából.

– Nem valami parádés utazás, pláne, ha még fel is fedeznek – mondom kissé gunyorosan. – Anti is említette, amikor Kareszsal utaztál ott, majdnem elkaptak benneteket.

– Majdnem – kuncog a pipát szorongatva.

– Az egész csak kamu volt? Te találtad ki az egyenruhás trükköt?

– Á, még Bütyök.

– Az ő ismerőse Rómában az az olasz?

– Az övé. Ki beszélt neked róla?

– Dóri.

– Vagy úgy – vékonyodik el a hangja –, a rohadt kurva... hogy mi mindent meg nem tettem érte... Az ékszereit mutatta?

– Igen. HENCEGETT, hogy mindet tőled kapta.

– Látod, mégis itthagyt – hunyja le a szemét és már-már elsírja magát.

– Kareszra miért haragudtál? – térek rá, gondolom a legjobb pillanatban.

– Kareszra? – eszmél fel. – Honnan veszed?

– Átráztad őt, vagy nem?

– Ő kezdte. Amikor bevettek a buliba, azt hittem, társak vagyunk, a bevételt háromfelé osztjuk. De nekem bagót adott... Kihasztnált ő mindenkit, még azt a két lányt Capuán is... Irtó gyorsan akart nagymenő lenni a mások rovására. Én meg azt gondoltam, ebből nem eszel. Bütyök hagyott mást is élni, de látod, ő is ellenem fordult... Hogy a kurva életbe – dűl hátra a falhoz –, nekem semmi se sikerül.

Csengetnek. Pityu összerezzen, ijedten kapja fel a fejét. Kérdően néz rám, mintha látnok volnék és tudnám, ki áll az ajtó előtt. Nem mozdul, ujját a szájára teszi, így akarja jelezni, maradjunk csendben. A csengő hosszasan berreg. Felállok. Pityu a karomba csimpaszkodik.

– Ne nyisd ki – suttogja –, higgyék azt, hogy nem vagyok itthon.

– Ugyan már, ennek semmi értelme.

Kimegyek és ajtót nyitok. Magas, széles vállú, borostás állú fiú áll velem szemben. Haragos ábrázattal Dóri lapul mögötte. Amint meglát, a meglepetéstől nagyot rikkant és a nyakamba ugrik: Saci is itt van? – kérdezi reménykedve. Homlokon csókolom, hadd lássa ez a behemót, dühös fiú, milyen jóban vagyok a barátnőjével, és a puszi után mondom: Saci Rómában maradt. De kár, szontyolodik el a lány, majd mintha hirtelen leesne a tantusz:

– Veled beszéltem az imént telefonon?

– Igen, én megismertem a hangod – mondtam.

– A frászt hoztad ránk – nevet már utólag a telefonüzeneten és Andrishoz fordul. – Ő az, akiről beszéltem neked, aki Latinán Sacival úgy ráíjesztett Pityura. Ez meg itt Andris – mutatja be a nagydarab srácot –, akiről beszéltem nektek.

– Akkor most boldog vagy.

– De még mennyire!

A köztem és Dóri között zajló párbeszéd hallatán Andris arca valamivel barátságosabbra igazodik. Kezet fog velem.

– Neked is elszámolnivalód van Pityuval? – kérdezi halkan, bizalmaskodva.

Mit felelhetnék erre. Azt, ami az adott helyzetben a legmegfelelőbb.

– Úgy valahogy – mondom.

– Szóval téged is átvert?

– Az majd kiderül.

– Hol ez a gyáva féreg?

– Gyertek be.

Előremegyek, követnek. Pityu tántorogva feláll a sezlonról, arca szürke, a pipát az asztalon levő tányérra rakja, és kábán mered Dórira.

– Hogy vagy? – kérdezi tőle akadozó nyelvvel, s bár nyilván tudja, miért jött ide Andrissal, sóvárogva bámulja a lányt zavaros szemeivel.

– Én jól megvagyok – ránt egyet a vállán Dóri. – De te szarban vagy.

– Hagyd csak Dórit – förmed rá András –, miatta majd külön számolunk. A pénzemet akarom, add csak ide szépen.

– A pénzt? – motyogja Pityu. – Az most nincs.

– Ne hamukázz – csattan rá András: – Bütyökhöz mivel akarál betársulni? Mi? Na, gyerünk, elő a gubával.

És elébe áll, öklével az arca előtt hadonászik.

– Áruban fekszik a pénz – hátrál Pityu a fenyegetés elől.

Tisztában vagyok azzal, hogy Andris jogosan követeli részét, amire Pityu fondorlattal rátette a kezét. De azt is tudom, hogy a fiútól ilyen állapotban egy koronát se szedhet el. Még akkor sem, ha agyba-főbe veri. Viszont én sem tudom folytatni a számomra kedvezően indult beszélgetést, ha nem lépek közbe. De hogyan akadályozhatom meg Andrást, hogy el ne tángálja a reszkető, pénzéhez görcsösen ragaszkodó fiút. Megfogom Andris karját, megpróbálom elhúzni Pityu elől.

– Hagyd, most úgysem mégy vele semmire! Nem látod, milyen állapotban van? – próbálom a józan észre apellálni.

– A francba is, ide a stekszet! – rántja ki karját durván a szorításomból.

Megragadja Pityu grabancát, magához rántja és kabátzsebében kezd kutatni. Innen is, onnan is pénzt húz elő. Amikor már minden zsebet kiforgatott, ellöki magától az ellenkezni se merő fiút. Megszámolja a pénzt.

– Ez csak hatszázhetven korona, legalább a százszorosa jár még – kiáltja, és zsebre gyűri a pénzt.

Odalép a szekrényhez és kutatni kezd dühöngve. Egyre indulatosabban fenyegetőzik.

– Ha nem találom meg a pénzt, itt ütlek agyon.

– Andris, állítsd le magad – szólok rá erélyesen. – Dohányod van nála, tudom, de ha egyszer áruba fektette, ma meg nem kapod, ha elevenen megnyúzod, akkor se. Nem akarok balhét. Megérted végre?

Úgy látszik, elvesztette a fejét. Indulatosan közeledik felém. Eszemben sincs verekedni vele. Hátrább lépek, a nadrágzse-

bembe nyúlok és megmarkolom a zsebkendőmet. Ez a mozdulat, fenyegető fellépésem, úgy tűnik, még csak jobban ingerli. Dóri odaugrik hozzám, visszafogja, ijedten súg valamit a fülébe. Nem hallom, mit mond, csak sejtem. A latinai kis fegyveres kaland után nyilván arra gondol, amire számítottam is: fegyver van a zsebemben, de az is lehet, belátták, ha áruban fekszik a pénz, hiába szívóskodnak. Andris elbizonytalanodik. Ezt jó jelnek vélem.

– Gyere vissza holnap, többre méggy vele – tanácsolom.

– Egy napot kapsz, hogy visszaadd a lóvét – fordul Pityu felé, rövid tétovázás után. – Egy nappal se többet.

Pityu szánalmasan, kezével az asztalba kapaszkodva ácsorog. Homlokát ráncolja, mintha azon töprengene, teljesíteni tudja-e a kiszabott határidőt.

– Rendben van... holnap este... ilyenkor – motyogja.

– Holnap este, ilyenkor – egyezik bele Andris –, de ha átversz – emeli fel fenyegetően az öklét – a világ végén is megtalálalak. Gyerünk, Dóri...

A lány méla undorral néz végig Pityun, aki már alig áll a lábán, és a barátja után indul. Kikísérem őket. András az ajtóban kézfogással búcsúzik, mintegy jelezve, rám nem haragszik, a lány pedig arra kér, holnap délután keressem fel őket.

Fellélegezve csukom be utánuk az ajtót. A szobában Pityu remegő kézzel épp újrátömi a pipát, leheveredik a sezlontra és önfeledten megszívja. Látja, hogy egyedül jövök vissza, mégis megkérdi.

– Elmentek?

– Igen.

– Akkor nincs baj – nyugszik meg valamelyest, hátradúl, a fejét a falnak támasztja, mélyet szippant a pipából, és hálásan néz rám –, ezt megúsztam.

– Várd ki a végét – mondom és leülök mellé. – Tedd pénzzé az árud...

– Miféle árut? – pislog rám kótyagosan, s a pipát szorongatja.

– Nincs nekem semmiféle árum.

– Akkor holnap este fizess ki Andrist.

– Azt már nem! Soha! – emelné fel a fejét erőlködve, próbálja ingatni tagadólag.

– Légy ésnél! – figyelmeztetem. – Láthattad, a srác nem tréfál, kinyír téged.

– Karesz is meg akart ölni – arcára torz mosoly ül –, de neki sem sikerült. Túljárok én Andris eszén is.

Döbbsen meredek rá. Hitetlenkedve hallgatom. Ez a vézna csutak, ez a gyámoltalan, piti kis vagány ölte volna meg Kareszt? De hogyan tette? Sejtetem, hogy valamit megtudok tőle, ami magyarázatul szolgálhat Karesz rejtélyes halálára, de hogy ő lenne a gyilkosa?

– Hogy tudtál elbánni vele, hiszen jóval erősebb volt nálad?
– azt akartam, hogy folytassa.

Nem válaszol, szempillái elnehezednek, szippant a pipából és mélyen belélegzi. Nem sűrgetem, bár türelmetlenül, szorongva várom a válaszát. Azt tudom, hogy amíg Bütyök a bárban volt, ő a kocsiban lapult. Mi történhetett?

– Kiszálltam pisilni – mondja nagy sokára.

– És?

– Mit és?... jött Karesz... a bár felől... és észrevett.

– Azt is látta, hogy a Bütyök kocsijából szálltál ki?

– Nem hiszem... Végre, hogy itt vagy, mondta. Belém csimpaszkodott, úgy tett, mintha részeg lenne vagy bódult, mint én most. Vagy csak játszott az eszét? A folyóparton mentünk... Fenyegetőzött, tudja már, kik lopták meg... leszámol velük... egyenként. Megrémültem... leléptem volna, de nem engedte el a karomat. Szédül – mondta, de lehet hogy csak hazudta –, menjünk le a folyóhoz, és húzott magával... Ez megöl! A folyóba fojt... A víz szélén hirtelen kirántottam a karom az övéből, egy nagyot löktem rajta. Elfutottam. Csusomvizesen mégsem ér utol. A hídnál hátranéztem, de nem jött utánam... Bebújtam a kocsiba, hátul az ülésre, és magamra húztam a pokrócot...

Csak ülök és hallgatok. Fogalmam sincs, mennyi idő telt el, amíg Pityu mindezt elhebegte. Ez történt hát abban a késő esti órában Capuán a Volturino partján. Ezért nem találtak dulakodásra utaló nyomot Karesz testén. Ezért tételezték fel az öngyil-

kosságot vagy a véletlen balesetet. Egyszerűen csak belelőkték a folyóba, és a fizikailag kimerült, kábítószerből még jobban elgyengült Karesz képtelen volt kievickélni a meredek, gyorsan mélyülő, sebes folyóból. Még csak azt sem állíthatom, hogy Pityu szántszándékkal ölte meg. Ez a beijedt alak a saját bőrét akarta menteni, a nálánál erősebbét csak azért lökte a vízbe, mert szentül hitte, ő kerül oda.

– Én nem akartam megölni Kareszt – potyognak a könnyei, és emeli a pipát.

– Aki kijön ide, megváltozik... Otthon még jó, de itt épp olyan szemét állat lesz, mint én vagyok... – mohón szívja a pipát, arca eltorzul. – Magamra maradtam... nagyon félek – most már magában beszél, motyog, alig-alig értem, hogy mit. – Hol vannak a régi haverok?... hogy szerettük egymást! Hol vannak? Félek... nagyon félek.

Felém fordítja könnytől ázott arcát, próbál feltápáskodni, de nem tud, a feje a falon koppan, fel se veszi, a pipát felém mutatja.

– Lebegek... nagyon jó! Utazom... látom a vidám parkot... hogy mit hülyéskedtünk mi ott..., én nem akartam felnőtt lenni... a pénz... csak a pénz... nem adom oda – remegés fut végig rajta, szemét lehunyja, összerázkódik. – Félek, nagyon félek... megöl a tizenkilenc évem...

Látom, teljesen kész a fiú. Látomásai vannak, hallucinál és nagyon fél. Ha holnap visszakerdezném, mi történt Capuán, a Volturno partján akkor este, nem emlékezne semmire, letagadna mindent. Nincs már itt semmi keresnivalóm. Szedelőzködöm és csöndesen behúzom magam után az ajtót.

*

Másnap a koppenhágai pályaudvaron véletlenül találkozunk. Szemén még látszott az éjszakai mámor. Kezében diplomatátáskát szorongatott.

– Segíts nekem! – kért szerényen.

Szó nélkül követtem. Felszállt a nemzetközi gyors egyik ku-

péjába. A folyosó végén, a vécé előtt intett: várjak. Ő bement. Kis idő múlva kinyitotta az ajtót, látta, senki sincs a közelünkben. Hívott, lépjek be. Bereteszte mögöttem az ajtót. A vécé fölött szögletes nyílás tátongott.

– Szereld fel majd utánam! – mondta, és a falnak támasztott fedőlapra mutatott.

Felállt a vécékagylóra és húzódkodni kezdett felfelé. Lábát tolva segítettem neki.

– Hová utazol? – kérdeztem.

– Rómába – szólt vissza. – Hogy onnan merre tovább, még nem tudom. Nagy a világ, valahol majd csak elférek benne én is.

Amikor bebújt a csőbe, feladtam utána diplomatatáskáját. Elfelejtett kezet nyújtani. Fogtam a fedőlemezt és visszaraktam a helyére.

Négy csavarral kellett odaerősíteni.

Kiadja a Népszava Lap- és Könyvkiadó

A kiadásért felel: Kiss Jenő igazgató

Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem (84.7358/08)

Dabasi Nyomda (84-0917), Budapest–Dabas, 1984

Felelős vezető: Bálint Csaba igazgató

Felelős szerkesztő: Lőre Borbála

Műszaki szerkesztő: Bánki Judit

A fedelet Szlifka Anna tervezte

Megjelent 15,17 A/5 ív terjedelemben

MSZ 5601–59

Budapest, 1984

**Orosz, spanyol, holland,
olasz . . .**

. . . ízek receptjeit kínálja

Verő Juli

ORSZÁGOK ÉTELEI

Kb. 320 oldal kb. 89,— Ft

**Megvásárolható az ország minden pontján
a könyvesboltokban**

1985-ben megjelenik

**Lektényi Éva —
Waldhauser György**

RÉGI IDŐK RECEPTJEI

(Nagyanyáink sütötték)

**Kb. 320 oldal + 32 oldal képmelléklet,
kb. 90,— Ft**

**Megvásárolható az ország minden pontján
a könyvesboltokban**

A televízióban bemutatott, nagy érdeklődést kiváltott, fiatal disszidensekről szóló *A capuai fiúk üzenete* című fesztiváldíjas film riportere ezúttal könyvvvel jelentkezik. A téma a filmbeliével azonos: azt kutatja, miért hagyták el a fiatalok hazájukat, milyen körülmények között élnek a menekülttáborokban, hogyan alakul életük az őket befogadó országokban, például Svédországban. A szerző heteket töltött közöttük, így módjában volt megismerni őket.

Az egyik fiú az olaszországi capuai lágerben hal meg, bár szülei úgy tudják, hogy Svédországban él, egyetemre jár, lakása, kocsija van. Mi történt hát vele? Mit keresett Capuán éjjel a folyóparton? Öngyilkosság? Véletlen baleset? Netán megölték? A szerző e kérdésekre a fiú baráti körében keresi a választ Capuán, Rómában, Stockholmban és Malmöben. A nyomozás során megismerjük a menekülttáborokban élők nyomorúságos életét. Elképesztő sorsok, tragédiák bontakoznak ki előttünk: a fiúk lányismerőseiket, a férjek feleségeiket árulják néhány ezer líráért. Svédországban illegális üzletekkel foglalkoznak: pornót, kábítószeret csempésznek a gyors meggazdagodás reményében.

A mindvégig izgalmas, eseményekben gazdag bűnügyi riportregény sok-sok elrettentő, de sajnos valóságos esemény bemutatásával tanulságul szolgál mindnyájunk számára.